

วารสาร

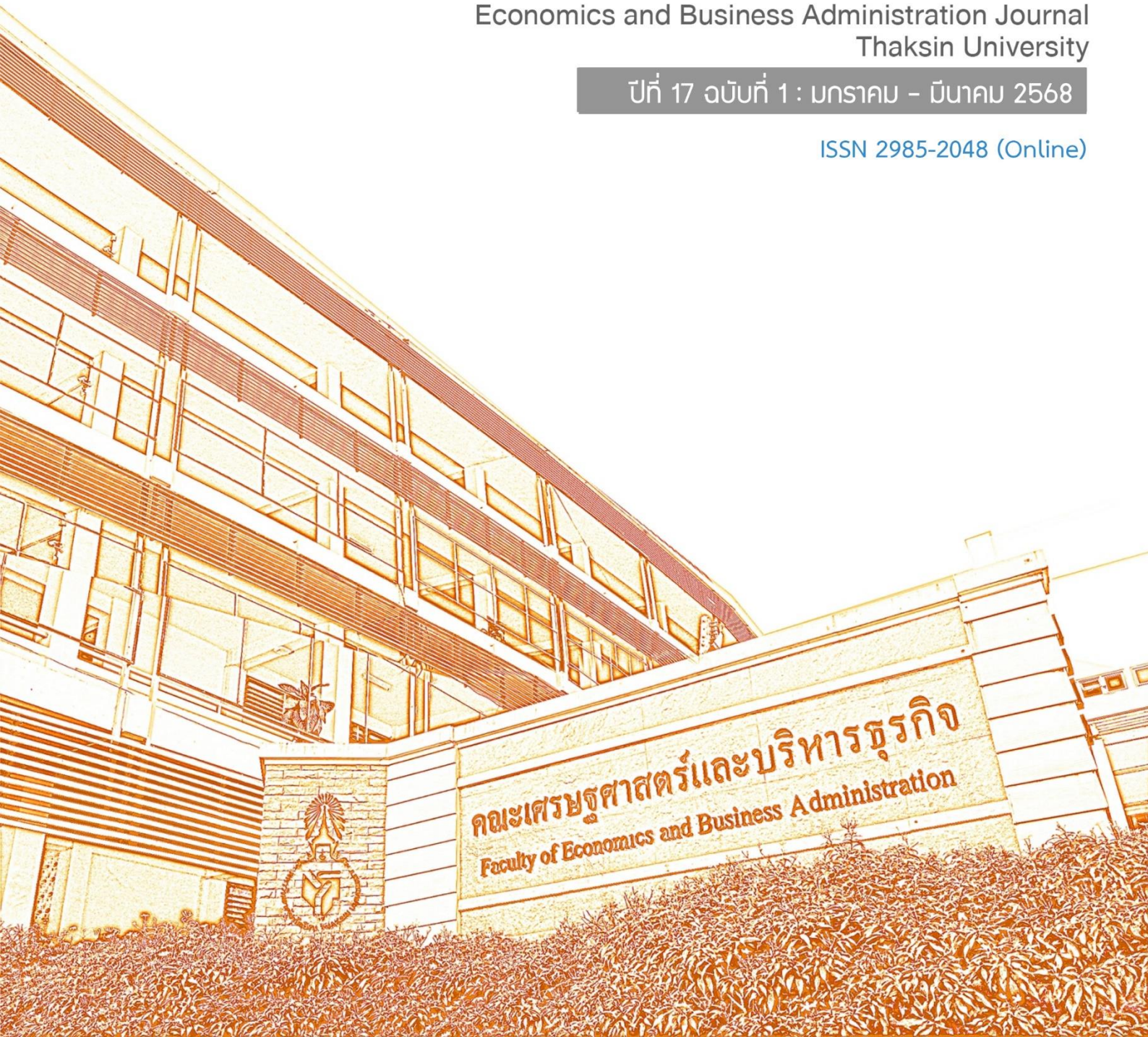
เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยทักษิณ

Economics and Business Administration Journal
Thaksin University

ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 : มกราคม - มีนาคม 2568

ISSN 2985-2048 (Online)

กองบรรณาธิการวารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

140 หมู่ 4 ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000 โทรศัพท์ 0-7431-7600 ต่อ 1805

โทรสาร 0-7431-7698 <https://www.tci-thaijo.org/index.php/ecbatsu>

วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยทักษิณ

Economics and Business Administration Journal

Thaksin University

คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยทักษิณ

เจ้าของ

คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ที่ปรึกษา

อธิการบดี

(รศ.ดร.ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์)

มหาวิทยาลัยทักษิณ

คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

(ดร.พินิจ ดวงจินดา)

มหาวิทยาลัยทักษิณ

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ วิจัย และพัฒนานวัตกรรม

(ดร.सानิตย์ ศรีชูเกียรติ)

มหาวิทยาลัยทักษิณ

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.อนุวัต สงสม

มหาวิทยาลัยทักษิณ

กองบรรณาธิการ

ศ.ดร.ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รศ.ดร.กิริยา กุลกลการ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รศ.ดร.เจษฎา นกน้อย

มหาวิทยาลัยทักษิณ

รศ.ดร.ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศ.ดร.ชินสัคค สุวรรณอัจฉริย

มหาวิทยาลัยทักษิณ

รศ.ดร.นฤมล กิมภากรณ์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รศ.ดร.วาสิตา บุญสาธ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รศ.ดร.ศศิวิมล สุขบท

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รศ.ดร.สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รศ.ดร.สุรัชย์ จันทร์จรัส

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.วสันต์ กาญจนมุกดา

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผศ.ดร.สัณชัย ลั้งแทกุล

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผศ.ดร.อนิวัช แก้วจำนงค์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผศ.ดร.อรจันทร์ ศรีโชติ

มหาวิทยาลัยทักษิณ

กองจัดการ

นายกมล สุวรรณรัตน์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

นางนानीญา โต๊ะเส้น

มหาวิทยาลัยทักษิณ

นางสาวบงกช แก้วศิริ

มหาวิทยาลัยทักษิณ

นายอนุกุล ศรีวรรณ

มหาวิทยาลัยทักษิณ

นางสาวชนากัทธ คงสี

มหาวิทยาลัยทักษิณ

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

กำหนดเผยแพร่

ปีละ 4 ฉบับ (มกราคม เมษายน กรกฎาคม และ ตุลาคม)

การบอกรับและติดต่อ

คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

140 หมู่ 4 ถ.กาญจนาภิเษก ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000

โทร. 0-7431-7600 ต่อ 1805 / แฟกซ์ 0-7431-7698

E-mail : ecbajournal.tsu@scholar.tsu.ac.th

บทความที่ตีพิมพ์ทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบถูกต้องตามหลักวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
อนึ่ง ทักษะและข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในวารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ
เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนและไม่ถือเป็นทักษะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ

วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 ออกเผยแพร่ในช่วงเดือนแรกของปีใหม่ 2568 ในนามของกองบรรณาธิการขอส่งความปรารถนาดีให้อ่านทุกท่าน “จงประสบแต่ความสุข ความเจริญ ด้วยจตุรพิธพรชัย และสัมฤทธิ์ผลในสิ่งอันพึงปรารถนาทุกประการ” ดังเช่นทุกปีที่ผ่านมา

วารสารฉบับนี้มีบทความวิจัยที่ผ่านกระบวนการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 เรื่องตามขอบเขตของวารสารใน 5 สาขาวิชาย่อย (Sub-Subject Areas) เมื่อพิจารณาจากระเบียบวิธีการศึกษา พบว่ามีงานวิจัยที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าสนใจ เช่น การใช้เทคนิค Penalty-reward Analysis (PRA) กับบริบทของการท่องเที่ยว การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างแบบกำลังสองที่น้อยที่สุดบางส่วน (PLS-SEM) ในบริบทของผู้บริโภคกับการตัดสินใจใช้แอปพลิเคชัน การใช้ Machine Learning ในการทำนายการตัดสินใจเลือกคณะที่จะเข้าศึกษา เป็นต้น ขณะที่ยังมีงานวิจัยเรื่องอื่น ๆ แม้ว่าจะใช้สถิติอ้างอิงที่ไม่ใช่สถิติขั้นสูง รวมถึงงานวิจัยเชิงคุณภาพ แต่งานวิจัยเหล่านี้ มีคุณค่าในแง่ของผลการวิจัยที่สามารถนำไปเป็นแนวปฏิบัติรวมถึงการกำหนดกลยุทธ์แก่หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวทางการพัฒนา Soft Skill ของนักศึกษา การยอมรับเทคโนโลยีการฝึกอบรมออนไลน์ของผู้เข้าร่วมโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล (U2T) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตสุกร การสร้างแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ การเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสียของบริษัทจดทะเบียน ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

กองบรรณาธิการยังคงดำเนินการภายใต้แนวปฏิบัติด้านคุณภาพในการกลั่นกรองคุณภาพของบทความก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบัน จำนวน 3 ท่านต่อบทความที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ตรงกับบริบทของประเด็นการวิจัยแต่ละเรื่อง เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้อ้างอิงในเชิงวิชาการ และที่สำคัญคือการมุ่งเน้น Contribution จากผลการวิจัย เพื่อให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ในบริบทเดียวกัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต สงสม
บรรณาธิการ

สารบัญ

Content

บทความวิจัย (ภาษาไทย)

การประยุกต์ใช้เทคนิค Penalty-Reward Contrast วิเคราะห์โครงสร้าง ความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมถนนคนเดินเชียงคาน จังหวัดเลย

หน้า 1

The Application of Penalty-Reward Contrast Technique to Analysis
Satisfaction of Visitors in Chiang Kang Walking Street, Loei Province

อักรพงศ์ อ้นทอง กันต์สินี กันทะวงศ์วาร และกิตติธัญญา เครือโลมา

Akarapong Untong Kansinee Guntawongwan

and Kitthanya Krueloma

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนจรรยาบรรณ (Soft Skills) ของ ผู้เรียนสาขาการบัญชีในรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัย

หน้า 21

The Development of Learning Activities to Enhance Soft Skills of
Accounting Students in the Research Methodology Course

ชนิดา ยาระณะ

Chanida Yarana

การวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อความตั้งใจของผู้เข้าร่วม โครงการในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

หน้า 43

An Examination of the Technology Adoption Factors Influencing
Participants' Intention to Use Online Training Programs Funded
by the Government

วรัญพงศ์ บุญศิริธรรมชัย

Waranpong Boonsiritomachai

การสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่สำหรับร้านโชห่วยในเขตอำเภอ ยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

หน้า 57

Creating Modern Marketing Channels of Grocery Store in
Yang Chum Noi District, Sisaket Province

จินตนา อ่อนลา ณัฐปกรณ์ สี่หะวงษ์สกุล และนิศากร สรรพเลิศ

Jintana Onla Nutthapakon Seehawongsakun

and Nisakorn Suppalert

สารบัญ

Content

คุณลักษณะและแรงจูงใจที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของ
ผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

หน้า 75

Characteristics and Motivation Affecting to Entrepreneurial
Intention of the Elderly in Phuket

พิภพ สมเวที วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ และฟาตอเนห์ หะยีลาเตะ
Phiphop Somwatee Worapong Phoomborplub
and Fatonah Hajeelateh

ปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย

หน้า 93

Determinant of Thailand's Finished Steel Production

พิชัย ถิระมัต และพัชรี ชยากรโคภิต

Phichai Teeramad and Patchree Chayakornsopit

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน
YOUKU ของผู้บริโภค Gen Z ในจังหวัดสงขลา

หน้า 111

Factors Influencing the Decision to Apply for VIP Membership on
the YOUKU Online Video Application of Gen Z Consumers in
Songkhla Province

กมลทิพย์ รัตนแป้น กิตติมา ง่วนสน และวิลาวลัย จันทรศรี
Kamonthip Rattanapaen Kittima Nguanson
and Wilawan Jansri

ประสิทธิภาพทางเทคนิคการผลิตสุกรด้วยตัวแบบการวิเคราะห์ขอบเขต
ผลผลิตเชิงสุ่มในเขตพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

หน้า 127

Stochastic Frontier Analysis of Technical Efficiency in Swine
Production in Nakhon Si Thammarat Province

กรกมล เสนา และพงศภัค แซ่เลี้ยว
Kornkamon Sena and Pongsapak Saeliow

สารบัญ

Content

สภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดสงขลา

หน้า 145

Problems in Budget Management of Local Administrative
Organizations in Songkhla Province

วสันต์ กาญจนมุกดา ยงยุทธ รัตนสุวรรณ พชรทิศา นวลละออง
ศรัณยา อีสรรักษ์ โชติญาณ หิตะพงศ์ ฉันทิชา บัวศรี
เสาวลักษณ์ จันทรประสิทธิ์ ศิรดา นวลประดิษฐ์ และวิทยา ขาวขจร
Wasan Kanchanamukda Yongyuth Rattanasuwan
Patcharatita Nuanlaong Saranya Itsararuk Chotiya Hitapong
Chanticha Buasri Saowalak Chanprasit Sirada Nuanpradit
and Witaya Khaokhajorn

อิทธิพลคุณลักษณะคณะกรรมการต่อการเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสีย ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หลักฐานจากประเทศในภูมิภาค อาเซียน

หน้า 169

The Influence of Board Characteristics on Waste Disclosures:
Evidence from ASEAN Region Countries

อรอนงค์ สัตยารักษ์ รจนา ขุนแก้ว และจิตติมา วิเชียรรักษ์
On-anong Sattayarak Rojana Khunkaew
and Jittima Wichianrak

บทความวิจัย (ภาษาอังกฤษ)

Benchmarking of Machine Learning for Predictive Model for Faculty Selection

หน้า 195

Prajak Chertchom

สารบัญ

Content

คำแนะนำการเตรียมและส่งต้นฉบับ

หน้า 213

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

หน้า 227

การประยุกต์ใช้เทคนิค Penalty-Reward Contrast วิเคราะห์โครงสร้าง ความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมถนนคนเดินเชียงคาน จังหวัดเลย

The Application of Penalty-Reward Contrast Technique to Analysis Satisfaction of Visitors in Chiang Kang Walking Street, Loei Province

อักรพงศ์ อ้นทอง¹ กันต์สินี กันทะวงศ์วาร^{2*} และกิตต์ธัญญา เครือโลมา³

Akarapong Untong¹ Kansinee Guntawongwan^{2*} and Kitthanya Krueeloma³

วันที่รับบทความ : 09/06/2566

วันแก้ไขบทความ : 16/08/2566

วันตอบรับบทความ : 29/09/2566

บทคัดย่อ

บทความนี้วิเคราะห์โครงสร้างความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงคานตามแนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจของผู้บริโภค โดยประยุกต์เทคนิค Penalty-Reward Contrast และ Ordinary Least Square with Bootstrapping Method วิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามกับผู้เยี่ยมชมชาวไทยที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน 301 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ราคาที่สมเหตุสมผล บ้านเรือน/อาคารไม้ ป้ายสื่อความหมายความปลอดภัยโดยรวม การจัดการขยะมูลฝอย และความสะอาดโดยรวม เป็นสิ่งที่ผู้เยี่ยมชมคาดหวังจะพบเมื่อมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน ส่วนร้านอาหารและเครื่องดื่ม และสภาพการจราจร เป็นสิ่งที่สร้างความพึงพอใจรวมให้กับผู้เยี่ยมชม สำหรับบรรยากาศโดยรวมเป็นสิ่งที่เสริมให้การท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานมีความได้เปรียบในการแข่งขัน ข้อเสนอแนะ คือ ควรกำหนดราคาที่เหมาะสมสำหรับสินค้าและบริการ และอนุรักษ์ความเป็นบ้านเรือน/อาคารไม้ เนื่องจากเป็นสิ่งที่หากไม่ตรงกับที่ผู้เยี่ยมชมคาดหวังแล้วจะทำให้ความพึงพอใจรวมลดลง ขณะเดียวกันควรรักษาบรรยากาศโดยรวมในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานให้มีบรรยากาศของการเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเหมาะสำหรับการเดินเที่ยวชม เนื่องจากเป็นสิ่งที่เสริมสร้างให้ผู้เยี่ยมชมมีความพึงพอใจรวมเพิ่มขึ้น และช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันให้การท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน

คำสำคัญ: โครงสร้างความพึงพอใจ เทคนิค Penalty-Reward Contrast ถนนคนเดินเชียงคาน

Abstract

This article analyzes the satisfaction structure of visitors to Chiang Khan Walking Street using a three-component analysis of consumer satisfaction. The study applies the Penalty-Reward Contrast technique and Ordinary Least Square with Bootstrapping method to analyze data sourced from a survey of 301 Thai visitors who have experienced

¹ รองศาสตราจารย์ ดร., คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Associate Professor Dr., School of Tourism Development, Maejo University

² ดร., คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Dr., Faculty of Economics, Chiang Mai University

³ ผู้ช่วยนักวิจัย, ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์และสาธารณสุข คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Assistance Researcher, Center of Human Resource and Public Health Economics, Faculty of Economics, Chiang Mai University

* Corresponding author: E-mail address: kansineeg@gmail.com

Chiang Khan Walking Street. The findings reveal that reasonable prices, traditional wooden houses and buildings, informative signage, overall safety, effective waste management, and general cleanliness constitute the anticipated aspects for visitors exploring Chiang Khan Walking Street. In contrast, the food and beverage shops, along with the ease of traffic conditions, significantly contribute to visitors' comprehensive satisfaction. Moreover, the overall ambiance plays a crucial role in augmenting the appeal of tourism in the Chiang Khan Walking Street vicinity, thereby granting it a competitive edge. The recommendation is to uphold justifiable price points for products and services while safeguarding the integrity of the wooden structures. This is crucial as any shortfall in meeting visitor expectations in these areas could lead to a reduction in overall satisfaction. Simultaneously, the overarching atmosphere of Chiang Khan Walking Street should be preserved to cultivate a leisurely environment conducive to strolling and sightseeing, amplifying visitor satisfaction and stimulating the area's tourism competitiveness.

Keywords: Satisfaction structure, Penalty-reward Contrast Technique, Chiang Khan Walking Street

บทนำ

ถนนคนเดินเชียงคานตั้งอยู่หมู่ 2 ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีชื่อเสียงมากที่สุดของอำเภอเชียงคาน ซึ่งได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การเปิดตัวอย่างเป็นทางการเมื่อ พ.ศ. 2552 ภายใต้การจัดงานฉลอง “100 ปี เชียงคาน เมืองโบราณริมฝั่งโขง” ขณะเดียวกันองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ยังคัดเลือกให้ถนนคนเดินเชียงคานเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมื่อ พ.ศ. 2554 และ พ.ศ. 2563 ได้รับรางวัล 1 ใน 100 แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับโลก (Sustainable Destination 2020) ซึ่งจัดอันดับโดย Green Destinations Foundation ร่วมกับคณะผู้จัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับโลก ITB (International Tourism Borse) จากความต่อเนื่องของการพัฒนาและการประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบโดยเฉพาะสื่อออนไลน์ที่มีกระแสของการโพสต์ภาพบ้านไม้เก่าและการแนะนำ/บอกต่อให้เดินทางมาเยือน ส่งผลให้ถนนคนเดินเชียงคานกลายมาเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่นิยมของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นหนุ่มสาวและวัยทำงาน ตั้งแต่ พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา (Untong & Guntawongwan, 2022)

บริเวณที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวของถนนคนเดินเชียงคาน คือ ถนนวัฒนธรรมริมโขงตั้งแต่ซอย 0 จนถึงซอย 20 ซึ่งมีระยะทางยาวประมาณ 2 กิโลเมตร ตามแนวแม่น้ำโขง มีบ้านไม้เก่าและใหม่ที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้มีความทันสมัยผสมผสานกันไปตลอดแนวถนน แต่ยังคงเอกลักษณ์ของเมืองเก่าไว้เป็นอย่างดี บรรยากาศบ้านเรือนและอาคารที่ก่อสร้างด้วยไม้ถือเป็นหนึ่งในจุดเด่นสำคัญของถนนคนเดินเชียงคานที่ซึ่งเหมาะสำหรับการถ่ายรูปเป็นที่ระลึก มีร้านอาหารและเครื่องดื่มโดยเฉพาะร้านกาแฟขนาดเล็กที่มีลักษณะเฉพาะ มีร้านจำหน่ายสินค้าที่หลากหลาย เช่น หัตถกรรมท้องถิ่น เสื้อผ้า ของที่ระลึก เป็นต้น และมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างการทำบุญตักบาตรข้าวเหนียวในช่วงเช้าของทุกวัน นอกจากนี้ ผู้คนยังมีอัธยาศัยดีอีกด้วย องค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ต่างช่วยดึงดูดให้มีผู้มาเยือนถนนคนเดินเชียงคานจำนวนมากในแต่ละปี โดยเฉพาะคนไทยที่เป็นกลุ่มวัยรุ่นหนุ่มสาวและวัยทำงาน ซึ่งในช่วงสองเดือนแรกของ พ.ศ. 2566

ถนนคนเดินเชียงคานมีผู้เยี่ยมชมเยือนสูงเกือบ 8 แสนคน ซึ่งสูงกว่าช่วงเดียวกันเมื่อก่อนเกิดการระบาดของโควิด 19 (พ.ศ. 2562) ประมาณร้อยละ 94 (Chiang Kan Municipality, 2023)

ผลิตภัณฑ์และบริการทางการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานถูกประกอบสร้างจากกิจกรรมและคุณลักษณะที่หลากหลายในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน (เรียกว่า Destination Attributes) เช่น บ้านไม้ บรรยากาศ อรรถาธิบายของคนท้องถิ่น วัฒนธรรม บริการที่พัก อาหาร ราคาสินค้าและบริการที่สมเหตุสมผล การจัดการสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งต่างมีผลต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชมแตกต่างกันตามพฤติกรรมความต้องการสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันของผู้เยี่ยมชมที่ซึ่งมีลักษณะไม่เหมือนกันในแต่ละบุคคล (Untong, 2018) ดังนั้น การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อให้ได้สินค้าและบริการการท่องเที่ยวที่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้เยี่ยมชมจึงจำเป็นต้องมีสารสนเทศ (Information) ที่ทราบและเข้าใจถึงความต้องการสินค้าและบริการที่ผู้เยี่ยมชมคาดหวัง/ต้องการเมื่อเดินทางมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนนโยบาย และแผนการพัฒนาและบริหารจัดการที่ทำให้ผู้เยี่ยมชมมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นเมื่อมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องถึงพฤติกรรมที่ดีในอนาคต (Behavioral Intention) ของผู้เยี่ยมชม เช่น การบอกต่อ/แนะนำให้ผู้อื่นมาเยือน การกลับมาเยือนซ้ำ เป็นต้น และยังเป็นการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวให้กับถนนคนเดินเชียงคานได้อีกด้วย

ทั้งนี้ แม้จะมีการศึกษาจำนวนมากที่ศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาสินค้าและบริการ รวมถึงการประเมินความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงคานทั้งในระดับสินค้าและบริการ และในภาพรวม แต่ยังขาดการศึกษาวิเคราะห์ถึงรายละเอียดในระดับคุณลักษณะ (Attributes) ของสินค้าและบริการของการท่องเที่ยวในถนนคนเดินเชียงคานที่มีผลต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชมที่แตกต่างกัน และยังไม่พบการศึกษาที่มีการจำแนกคุณลักษณะของสินค้าและบริการของการท่องเที่ยวในถนนคนเดินเชียงคานออกตามความสามารถในการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เยี่ยมชม ที่ซึ่งต้องมีแนวทางการพัฒนาที่แตกต่างกัน โดยการศึกษาในลักษณะดังกล่าวจะให้ชุดข้อมูลสำคัญสำหรับการวางแผนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงสินค้าและบริการในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานได้ตรงกับความต้องการและความคาดหวังและความต้องการของผู้เยี่ยมชม รวมถึงการมีชุดสารสนเทศให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่รวมถึงผู้วางแผนนโยบายใช้สำหรับการบริหารจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานที่สามารถตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจและความประทับใจให้กับผู้เยี่ยมชม ขณะเดียวกันชุดข้อมูลดังกล่าวยังเป็นหนึ่งในสารสนเทศสำคัญสำหรับใช้กำหนดลำดับความสำคัญของการพัฒนาและการปรับปรุงคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เยี่ยมชม นอกจากนี้ องค์ประกอบส่วนท้องถิ่น (เทศบาลตำบลเชียงคาน) ภาคธุรกิจ (ที่พักแรม ร้านอาหารและเครื่องดื่ม) และชุมชน (รวมทั้งวิสาหกิจชุมชน) ยังสามารถใช้สารสนเทศดังกล่าวเพื่อวางกลยุทธ์การแข่งขันให้กับการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน โดยหันมาให้ความสำคัญมากขึ้นกับการแข่งขันด้วยการพัฒนาคุณภาพคุณลักษณะของการท่องเที่ยวมากกว่า การแข่งขันด้วยราคารวมทั้งการกระตุ้นให้เกิดการยกระดับคุณภาพของคุณลักษณะของการท่องเที่ยว ในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานที่นำมาสู่การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน

วัตถุประสงค์

วิเคราะห์โครงสร้างความพึงพอใจของผู้เยี่ยมเยือนที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงคานเพื่อจำแนกคุณลักษณะที่สำคัญของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานออกตามแนวคิดโครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจของผู้บริโภค

ทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม แบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวคิด Kano Model ต่อมาเป็นสาระสำคัญของแนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจภายใต้ Kano Model ส่วนสุดท้ายเป็นสาระสำคัญของเทคนิค Penalty-Reward Contrast ที่ใช้จำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวภายใต้แนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจของผู้บริโภค ดังมีรายละเอียดในแต่ละส่วนพอสังเขปดังนี้

แนวคิด Kano Model

ความต่อเนื่องของนโยบายการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการแข่งขันเพิ่มขึ้นระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความคาดหวังของนักท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นคุณลักษณะสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจให้กับผู้เยี่ยมชม (Kozak & Rimmington, 2000; Mohajerani & Miremadi, 2012; Untong, 2018) โดยคุณภาพของคุณลักษณะที่ดีขึ้นของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ราคาที่เหมาะสม ภาพลักษณ์ที่ดึงดูดใจ ความปลอดภัย ความสะอาด ความน่าดึงดูดใจทางกายภาพ โอกาสในการพักผ่อน การบริการส่วนบุคคล มาตรฐานการบริการ สถานที่ตั้ง ชื่อเสียง ฯลฯ จะนำมาสู่ความพึงพอใจที่เพิ่มขึ้นของผู้เยี่ยมชม (Dominici & Palumbo, 2013; Kaberere et al., 2022) และมีผลต่อเนื่องถึงพฤติกรรมที่ดีขึ้นในอนาคตของผู้เยี่ยมชม เช่น การกลับมาเยี่ยมชมซ้ำ การแนะนำให้ผู้อื่นมาเยี่ยมชม เป็นต้น (Parasuraman, 2000; Pandey et al., 2022)

การศึกษาที่ผ่านมานิยมประยุกต์ใช้ Kano Model จำแนกและระบุคุณลักษณะของการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เยี่ยมชม (Pandey et al., 2022) จากพื้นฐานแนวคิดของ Kano et al. (1984) สามารถอธิบายได้ว่า คุณลักษณะของการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชมแตกต่างกัน และมีลักษณะความสัมพันธ์ที่ไม่ใช่เส้นตรง (Non-Linear) จากความแตกต่างของขนาดอิทธิพลดังกล่าว ทำให้สามารถจัดกลุ่มคุณลักษณะของการท่องเที่ยวออกได้ 5 กลุ่ม ได้แก่ คุณลักษณะพื้นฐาน (Basic) คุณลักษณะที่มีผลต่อความสำเร็จ (Performance) คุณลักษณะที่กระตุ้นความตื่นเต้น (Excitement) คุณลักษณะที่ผกผัน (Inverse) และคุณลักษณะที่ไม่แตกต่าง (Non-Difference) การศึกษาทั่วไปสนใจและให้ความสำคัญกับคุณลักษณะในกลุ่มพื้นฐาน กลุ่มที่มีผลต่อความสำเร็จ และกลุ่มที่กระตุ้นความตื่นเต้น (Ceylan et al., 2021) หรือที่รู้จักกันในชื่อ “แนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจของผู้บริโภค (Three-Factors Structure of Customer Satisfaction)”

แนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจ

Kano Model ตามแนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจของผู้บริโภคถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการศึกษาเพื่อจำแนกคุณลักษณะของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว รวมถึงสถานที่และจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว (Pandey et al., 2022; Zhang et al., 2022) ซึ่งมีทั้งที่ศึกษาในระดับจุดหมายปลายทาง สถานที่/แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม

การท่องเที่ยว และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (Untong, 2018; Pandey et al., 2022) การศึกษาส่วนใหญ่มุ่งประเมินประสบการณ์การท่องเที่ยวผ่านการจัดกลุ่มคุณลักษณะของการท่องเที่ยวออกเป็นสามกลุ่มตามลักษณะอิทธิพลที่แต่ละคุณลักษณะของการท่องเที่ยวมีต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมเยือน (Füller & Matzler, 2008; Alegre & Garau, 2011; Kwon et al., 2022) โดยมีแนวคิดพื้นฐานที่ว่า คุณลักษณะที่หลากหลายของการท่องเที่ยวจะส่งผลต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมเยือนแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มสำคัญ ได้แก่ กลุ่มที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ (Satisfier) กลุ่มที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ (Dis-Satisfier) และกลุ่มที่ทำให้เกิดทั้งความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ (Hybrid) โดยคุณลักษณะต่างๆ ของการท่องเที่ยวจะมีอิทธิพลที่ไม่สมมาตร (Asymmetric) ต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมเยือน ดังนั้นจากพื้นฐานแนวคิดดังกล่าวถูกนำมาพัฒนาและเสนอเป็นแนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจของผู้เยี่ยมเยือนผ่านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่าง คุณลักษณะของการท่องเที่ยวที่ได้รับกับความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมเยือน (Slevitch & Oh, 2010; Kwon et al., 2022) ซึ่งสามารถนำมาใช้จำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวออกเป็น 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ (Matzler & Sauerwein, 2002; Untong, 2017, 2018)

1) องค์ประกอบพื้นฐาน (Basic Factors) เป็นกลุ่มคุณลักษณะขั้นต่ำที่ต้องมี เนื่องจากผู้เยี่ยมเยือนคาดหวังว่าจะมีคุณลักษณะนี้ หากไม่มีจะทำให้ผู้เยี่ยมเยือนไม่พึงพอใจ แต่การมีไม่ได้มีอิทธิพลใด ๆ ต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมเยือน ดังนั้นกลุ่มคุณลักษณะที่จัดอยู่ในองค์ประกอบนี้ถือเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องมี/การันตีให้กับผู้เยี่ยมเยือน

2) องค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จ (Performance Factors) เป็นกลุ่มคุณลักษณะที่มีผลโดยตรงต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมเยือน (ทั้งการเพิ่ม/ลดความพึงพอใจรวม) ดังนั้นจึงถือเป็นกลุ่มคุณลักษณะสำคัญที่ใช้ในการแข่งขันเพื่อสร้างความพึงพอใจรวมให้กับผู้เยี่ยมเยือน

3) องค์ประกอบที่กระตุ้นความตื่นเต้น (Excitement Factors) เป็นกลุ่มคุณลักษณะที่ทำให้ผู้เยี่ยมเยือนมีความพึงพอใจรวมเพิ่มขึ้นหากมี แต่การมีไม่ได้มีอิทธิพลใด ๆ ต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมเยือน ดังนั้นจึงถือเป็นกลุ่มคุณลักษณะที่ช่วยสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้เหนือกว่าคู่แข่ง

สำหรับวิธีวิเคราะห์เพื่อจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวภายใต้แนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่ผ่านมามีการนำเสนอหลากหลายวิธี เช่น เทคนิคของ Kano (Kano Technique), Critical Incident Technique, Importance Matrix Penalty-Reward Contrast Technique และ Importance-Grid เป็นต้น โดยวิธีเชิงปริมาณที่อยู่บนพื้นฐานของผลกระทบที่ไม่สมมาตรของคุณลักษณะของการท่องเที่ยวที่มีต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมเยือนที่นิยมใช้ ได้แก่ เทคนิค Penalty-Reward Contrast ที่เสนอโดย Brandt (1987) และ Importance-Grid ที่เสนอโดย Vavra (1997) แม้ว่าทั้งสองวิธีจะเป็นวิธีวิเคราะห์บนพื้นฐานและข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ที่ว่า ความพึงพอใจในแต่ละคุณลักษณะของการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจรวมในลักษณะที่ไม่เป็นเส้นตรงและไม่สมมาตร (Asymmetrical) แต่ทั้งสองวิธีมีข้อตกลงเบื้องต้นและแนวทางการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน และยังให้ผลการจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันในบางครั้ง อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนว่า วิธีใดให้ผลการจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวที่ดีกว่ากัน (Matzler & Sauerwein, 2002; Alegre & Garau, 2011; Untong, 2018) แต่ Matzler & Sauerwein (2002) ให้ข้อสังเกตที่สำคัญว่า เทคนิค Penalty-Reward Contrast มีความตรงเชิงสอดคล้อง (Convergent Validity) สูงกว่าวิธี Importance-Grid ขณะที่การศึกษาของ Alegre & Garau (2011) แสดงให้เห็นว่า เทคนิค Penalty-Reward Contrast ให้ผลการจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวได้ดีกว่าวิธี Importance-Grid นอกจากนี้ หนึ่งในจุดเด่นของเทคนิค

Penalty-Reward Contrast คือ สามารถใช้แยกแยะระหว่างคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในภาพของความสำคัญในการอธิบายการตัดสินใจโดยรวมของผู้เยี่ยมเยือนที่เกี่ยวกับสินค้าและบริการการท่องเที่ยวได้ ดังนั้นบทความนี้จึงเลือกเทคนิค Penalty-Reward Contrast ในการศึกษา เนื่องจาก ผลการศึกษาที่ได้จะทำให้ทราบถึงผลกระทบที่ไม่สมมาตรทั้งในเชิงบวกและเชิงลบของแต่ละคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคนที่มีต่อความพึงพอใจรวมในการมาเยือนถนนคนเดินเชียงคนของผู้เยี่ยมเยือน

เทคนิค Penalty-Reward Contrast

เทคนิค Penalty-Reward Contrast เป็นการจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจที่ผู้เยี่ยมเยือนมีต่อแต่ละคุณลักษณะของการท่องเที่ยวกับความพึงพอใจรวมที่ผู้เยี่ยมเยือนได้รับจากการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ โดยความพึงพอใจในแต่ละคุณลักษณะของการท่องเที่ยวถูกแปลงค่าเพื่อวัดระดับความพึงพอใจ 3 ระดับ คือ พึงพอใจน้อย (1,0) พึงพอใจมาก (0,1) และพึงพอใจเฉลี่ย (0,0) ซึ่งสามารถกำหนดเป็นตัวแปรหุ่นได้ 2 ตัวแปรต่อหนึ่งคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวที่ศึกษา ตัวแปรหุ่นที่วัดความพึงพอใจน้อยเรียกว่า “Penalty” ส่วนตัวแปรหุ่นที่วัดความพึงพอใจมาก เรียกว่า “Reward” (Untong, 2018) สำหรับความพึงพอใจรวมมักถูกวัดโดยใช้ค่าคะแนนที่เป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และประยุกต์ใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) กำหนดสมการความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจรวม (ตัวแปรตาม) กับชุดตัวแปรหุ่นของคุณลักษณะของการท่องเที่ยว (ตัวแปรอิสระ) หลังจากนั้นจึงประยุกต์ใช้วิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์ที่เหมาะสมประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของชุดตัวแปรหุ่นทั้งหมด โดยค่าสัมประสิทธิ์ของชุดตัวแปรหุ่น Penalty ควรเป็นค่าลบ เนื่องจากความพึงพอใจน้อยที่มีต่อคุณลักษณะจะมีอิทธิพลทำให้ความพึงพอใจรวมลดลง ขณะที่ความพึงพอใจมากที่มีต่อคุณลักษณะจะมีอิทธิพลทำให้ความพึงพอใจรวมเพิ่มขึ้น ดังนั้นค่าสัมประสิทธิ์ของชุดตัวแปรหุ่น Reward จึงมักมีค่าบวก (Untong, 2018)

สำหรับการจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวจะใช้ค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่ปรับมาตรฐาน (Unstandardized) เนื่องจากจะให้ผลลัพธ์ที่เที่ยงตรงมากกว่าค่าสัมประสิทธิ์ที่ปรับมาตรฐาน (Standardized) (Mikulic & Prebežac, 2012; Albayrak & Caber, 2013; Davras, 2021) โดยมีแนวทางและเงื่อนไขในการพิจารณาจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยว 3 แนวทาง (Albayrak & Caber, 2013; Untong, 2018; Davras, 2021) ได้แก่

1) พิจารณาจากการมีนัยสำคัญทางสถิติ (Statistical Significant) ของค่าสัมประสิทธิ์ของชุดตัวแปร Penalty และ Reward โดยคุณลักษณะที่จัดอยู่ในกลุ่มองค์ประกอบพื้นฐานเป็นคุณลักษณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Penalty มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Reward ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคุณลักษณะที่จัดอยู่ในกลุ่มองค์ประกอบที่กระตุ้นความตื่นตายเป็นคุณลักษณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Penalty ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Reward มีนัยสำคัญทางสถิติ และถ้าคุณลักษณะใดที่ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Penalty และ Reward มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งคู่ ให้จัดอยู่ในกลุ่มองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จ

2) พิจารณาเปรียบเทียบเฉพาะค่าสัมประสิทธิ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น โดยประยุกต์ใช้วิธีทดสอบ Wald (Wald Test) ในการทดสอบความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Penalty และ Reward (Alegere & Garau, 2011; Untong, 2018) ก่อนใช้เกณฑ์พิจารณาว่า ถ้าคุณลักษณะใดที่ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Penalty มีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Reward ให้จัดอยู่ในกลุ่มองค์ประกอบพื้นฐาน ถ้าคุณลักษณะใดที่ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Penalty มีค่าน้อยกว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Reward ให้จัดอยู่ในกลุ่มองค์ประกอบที่กระตุ้นความตื่นตั้น และถ้าคุณลักษณะใดที่

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Penalty มีค่าเท่ากับค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Reward ให้จัดอยู่ในกลุ่มองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จ

3) พิจารณาจากค่าดัชนีผลกระทบ (Impact Ratio: IR) ที่คำนวณจากสัดส่วนระหว่างค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Penalty กับค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร Reward (Matzler & Renzl, 2007) ถ้าคุณลักษณะใดที่ค่า $IR < 1$ ให้จัดอยู่ในกลุ่มองค์ประกอบพื้นฐาน ถ้าคุณลักษณะใดที่ค่า $IR > 1$ ให้จัดอยู่ในกลุ่มองค์ประกอบที่กระตุ้นความตื่นตัว และถ้าคุณลักษณะใดที่ค่า $IR = 1$ ให้จัดอยู่ในกลุ่มองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จ อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก ค่า IR ที่คำนวณได้มีค่าระหว่าง $-\infty$ ถึง $+\infty$ จึงทำให้ไม่สามารถนำค่า IR มาเปรียบเทียบระหว่างคุณลักษณะได้ ดังนั้นจึงมีการปรับปรุงสูตรการคำนวณดัชนีดังกล่าวให้มีค่าอยู่ในช่วง -1 (Perfect Dissatisfier) ถึง +1 (Perfect Satisfier) ส่วนค่า 0 คือ Hybrid Factors และเรียกว่า ดัชนี “Impact Asymmetric (IA)” (Mikulić & Prebežac, 2012) จะเห็นได้ว่าการจำแนกกลุ่มคุณลักษณะตามค่าดัชนี IA ไม่ได้เป็นการจัดกลุ่มคุณลักษณะตามแนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจของผู้บริโภค แต่เป็นการพิจารณาตามอิทธิพลที่แต่ละคุณลักษณะมีต่อความพึงพอใจรวม (Untong, 2018)

จากการทบทวนวรรณกรรมในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาของ Untong (2018) พบว่า การศึกษาส่วนใหญ่นิยมใช้แนวทางการจำแนกแบบเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์ที่มีนัยสำคัญเท่านั้นมากกว่าการใช้ดัชนีผลกระทบและการพิจารณาจากการมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของชุดตัวแปร Penalty และ Reward ดังนั้นบทความนี้จึงประยุกต์ใช้แนวทางการจำแนกแบบเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้นในการจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงใหม่เนื่องจากถนนคนเดินเชียงใหม่ประกอบด้วยสินค้าและบริการของการท่องเที่ยว (หรือคุณลักษณะของการท่องเที่ยว) ที่หลากหลาย ซึ่งมีทั้งที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ/ไม่พึงพอใจ กับ ที่ไม่มีอิทธิพลใดๆ ต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชม ดังนั้นแนวทางดังกล่าวจะช่วยจำแนกให้เหลือเฉพาะคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงใหม่ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น

ระเบียบวิธีการศึกษา

บทความนี้ประยุกต์ใช้เทคนิค Penalty-Reward Contrast วิเคราะห์โครงสร้างความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงใหม่ จังหวัดเลย เพื่อจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงใหม่ออกเป็นกลุ่มตามแนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจของผู้บริโภค โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า คุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงใหม่แต่ละคุณลักษณะมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชมในลักษณะที่ไม่สมมาตรทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ หมายความว่า ความพึงพอใจรวมที่เปลี่ยนแปลงจากการที่ผู้เยี่ยมชมเปลี่ยนแปลงความพึงพอใจต่อคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงใหม่อาจไม่เท่ากัน

แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Model) ถูกประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจรวมต่อการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงใหม่กับความพึงพอใจในแต่ละคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงใหม่ โดยตัวแปรตามของแบบจำลองสมการถดถอย คือ ความพึงพอใจรวม (Overall Satisfaction: OS) ของผู้เยี่ยมชมที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงใหม่ ส่วนตัวแปรอิสระ คือ ชุดตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) ที่กำหนดจากความพึงพอใจที่ผู้เยี่ยมชมมีต่อคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงใหม่ โดยสามารถ

กำหนดได้ 2 ตัวแปรต่อหนึ่งคุณลักษณะ ซึ่งสะท้อนถึง Penalty (พึงพอใจน้อย) และ Reward (พึงพอใจมาก) สำหรับค่าคงที่ในแบบจำลองสมการถดถอยแสดงถึงค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจรวมที่ผู้เยี่ยมเยียนมีต่อการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงใหม่ จากข้างต้นสามารถแสดงสมการความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$OS = \beta_0 + \sum_{i=0}^n (\beta_{pi}D_{pi} + \beta_{ri}D_{ri}) + \varepsilon$$

โดยที่ OS คือ ความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมเยียนที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงใหม่

D_{pi} คือ ตัวแปรหุ่นในกรณี Penalty ของคุณลักษณะ i

ถ้า $D_{pi} = 1$ หมายถึง ผู้เยี่ยมเยียนมีความพึงพอใจน้อยต่อคุณลักษณะ i

ถ้า $D_{pi} = 0$ หมายถึง อื่นๆ

D_{ri} คือ ตัวแปรหุ่นในกรณี Reward ของคุณลักษณะ i

ถ้า $D_{ri} = 1$ หมายถึง ผู้เยี่ยมเยียนมีความพึงพอใจมากต่อคุณลักษณะ i

ถ้า $D_{ri} = 0$ หมายถึง อื่นๆ

$\beta_0, \beta_{pi}, \beta_{ri}$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficients)

ε คือ ค่าส่วนที่เหลือ (Residual)

จากการทบทวนวรรณกรรม การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และการเก็บข้อมูลเบื้องต้น พบว่าคุณลักษณะที่สำคัญของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงใหม่ประกอบด้วย 1) บรรยากาศโดยรวม 2) บ้านเรือน/อาคารไม้ 3) ความเก่าของบ้านเรือน/อาคาร 4) วัด 5) สถานที่พักผ่อน เช่น เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ 6) ร้านอาหารและเครื่องดื่ม 7) ร้านกาแฟ 8) สถานที่และ/ลานจอดรถ 9) ห้องน้ำสาธารณะ 10) การตักบาตรข้าวเหนียว 11) กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น ผาสาดลอยเคราะห์ เป็นต้น 12) สภาพการจราจร 13) ป้ายสื่อความหมาย เช่น ป้ายชี้ขอขย ป้ายแนะนำต่างๆ เป็นต้น 14) การจัดการขยะมูลฝอย 15) ความสะอาดโดยรวม 16) ความปลอดภัยโดยรวม 17) อธิยาศัยของคนท้องถิ่น และ 18) ราคาที่สมเหตุสมผล จากคุณลักษณะทั้ง 18 รายการ ถูกนำมาพัฒนาเป็นชุดคำถามเพื่อวัดความพึงพอใจที่มีต่อคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงใหม่ที่มีมาตรประมาณค่า 10 ระดับ (น้อยที่สุด-มากที่สุด) โดยขึ้นต้นด้วยคำถามว่า “คุณระดับของความพึงพอใจในคุณภาพของสิ่งเหล่านี้หลังจากที่ท่านมาเยี่ยมเยียนถนนคนเดินเชียงใหม่” ส่วนคำถามที่ใช้วัดความพึงพอใจรวมต่อการมาเยือนถนนคนเดินเชียงใหม่มีจำนวน 1 ข้อ สอบถามว่า “โดยสรุปแล้วท่านมีความพึงพอใจต่อการมาเยือนถนนคนเดินเชียงใหม่ครั้งนี้ในระดับใด” และให้ผู้ตอบให้คะแนนระหว่าง 1 (น้อยที่สุด) ถึง 10 (มากที่สุด) ชุดคำถามทั้งหมดถูกนำไปปรึกษาผู้ที่มีความรู้/ความเชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยว

หลังจากปรับปรุงชุดคำถามตามคำแนะนำของผู้ที่มีความรู้/ความเชี่ยวชาญแล้ว จึงนำชุดคำถามดังกล่าวมาทดสอบกับประชากรเป้าหมายที่เป็นผู้เยี่ยมเยียนชาวไทยที่มีอายุระหว่าง 18-65 ปี ที่เดินทางมาเยือนถนนคนเดินเชียงใหม่เพื่อท่องเที่ยว/พักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงภาษาและลำดับของข้อคำถามให้มีความเหมาะสมก่อนนำไปใช้กับประชากรเป้าหมาย โดยดำเนินการเก็บข้อมูล ณ ถนนคนเดินเชียงใหม่ ในช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2565 จำนวน 301 ตัวอย่าง ที่ซึ่งเป็นจำนวนตัวอย่างที่เพียงพอที่จะทำให้ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วย Ordinary Least Square with Bootstrapping Method มีอำนาจในการทดสอบ และไม่ทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีนัยสำคัญทางสถิติแต่ไม่มีนัยสำคัญในทางปฏิบัติ (คำนวณโดย G*Power ภายใต้

การกำหนดให้ Power of Test $(1-\beta) = 0.95$, $\alpha = 0.05$ และจำนวนตัวแปรอิสระเท่ากับ 36 ตัวแปร (18×2) ได้จำนวนตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 274 ตัวอย่าง บวก ความคลาดเคลื่อนจากการเก็บข้อมูลอีก ร้อยละ 10 ทำให้มีจำนวนตัวอย่างที่ต้องเก็บประมาณ 301 ตัวอย่าง) สำหรับการเลือกตัวอย่างที่ สัมภาษณ์ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ที่กำหนดให้สัมภาษณ์ ผู้เยี่ยมเยือนทุก ๆ ลำดับที่ 3 ที่สะดวกให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

จากการพิจารณาค่าความถี่ของคะแนนความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณ ถนนคนเดินเชียงคาน พบว่า มีลักษณะการแจกแจงแบบไม่ปกติ (Non-Normal Distributions) ที่เบ้ขวา (Positive Skewed) ดังนั้นจึงกำหนดให้ค่าตัวแปรหุ่นที่วัด Penalty (D_p) หรือ Reward (D_r) มีค่าเท่ากับ 1 สำหรับกรณีที่มีค่าคะแนนน้อยกว่า (หรือ มากกว่า) ค่ามัธยฐาน (Median) และมีค่าเป็น 0 สำหรับกรณีอื่นๆ ซึ่งจะได้ตัวแปรหุ่นทั้งหมด 36 ตัวแปร (จาก 18 คุณลักษณะ) หลังจากนั้นนำชุดตัวแปรหุ่นทั้งหมดมา พัฒนาเป็นแบบจำลองสมการถดถอยร่วมกับคะแนนความพึงพอใจรวม และประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของ สมการดังกล่าวด้วย Ordinary Least Square with Bootstrapping Method พร้อมทั้งตรวจสอบและ แก้ไขปัญหาหากมีการละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นของแบบจำลองสมการถดถอย โดยเฉพาะปัญหา Heteroskedasticity ซึ่งหากตรวจพบว่า แบบจำลองสมการถดถอยที่พัฒนาเผชิญกับปัญหาดังกล่าว จะแก้ไขด้วย Robust Estimation ตามวิธีของ White (1980) หรือที่เรียกว่า Heteroskedasticity-Consistent Covariance Matrix Estimator

บทความนี้เลือกใช้ค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่ปรับมาตรฐานตามคำแนะนำของ Albayrak & Caber (2013) ในการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.10 (ประยุกต์ใช้ Wald Test ทดสอบสมมติฐาน) เพื่อจัดแบ่งกลุ่มคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินออกตามแนวทางโครงสร้าง องค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจของผู้บริโภคที่เป็นวิธีการจำแนกโดยการพิจารณาเปรียบเทียบ เฉพาะค่าสัมประสิทธิ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น โดยมีเงื่อนไขและเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ (Matzler & Sauerwein, 2002; Albayrak & Caber, 2013; Untong, 2018)

1) กลุ่มองค์ประกอบพื้นฐาน (Basic Factors) มีเงื่อนไขในการพิจารณา คือ ค่าสัมประสิทธิ์ ของตัวแปรหุ่น Penalty (β_p) มีค่ามากกว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น Reward (β_r) [$\beta_p > \beta_r$] คุณลักษณะใดที่อยู่ในกลุ่มนี้เป็นคุณลักษณะที่ผู้เยี่ยมเยือนคาดว่าจะต้องได้รับ/พบเห็น หรือการันตีว่าต้องมี เมื่อเดินทางมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน หากไม่มีคุณลักษณะดังกล่าว จะทำให้ผู้เยี่ยมเยือนมี ความพึงพอใจรวมในการมาเยือนถนนคนเดินเชียงคานลดลง อย่างไรก็ตาม การมีคุณลักษณะดังกล่าว ไม่ได้มีผลใด ๆ ต่อความพึงพอใจรวมในการมาเยือนถนนคนเดินเชียงคานของผู้เยี่ยมเยือน

2) กลุ่มองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จ (Performance Factors) มีเงื่อนไขในการพิจารณา คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น Penalty (β_p) มีค่าเท่ากับค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น Reward (β_r) [$\beta_p = \beta_r$] คุณลักษณะใดที่อยู่ในกลุ่มนี้เป็นคุณลักษณะสำคัญที่การท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน ใช้แข่งขัน/สร้างความพึงพอใจให้กับผู้เยี่ยมเยือนที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน เนื่องจาก การลดลง (หรือ เพิ่มขึ้น) ของความพึงพอใจต่อคุณลักษณะที่อยู่ในกลุ่มนี้มีผลทำให้ความพึงพอใจรวมในการมาเยือน ถนนคนเดินเชียงคานของผู้เยี่ยมเยือนลดลง (หรือ เพิ่มขึ้น)

3) กลุ่มองค์ประกอบที่กระตุ้นความตื่นเต้น (Excitement Factors) มีเงื่อนไขในการพิจารณา คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น Penalty (β_p) มีค่าน้อยกว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น Reward (β_r) [$\beta_p < \beta_r$] คุณลักษณะใดที่อยู่ในกลุ่มนี้เป็นคุณลักษณะที่เป็นนวัตกรรมที่ซึ่งมีความสำคัญต่อการเพิ่ม ความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษาแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นการนำเสนอข้อมูลทั่วไปและกิจกรรมที่ทำเมื่อมาเยือนถนนคนเดินเชียงคานของตัวอย่าง รวมถึงผลการวัดความพึงพอใจที่มีต่อคุณลักษณะต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน สำหรับส่วนที่สองเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Penalty-Reward Contrast และผลการจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานตามแนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจของผู้บริโภค ดังมีรายละเอียดในแต่ละส่วนพอสังเขปดังนี้

ข้อมูลทั่วไปและกิจกรรมที่ทำเมื่อมาเยือนถนนคนเดินเชียงคานของตัวอย่าง

ผู้เยี่ยมชมที่เป็นตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ยประมาณ 33 ปี มีการศึกษาสูงสุดตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปมากที่สุด ส่วนใหญ่พำนักอาศัยในจังหวัดเลย นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างจากจังหวัดอื่น ๆ เช่น กรุงเทพฯ อุตรดิตถ์ ขอนแก่น หนองบัวลำภู เป็นต้น ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน/โรงงาน และข้าราชการ/พนักงานรัฐ/รัฐวิสาหกิจ และมีรายได้ก่อนหักภาษีมากกว่า 15,000 บาทต่อเดือน จากการสอบถามประสบการณ์ในการท่องเที่ยวถนนคนเดินเชียงคานของตัวอย่าง ทำให้ทราบว่า ตัวอย่างกว่าร้อยละ 55 เดินทางมาเยือนถนนคนเดินเชียงคานครั้งแรก สำหรับตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์มาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน ครั้งนี้เป็นครั้งที่สามในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางมาเยือนถนนคนเดินเชียงคานเพื่อพักผ่อน/ท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยนิยมเดินทางมากับครอบครัวและกลุ่มเพื่อน มีตัวอย่างกว่าร้อยละ 60 ที่พักค้างคืน โดยใช้เวลาพักค้างคืนในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานประมาณ 1 คืน ส่วนที่เดินทางแบบไปเช้า-กลับเย็นจะใช้เวลาในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานเฉลี่ยประมาณคนละ 2 ชั่วโมง นอกจากนี้ เมื่อสอบถามถึงการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับถนนคนเดินเชียงคานพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบข้อมูลจาก Social Media/Application เช่น Facebook, Pantip, YouTube เป็นต้น และจากเพื่อน/ญาติ/คนใกล้ชิด นอกจากนี้ สิ่งที่ตัวอย่างส่วนใหญ่คิด/นึกถึงก่อนมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน คือ วิวแม่น้ำโขงและอาหาร และตัดสินใจเลือกถนนคนเดินเชียงคานเป็นจุดหมายปลายทางของการมาเยือน เพราะต้องการผ่อนคลายจากความเครียดในชีวิตประจำวัน ความมีชื่อเสียง ความปลอดภัย และลักษณะเฉพาะของสิ่งดึงดูดใจโดยเฉพาะบ้าน/อาคารไม้ (เก่า) (Table 1)

ทั้งนี้ เมื่อสอบถามถึงการทำกิจกรรมเมื่อมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน พบว่า ตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีการเดินเที่ยว/ซื้อของในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน โดยใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมงต่อคน และในทริปนี้มีการใช้บริการร้านค้าของคนในชุมชน โดยเฉพาะร้านอาหารที่เป็นของคนในชุมชนเฉลี่ยประมาณ 7 ครั้ง ในส่วนของการใช้บริการสถานที่พักผ่อน พบว่า มีตัวอย่างร้อยละ 62.79 ใช้บริการสถานที่พักผ่อนที่เป็นของคนในชุมชน ส่วนใหญ่จะพักค้างคืนเพียง 1 คืน นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างบางรายเยี่ยมชม/ทำกิจกรรมที่ไม่ได้อยู่ในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน เช่น วัด แก่งคุดคู้ สกายวอล์คเชียงคาน เป็นต้น และมีการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น กิจกรรมล่องเรือในแม่น้ำโขง กิจกรรมการตกบาตรข้าวเหนียว กิจกรรมผาสะดอยเคราะห์ เป็นต้น รวมถึงการเยี่ยมชมฐานเรียนรู้ของชุมชนที่ซึ่งมีการใช้บริการเพียงเล็กน้อย (Table 1)

Table 1 General Information and Tourism Activities done when Visiting Chiang Khan Walking Street of the Sample.

General Information	Tourism Activities
1. Gender: Female (53.82%) Male (46.18%)	1. Stay Overnight (Mostly Take 2 Days and 1 Night) 66.45%
2. Average Age: 33.45 Years Old (SD = 11.38)	2. Source of Information: Social Media (80.73%) and Intimate Friends (55.15%)
3. Top 5 Province of Residence: Loei (28.24%) Bangkok (9.97%) Udon Thani (9.63%) Khon Kaen (5.98%) Nong Bua Lamphu (5.32%)	3. Use the Accommodation of Local People 62.79% (Average Stay 1 Night)
4. Highest Level of Education: Bachelor's Degree up (56.81%)	4. Use Local People Shop 98.34% (Average 7 Times)
5. Primary Occupation: Employee of Private Companies /Factory (28.24%) Government Officials/Government Employees/State Enterprises (21.93%) Personal Business (19.93%) Students (16.61%)	5. Take a Walk or Shopping in the Walking Street (Average 2 Hours)
6. Own Income before Tax: > 15,000 Baht/Month (67.11%)	6. Visit Community Attractions (Average 2 Hours)
7. Main Purpose: Leisure/Tourism (94.02%)	7. Visit Community Learning Base (Average 1 Hour)
	8. Participate in Activities with People in the Community (Average 1 Hours)

Source: From a Survey in June 2022.

Table 2 เป็นผลการสำรวจการใช้บริการและความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานของตัวอย่าง พบว่า ผู้เยี่ยมเยือนที่เป็นตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้บริการกิจกรรม/รับรู้ถึงคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน มีเพียงส่วนน้อยที่ใช้บริการวัดและเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น กิจกรรมผาสาตลอยเคราะห์ เป็นต้น ตัวอย่างที่มาเยือนได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในเรื่องของความสะอาดโดยรวม อธยาศัยของคนท้องถิ่น บ้านเรือน/อาคารไม้ ความเก่าของบ้านเรือน/อาคาร สถานที่พักผ่อน (เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์) ความปลอดภัยโดยรวม และบรรยากาศโดยรวม ส่วน วัด ร้านกาแฟ ราคาที่สมเหตุสมผล ร้านอาหารและเครื่องดื่ม การจัดการขยะมูลฝอย สภาพการจราจร กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น ผาสาตลอยเคราะห์ เป็นต้น ป้ายสื่อความหมาย เช่น ป้ายชื่อซอย ป้ายแนะนำต่าง ๆ เป็นต้น การตักบาตรข้าวเหนียว สถานที่/ลานจอดรถ เป็นชุดของคุณลักษณะที่ตัวอย่างได้รับความพึงพอใจในระดับมาก ขณะที่ ตัวอย่างประมาณร้อยละ 16.28 มีความพึงพอใจในระดับปานกลางในเรื่องของห้องน้ำสาธารณะในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน ทั้งนี้ หากพิจารณาในภาพรวมทั้งหมด พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 8.61 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

Table 2 Satisfaction with the Tourism Attributes in Chiang Khan Walking Street.

Tourism Attributes in Chiang Khan Walking Street	Proportion of Service Users (%)	Average (1-10)	SD	Proportion of Respondents who are Very Satisfied (%)	Satisfaction Level
1) Overall Cleanliness	100.00	8.86	1.02	98.01	Very Satisfied
2) Hospitality of Local People	100.00	8.82	0.97	99.67	Very Satisfied
3) Wooden Houses/Buildings	98.67	8.66	1.08	97.64	Very Satisfied
4) Oldness of Houses/Buildings	94.02	8.65	1.01	97.88	Very Satisfied
5) Accommodations (e.g., Guesthouse, Homestay)	67.11	8.65	1.11	97.03	Very Satisfied
6) Overall Safety	100.00	8.64	1.08	98.01	Very Satisfied
7) Overall Ambiance	100.00	8.50	1.12	98.67	Very Satisfied
8) Temples	31.56	8.39	1.45	92.63	Satisfied
9) Coffee Shops	62.79	8.31	1.08	94.18	Satisfied
10) Reasonable Prices	100.00	8.24	1.16	94.02	Satisfied
11) Food and Beverage	99.34	8.15	1.04	94.65	Satisfied
12) Waste Management	100.00	8.07	1.45	87.38	Satisfied
13) Traffic Condition	91.69	8.02	1.38	85.87	Satisfied
14) Community Tourism Activities (e.g., Pha Sat Loi Khroh)	11.30	7.76	1.07	91.18	Satisfied
15) Informative Signage (e.g., Street Sign)	98.01	7.72	1.47	88.14	Satisfied
16) Sticky Rice Almsgiving	22.26	7.46	2.13	77.61	Satisfied
17) Parking Lot	80.40	7.16	1.99	67.36	Satisfied
18) Public Toilets	16.28	6.37	2.38	55.10	Neutral
Overall Satisfaction	100.00	8.61	0.98	99.34	Very Satisfied

Source: From a Survey in June 2022.

ผลการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Penalty-Reward Contrast

ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยระหว่างความพึงพอใจรวมต่อการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานกับตัวแปรหุ่น 36 ตัวแปร ที่เป็นคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน พบว่า ตัวแปรหุ่นบางตัวมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10 หมายความว่า ตัวแปรดังกล่าวไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10 โดยมีตัวแปรหุ่นของคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานที่ถูกตัดออกจากแบบจำลอง 9 คุณลักษณะ ได้แก่ ความเก่าของบ้านเรือน/อาคาร วัด สถานที่พักผ่อน ร้านกาแฟ สถานที่และ/ลานจอดรถ ห้องน้ำสาธารณะ การตักบาตรข้าวเหนียว กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน และอัยยาศัยของคนท้องถิ่น จากนั้นจึงประมาณค่าสัมประสิทธิ์ใหม่โดยเลือกเฉพาะชุดตัวแปรหุ่นของคุณลักษณะที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจรวม

ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอย (Table 3) พบว่า จากตัวแปรหุ่นทั้งหมด 36 ตัวแปร มีจำนวนตัวแปรหุ่น 11 ตัวแปร ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10 และผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ F (F-Statistic) พบว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัว มีค่าสัมประสิทธิ์แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยสมการถดถอยที่พัฒนามีค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนด (R^2) เท่ากับ 0.764 หมายความว่า ความแปรปรวนของตัวแปรหุ่นทั้ง 11 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจรวมได้ร้อยละ 76.4 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ของค่าคงที่ แสดงให้เห็นว่าผู้เยี่ยมชมที่เป็นตัวอย่างมีความพึงพอใจรวมต่อการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานเฉลี่ย 8.375 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน)

จากผลลัพธ์ใน Table 3 แสดงให้เห็นว่า ในกรณีของ Penalty (D_p) ที่มีตัวแปรหุ่น 8 ตัวแปร มีอิทธิพลทำให้ความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชมลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10 ได้แก่ บ้านเรือน/

อาคารไม้ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สภาพการจราจร บ้ายสื่อกความหมาย การจัดการขยะมูลฝอย ความสะอาดโดยรวม ความปลอดภัยโดยรวม และราคาที่เหมาะสมผล ส่วนกรณีของ Reward (D_r) มีตัวแปรหุ่น 3 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศโดยรวม ร้านอาหารและเครื่องดื่ม และสภาพการจราจร ที่มีอิทธิพลทำให้ความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10 โดยร้านอาหารและเครื่องดื่ม และสภาพการจราจร เป็นสองคุณลักษณะที่มีอิทธิพลทำให้ความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชมลดลงและเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10

นอกจากนี้ หากพิจารณาขนาดของค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าได้ พบว่า ร้านอาหารและเครื่องดื่มเป็นสิ่งสำคัญที่คนท้องถิ่นและผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญมากที่สุด เนื่องจาก ร้านอาหารและเครื่องดื่มเป็นคุณลักษณะที่มีขนาดอิทธิพลต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชมมากที่สุด (ทั้งในส่วนที่ทำให้ความพึงพอใจรวมเพิ่มขึ้นและลดลง โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.264 และ -0.324 ตามลำดับ) ขณะที่บรรยากาศโดยรวมในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานถือเป็นคุณลักษณะที่มีอิทธิพลทำให้ความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชมเพิ่มขึ้นในลำดับรองลงมา แต่ไม่มีอิทธิพลทำให้ความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชมลดลง ส่วนสิ่งที่ทำให้ความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชมลดลงในลำดับรองลงมา ได้แก่ ราคาที่เหมาะสมผล และบ้านเรือน/อาคารไม้ ซึ่งการไม่มีสองสิ่งนี้ทำให้ผู้เยี่ยมชมมีความพึงพอใจรวมลดลง แต่การมีไม่ได้ทำให้มีความพึงพอใจรวมเพิ่มขึ้น

การจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน ตามเกณฑ์ของ Brandt (1987) จำเป็นต้องทดสอบสมมติฐาน Symmetric Effects สำหรับคุณลักษณะ 2 คุณลักษณะ (ร้านอาหารและเครื่องดื่ม และสภาพการจราจร) ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจรวมทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10 โดยประยุกต์ใช้ Wald Test ทดสอบสมมติฐานหลักที่ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่นทั้งสองค่า (ค่า β_p และค่า β_r) ของคุณลักษณะทั้งสองมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจรวมทั้งในเชิงบวกและเชิงลบเท่ากัน หรือมีสมมติฐานทางทางสถิติว่า $H_0: \beta_p + \beta_r = 0$ (Table 3 แสดงเฉพาะผลการทดสอบในกรณีที่ปฏิเสธสมมติฐานหลักเท่านั้น) ส่วนค่า p ของทั้งตัวแปรหุ่น Penalty (D_p) และ Reward (D_r) เป็นค่า p ของการทดสอบสมมติฐานหลักที่ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น D_p และ D_r มีค่าเท่ากับศูนย์ หรือมีสมมติฐานทางทางสถิติว่า $H_0: \beta_p = 0$ และ $H_0: \beta_r = 0$ ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่แสดงใน Table 3 พบว่า ค่า p ของสถิติทดสอบมีค่ามากกว่า 0.10 ทั้งสองคุณลักษณะ แสดงว่า ปฏิเสธสมมติฐานหลัก หมายความว่า ร้านอาหารและเครื่องดื่ม และสภาพการจราจรมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10 หรืออาจกล่าวได้ว่า คุณลักษณะทั้งสองมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมชมในลักษณะที่ไม่สมมาตร (Asymmetrical) แสดงว่า คุณลักษณะทั้งสองส่งผลให้ผู้เยี่ยมชมมีความพึงพอใจรวมเพิ่มขึ้น (Positive Effects) และลดลง (Negative Effects) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10 ซึ่งสอดคล้องกับ Figure 1 ที่แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานแต่ละคุณลักษณะมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจรวมต่อการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานแตกต่างกัน หรือเป็นไปในลักษณะไม่สมมาตร

Table 3 Coefficient Estimation Results by OLS with Bootstrapping.

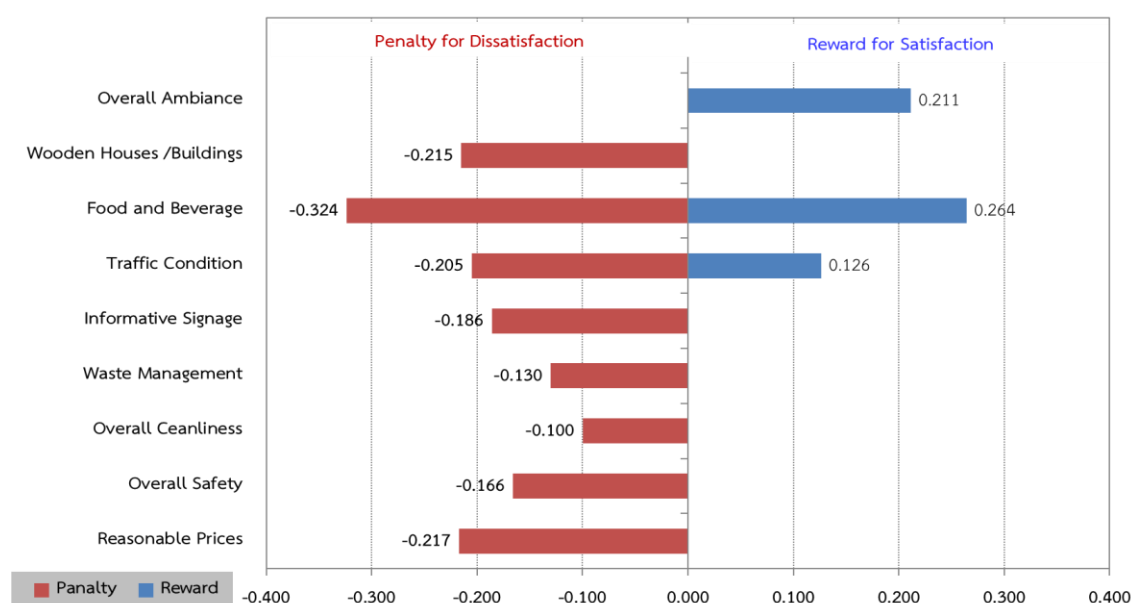
Tourism Attributes in Chiang Khan Walking Street	D _p (Penalty)		D _r (Reward)		<i>p</i> -value of H ₀ : $\beta_p + \beta_r = 0$
	β_p	<i>p</i> -value	β_r	<i>p</i> -value	
Overall Ambiance	-	-	0.211**	0.039	-
Wooden Houses /Buildings	-0.215**	0.011	-	-	-
Food and Beverage	-0.324***	0.001	0.264***	0.003	0.183
Traffic Condition	-0.205***	0.002	0.126**	0.027	0.478
Informative Signage	-0.186***	0.000	-	-	-
Waste Management	-0.130***	0.009	-	-	-
Overall Cleanliness	-0.100*	0.078	-	-	-
Overall Safety	-0.166***	0.004	-	-	-
Reasonable Prices	-0.217***	0.001	-	-	-
Constant	8.375*** (<i>p</i> -value = 0.000)				

Note: R-Squared (R^2) = 0.764, Adj R-Squared = 0.734, F-Statistic = 26.077 (*p*-value = 0.000)

: Solve Heteroskedasticity with Heteroskedasticity-Consistent Covariance Matrix Estimator.

: ***, ** and * Represent Significant Levels at 0.01, 0.05 and 0.10 Respectively.

Source: Calculated from Survey Data in June 2022 by Researchers.

Note: The Numerical Values Presented are the Coefficients of the Unstandardized Dummy Variables Derived from the Regression Equation.

Figure 1 Analysis Results with Penalty-Reward Contrast Techniques.

ผลการจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Penalty-Reward Contrast ที่แสดงใน Table 4 พบว่า ราคาที่สมเหตุสมผล บ้านเรือน/อาคารไม้ ป้ายสื่อความหมาย ความปลอดภัยโดยรวม การจัดการขยะมูลฝอย ความสะอาดโดยรวม จัดเป็นกลุ่มคุณลักษณะที่อยู่ในองค์ประกอบพื้นฐานที่ซึ่งจำเป็นต้องมีให้กับผู้เยี่ยมชมที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน คุณลักษณะเหล่านี้ถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ผู้เยี่ยมชมคาดหวังว่าจะพบเห็น/ได้ใช้บริการเมื่อเดินทางมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน หากไม่มีคุณลักษณะดังกล่าวมีผลทำให้ผู้เยี่ยมชมมี

ความพึงพอใจรวมลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม การมีคุณลักษณะเหล่านี้ไม่ได้ทำให้ผู้เยี่ยมเยือนมีความพึงพอใจรวมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนร้านอาหารและเครื่องดื่ม และสภาพการจราจร จัดเป็นกลุ่มคุณลักษณะที่มีผลต่อความสำเร็จ เนื่องจาก การเปลี่ยนแปลงความพึงพอใจในคุณลักษณะดังกล่าวมีผลโดยตรงต่อความพึงพอใจรวมในการมาเยือนถนนคนเดินเชียงคานของผู้เยี่ยมเยือน จึงถือได้ว่า ร้านอาหารและเครื่องดื่ม และสภาพการจราจร มีความสำคัญในการเสริมสร้างความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมเยือนที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน สำหรับบรรยากาศโดยรวมในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน จัดเป็นคุณลักษณะเดียวที่กระตุ้นความตื่นตัวของผู้เยี่ยมเยือนที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน เนื่องจากเป็นคุณลักษณะที่เป็นปัจจัยกระตุ้นให้ผู้เยี่ยมเยือนมีความพึงพอใจรวมเพิ่มขึ้นเมื่อมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน ทั้งนี้ หากผู้เยี่ยมเยือนไม่ได้สัมผัส/เจอกับบรรยากาศโดยรวมในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานเหมือนกับที่ได้สัมผัส/เจอในการมาเยือนครั้งนี้ ก็ไม่ได้มีผลทำให้ความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมเยือนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงถือได้ว่าบรรยากาศโดยรวมเป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานสำหรับตลาดผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย

Table 4 Classification of Tourism Attributes at Chiang Khan Walking Street.

Basic Attributes	Performance Attributes	Excitement Attributes
- Reasonable Prices	- Food and Beverage	- Overall Ambiance
- Wooden Houses /Buildings	- Traffic Condition	
- Informative Signage		
- Overall Safety		
- Waste Management		
- Overall Cleanliness		

Source: Analyzed with Penalty-Reward Contrast Technique by Researchers.

จากผลการศึกษาที่แสดงใน Figure 1 และ Table 4 พบว่า หากผู้เยี่ยมเยือนไม่พบบ้านเรือน/อาคารไม้ในการมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน ทำให้ค่าคะแนนความพึงพอใจรวมลดลงถึง 0.215 คะแนน ในขณะที่บรรยากาศโดยรวมของถนนคนเดินเชียงคาน มีส่วนทำให้ค่าคะแนนความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมเยือนเพิ่มขึ้นถึง 0.211 คะแนน ซึ่งสังเกตได้ว่า คุณลักษณะพื้นฐานมีขนาดอิทธิพลสูงกว่าคุณลักษณะที่กระตุ้นความตื่นตัว หมายความว่า ผู้เยี่ยมเยือนจะมีความพึงพอใจรมน้อยกว่าหากไม่มีคุณลักษณะที่อยู่ในกลุ่มคุณลักษณะพื้นฐานเมื่อมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน ซึ่งไม่สามารถทดแทนได้ด้วยการมีคุณลักษณะที่อยู่ในกลุ่มคุณลักษณะที่กระตุ้นความตื่นตัว

สรุปและการอภิปรายผล

บทความนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างความพึงพอใจของผู้เยี่ยมเยือนที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน เพื่อจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานออกตามแนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของความพึงพอใจของผู้บริโภค โดยประยุกต์ใช้เทคนิค Penalty-Reward Contrast และ Ordinary Least Square with Bootstrapping Method วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามกับผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 301 ตัวอย่าง สารสนเทศที่ได้จากการศึกษาถือเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับใช้กำหนดลำดับความสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน

ให้สอดคล้องกับความคาดหวังและความต้องการของผู้เยี่ยมเยือน และยังสามารถใช้วางกลยุทธ์การแข่งขันสำหรับการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานบนพื้นฐานของการแข่งขันด้วยคุณภาพมากกว่าการแข่งขันด้วยราคา ซึ่งจะนำมาสู่การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน

ผลการสำรวจความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานพบว่า ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงคานมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องความสะดวกโดยรวม อรรถยาศัยของคนท้องถิ่น และบ้านเรือน/อาคารไม้ ส่วนห้องน้ำสาธารณะ เป็นสิ่งเดียวที่ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยมีความพึงพอใจปานกลาง อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์และจำแนกคุณลักษณะของการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานพบว่า ราคาที่สมเหตุสมผล บ้านเรือน/อาคารไม้ ป้ายสื่อความหมายความปลอดภัยโดยรวม การจัดการขยะมูลฝอย และความสะดวกโดยรวม เป็นกลุ่มคุณลักษณะพื้นฐานที่ต้องมี เนื่องจาก เป็นสิ่งที่ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยคาดหวังว่าต้องมีเมื่อมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน ส่วนร้านอาหารและเครื่องดื่ม และสภาพการจราจร เป็นกลุ่มคุณลักษณะที่มีผลต่อความสำเร็จ ซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างความพึงพอใจรวมของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่มาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน สำหรับบรรยากาศโดยรวมในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานเป็นคุณลักษณะที่กระตุ้นความตื่นตัวของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย และเป็นสิ่งที่ส่งเสริมความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานสำหรับตลาดผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การศึกษาเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เยี่ยมเยือน ควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาและการศึกษาในระดับรายละเอียดที่เป็นคุณลักษณะ (Attribute) ของสินค้าและบริการของการท่องเที่ยว เนื่องจากความพึงพอใจในแต่ละคุณลักษณะของสินค้าและบริการของการท่องเที่ยวมีอิทธิพลที่แตกต่างกันต่อความพึงพอใจรวมในตัวสินค้าและบริการของการท่องเที่ยว ที่ประกอบขึ้นด้วยคุณลักษณะที่หลากหลายตามคุณลักษณะเฉพาะที่สำคัญของการท่องเที่ยว ซึ่งขนาดอิทธิพลที่แตกต่างกันดังกล่าวย่อมนำมาสู่ความคาดหวังและความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เยี่ยมเยือน ซึ่งมีผลต่อเนื่องต่อการพัฒนาและปรับปรุงสินค้าและบริการของการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Penalty-Reward Contrast ได้ให้ข้อสังเกตที่สำคัญว่า ความพึงพอใจรวมที่เพิ่มขึ้นจากคุณลักษณะที่กระตุ้นความตื่นตัวไม่สามารถทดแทนความพึงพอใจรวมที่ลดลงจากการไม่มีคุณลักษณะพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตของ Untong (2018) ที่ศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ กรณีของของตลาดนักท่องเที่ยวชาวจีนกลุ่มอิสระ และอิทธิพลของคุณลักษณะที่มีต่อความพึงพอใจรวมมีลักษณะที่ไม่สมมาตร กล่าวคือ การได้รับบริการที่ดีที่สามารถเพิ่มความพึงพอใจรวมให้กับผู้เยี่ยมเยือนไม่สามารถถูกชดเชยได้หากได้รับบริการที่ไม่ดี โดยจากกรณีศึกษานี้ พบว่า กรณีของร้านอาหารและเครื่องดื่ม หากมีการบริการที่ไม่ดีจะสร้างความพึงพอใจรวมลดลงมากกว่าในกรณีของการให้บริการที่ดี หรืออาจกล่าวได้ว่า บริการที่ได้รับย่อมมีค่าน้อยกว่าบริการที่คาดหวังว่าจะได้รับแต่ไม่ได้รับ ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของ Kano Model และแนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบสามด้านของผู้บริโภค รวมถึงข้อตกลงเบื้องต้นของการประยุกต์ใช้เทคนิค Penalty-Reward Contrast และยังสามารถศึกษาในอดีต เช่น Alegre and Garau (2011) Albayarak and Caber (2013) Untong (2018) Davras (2019) Ceylan et al. (2021) เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาที่พบว่า ราคาที่สมเหตุสมผลเป็นสิ่งที่ผู้เยี่ยมเยือนคาดหวังเมื่อมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน ไม่ว่าจะเป็นคนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานภาครัฐ/หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในเรื่องของราคาที่สมเหตุสมผลเป็นอันดับแรก โดยผู้ประกอบการจะต้องไม่ตั้งราคาเกินคุณภาพของสินค้าและบริการ เพื่อป้องกันการเอาเปรียบผู้เยี่ยมเยือน ดังนั้นควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามากำกับดูแลการกำหนดราคาสินค้าและบริการ ส่วนบ้านเรือน/อาคารไม้เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่ผู้เยี่ยมเยือนคาดหวังที่จะต้องเห็นเมื่อมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน ดังนั้นคนท้องถิ่นและผู้ประกอบการต้องร่วมกันอนุรักษ์ความเป็นเอกลักษณ์ของอาคารบ้านไม้ในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน หากมีการก่อสร้าง (หรือ ปรับปรุง) บ้านเรือน/อาคารในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานก็ควรปฏิบัติตามเทศบัญญัติของเทศบาลเมืองเชียงคานอย่างเคร่งครัด เนื่องจาก ในการศึกษาค้นพบว่า บ้านเรือน/อาคารไม้ เป็นสิ่งที่ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยคาดหวังว่าต้องเห็นเมื่อมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน และหากไม่มีสิ่งนี้จะส่งผลให้ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยมีความพึงพอใจรวมลดลงต่อการมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน นอกจากนี้ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับถนนคนเดินเชียงคาน ควรร่วมกันรักษาบรรยากาศโดยรวมในบริเวณถนนคนเดินเชียงคาน ให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่เหมาะสมสำหรับการเดินเที่ยวชม เนื่องจาก ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าบรรยากาศโดยรวมในบริเวณถนนคนเดินเชียงคานเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นเมื่อมาเยือนถนนคนเดินเชียงคาน

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ในอนาคตควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นที่ว่า กลุ่มผู้เยี่ยมเยือนที่แตกต่างกัน เช่น เพศ ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ บุคลิก (Persona) ฯลฯ มีโครงสร้างความพึงพอใจแตกต่างกันและเหมือนกันอย่างไรบ้าง รวมถึงประเด็นของความแตกต่างของขนาดอิทธิพลของกลุ่มคุณลักษณะว่าสามารถทดแทนหรือมีอิทธิพลร่วมกันอย่างไรต่อความพึงพอใจรวม

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ “โครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565: กิจกรรมศึกษารูปแบบการกระจายรายได้ระหว่างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม” ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.)

เอกสารอ้างอิง

- Albayrak, T., & Caber, M. (2013). Penalty-Reward-Contrast Analysis: A Review of Its Application in Customer Satisfaction Research. *Total Quality Management & Business Excellence*, 24(11), 1288-1300.
- Alegre, J., & Garau, J. (2011). The Factor Structure of Tourist Satisfaction at Sun and Sand Destination. *Journal of Travel Research*, 50(1), 78-86.
- Brandt, R. D. (1987). A Procedure for Identifying Value-enhancing Service Components using Customer Satisfaction Survey Data. in Suprenant, C. (ed.) *Add Value to Your Service*. 61-65. Chicago: American Marketing Association.
- Ceylan, D., Cizel, B., & Karakaş, H. (2021). The Symmetric and Asymmetric Impacts of Cognitive Attitude Components on Overall Mass Tourism Destination Image: Gender Comparison. *European Journal of Tourism Research*, 28, 1-18.
- Chiang Kan Municipality. (2023). *Statistical Data Report on The Number of Tourists, 2023*. Chiang Kan: Chiang Municipality.
- Davras, G. M. (2021). Classification of Winter Tourism Destination Attributes According to Three Factor Theory of Customer Satisfaction. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 22(4), 496-516.
- Dominici, G., & Palumbo, F. (2013). The Drivers of Customer Satisfaction in the Hospitality Industry: Applying the Kano Model to Sicilian Hotels. *International Journal of Leisure and Tourism Marketing*, 3(3), 215-236.
- Füller, J., & Matzler, K. (2008). Customer Delight and Market Segmentation: An Application of the Three-factor Theory of Customer Satisfaction on Life Style Groups. *Tourism Management*, 29(1), 116-126.
- Kaberere, I. N., KC, B., & Hoogendoorn, G. (2022). Wildlife Tourism Experiences at the Maasai Mara, Kenya: Using Kano Model to Assess Tourists' Satisfaction. *Tourism An International Interdisciplinary Journal*, 70(4), 740-746.
- Kano, N., Seraku, N., Takahashi, F., & Tsuji, S. (1984). Attractive Quality and Must-be Quality. *Journal of Japan Society for Quality Control*, 14(2), 147-156.
- Kozak, M., & Rimmington, M. (2000). Tourist Satisfaction with Mallorca, Spain, as an Off-season Holiday Destination. *Journal of Travel Research*, 38(3), 260-269.
- Kwon, W., Lee, M., & Bowen, J. T. (2022). Exploring Customers' Luxury Consumption in Restaurants: A Combined Method of Topic Modeling and Three-factor Theory. *Cornell Hospitality Quarterly*, 63(1), 66-77.
- Matzler, K., & Renzl, B. (2007). Assessing Asymmetric Effects in the Formation of Employee Satisfaction. *Tourism Management*, 28(4), 1093-1103.
- Matzler, K., & Sauerwein, E. (2002). The Factor Structure of Customer Satisfaction: An Empirical Test of the Importance Grid and the Penalty-Reward-Contrast Analysis. *International Journal of Service Industry Management*, 13(4), 314-332.

- Mikulić, J., & Prebežac, D. (2012). Using Dummy Regression to Explore Asymmetric Effects in Tourist Satisfaction: A Cautionary Note. *Tourism Management*, 33(3), 713-716.
- Mohajerani, P., & Miremadi, A. (2012). Customer Satisfaction Modeling in the Hotel Industry: A Case Study of Kish Island in Iran. *International Journal of Marketing Studies*, 4(3), 134-152.
- Pandey, A., Sahu, R., & Joshi, Y. (2022). Kano Model Application in the Tourism Industry: A Systematic Literature Review. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 23(1), 1-31.
- Parasuraman, A. (2000). Superior Customer Service and Marketing Excellence: Two Sides of the Same Success Coin. *Vikalpa: The Journal for Decision Makers*, 25(3), 3-14.
- Slevitch, L., & Oh, H. (2010). Asymmetric Relationship between Attribute Performance and Customer Satisfaction: A New Perspective. *International Journal of Hospitality Management*, 29(4), 559–569.
- Untong, A. (2017). The Factor Structure of International Tourist Satisfaction to the Spa Service Quality in Thailand. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, 12(2), 3-16.
- Untong, A. (2018). Classification Features of Chiang Mai Tourism based on the Satisfaction Structure of the Chinese Independent Travelers. *Applied Economic Journal*, 25(2), 34-54.
- Untong, A., & Guntawongwan, K. (2022). *The Effect of Responsible Tourism Management on Business, Community and Visitors*. Chiang Mai: Konthai 4.0 Platform: Faculty of Economics University.
- Vavra, T. G. (1997). *Improving Your Measurement of Customer Satisfaction: A Guide to Creating, Conducting, Analyzing, and Reporting Customer Satisfaction Measurement Programs*. Milwaukee, WI: ASQ Quality Press.
- White, H. (1980). A Heteroscedasticity-Consistent Covariance Matrix Estimator and a Direct Test for Heteroscedasticity. *Econometrica*, 48(4), 817-838.
- Zhang, W. T., Choi, I. Y., Hyun, Y. J., & Kim, J. K. (2022). Hotel Service Analysis by Penalty-Reward Contrast Technique for Online Review Data. *Sustainability*, 14(12), 7340. DOI: <https://doi.org/10.3390/su14127340>

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนจรรยาบรรณทักษะ (Soft Skills) ของผู้เรียน สาขาการบัญชีในรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัย

The Development of Learning Activities to Enhance Soft Skills of Accounting Students in the Research Methodology Course

ชนิดา ยาระณะ^{1*}
Chanida Yarana^{1*}

วันที่รับบทความ : 10/07/2566
วันแก้ไขบทความ : 25/08/2566
วันตอบรับบทความ : 09/10/2566

บทคัดย่อ

จรรยาบรรณ (Soft Skills) คือทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยกึ่งทดลอง มุ่งพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนจรรยาบรรณทักษะของผู้เรียนสาขาการบัญชีในรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัย และเปรียบเทียบจรรยาบรรณทักษะของผู้เรียนสาขาการบัญชีก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการกรอบความคิดจากทฤษฎีการสะท้อนความคิด การบริหารจัดการโครงการ และการจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึกแบบบุโจ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนสาขาวิชาการบัญชีที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัย ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 100 คน โดยแบ่งเป็นผู้เรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 50 คน และกลุ่มทดลอง จำนวน 50 คน การจัดกลุ่มใช้การสุ่มโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น เพื่อให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนทุกระดับได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน

ผลการศึกษาพบว่าภายหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีระดับความคิดเห็นต่อจรรยาบรรณของตนเองโดยเฉพาะด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารสูงกว่ากลุ่มควบคุม และผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นว่าการจรรยาบรรณของตนเองด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล และด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาครั้งนี้เป็นประโยชน์ด้านการบูรณาการทฤษฎีทางการศึกษานำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถปรับใช้ได้ในการจัดการเรียนการสอนด้านการบัญชี

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้ จรรยาบรรณ ผู้เรียนสาขาการบัญชี

Abstract

Soft Skills are essential for accounting professionals. This study employed a quasi-experimental research design. The goal was to design learning activities to improve the soft skills of accounting students enrolled in research methodology courses and to compare the soft skills of accounting students before and after utilizing the designed learning activities. The learning activities were developed by incorporating the framework

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร
Assistant Professor Dr., Faculty of Business, Economics, and Communications, Naresuan University

* Corresponding author: E-mail address: Chaniday@nu.ac.th

derived from reflection theory. Using project management techniques and implementing organizational strategies through bullet journaling (BUJO) methods. The population and sample comprised 100 accounting students enrolled in a research methodology course at a Phitsanulok Province university. The sample was divided into 50 experimental and 50 control groups. Non-probability Sampling was used to randomize the classification so that students with varying levels of academic achievement would have the opportunity to collaborate.

After utilizing the devised learning activities, the experimental group's perceptions of their soft skills, particularly interpersonal and communication skills, were higher than those of the control group. Regarding cognitive skills, practical academic skills, and job duties, the students in the experimental group believed that their soft skills were superior. Individual and interpersonal skills significantly improved compared to before the implementation of learning activities, at a statistical level of 0.05. The findings of this study hold theoretical significance in terms of incorporating educational theories into the development of learning activities. Furthermore, this approach can be implemented in the context of accounting education.

Keywords: Learning Activities, Soft skills, Accounting Students

บทนำ

วิชาชีพบัญชี เป็น “วิชาชีพหลัก” ในสังคมที่มีบทบาทต่อเศรษฐกิจของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (Berry & Routon, 2020) เนื่องจากผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีมีบทบาทเป็นทั้งที่ปรึกษา ผู้มีส่วนในการวางแผนธุรกิจ รวมทั้งเป็นผู้นำทางความคิดในการต่อยอดธุรกิจ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะให้ครบพร้อมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพ (International Accounting Education Standard Board (IAESB), 2011) ในการปฏิบัติงานยุคปัจจุบันที่ต้องก้าวทันกระแสของการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและความซับซ้อนของธุรกิจนั้น จรรยาบรรณ ได้แก่ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร ทักษะการบริหารจัดการเวลา เป็นต้น คือ ทักษะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพนอกเหนือจากเนื้อหาวิชาที่สอนในห้องเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก Gunarathne et al. (2021) กล่าวว่าในปัจจุบันการสอนวิชาชีพบัญชีระดับอุดมศึกษา เน้นทางด้านวิชาการมากกว่าการเพิ่มพูนจรรยาบรรณ อาจทำให้ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติงานได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพในตลาดแรงงาน

การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งและเป็นภารกิจสำคัญของผู้สอนในสถาบันการศึกษาที่ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนก่อนจะจบหลักสูตร เพื่อยกระดับคุณภาพของบัณฑิตและสร้างโอกาสในการมีงานทำให้สูงขึ้นในอนาคต เป็นการลดช่องว่างระหว่างความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตกับผู้ผลิตบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา (Lafi & Almutairi, 2021) คำถามที่ตามมา คือ การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจรรยาบรรณทักษะของผู้เรียนสาขาการบัญชีนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้อย่างไร และผู้เรียนสาขาการบัญชีจะสามารถพัฒนาจรรยาบรรณทักษะได้อย่างไร Ismail (2013) เสนอว่าการจัดบูรณาการทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project-based) เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับผู้เรียน (Ismail, 2013) Schlumpf (2020) เสริมว่ากิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนความคิด (Reflective Learning) สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกการวางแผน การแก้ไขปัญหา

และการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Schlumpf, 2020) และการจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธี Bullet Journaling หรือการเขียนบันทึกหัวข้อเพื่อพัฒนาแผนงานช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และเข้าใจองค์รวมอย่างลึกซึ้งในการทำงาน (Wilkinson et al., 2005) นอกจากนี้ Bullet Journaling ยังสามารถเสริมสร้างทักษะการพัฒนาส่วนบุคคล (Personal Development) การทำงานร่วมกัน และการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นของผู้เรียนอีกด้วย (Fuentes-Fernández & Migeon, 2018) นักการศึกษาเชื่อว่าการประยุกต์ใช้ทั้ง 3 แนวคิดนี้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จะสามารถพัฒนา จรณทักษะและทำให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมากับการทำงานเสมือนอยู่ในสถานการณ์จริงได้ (Huber et al., 2020; Vogler et al., 2018)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาการเรียนการสอนทางด้านการบัญชีด้วยการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจรณทักษะโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสะท้อนความคิด (Reflective Learning Theory) บูรณาการเข้ากับการจัดการโครงการ (Project Management) และการจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึกแบบบูโจ (The Bullet Journaling: BUJO) สอดแทรกกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัย เนื่องจากเป็นวิชาในปีการศึกษาสุดท้ายซึ่งผู้เรียนพร้อมที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้ ผลการวิจัยนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อผู้เรียนสาขาการบัญชีเมื่อได้ฝึกผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ จะสามารถเพิ่มพูนและนำไปใช้ได้จริงกับการทำงานร่วมกับคนในองค์กร และสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนในฐานะผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีในอนาคตได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนจรณทักษะของผู้เรียนสาขาการบัญชีในรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อจรณทักษะของผู้เรียนสาขาการบัญชีก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

บททวนวรรณกรรม

นิยามของจรณทักษะและความจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียนสาขาการบัญชี

จรณทักษะ หรือ Soft Skills โดยทั่วไป หมายถึง ทักษะใดๆ ที่ไม่ใช่ทักษะเฉพาะในวิชาชีพแต่มีความจำเป็นต่อการจ้างแรงงาน (Crawford et al., 2011) สำหรับจรณทักษะของผู้เรียนสาขาการบัญชีนั้น มีคำนิยามเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศทางการบัญชี โดยคณะกรรมการมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 3 (IES 3) ที่ประกาศใช้ทั่วโลกตั้งแต่ปี 2015 (International Accounting Education Standard Board (IAESB), 2019) สำหรับประเทศไทย สภาวิชาชีพบัญชี นำมาตรฐานฉบับนี้มาเรียบเรียงและแปลเป็นภาษาไทย เรียกว่า “มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพ” (The Federation of Accounting Professions, 2014) โดยให้ถือปฏิบัติในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นมา จรณทักษะของผู้เรียนสาขาการบัญชี บางครั้งเรียกว่า “ทักษะทางวิชาชีพบัญชี” ประกอบด้วย 5 ทักษะ ได้แก่

- 1) ทักษะทางปัญญา คือ ความสามารถแก้ไขปัญหา ตัดสินใจ ระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยพบมาก่อนได้ ด้วยการสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผล และวิเคราะห์

2) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน คือ ความชำนาญทางด้านตัวเลข เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิเคราะห์แบบจำลองในการตัดสินใจและความเสี่ยง การวัด การรายงาน และความรู้ด้านกฎหมายและข้อบังคับ

3) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล คือ ทศนคติ และพฤติกรรมในการจัดการตนเอง การมีความคิดริเริ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง และความสามารถในการบริหารทรัพยากรที่มีจำกัดภายในกำหนดเวลา รวมทั้งมีความระมัดระวังสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพ

4) ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร คือ การรับ ส่ง ผ่านสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานร่วมกับคนอื่นได้ ความสามารถในการขจัดความขัดแย้ง มีการทำงานเป็นทีม มีปฏิสัมพันธ์กับผู้มีวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นแตกต่างกันได้ ความสามารถในการนำเสนอ พูดคุยรายงาน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

5) ทักษะทางองค์การและการจัดการธุรกิจ คือ ความสามารถในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดการโครงการ การจัดการทรัพยากรบุคคล และการตัดสินใจ การมีภาวะผู้นำและตัดสินใจได้อย่างผู้ประกอบการวิชาชีพ (IAESB, 2019)

เนื่องจากผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาวิชาชีพบัญชี ดังนั้น การพัฒนาจรรยาบรรณจึงต้องสอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 (IES 3) เพื่อรักษามาตรฐานการปฏิบัติงานให้เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บัณฑิตและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) กับบัณฑิตสาขาการบัญชี

นักวิชาการทางด้านการบัญชีทั่วโลกได้มีความพยายามในการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพบัญชีของผู้เรียนมาหลายทศวรรษ สามารถจัดประเภทได้ดังนี้

1. กลุ่มนักวิจัยที่เน้นการพัฒนากิจกรรมเพื่อนำมาใช้ในห้องเรียนการบัญชีด้วยความมุ่งหมายที่จะพัฒนาความรู้ทางด้านเทคนิคเฉพาะ และทักษะทางวิชาชีพบัญชี (Boyce et al., 2001; Kerby & Romine, 2009)

2. กลุ่มนักวิจัยที่มุ่งค้นหาลักษณะประกอบของจรรยาบรรณทักษะที่มีความจำเป็นในการพัฒนามากที่สุด (Berry & Routon, 2020) ตัวอย่างเช่น การศึกษาเชิงคุณภาพ โดย Ates (2020) ให้ผู้เรียนบัญชีชั้นปีที่ 4 เขียนรายงานเพื่อประเมินตนเองว่าตนมีความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพบัญชีด้านใดบ้าง ผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนสาขาการบัญชีในประเทศตุรกีส่วนใหญ่มีความสนใจในการพัฒนาจรรยาบรรณทักษะ ได้แก่ การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) การสื่อสารด้วยการพูด (Verbal Communication) การสื่อสารด้วยการเขียน (Written Communication) ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal skills) ทักษะการทำงานเป็นทีม (Team-working) ทักษะการบริหารเวลา (Time management) ทักษะการจัดการกับความเครียด (Stress management) และทักษะการฟัง (Listening) (Ates, 2020)

การศึกษาเชิงสำรวจ Crawford et al. (2011) ทำการสอบถามอาจารย์ นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี และนายจ้างในสหราชอาณาจักรถึงจรรยาบรรณทักษะที่สำคัญและต้องการการพัฒนามากที่สุด ผลการศึกษาพบว่าทักษะสามอันดับแรก ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ (Analytical skills) ทักษะการนำเสนอ (Presentation skills) และทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร (Written communication skills) (Crawford et al., 2011)

การศึกษาเชิงปริมาณ Dolce et al. (2020) ได้การศึกษาลักษณะประกอบของจรรยาบรรณทักษะที่บัณฑิตสาขาการบัญชีและนายจ้างต้องการพัฒนามากที่สุดในประเทศอิตาลี พบว่ามี 10 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ทักษะการบริหารเวลา ทักษะการปรับตัวและเผชิญหน้ากับปัญหา ทักษะการควบคุมอารมณ์ การควบคุมสถานการณ์เฉพาะหน้า มีความยืดหยุ่น ทักษะการทำงานเป็นทีม

ทักษะการสื่อสารทั้งการเขียน และการพูด รวมทั้งการจัดการกับความขัดแย้ง ตามลำดับ (Dolce et al., 2020)

การศึกษาแบบผสมวิธี Kountur and Huo (2013) ศึกษาในบริบทของประเทศไทย พบว่า ผู้เรียนสาขาการบัญชีต้องการพัฒนาจรรยาบรรณทักษะ 9 ประการ ได้แก่ ทักษะทางด้านภาษาอังกฤษทั้งการพูดและการเขียน ทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการสื่อสารความเป็นผู้นำ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการจัดการงานหลายประเภทในเวลาเดียวกัน ความขยันหมั่นเพียร และทักษะในการฝึกฝนตนเอง (Training skills) (Kountur & Huo, 2013)

จากการทบทวนวรรณกรรมก่อนหน้าดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดระเบียบวิธีวิจัย การออกแบบการวิจัยและเครื่องมือในการวิจัย และการออกแบบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

ทฤษฎีการสะท้อนความคิดและกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ทฤษฎีการสะท้อนความคิด (Reflective Learning Theory) กล่าวถึงการสร้างความรู้ที่เป็นนามธรรม (Subjective Knowledge) ทำให้เกิดความคิดรอบคอบ (Deliberate Action) (Schlumpf, 2020) ทฤษฎีนี้มีที่มาจากการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) ผสมกับแนวความคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา (Collaborative Problem Solving)

Schön (1987) ได้กล่าวถึงการศึกษาด้านวิชาชีพว่าการที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานนั้นมีความรู้ความสามารถจะต้องมีการปฏิบัติจากประสบการณ์ (Experiential Learning) ซึ่งสามารถฝึกฝนเพื่อให้เกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองด้วยการ “การสะท้อนกลับความคิด” Schön (1987) เชื่อว่าการพัฒนาความรู้ของแต่ละคนจะเกิดขึ้นตลอดชีวิตได้จากกระบวนการคิด และการแก้ไขปัญหาจากการปฏิบัติงานจริง หากผู้ประกอบการวิชาชีพได้ฝึกฝนการสะท้อนกลับความคิดอยู่เสมอจะทำให้ผู้นั้นสามารถจัดการกับสถานการณ์ที่ซับซ้อน ปัญหาที่ยากจะคาดเดา และเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของตนด้วยความมั่นใจ เปี่ยมไปด้วยทักษะและการเอาใจใส่ในงาน (Schön, 1987)

Schlumpf (2020) ได้อธิบายถึงขั้นตอน วิธีการและกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามทฤษฎีการสะท้อนกลับความคิด (Reflective Learning) โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การสังเกตความคิด มีองค์ประกอบย่อยคือ 1) การพิจารณาใคร่ครวญ 2) การสะท้อนกลับความคิด ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในประเด็นที่ตนต้องการเรียนรู้ และแสดงออกซึ่งความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างเป็นไปตามธรรมชาติ

ขั้นตอนที่ 2 คือ การคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย 1) การประเมิน และ 2) การกำหนดคำถามหลัก ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะสามารถระบุองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ตนกำลังเรียนรู้และสามารถสืบค้นหาคำตอบของปัญหาได้

ขั้นตอนที่ 3 คือการสร้างสรรค์ความคิด คือ การเรียนรู้หลักการที่สำคัญ ทำให้ผู้เรียนสามารถระบุทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและสร้างข้อสรุปได้ด้วยตนเอง และ

ขั้นตอนที่ 4 คือ การวางแผนความคิด ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การกำหนดแผน และ 3) การปฏิบัติตามแผน ในขั้นตอนสุดท้ายนี้ผู้เรียนจะสามารถปลูกฝังความคิดการวางแผนด้วยตนเอง มีแรงจูงใจให้ตนเองปฏิบัติตามแผนและสามารถระบุทางเลือกต่าง ๆ รวมทั้งระบุได้ถึงข้อผิดพลาดและแนวทางแก้ไขในครั้งต่อไปได้

ทฤษฎีการสะท้อนความคิดนั้น มีความสำคัญทั้งสำหรับแต่ละบุคคลและองค์กรในอันที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและพัฒนาตนเองตลอดชีวิต (Continuous Improvement) ต่อมา มีผู้สนใจนำเอาทฤษฎีการสะท้อนความคิดนั้นมาปฏิบัติ เช่น Alsina et al. (2019); Jackling et al.

(2015); Jaffe (2019); Jones and Conner (2021); Perusso et al. (2020) เป็นต้น สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสะท้อนความคิดโดยมีข้อสมมติว่าการสะท้อนความคิดจะสามารถพัฒนาจรรยาวัตรของนักเรียนด้านทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน และทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล

แนวคิดในการบริหารจัดการโครงการ

การบริหารจัดการโครงการ มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายท่าน เช่น Munn and Bjeirmi (1996) กล่าวว่า “โครงการ (Project)” หมายถึง ชุดของกิจกรรมที่ทำ หรืองานที่ทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องใช้ทรัพยากร และต้องทำให้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยสามารถระบุได้ว่าวันเริ่มต้นและสิ้นสุดโครงการคือช่วงระยะเวลาใด (Munns & Bjeirmi, 1996) ส่วนนิยามของคำว่า “การบริหารโครงการ (Project Management)” คือ กระบวนการในการควบคุมเพื่อให้โครงการแต่ละโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ได้ การบริหารโครงการต้องนำโครงสร้างการบริหารองค์กร และทรัพยากรมาใช้ โดยประยุกต์เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ มาประกอบการบริหารงานด้วย หน้าที่ในการบริหารโครงการ ได้แก่ 1) การระบุความต้องการในการทำงานขั้นตอนต่าง ๆ 2) การกำหนดรายละเอียดของงานในแต่ละขั้นตอน 3) การจัดสรรทรัพยากร 4) การติดตาม กำกับดูแลความก้าวหน้าในการทำงาน และ 5) การปรับแผนการทำงาน (Munns & Bjeirmi, 1996) Schwalbe (2016) กล่าวว่า “การบริหารโครงการ (Project Management)” หมายถึง การประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เครื่องมือ และเทคนิค ในแต่ละกิจกรรมของโครงการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ (Schwalbe, 2016)

ซึ่งจากคำนิยามข้างต้นสามารถสรุปว่า การบริหารโครงการ หมายถึง การประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เทคนิคหลายๆ ด้าน ในการบริหารให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ได้ภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากร ทั้งกำลังคน และเงิน ซึ่งต้องมีการวางแผนจัดการอย่างดีเพื่อปฏิบัติงานแต่ละโครงการบรรลุเป้าหมายได้

แผนปฏิบัติงานหรือโครงการมีความสำคัญต่อองค์กรธุรกิจในปัจจุบัน การมีโครงการเกิดขึ้นในองค์กรธุรกิจทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ เกิดนวัตกรรม สายการผลิตใหม่ จนกระทั่งสามารถทำให้เกิดโครงสร้างองค์กรใหม่ (Archibald & Ipma, 2004) ในยุคโลกาภิวัตน์การแข่งขันทางการค้า อุตสาหกรรม เทคโนโลยี นวัตกรรม อุตสาหกรรมการบริการ ล้วนเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการวางแผน และการบริหารโครงการ ข้อดีของการวางแผนงานอย่างมีระบบทำให้เกิดการพิจารณาโครงการ การคำนึงถึงความเสี่ยงและการประเมินความเสี่ยงของแผนงาน ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงขั้นตอนการทำงาน มีการลำดับงานก่อน - หลัง และมีการคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เช่น กำลังคน และเงิน เป็นต้น การบริหารโครงการที่ดี ต้องกำหนดเป้าหมายชัดเจน ทั้งทางด้านเทคนิค ต้นทุน และตารางเวลาการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ต้องมีการจัดบันทึกอย่างเป็นระบบ (Portfolio) มีการวางแผนโครงการ กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่จะทำโครงการนั้นสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ได้ (Archibald & Ipma, 2004)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดในการบริหารจัดการโครงการโดยมีข้อสมมติว่าการฝึกให้ผู้เรียนได้บริหารจัดการโครงการเป็นทีมจะสามารถพัฒนาจรรยาวัตรของนักเรียนด้านทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ

แนวคิดการจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึกแบบบูโจ

การจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึกแบบบูโจ (Bullet Journaling) คือ วิธีการจดบันทึกความทรงจำ บันทึกความคิด บันทึกเป้าหมายการทำงานที่ต้องการให้สำเร็จ และการจัดเรียงลำดับงานก่อน - หลัง และเป็นการสะท้อนว่าตนเองมีสิ่งใดที่จะต้องทำ สิ่งใดที่สำคัญต้องทำเป็น

ลำดับแรก มีสิ่งใดที่กำลังทำ และมีสิ่งใดที่สำเร็จลุล่วงไปแล้ว เพื่อกระตุ้นให้แต่ละคนได้วางแผน ควบคุมการทำงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีการบันทึกแบบบูโจ มีหลักการอย่างง่าย คือ การจดบันทึกเกี่ยวกับ งานที่ต้องทำ (Tasks) เหตุการณ์ที่สำคัญ (Events) เหตุที่จำเป็น (Notes) และการให้สัญลักษณ์ของแต่ละงาน (Signifiers) (Haberman, 2018) วิธีการบันทึกแบบบูโจมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

1) ดัชนี หรือ สารบัญ (Index) คือ การจดบันทึกสารบัญให้กับหัวข้อต่าง ๆ และจดบันทึกเลข หน้าที่ได้มีการบันทึกเรื่องนั้น ๆ ไว้

2) การบันทึกสิ่งที่จะทำในอนาคต (Future Log) คือ การเขียนแผนที่ตั้งเป้าหมายจะทำให้ สำเร็จ เป็นปฏิทินย่อย ประกอบด้วย สิ่งที่จะทำรายเดือน (Monthly Log) สิ่งที่จะทำรายสัปดาห์ (Weekly Log) และสิ่งที่จะทำรายวัน (Daily Log) กรณีที่ใช้การจดบันทึกในกระดาษ ผู้จดบันทึกจะ สร้างระบบสัญลักษณ์ของตนเองอย่างรวดเร็ว (Rapid Logging) จากนั้นจึงจัดหมวดหมู่ แยก ประเภทรายการที่ต้องทำไว้เป็น 3 หมวดหมู่ ได้แก่ สิ่งที่จะทำ (Things to do) สิ่งที่กำลังทำ (Doing) และสิ่งที่ทำเสร็จสิ้นแล้ว (Done) การแยกประเภทรายการและจำแนกหมวดหมู่นั้น ทุกครั้งที่บันทึกใน Bullet Journaling ผู้จดบันทึกต้องสะท้อนความคิดของตนเองก่อนว่างานนั้น ๆ สำคัญหรือไม่ และมีความ จำเป็นหรือไม่ ถ้าไม่ทำจะเกิดความเสียหายขึ้นหรือไม่ อย่างไร และถ้าหากสะท้อนความคิดแล้วพบว่า งานนั้นไม่มีคุณค่าใด ๆ เลย ให้ตัดทิ้ง ระบบการบันทึกแบบบูโจสามารถทำได้ในสมุดบันทึกประจำวัน หรือ ใช้โปรแกรมประยุกต์ในโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นการวางแผนงานอย่างเป็นระบบและสามารถกำหนด ลำดับขั้นตอนของการทำงานผ่านการสะท้อนความคิดโดยผู้บันทึกสร้างสรรค์ระบบขึ้นมาด้วยตนเอง (Schmidt, 2019)

Haberman (2018) กล่าวว่า การจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึกแบบบูโจมีประโยชน์ คือ สามารถช่วยในการวางแผนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการรวบรวมรายการที่ต้องทำ การจด บันทึกเกี่ยวกับงานและขึ้นความสำเร็จของงานในทีเดียว เป็นวิธีการที่ยืดหยุ่นใช้ได้ทั้งการวางแผนงาน ส่วนตัวและการวางแผนงานเป็นทีม นอกจากนี้ Ayobi et al. (2018) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมในการ จดบันทึกด้วยวิธีการแบบ Bullet Journaling พบว่าผู้จดบันทึกโดยส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ของ Bullet Journaling เพื่อการทำงานและเป็นการระบายอารมณ์ของตนเองอีกทางหนึ่ง การบันทึกแบบบูโจทำให้เกิด การสร้างและการรวมความหมายที่กำหนดขึ้นด้วยตัวของผู้บันทึกเอง เป็นการแสดงออกถึงนิสัย และ อารมณ์ของผู้จดบันทึก ผลการวิจัยยังพบว่าในขณะที่มีการจดบันทึกแบบบูโจ ผู้จดบันทึกจะมีการ พัฒนาการสะท้อนความคิดของตนเองผ่านการออกแบบงานที่จะต้องทำ (Design Practice) และเป็นการ สะท้อนกลยุทธ์ของตนเอง สนับสนุนให้เกิดการสะท้อนความคิด (Self-reflection) และการเรียนรู้ด้วย ตนเอง (Self-knowledge) ผลการวิจัยของ Ayobi et al. (2018) แสดงให้เห็นถึงตัวอย่างของการ พัฒนาระบบการเรียนรู้ของปัจเจกบุคคลว่าวิธีการบันทึกแบบบูโจ ไม่เพียงเป็นการจัดระเบียบงาน (Organizer) หรือการจัดรูปแบบเอกสารเพียงเท่านั้น แต่การจัดระบบความคิดทำให้เกิดการแสดงออก ทางด้านอารมณ์และวัฒนธรรมอีกด้วย (Ayobi et al., 2018) สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ การจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึกแบบบูโจโดยมีข้อสมมติว่าการฝึกให้ผู้เรียนได้บริหารจัดการ โครงการผ่านการจดบันทึกแบบบูโจจะสามารถพัฒนาจรรยาบรรณทักษะของผู้เรียนด้านทักษะทางการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ

ผู้วิจัยได้บูรณาการทฤษฎีการสะท้อนความคิด (Reflective Learning Theory) แนวคิดการ บริหารจัดการโครงการ (Project Management) และการจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึก แบบบูโจ (The Bullet Journaling: BUJO) เพื่อการพัฒนาจรรยาบรรณทักษะของผู้เรียนสาขาการบัญชี สร้าง

เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical Framework) และกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ดังแสดงใน Figure 1

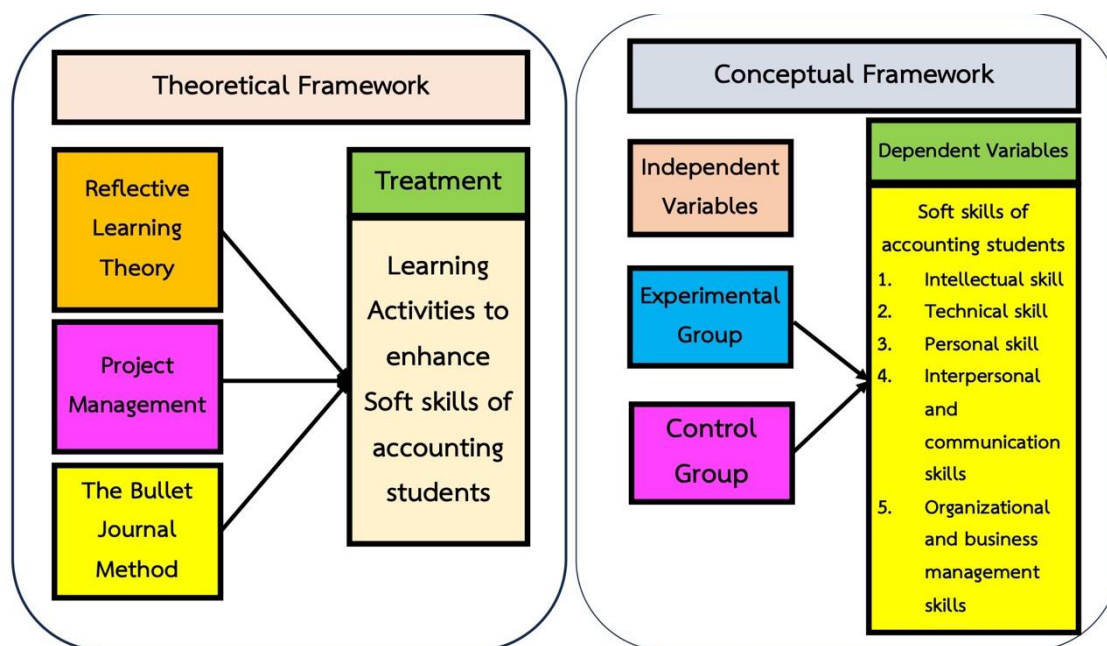

Figure 1 Theoretical Framework and Conceptual Framework

สมมติฐานการวิจัย

H1: ความคิดเห็นต่อจรรยาบรรณทักษะของผู้เรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ภายหลังจากใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีความแตกต่างกัน

H2: ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อจรรยาบรรณทักษะของตนภายหลังจากใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น แตกต่างกับค่าเฉลี่ยฯ ก่อนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้

ระเบียบวิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ คือ กลุ่มเดียวกัน ได้แก่ ผู้เรียนสาขาวิชาการบัญชี ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัย ตามหลักสูตรบัญชีบัณฑิต ของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 100 คน สาเหตุที่เลือกวิธีการวิจัย เนื่องจากเป็นวิชาที่มีการบูรณาการความรู้ทุกแขนงในการเรียนตามหลักสูตรบัญชีบัณฑิตที่กำหนดให้ต้องเรียนวิชาการศึกษาทั่วไป วิชาบังคับ วิชาเลือกเอก และวิชาเลือกเสรี เข้ากับความคิดรวบยอดของการวิจัย ซึ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และจริยธรรมกับสถานการณ์ใกล้เคียงการทำงานจริง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจรรยาบรรณทักษะของผู้เรียนสาขาวิชาการบัญชี 2) แบบสอบถามเพื่อประเมินจรรยาบรรณทักษะของผู้เรียนสาขาวิชาการบัญชี ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนรายกลุ่มขณะกำลังศึกษากิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนในการศึกษาและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยเริ่มจากทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทฤษฎีการสะท้อนความคิด การบริหารจัดการโครงการ และการจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึกแบบบูโจ จากนั้นได้สร้าง กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพบัญชีของผู้เรียนสาขาการบัญชี และจัดทำรายละเอียดของ กิจกรรมการเรียนรู้ จากกรอบแนวคิดใน Figure 1 โดยแบ่งกิจกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 5 กิจกรรมย่อย ได้แก่ 1) กิจกรรมการเลือกหัวข้อการวิจัยทางการบัญชีและบริหารธุรกิจ 2) กิจกรรมการทบทวน วรรณกรรม 3) กิจกรรมการออกแบบการวิจัยและเขียนโครงร่างการวิจัย 4) กิจกรรมการเก็บรวบรวม ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิจัย และ 5) กิจกรรมการอภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

ในแต่ละกิจกรรมย่อย ผู้วิจัยได้ใช้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับทฤษฎีการ สะท้อนความคิด (Reflective Learning Method) ของ Schlumpf (2020) ได้มอบหมายงานให้ผู้เรียน ทำงานเป็นทีม และมีกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดโครงการตามแนวคิดของการจัดการโครงการ (Project Management) ผู้วิจัยแบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม (ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น) และกลุ่มทดลอง (ได้ทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้) ซึ่งในแต่ละกิจกรรมย่อยผู้เรียน กลุ่มทดลองต้องนำเสนอความคืบหน้าการทำงานใน Application Trello (โปรแกรมสำเร็จรูปใน คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล แท็บเล็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ สามารถเข้าถึงได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย) โดย ประยุกต์ใช้แนวคิดของ The Bullet Journaling ในการวางแผนการทำงานเป็นทีม และให้สร้างวิธีการ จัดบันทึกโดยผู้เรียนเองและนำเสนอแนวคิดในการวางแผนงานโดยให้ระบุสิ่งที่จะทำ (Things to do) สิ่งที่กำลังทำ (Doing) และสิ่งที่ทำเสร็จสิ้นแล้ว (Done) ผู้วิจัยวัดผลการปฏิบัติงานโดยสังเกตพฤติกรรม ของผู้เรียนรายกลุ่มในแต่ละครั้งที่นำเสนอความคืบหน้าของงานที่ได้รับมอบหมาย

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 5 กิจกรรมย่อยที่เชื่อมโยงจากแนวคิดทฤษฎีทั้ง 3 ประการกับ การพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้เรียนสาขาการบัญชีแสดงไว้ใน Table 1

Table 1 The Design of Learning Activities Integrating the Theoretical Framework to Enhance the Soft Skills of Accounting Learners

Learning Activities	Applying Theoretical Framework			Soft Skills Enhancement				
	Reflective Learning	Project	The Bullet	1	2	3	4	5
	Theory	Management	Journaling					
1. A Selection of Accounting Research Topics and Business Research Topics	In each sub-activity, students must practice reflection as follows: 1. Contemplation Students brainstormed and	In each sub-activity, students identified subtasks that needed to be done,	In each sub-activity, students determined what to do, what was being done,	√	√	√	√	√
2. A Literature Review	reflected on assignments and	defined the duration of	and what had been done	√	√	√	√	√
3. Research Design and Research Proposal	considered the problems of work. 2. Analysis	each sub-task, specified job details, and	orderly. Students sorted and categorized	√	√	√	√	√

Learning Activities	Applying Theoretical Framework			Soft Skills Enhancement				
	Reflective Learning Theory	Project Management	The Bullet Journaling	1	2	3	4	5
4. Data Collection and Presentation of Research Finding	Students analyzed essential elements based on research principles and explained how they can be applied in group work.	Identified members responsible for subtasks. There was an assigned follower to supervise the progress of work and work plan meetings.	the urgent items and took notes in the Bullet Journaling using the Trello application on their tablets or computers. Then, they reflected on their actual practice on the presentation days	√	√	√	√	√
5. Discussion and Conclusion	3. Conclusion drawing Students discussed within groups and found a common conclusion. 4. Goal Setting Students performed their planning together according to the principles of research. 5. Action Planning Students explained the work, discussing whether they can or cannot do it. Also, students discussed how to solve the problems.			√	√	√	√	√

Note: 1 = Intellectual Skills, 2 = Technical and Functional Skills, 3 = Personal Skills, 4 = Interpersonal Skills, 5 = Organizational and Business Management Skills

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือประเมินจรรยาบรรณทักษะของผู้เรียนสาขาการบัญชี ได้แก่

1) แบบสอบถามประเมินจรรยาบรรณทักษะของผู้เรียนสาขาวิชาการบัญชีก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ประเมินตนเองว่ามีทักษะ 5 ด้าน (ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ) อยู่ในระดับใด โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (ระดับ 5 คือ เห็นด้วยมากที่สุด จนถึงระดับ 1 คือ เห็นด้วยน้อยที่สุด) (Bertram, 2007)

2) แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนรายกลุ่มขณะกำลังศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยเป็นสังเกตและประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียนตามจรรยาบรรณทักษะ 5 ด้าน (ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการ

สื่อสาร และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ) ว่าผู้เรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติได้อยู่ในระดับใด โดยแบ่งการให้คะแนนแบบรูบรีค (Rubric Scoring) (Goteri & Madhuri, 2013) แบ่งการให้คะแนนเป็น 5 ระดับ (5 คือ มากที่สุด จนถึง 1 คือ น้อยที่สุด) ซึ่งได้สอดแทรกการประเมินการบริหารจัดการโครงการและการจัดบันทึกแบบบุโจไว้ในแบบประเมินด้วย โดยได้ประยุกต์ใช้วิธีการออกแบบเครื่องมือของ Goteri and Madhuri (2013)

ผู้วิจัยได้ชี้แจงที่มาและวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ในชั้นเรียนวันแรกของการเรียนวิชาระเบียบวิธีวิจัย จากนั้นได้ให้ผู้เรียนทุกคนประเมินตนเองก่อนเริ่มเรียน ประชากรในการศึกษามีทั้งสิ้น 100 คน ผู้วิจัยได้แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 50 คน และผู้เรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 50 คน การจัดกลุ่มใช้การสุ่มโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) (Saunders et al., 2009) เพื่อให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนอ่อน ปานกลาง และดี ได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน (Gopalan et al., 2020) ผู้เรียนกลุ่มควบคุม ให้เข้าเรียนฟังบรรยาย และมอบหมายให้ทำงานวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวกับการบัญชีหรือบริหารธุรกิจเป็นรายกลุ่มโดยไม่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ส่วนผู้เรียนกลุ่มทดลองนอกเหนือจากการเรียนและการวัดผลตามปกติในรายวิชา ให้ทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ เดือนมิถุนายน 2564 ถึงเดือนตุลาคม 2564 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 5 เดือน

ผู้เรียนกลุ่มทดลอง 50 คน ผู้วิจัยได้แยกเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม และมอบหมายให้ทำงานวิจัยโดยให้คิดหัวข้อที่เกี่ยวกับการบัญชีหรือการบริหารธุรกิจเป็นรายกลุ่มตามความสนใจ รวมทั้งให้มีการจัดบันทึกการทำงานด้วยวิธีการบันทึกแบบบุโจใน Application ที่มีชื่อว่า “Trello” บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ แท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ก่อนการใช้งาน Application ดังกล่าว ผู้เรียนกลุ่มทดลองจำนวน 50 คน จะได้รับฟังการบรรยายหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์การเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้อีกครั้ง โดยผู้วิจัยชี้แจงว่าผู้เรียนสามารถถอนตัวออกจากกรวิจัยได้ทันที หากไม่ให้ความยินยอมในการวิจัย ตลอดช่วงเวลาในการศึกษาผู้วิจัยจะรักษาความลับ และไม่มีการข่มขู่ หรือมีผลประโยชน์อื่นซึ่งกระทบกับคะแนนสอบและการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามปกติ ในแต่ละสัปดาห์ก่อนบรรยายเนื้อหารายวิชา ผู้วิจัยให้ผู้เรียนกลุ่มทดลองนำเสนอผลการปฏิบัติงานรายกลุ่มจากการใช้ Application Trello รวมทั้งรายงานข้อดี ข้อเสียจากการบันทึกด้วยวิธีบุโจเป็นรายสัปดาห์ และในสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนการสอนรายวิชาระเบียบวิธีวิจัย

การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ก่อนการนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปใช้ ผู้วิจัยได้ทำการทดลองใช้แบบประเมินจรรยาบรรณของผู้เรียนสาขาวิชาการบัญชี (Pilot Test) กับผู้เรียนสาขาการบัญชีในสถาบันการศึกษาเดียวกันที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา จำนวน 50 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถาม โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.976 ซึ่งมีค่าใกล้เคียง 1 แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ (Internal Validity) (Gliem & Gliem, 2003)

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองทำแบบสอบถามประเมินจรรยาบรรณด้วยตนเองหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นอีกครั้งตามความสมัครใจ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้และจำแนกประเภทจรรยาบรรณของผู้เรียนแต่ละด้าน และทำการทดสอบทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยค่าสถิติ Non-parametric Statistical Method ได้แก่ Mann-Whitney-Wilcoxon Test และ

Wilcoxon Signed Rank Test (Kanjanasri et al., 2016) โดยประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เวอร์ชัน 23

ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้

Table 2 แสดงข้อมูลทั่วไป ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามก่อนและหลังการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ มีผู้อาสาศมัครตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 91 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 100 คน ประกอบด้วย เพศชาย 13 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 เพศหญิง 78 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุระหว่าง 19 – 21 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 64.86 ส่วนมากผู้ตอบแบบสอบถามเคยได้รับการมอบหมายให้ทำโครงการ หรือ โครงการ (Project) เป็นรายกลุ่มมาก่อนหน้านี้ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 และไม่เคยได้รับมอบหมายให้ทำโครงการเป็นรายกลุ่มมาก่อน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29

หลังจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ มีผู้อาสาศมัครตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 61 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 100 คน แบ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มควบคุม 17 คน จากจำนวนทั้งสิ้น 50 คน และผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มทดลอง จำนวน 44 คน จากจำนวนทั้งสิ้น 50 คน เหตุผลที่จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามลดลงและมีจำนวนไม่เท่ากันอาจเกิดจากผู้วิจัยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเข้าร่วมตามความสนใจ และการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในช่วงปลายภาคการศึกษา ผู้เรียนให้ความสนใจกับการสอบปลายภาคมากกว่าการตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 85.25 มีอายุระหว่าง 19 – 21 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 50.82 ส่วนมากผู้ตอบแบบสอบถามเคยได้รับการมอบหมายให้ทำโครงการ หรือ โครงการ (Project) เป็นรายกลุ่มมาก่อนหน้านี้ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 93.44 และไม่เคยได้รับมอบหมายให้ทำโครงการเป็นรายกลุ่มมาก่อน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.56

Table 2 Frequency and the Percentage of Respondents who Provided General Information Before and After the Course's Study

General Information	Before the course study		After the course study	
1. Genders	Frequency	Percentage	Frequency	Percentage
Male	13	14.29 %	9	14.75 %
Female	78	85.71 %	52	85.25 %
Total	91	100.00 %	61	100.00 %
2. Ages				
19 – 21 Years	59	64.86 %	31	50.82 %
22 – 24 Years	32	35.14 %	30	49.18 %
Total	91	100.00 %	61	100.00 %
3. What academic year are you currently in?				
The Fourth Year	91	100.00 %	61	100.00 %
Total	91	100.00 %	61	100.00 %
4. Have previously been entrusted to projects or groups of tasks.				
Experienced	78	85.71 %	57	93.44 %
No experienced	13	14.29 %	4	6.56 %
Total	91	100.00 %	61	100.00 %

ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อจรรยาบรรณของผู้เรียนสาขาการบัญชี ก่อนและหลังการใช้
กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

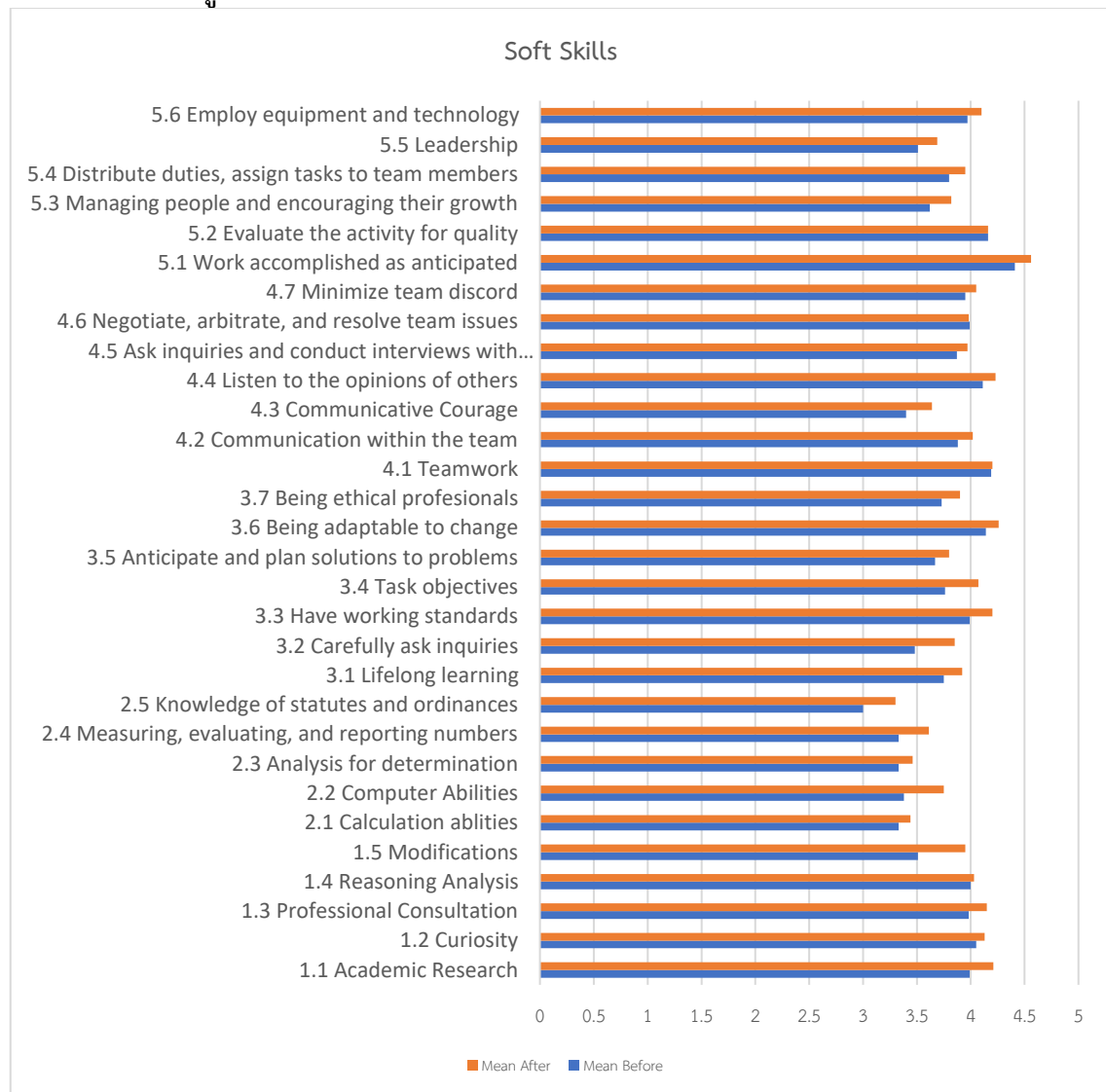

Figure 2 Soft Skills of Participants Before and After Learning Activities Implementation

Figure 2 แสดงแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีของตนต่อจรรยาบรรณของผู้เรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ฯ จำแนกเป็น 5 ด้าน ผลการศึกษาพบว่าก่อนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ฯ ผู้เรียนทั้งหมดมองว่าตนมีจรรยาบรรณมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ และทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ - การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ตามคำสั่ง และเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด (Mean = 4.41, S.D. = 0.699) รองลงมาคือ ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร - ผู้เรียนมองว่าตนชอบการทำงานเป็นทีม หากได้รับมอบหมายงานเป็นทีม จะให้ความร่วมมือเพื่อให้งานสำเร็จบรรลุเป้าหมาย (Mean = 4.19, S.D. = 0.868) และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ - สอบทานงานของตนเอง และของเพื่อนร่วมงาน เพื่อประเมินว่างานนั้นเป็นไปตามมาตรฐาน และมีคุณภาพหรือไม่เสมอ (Mean = 4.16, S.D. = 0.734) ตามลำดับ

หลังจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมองว่าตนมีจรรยาวัชมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ วัชการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ วัชทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล และวัชปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ วัชการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ - การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ตามคำสั่ง และเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด (Mean = 4.56, S.D. = 0.671) รองลงมาคือ วัชทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล - การเปิดใจกว้างเพื่อรับโอกาสใหม่ๆ ที่เข้ามาในชีวิต และสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้เสมอ (Mean = 4.14, S.D. = 0.768) และวัชปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร - เมื่อทำงานเป็นทีม เวลาประชุมงานผู้เรียนมักจะฟังอย่างตั้งใจ และเปิดโอกาสให้เพื่อนในทีมแสดงความคิดเห็นอย่างสบายใจ และหากมีเพื่อนในทีมถามความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้เรียนจะสามารถตอบได้ตรงประเด็น และถ่ายทอดความคิดของผู้เรียนให้เพื่อนเข้าใจได้ (Mean = 4.11, S.D. = 0.706) ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อจรรยาวัชของผู้เรียนสาขาการบัญชี กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้น

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบการแจกแจงข้อมูลของคะแนนความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อจรรยาวัชของตน พบว่าการกระจายข้อมูลไม่เป็นโค้งปกติ (Normal Distribution) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้สถิติแบบไม่อ้างอิงพารามเมตริก (Non-parametric statistics) ด้วยการทดสอบ Whitney-Wilcoxon Test (Anderson et al., 2016) ผลการศึกษาดังแสดงใน Table 3

Table 3 Test Results and Statistical Values for the Difference Between the Control and Experimental Groups (N = 61) Mann-Whitney-Wilcoxon test

Soft Skills	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
Interpersonal and communication skills				
When operating as a team, I can effectively query and interview my colleagues and other pertinent individuals.	217.000	370.000	2.737	.006*
I always employ a consultative approach to reduce or resolve conflicts and create participation opportunities for all parties. Consistently presenting ideas, persuading, and motivating team members to minimize disputes, support each other, and work collaboratively to achieve success.	239.000	392.000	2.386	.017*

Source: The researcher processed data using the SPSS Version 23 program at a significance level of 0.05.

จาก Table 3 พบว่าความคิดเห็นต่อจรรยาวัชของผู้เรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองภายหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีความแตกต่างกัน โดยผู้เรียนกลุ่มทดลองมีระดับความคิดเห็นต่อจรรยาวัชของตนในด้านวัชทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลการศึกษาพบว่าเมื่อทำงานเป็นทีม ผู้เรียน

กลุ่มทดลองสามารถสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อนในทีมและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($z = 2.737$, $p\text{-value} = 0.006$) และผู้เรียนกลุ่มทดลองสามารถใช้วิธีการให้คำปรึกษา เพื่อลดหรือแก้ไขข้อขัดแย้ง และสร้างโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม รวมทั้งสามารถเสนอความคิด โน้มน้าว จูงใจให้คนในทีมลดความขัดแย้ง สนับสนุนกันและร่วมมือกันทำงานให้สำเร็จ ($z = 2.386$, $p\text{-value} = 0.017$)

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อจรรยาบรรณของตนเอง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ โดยค่าสถิติ Wilcoxon Signed Rank Test

ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนกลุ่มทดลองสมัครใจทำแบบสอบถามเพื่อประเมินจรรยาบรรณของตนเองภายหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าผู้เรียนกลุ่มทดลองมีจำนวนทั้งสิ้น 44 คนจาก 50 คนที่ทำแบบสอบถามครบทั้งก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบการแจกแจงข้อมูลของคะแนนความคิดเห็นของผู้เรียนกลุ่มทดลอง จาก $N = 44$ โดยพบว่าการกระจายข้อมูลดังกล่าวไม่เป็นโค้งปกติ (Normal Distribution) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้สถิติแบบไม่อิงอิงพารามेटริก (Non-parametric statistics) ด้วยการทดสอบ Wilcoxon Signed Rank Test (Anderson et al., 2016) ผลการวิจัยดังแสดงไว้ใน Table 4

Table 4 The Results of Testing the Differences in Mean Opinions of the Experimental Group Learners Before and After Learning Activities using the Wilcoxon Signed Rank Test ($N = 44$)

Soft Skills	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
Intellectual skill		
When confronted with a problem that needs to be solved, I always conduct research, analysis, and knowledge integration. Using various resources to investigate information and assess the information's reliability enables the resolution of issues.	2.392	.017*
I always offer suggestions for improving the work when I find significant issues.	2.556	.011*
Technical and functional skill		
I am knowledgeable in information technology. Use of computer hardware and software with efficiency.	2.061	.039*
I can quantify and evaluate information that can be numbered and report numerical data.	2.156	.031*
I am conversant with the applicable laws and regulations and can operate under them.	2.225	.026*
Personal skill		
When posing inquiries, I have a propensity to be skeptical. And evaluate all information before deciding how to address the issue, including exercising caution before resolving the issue.	2.604	.009*
Interpersonal skill		
I am tolerant if my teammates originate from various countries and speak different languages. Considering cultural and linguistic differences, I am willing to communicate with that coworker.	2.207	.027*

Source: The researcher processed data using the SPSS Version 23 program at a significance level of 0.05 (Based on opposing ranks).

จาก Table 4 พบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อจรรยาบรรณของตนเอง ภายหลังจากใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น แตกต่างกับค่าเฉลี่ยฯ ก่อนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ โดยค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้เรียนกลุ่มทดลองเกี่ยวกับจรรยาบรรณของตนเองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้ ด้านทักษะทางปัญญา โดยเมื่อพบปัญหาที่ต้องแก้ไข ผู้เรียนกลุ่มทดลองมักจะทำการค้นคว้า วิจัย วิเคราะห์ และบูรณาการความรู้ต่าง ๆ โดยค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และสามารถประเมินข้อมูลเหล่านั้นได้ว่าน่าเชื่อถือ สามารถนำมาแก้ปัญหาได้มากขึ้น ($z = 2.392$, $p\text{-value} = .017$) ผู้เรียนกลุ่มทดลองคิดว่าการทำงานเป็นเรื่องท้าทาย เมื่อตอบรับงานผู้เรียนกลุ่มทดลองมักจะคาดการณ์ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น และวางแผนหาทางแก้ปัญหาที่นั้นไว้ก่อนเสมอ ($z = 2.556$, $p\text{-value} = .011$) ในด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความชำนาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถใช้คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($z = 2.061$, $p\text{-value} = .039$) สามารถวัดและประเมินผลข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นตัวเลขได้ และสามารถรายงานผลข้อมูลที่เป็นตัวเลขได้เป็นอย่างดี ($z = 2.156$, $p\text{-value} = .031$) ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความรู้ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ ดีขึ้น ($z = 2.225$, $p\text{-value} = .026$) ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีความสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพในการตั้งคำถาม และประเมินข้อมูลทั้งหมดก่อนตัดสินใจแก้ปัญหา รวมทั้งมีความระมัดระวังรอบคอบก่อนตัดสินใจแก้ปัญหาได้มากขึ้น ($z = 2.604$, $p\text{-value} = .009$) และมีทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารมากขึ้น โดยเห็นว่าหากเพื่อนร่วมงานในทีมของผู้เรียนมาจากต่างชาติ ต่างภาษา ผู้เรียนกลุ่มทดลองจะมีความเข้าใจ และคำนึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและภาษาในการสื่อสารทุกรูปแบบ และผู้เรียนกล้าที่จะสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานคนนั้นมากขึ้น ($z = 2.207$, $p\text{-value} = .027$)

คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมผู้เรียนกลุ่มทดลองขณะกำลังศึกษาใช้กิจกรรมการเรียนรู้ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรม (Rubric Score)

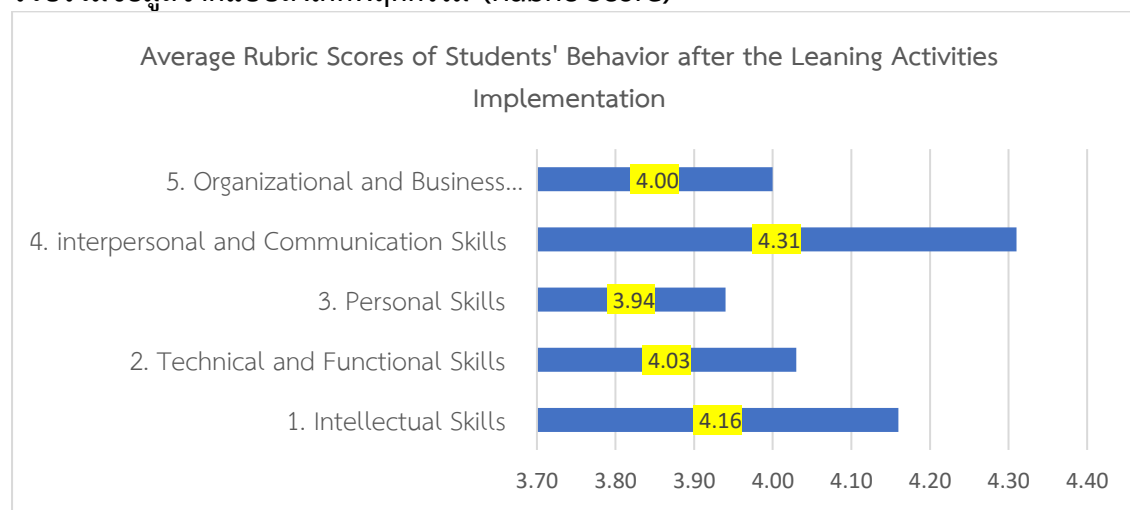

Figure 3 Average Rubric Score of the experimental group after the Learning Activities Implementation

Figure 3 แสดงค่าเฉลี่ยรวมของคะแนนจรรยาบรรณทั้ง 5 ด้าน จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนกลุ่มทดลองตลอดภาคการศึกษา โดยให้คะแนนจากการสังเกตและการบันทึกของผู้วิจัยด้วยแบบประเมินพฤติกรรมโดย Rubric Scoring ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนกลุ่มทดลองมีการแสดงออกถึงทักษะสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 รองลงมา

ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ตามลำดับ

สรุปและการอภิปรายผล

ผลการศึกษานี้พบว่าสามารถสนับสนุนข้อเสนอแนะของ Asonitou and Hassall (2019) ที่กล่าวว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยควรสอนเนื้อหาการบัญชีแบบองค์รวมโดยเชื่อว่าวิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วางแผนการบัญชีในธุรกิจโดยรวมและการทำงานขององค์กร การที่ผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบูรณาการทฤษฎีสะท้อนความคิด แนวคิดการบริหารจัดการโครงการ และการจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึกแบบบุโจเป็นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบองค์รวม และผลการศึกษาพบว่าหลังจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ฯ ผู้เรียนทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองให้ความสนใจถึงจรรยาบรรณของตนเองมีมากที่สุด ได้แก่ ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล และทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ซึ่งข้อค้นพบนี้เป็นตัวอย่างการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม (Holistic Learning) และอาจเป็นหลักฐานสนับสนุนว่าทฤษฎีการสะท้อนความคิดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับการพัฒนาตนเองและการศึกษาต่อเนื่องในวิชาชีพบัญชี (Continuous Development) ของผู้เรียนในอนาคต (Schön, 1987)

อีกประการหนึ่งการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้กรอบแนวคิดการบูรณาการทฤษฎีสะท้อนความคิด แนวคิดการบริหารจัดการโครงการ และการจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึกแบบบุโจสามารถทำให้ผู้เรียนกลุ่มทดลองสามารถพัฒนาจรรยาบรรณทักษะของตนเองในด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Schwalbe (2016) ที่เน้นว่าการบริหารโครงการที่ดีจะสามารถเชื่อมโยงต่อการพัฒนาทักษะด้านการงานเป็นทีมได้และ Haberman (2018) ที่เน้นว่าการจดบันทึกด้วยวิธีการแบบบุโจสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการวางแผนงานโดยเฉพาะการวางแผนงานและการสื่อสารภายในเป็นทีม ผลการศึกษานี้สนับสนุนความคิดว่าการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนจรรยาบรรณทักษะของผู้เรียนสาขาการบัญชี สามารถทำได้จริงจากแนวคิดการบริหารจัดการโครงการ และการจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึกแบบบุโจ โดยสามารถเพิ่มพูนจรรยาบรรณทักษะของผู้เรียนได้ ตรงตามความต้องการให้มีการพัฒนาในสาขาวิชาชีพบัญชี

เมื่อวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยคะแนนที่ผู้เรียนประเมินตนเอง และคะแนนเฉลี่ยจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนกลุ่มทดลอง พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนั้น สามารถเพิ่มพูนทักษะสำคัญอีก 4 ประการ คือ 1) ทักษะทางปัญญา 2) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน 3) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล และ 4) ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทั้งนี้ผลการศึกษา สอดคล้องกับความต้องการให้มีการพัฒนาจรรยาบรรณทักษะในสาขาวิชาชีพบัญชี ได้แก่ การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) การคิดวิเคราะห์ (Analytical Skills) การติดต่อสื่อสาร (Communication Skills) และการบริหารเวลา (Time Management) และ การทำงานเป็นทีม (Team-working) (Ates, 2020; Crawford et al., 2011; Dolce et al., 2020) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้อาจช่วยพัฒนาจรรยาบรรณทักษะของผู้เรียนได้ตามความต้องการของบุคลากรในวิชาชีพบัญชี

ข้อจำกัดของงานวิจัย

1. เนื่องจากผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 100 คนทำแบบสอบถามเพื่อประเมิน จรณทักษะของตนก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยความสนใจ และพบว่าผู้สนใจทำ แบบสอบถามก่อนเรียนจำนวนทั้งสิ้น 91 คน และหลังเรียนจำนวนทั้งสิ้น 61 คน (ผู้เรียนกลุ่มทดลองมี จำนวนทั้งสิ้น 44 คน และผู้เรียนกลุ่มควบคุมทั้งสิ้น 17 คน) จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามลดลงจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 32.97 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเก็บข้อมูลภายหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ ในช่วงการสอบปลายภาคการศึกษาทำให้รู้สึกให้ความสนใจมีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถามจำนวน น้อย

2. แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนรายกลุ่มขณะกำลังศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมของ Goteti and Madhuri (2013) เพียงเท่านั้น อาจมีความไม่ ชัดเจนเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ และความลำเอียงในการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

บทความวิจัยนี้ มีประโยชน์ในเชิงวิชาการในด้านการประยุกต์ใช้และการบูรณาการทฤษฎี สหสัมพันธ์ความคิด แนวคิดการบริหารจัดการโครงการ และการจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึก แบบบุโจเข้าด้วยกัน ในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนจรณทักษะของผู้เรียนสาขาการบัญชีซึ่ง ผลการศึกษาเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าการบูรณาการทฤษฎีและแนวคิดทั้ง 3 องค์ประกอบนี้สามารถ นำมาใช้ได้ผลจริงกับผู้เรียนกลุ่มทดลอง นอกจากนี้ บทความวิจัยนี้ยังมีประโยชน์เชิงปฏิบัติ โดยสามารถ ใช้เป็นตัวอย่างในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาระเบียบวิธีวิจัย สำหรับผู้เรียนสาขาการบัญชี ใน สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตหรือการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากกรอบแนวคิดในการบูรณาการทฤษฎีสหสัมพันธ์ความคิด แนวคิดการบริหารจัดการ โครงการและการจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึกแบบบุโจนั้น ได้ถูกเชื่อมโยงและนำมา ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มพูนจรณทักษะเพียงรายวิชาระเบียบวิธีวิจัย ของ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ในจังหวัดพิษณุโลกเท่านั้น การวิจัยที่เป็นไปได้ในอนาคต ควรนำกรอบแนวคิดนี้ ไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอื่นในสาขาการบัญชี เช่น การวางแผนต้นทุนเชิงกล ยุทธ์ การวางแผนภาษีอากร สัมมนาทางการบัญชี และสัมมนาการสอบบัญชี เป็นต้น และควรขยาย บริบทในการศึกษาให้กว้างขึ้นในระดับประเทศ เพื่อสามารถใช้ประโยชน์เป็นการทั่วไป (Generalization) ได้

2. จากข้อจำกัดของงานวิจัยในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจาก การทบทวนวรรณกรรมเพียงเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป หากมีการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมด้วยวิธี Rubric Scoring ควรได้รับการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ เช่น การตรวจสอบโดย ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่อง การบูรณาการทฤษฎีการสะท้อนความคิด การบริหารจัดการโครงการและการจัดระเบียบการทำงานด้วยวิธีการบันทึกแบบบุโจ เพื่อพัฒนาจรรยาวัฏะของผู้เรียนสาขาการบัญชี โดยได้รับการอนุมัติให้ดำเนินโครงการภายใต้ทุนวิจัยส่วนตัว คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีงบประมาณ 2564

เอกสารอ้างอิง

- Alsina, Á., Ayllón, S., & Colomer, J. (2019). Validating the Narrative Reflection Assessment Rubric (NARRA) for Reflective Narratives in Higher Education. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 44(1), 155–168. DOI: <https://doi.org/10.1080/02602938.2018.1486391>
- Anderson, D. R., Sweeney, D. J., Williams, T. A., Camm, J. D., & Cochran, J. J. (2016). *Statistics for Business and Economics*. Mason, USA: Cengage Learning.
- Archibald, R. D., & Ipma, A. I. (2004). The Importance and Value of Project Management for Enterprises and Institutions. *Forum w Europie Warszawa, Poland*, 1–14. Wiley & Sons. Retrieved from www.pmi.org.
- Ates, S. (2020). How to Improve Soft Skills of Accounting Students. *Pressacademia*, 11(1), 98–100. DOI: <https://doi.org/10.17261/pressacademia.2020.1248>
- Ayobi, A., Sonne, T., Marshall, P., & Cox, A. L. (2018). Flexible and Mindful Self-tracking: Design Implications from Paper Bullet Journals. *Conference on Human Factors in Computing Systems - Proceedings, 2018-April*. Association for Computing Machinery. DOI: <https://doi.org/10.1145/3173574.3173602>
- Berry, R., & Routon, W. (2020). Soft Skill Change Perceptions of Accounting Majors: Current Practitioner Views versus Their Own Reality. *Journal of Accounting Education*, 53, 1-12. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jaccedu.2020.100691>
- Bertram, D. (2007). *Likert Scales ...Are the Meaning of Life*. Retrieved from http://www.performancezoom.com/performancezoom_fichiers/likert.gif
- Boyce, G., Williams, S., Kelly, A., & Yee, H. (2001). Fostering Deep and Elaborative Learning and Generic (Soft) Skill Development: The Strategic Use of Case Studies in Accounting Education. *International Journal of Phytoremediation*, 21(1), 37–60. DOI: <https://doi.org/10.1080/09639280121889>
- Crawford, L., Helliard, C., & Monk, E. A. (2011). Generic Skills in Audit Education. *Accounting Education*, 20(2), 115–131. DOI: <https://doi.org/10.1080/09639284.2011.557487>
- Dolce, V., Emanuel, F., Cisi, M., & Ghislieri, C. (2020). The Soft Skills of Accounting Graduates: Perceptions versus Expectations. *Accounting Education*, 29(1), 57–76. DOI: <https://doi.org/10.1080/09639284.2019.1697937>

- Fuentes-Fernández, R., & Migeon, F. (2018). Monitoring Learning Activities Using Social Knowledge. *ACM International Conference Proceeding Series*, 240–244.
Association for Computing Machinery. DOI:
<https://doi.org/10.1145/3290511.3290561>
- Gliem, J. A., & Gliem, R. R. (2003). *Midwest Research to Practice Conference in Adult, Continuing, and Community Education*. Retrieved from
<https://scholarworks.iupui.edu/bitstream/handle/1805/344/Gliem%20&%20Gliem.pdf>
- Gopalan, M., Rosinger, K., & Ahn, J. Bin. (2020). Use of Quasi-Experimental Research Designs in Education Research: Growth, Promise, and Challenges. *Review of Research in Education*, 44(1), 218–243.
DOI: <https://doi.org/10.3102/0091732X20903302>
- Goteri, L. P., & Madhuri, G. V. (2013). Assessing Soft and Higher Order Thinking Skills among Students using a Rubric and Progressive Reflection. *2013 IEEE International Conference in MOOC, Innovation and Technology in Education (MITE)*, 93(2), 332–334.
DOI: <https://doi.org/10.1002/j.2168-9830.2004.tb00795.x>
- Gunarathne, N., Senaratne, S., & Herath, R. (2021). Addressing the Expectation–Performance Gap of Soft Skills in Management Education: An Integrated Skill-Development Approach for Accounting Students. *International Journal of Management Education*, 19(3), 1-16.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2021.100564>
- Haberman, M. (2018). Bullet Journaling and Productivity. *The Wisconsin Association of Student Financial Aid Administrators (WASFAA) Conference*. Wisconsin, USA: the Wisconsin Association of Student Financial Aid Administrators.
- Huber, M. M., Leach-Lopez, M. A., Lee, E., & Mafi, S. L. (2020). Improving Accounting Student Writing Skills Using Writing Circles. *Journal of Accounting Education*, 53, 1–17.
- International Accounting Education Standard Board (IAESB). (2011). *Initial Professional Development-Professional Skills (Revised) Exposure Draft Final Pronouncement International Education Standard 3 (Revised) (Effective on July 1, 2015) Initial Professional Development-Professional Skills*.
- International Accounting Education Standard Board (IAESB). (2019). *Final Pronouncement International Education Standard 3, Initial Professional Development-Professional Skills (Revised)*.

- Ismail, S. (2013). The Importance of Soft Skills for Accounting Students in Malaysia. *Journal of Accounting Perspectives*, 6, 1–11.
- Jackling, B., Natoli, R., Siddique, S., & Sciulli, N. (2015). Student Attitudes to Blogs: A Case Study of Reflective and Collaborative Learning. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 40(4), 542–556.
DOI: <https://doi.org/10.1080/02602938.2014.931926>
- Jaffe, J. (2019). Reflective Practice for Learning from Experience Reflective Practice for Learning From Experience: Navigating the Back Roads at Work. *The Foundation Review*, 11(1), 35–48.
- Jones, V. N., & Conner, L. R. (2021). Measuring Social Work Students Reflective Learning Through Role-play and Writing. *Social Work Education*, 40(7), 861–871. DOI: <https://doi.org/10.1080/02615479.2020.1729721>
- Kanjanavasri, S., Pitayanont, T., & Srisukho, D. (2016). *Selecting the Appropriate Statistics for Research*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Kerby, D., & Romine, J. (2009). Develop Oral Presentation Skills Through Accounting Curriculum Design and Course-Embedded Assessment. *Journal of Education for Business*, 85(3), 172–179. DOI: <https://doi.org/10.1080/08832320903252389>
- Kountur, R., & Huo, Y. (2013). The Qualifications of Accounting Profession as Required by Employer. *International Journal of Finance and Management (IJFM)*, 2(4), 7–14.
- Lafi, B., & Almutairi, S. (2021). Impact of COVID-19 on Accounting Profession from the Perspective of a Sample of Head of Accounting Departments within Kuwaiti Manufacturing Sector. *Psychology and Education Journal*, 58(2), 4758–4768.
Retrieved from www.psychologyandeducation.net
- Munns, A. K., & Bjeirmi, B. F. (1996). The Role of Project Management in Achieving Project Success. *International Journal of Project Management*, 14(2), 81–87.
DOI: [https://doi.org/10.1016/0263-7863\(95\)00057-7](https://doi.org/10.1016/0263-7863(95)00057-7)
- Perusso, A., Blankestijn, M., & Leal, R. (2020). The Contribution of Reflective Learning to Experiential Learning in Business Education. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 45(7), 1001–1015. DOI: <https://doi.org/10.1080/02602938.2019.1705963>
- Saunders, M., Lewis, P., Thornhill, A., Lewis, S. •, & Thornhill, •. (2009). *Research Methods for Business Students* (5th ed.). Essex England: Pearson Education Limited. Retrieved from www.pearsoned.co.uk
- Schlumpf, H.-U. (2020). The Art of Reflective Learning Meet Johanna Wahlbeck from Finland Reflection and Reflective Learning. *ANSE Journal*, 4(1), 7–14.
- Schmidt, T. (2019). Bullet Journaling Intro to BUJO. Retrieved July 10, 2021, from <https://mercercpubliclibrary.org/wp-content/uploads/2019/03/Bullet-Journaling-intro-2019.pdf>

- Schön, Donald. A. (1987). *Educating the Reflective Practitioner: Toward a New Design for Teaching and Learning in the Professions*. Jossey-Bass.
- Schwalbe, K. (2016). Introduction to Project Management. In *Information Technology Project Management* (8th ed.). Boston, USA: Cengage Learning.
- The Federation of Accounting Professions. (2014). *International Accounting Education Standard (IES 3) (Thai Version)*.
- Vogler, J. S., Thompson, P., Davis, D. W., Mayfield, B. E., Finley, P. M., & Yasseri, D. (2018). The Hard Work of Soft Skills: Augmenting the Project-based Learning Experience with Interdisciplinary Teamwork. *Instructional Science*, 46(3), 457–488. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11251-017-9438-9>
- Wilkinson, T. J., Wells, J. E., & Bushnell, J. A. (2005). Using a Diary to Quantify Learning Activities. *Medical Education*, 39(7), 657–664. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1365-2929.2005.02196.x>

การวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อความตั้งใจของผู้เข้าร่วม โครงการในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

An Examination of the Technology Adoption Factors Influencing Participants' Intention to Use Online Training Programs Funded by the Government

วรัญพงค์ บุญศิริธรรมชัย^{1*}

Waranpong Boonsiritomachai^{1*}

วันที่รับบทความ : 19/06/2566

วันแก้ไขบทความ : 14/08/2566

วันตอบรับบทความ : 04/09/2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการฝึกอบรมออนไลน์ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยเป็นการศึกษาจากกลุ่มประชากรที่ว่างงาน และเข้าร่วมโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล โดยทางกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้จัดหลักสูตรฝึกอบรมที่ออกแบบมาเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาทักษะ ต่อยอดองค์ความรู้ที่มีความจำเป็นกับการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คนโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 5 ปัจจัยจาก 7 ปัจจัยในกรอบวิจัยมีผลต่อความตั้งใจใช้คอร์สอบรมออนไลน์ในโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านคอมพิวเตอร์ สภาพสิ่งแวดล้อมความสะดวก การรับรู้ถึงประโยชน์ ทศนคติต่อคอร์สอบรมออนไลน์ และแรงจูงใจภายใน ส่วนอีก 2 ปัจจัยกลับไม่พบความสัมพันธ์กับความตั้งใจใช้คอร์สอบรมออนไลน์ ได้แก่ ปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน และปัจจัยด้านอิทธิพลทางสังคม โดยผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อเข้าใจแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความตั้งใจของผู้เข้าร่วมอบรม อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดฝึกอบรมออนไลน์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เข้าร่วมอบรมโดยเฉพาะคอร์สออนไลน์ที่สนับสนุนโดยหน่วยงานรัฐบาล

คำสำคัญ: อบรมออนไลน์ ความตั้งใจในการฝึกอบรม โครงการรัฐบาล ผู้ว่างงาน

Abstract

The study's goal was to investigate and examine factors that influenced the intention of unemployed adults to participate in government-sponsored online training. The study population consisted of unemployed adults who took part in the University to Tambon (U2T) program run by the Thailand Ministry of Higher Education,

¹ รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Associate Professor Dr., Department of Management, Kasetsart Business School, Kasetsart University

* Corresponding author: E-mail address: waranpong.b@ku.th

Science, Research, and Innovation. The training program was designed for unemployed adults to develop the necessary knowledge and skills to survive in the 21st century. Purposive sampling was utilized in this study to gather data from a sample of 392 people via an online questionnaire. Data was analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analyses. The results of the study showed that 5 out of 7 factors in the research framework affected intention to use online training courses in the U2T program, namely perceptions of one's own computer self-literacy, facility condition, perceived benefits, attitude towards online training courses, and intrinsic motivation. The perceived ease of use and the social influence factors did not affect the intention to use online training courses. The findings of this study will be helpful to those trying to comprehend participants motives for online training. It serves as an outline for the development of online training programs, particularly those supported by government organizations, that will better suit the demands of training participants.

Keywords: Online Training, Training Intention, Government Project, Unemployment

บทนำ

โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล (U2T) เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) ที่มุ่งหวังจะช่วยเหลือประชาชนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยให้ผู้เข้าร่วมโครงการเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่บ้านเกิดเพื่อให้เกิดการสร้างงาน การพัฒนาแก้ไขปัญหาและส่งเสริมเศรษฐกิจของตำบลแบบพุ่งเป้า ผู้เข้าร่วมโครงการ U2T มีทั้งบัณฑิตจบใหม่และประชาชนจำนวน 68,350 คน โดยใช้เงินมากกว่า 3,500 ล้านบาท ซึ่งเป็นการระดมกำลังจากมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำองค์ความรู้ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่าง ๆ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจทั้งในภาคการผลิตและบริการ โดยมุ่งหวังให้พื้นที่เกิดการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ รวมทั้งเพิ่มและรักษาระดับการจ้างงาน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การก่อให้เกิดธุรกิจใหม่ การขยายตัวทางธุรกิจ การเติบโตของการลงทุน การเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ การเพิ่มการบริโภค เป็นต้น นอกจากนี้โครงการยังมุ่งเน้นในการพัฒนาฐานข้อมูลชุมชนขนาดใหญ่ (Thailand Community Big Data: TCD) ให้มีความสมบูรณ์ครอบคลุมในพื้นที่ของประเทศ โดยเริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่ มกราคม พ.ศ. 2564 จนถึง กันยายน พ.ศ. 2565 ซึ่งมีทั้งสิ้น 2 เฟส โดยครอบคลุมทั้งสิ้น 7,435 ตำบล ใน 77 จังหวัดทั่วประเทศ (Thansettakij Digital, 2022) อย่างไรก็ตามโครงการนี้ยังมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาศักยภาพของผู้เข้าร่วมโครงการ โดยได้จัดให้มีคอร์สฝึกอบรมออนไลน์ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มรายวิชาด้านดิจิทัล (Digital Literacy) ด้านการเงิน (Financial Literacy) ด้านภาษาอังกฤษ (English Literacy) และด้านสังคม (Social literacy) โดยผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนด้วยตนเอง ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการจะได้เสริมสร้างความรู้ผ่านสื่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Forbes Thailand, 2021)

การฝึกอบรมโดยผ่านสื่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นการฝึกอบรมโดยที่ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ในการฝึกอบรม (Supat, 2017) ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และเพิ่มความ

ยิตหุ่นเรื่องจำนวนผู้เข้าร่วมฝึกอบรม รวมถึงผู้เรียนสามารถเลือกเรียนหลักสูตรที่ตนเองสนใจได้ (Mohsin et al., 2020) โดยทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบทางการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากรจากการฝึกอบรมในสถานที่มาเป็นรูปแบบการฝึกอบรมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์และออนไลน์ ซึ่งการอบรมในรูปแบบนี้กำลังได้รับความนิยมทั่วโลก เนื่องจากการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น ประกอบกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก็ยังกระตุ้นให้องค์กรต่าง ๆ ให้ความสนใจกับการฝึกอบรมออนไลน์ (Jaiswal et al., 2022)

อย่างไรก็ตามแม้การฝึกอบรมออนไลน์จะเหมาะสมในยุคปัจจุบัน แต่สิ่งที่ต้องพิจารณาร่วมด้วยคือความตั้งใจในการใช้คอร์สฝึกอบรมออนไลน์ เมื่อพิจารณาจากงานวิจัยในขณะนี้จะเห็นได้ว่าการศึกษที่เกี่ยวกับเรื่องนี้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นในการค้นหาประโยชน์และประสิทธิภาพของการใช้คอร์สฝึกอบรมออนไลน์ หรือการใช้คอร์สนี้กับนักเรียนในห้องเรียน (Szopinski & Bachnik, 2022) ส่วนการศึกษาความตั้งใจในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ยังมีจำนวนน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในบริบทที่จัดโดยภาครัฐให้กับคนที่ว่างงาน ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงศึกษาความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้คอร์สฝึกอบรมออนไลน์โดยเฉพาะในบุคคลที่เข้าร่วมโครงการ U2T จึงเป็นที่มาของการศึกษางานวิจัยครั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างแรงจูงใจในการฝึกอบรมออนไลน์ และเพิ่มความเข้าใจมากยิ่งขึ้นเพื่อจะได้วางแผนการพัฒนาบุคลากรผ่านคอร์สฝึกอบรมออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้องค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะภาครัฐในการพัฒนาทักษะต่อยอดองค์ความรู้ของบุคคลเพื่อเป็นแรงงานสำคัญของประเทศในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานตามทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี คือ การรับรู้ประโยชน์การใช้งาน และการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน และปัจจัยอื่น ๆ คือ อิทธิพลทางสังคม สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกทัศนคติต่อคอร์สอบรม แรงจูงใจภายใน และการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านคอมพิวเตอร์ ที่มีผลต่ออิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้การอบรมออนไลน์ของผู้ว่างงานที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐผ่านโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล

ทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) เป็นทฤษฎีแรก ๆ ในการอธิบายบริบทของเทคโนโลยีสารสนเทศ (Management Information System) โดยทฤษฎีนี้ช่วยให้เข้าใจพื้นฐานของการยอมรับและการปฏิเสธในการนำเทคโนโลยีมาใช้งาน (Davis, 1989) ซึ่งเมื่อพิจารณาบริบทของงานวิจัยชิ้นนี้นั้นก็คือ การฝึกอบรมออนไลน์ซึ่งถือว่าเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเช่นกัน ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงใช้ทฤษฎี TAM เป็นพื้นฐานในการเสนอกรอบวิจัย โดยทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับ 2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีจนก่อให้เกิดพฤติกรรมความตั้งใจในการนำเทคโนโลยีมาใช้งาน (Behavioral Intention) ได้แก่ การรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน และการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน โดย Davis (1989) ได้อธิบายว่า ทัศนคติที่ดีต่อตัวระบบสารสนเทศจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ใช้งานรู้สึกและรับรู้ได้ว่าตัวระบบนั้นมีประโยชน์ในแง่ของการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของตัวเองให้ดีขึ้น นอกจากนี้ผู้ใช้งานจะต้องรับรู้ว่าตัวระบบสามารถใช้งานง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน ดังนั้นเพื่อให้

ประสบความสำเร็จในการติดตั้งและใช้งานเทคโนโลยี องค์กรที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคเอกชนก็ควรให้ความสำคัญใน 2 ปัจจัยดังกล่าว

การรับรู้ถึงประโยชน์ (Perceived Usefulness) ในทฤษฎี TAM มีความหมายใกล้เคียงกับความคาดหวังด้านประสิทธิภาพในทฤษฎีรวมการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (Unified Theory of Acceptance and Use of Technology : UTAUT) ที่เสนอโดย Venkatesh et al. (2003) โดยนักวิจัย Khayati and Zouaoui (2013) ได้ยืนยันว่าปัจจัยทั้ง 2 สามารถใช้แทนกันได้ โดยการรับรู้ถึงประโยชน์เป็นตัวกำหนดขอบเขตที่ผู้ใช้งานเชื่อว่าเทคโนโลยีจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของผู้ใช้งานและสามารถทำให้พวกเขาเหล่านั้นบรรลุเป้าหมายจากการใช้งานได้ (Davis, 1989) ต่อมาการศึกษาของ Saade and Bahli (2005) ชี้ให้เห็นว่า การรับรู้ถึงประโยชน์ในการอบรมของนักศึกษาที่ใช้ระบบทางอินเทอร์เน็ตส่งผลโดยตรงต่อความตั้งใจในการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ดำเนินการต่อ ๆ มา เช่น Tarhini et al. (2017) พบว่าผู้ใช้งานมีแนวโน้มเต็มใจใช้การเรียนรู้ผ่านทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น หากได้รู้ว่าการเรียนรู้นั้นสามารถสร้างประโยชน์ในกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้ Daneji et al. (2019) ได้ทำการศึกษาในนักเรียนและก็พบแบบเดียวกันว่านักเรียนที่รับรู้ถึงประโยชน์ของคอร์สออนไลน์จะตั้งใจที่จะใช้งาน แต่ที่น่าสนใจคือ การรับรู้ถึงประโยชน์ไม่ได้ส่งผลถึงความพอใจของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนคำนึงถึงความต้องการและประโยชน์ของการอบรมมากกว่าความพึงพอใจในคอร์สอบรม

การรับรู้ถึงความง่าย (Perceived Ease of Use) ในทฤษฎี TAM มีความหมายใกล้เคียงและสามารถใช้แทน ความคาดหวังในความพยายาม ในทฤษฎี UTAUT (Chen & Aklikokou, 2020) ซึ่งเป็นการอธิบายถึงระดับของความง่ายที่เกี่ยวข้องกับการใช้การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี (Venkatesh et al., 2003) การศึกษาก่อนหน้านี้โดย Tarhini et al. (2017) และ Chuo et al. (2011) ที่ศึกษาในบุคลากรทางการแพทย์ ชี้ให้เห็นว่าความตั้งใจในการใช้งานการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน ซึ่งถ้าผู้เรียนรู้สึกว่าง่ายก็จะมีแนวโน้มการใช้คอร์สออนไลน์เพิ่มขึ้น ซึ่งก็เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับงานวิจัยของ Huang et al. (2022) ที่พบว่าการรับรู้ถึงความง่ายมีผลต่อการใช้งานคอร์สออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย แต่อย่างไรก็ตามนักวิจัยบางท่าน เช่น Saade and Bahli (2005) ได้ชี้ว่า สำหรับบุคคลที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์อยู่ก่อนแล้ว การรับรู้ถึงความง่ายจะมีผลที่อ่อนมากต่อการตั้งใจที่จะใช้คอร์สออนไลน์ เนื่องจากว่าปกติคอร์สออนไลน์จะมีหน้าการใช้งานไม่ก้ำกั้น และอินเทอร์เน็ตเพชก็มักจะเรียบง่าย

Venkatesh et al. (2003) ที่ได้เสนอทฤษฎี UTAUT ในการอธิบายการยอมรับและการใช้งานเทคโนโลยี พบว่านอกเหนือจาก 2 ปัจจัยที่ได้กล่าวไปแล้ว ยังมีอีก 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ อิทธิพลทางสังคม (Social Impact) และสภาพสิ่งแวดล้อมความสะดวก โดยความคาดหวังทางสังคมนั้นเน้นถึงระดับที่ผู้ใช้งานในรับรู้ถึงอิทธิพลของผู้อื่น เช่น เพื่อนร่วมงาน ครอบครัว หัวหน้างาน ที่เชื่อว่าตนควรใช้เทคโนโลยี โดย Lwoga and Komba (2015) พบว่าอิทธิพลจากกลุ่มคนรอบตัวเป็นการโน้มน้าวส่งผลต่อการใช้งานโดยตรงและโดยอ้อมต่อการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่นเดียวกับการศึกษาต่อ ๆ มาที่มีผลสอดคล้องเช่นกัน Hamdan, Nordin and Khalid (2019) ได้ศึกษาในบริษัทที่ประเทศมาเลเซีย พบว่าการฝึกอบรมพนักงานทางออนไลน์ด้านการเงินนั้นจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อได้รับอิทธิพลโดยตรงมาจากความคาดหวังทางสังคม หรือการศึกษา

ของ Dubey and Sahu (2021) ซึ่งให้เห็นความคาดหวังทางสังคมมีผลต่อความตั้งใจและสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ รวมถึงสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการใช้งาน

สภาพสิ่งอำนวยความสะดวก (Facility Condition) ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่อาจส่งผลต่อการฝึกอบรมออนไลน์ โดยมีระดับความเชื่อว่าโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรสามารถรองรับการใช้การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ (Venkatesh et al., 2012) แต่การศึกษาก่อนหน้านี้มีผลที่ไม่สอดคล้องกัน โดยการศึกษาของ Lwoga and Komba (2015) กลับไม่พบว่าสภาพสิ่งอำนวยความสะดวกของระบบมีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจในการใช้การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีทรัพยากรที่จำกัด แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาของ Bakar et al. (2013) และ Tarhini et al. (2017) ยืนยันว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้งานอย่างต่อเนื่อง และเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาเมื่อมีการนำการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของการศึกษาในครั้งนี้ ที่ผู้เข้าร่วมโครงการ U2T จะเข้าอบรมคอร์สออนไลน์จากที่พักอาศัยด้วยตัวเอง

ทัศนคติต่อคอร์สอบรมออนไลน์ (Attitude toward Online Training) ความคิดเห็น ความเชื่อ ความรู้สึกเชิงบวกหรือเชิงลบของผู้ใช้งานที่มีต่อการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งหากผู้ใช้งานมีทัศนคติไปในทิศทางใดจะมีแนวโน้มที่จะมีความตั้งใจและแสดงพฤติกรรมการใช้การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในทิศทางเดียวกัน ถึงแม้การศึกษาของ Venkatesh et al. (2003) จะอธิบายว่า ทัศนคติไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญในบริบทของความตั้งใจและการใช้เทคโนโลยี แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาของ Cevra et al. (2022) กลับพบว่าการใช้การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อฝึกอบรมถือเป็นการเรียนรู้สมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเรียนรู้แบบดั้งเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pinto et al. (2020) ที่ได้ศึกษาผู้อบรมว่า ทัศนคติต่อการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ นั้นส่งผลสัมพันธ์เชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้งาน โดยได้ชี้ให้เห็นชัดว่าถึงแม้ว่าการอบรมออนไลน์จะไม่ใช้เทคโนโลยีที่มีความยากและสลับซับซ้อน แต่ถ้าผู้อบรมมีทัศนคติที่ไม่ดีก็ย่อมไม่อยากจะเรียนรู้ในการใช้งาน

แรงจูงใจภายใน (Internal Motivation) ในเป็นแรงผลักดันในตัวบุคคลสำหรับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดทั้งความสุขและความพึงพอใจ โดยบุคคลนั้นจะทำการแสดงออกทางพฤติกรรม มีการศึกษาจำนวนมากที่พยายามแสดงให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีในตัวบุคคลมักจะเกิดจากแรงจูงใจภายในจิตใจ เช่น ความสนุกทำให้เกิดการเรียนรู้ (Bai et al., 2021) ในส่วนของงานวิจัยที่ศึกษาการอบรมออนไลน์นั้นก็สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ เช่น งานวิจัยของ Mielniczuk and Laguna (2017) แสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจภายในของผู้เข้าอบรมมีผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเข้ารับการฝึกอบรมมากกว่าแรงจูงใจภายนอก ยิ่งถ้าผู้เข้าอบรมมีแรงจูงใจภายในตนเองก็จะมีคามมุ่งมั่นในการอบรมให้ประสบความสำเร็จ แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยของ Pongmalai and Chantarayukol (2021) เสนอผลที่แตกต่างกัน โดยพบว่าแรงจูงใจภายในไม่มีผล แต่แรงจูงใจภายนอกกลับมีผลต่อการอบรมออนไลน์ โดยชี้ให้เห็นว่าแรงจูงใจภายนอก ได้แก่ การบังคับของหัวหน้างาน สภาพเพื่อนร่วมงาน และยังรวมถึงรางวัลและค่าตอบแทน จะส่งผลอย่างมากกับการตั้งใจในการฝึกอบรมออนไลน์ อย่างไรก็ตามการฝึกอบรมออนไลน์ที่จัดโดยโครงการ U2T หัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงาน ไม่ได้มีผลต่อการจ้างงาน เพราะการอบรมออนไลน์เป็นการสมัครใจเท่านั้นดังนั้นแรงจูงใจภายนอกจึงไม่ถูกนำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยชิ้นนี้

การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านคอมพิวเตอร์ (Computer Literacy) เป็นการตัดสินความสามารถของบุคคลในการใช้คอมพิวเตอร์ โดยในทางจิตวิทยาจะเป็นการคาดคะเนตนเองจากสิ่งที่ตนเองได้รับรู้และสรุปออกมาจากการกระทำซ้ำ ๆ (Compeau & Higgins, 1995) โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองทางด้านคอมพิวเตอร์เป็นการนำเอาทฤษฎีทางจิตวิทยามาปรับปรุงเพื่อวิเคราะห์ว่าตนมีความสามารถในการใช้งานคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับใด (Nurhikmah et al., 2021) โดยการอบรมออนไลน์โครงการ U2T นั้น ผู้เข้าร่วมโครงการอาจจะไม่เคยผ่านการอบรมออนไลน์มาก่อน จึงเป็นที่น่าสนใจในการวิเคราะห์ อีกทั้งยังมีงานวิจัยพบว่าถ้าบุคคลมีประสบการณ์ด้านคอมพิวเตอร์มาก่อนที่จะอบรมผ่านระบบออนไลน์จะมีความมั่นใจในการใช้งานสูง โดยพบว่ายังผู้ใช้งานมีการรับรู้ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์มากเท่าใด กลุ่มคนเหล่านั้นจะยิ่งรับรู้ถึงคุณค่าของการเรียนออนไลน์ได้ดียิ่งขึ้น (Vekiri & Chronaki, 2008) Li and Lee (2016) ยังเสริมว่ากลุ่มคนที่มีการรับรู้ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์สูงมักจะใช้เวลาในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้วยตนเองและยังรู้สึกมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยข้างต้น นำมาซึ่งกรอบวิจัยดังภาพที่ 1

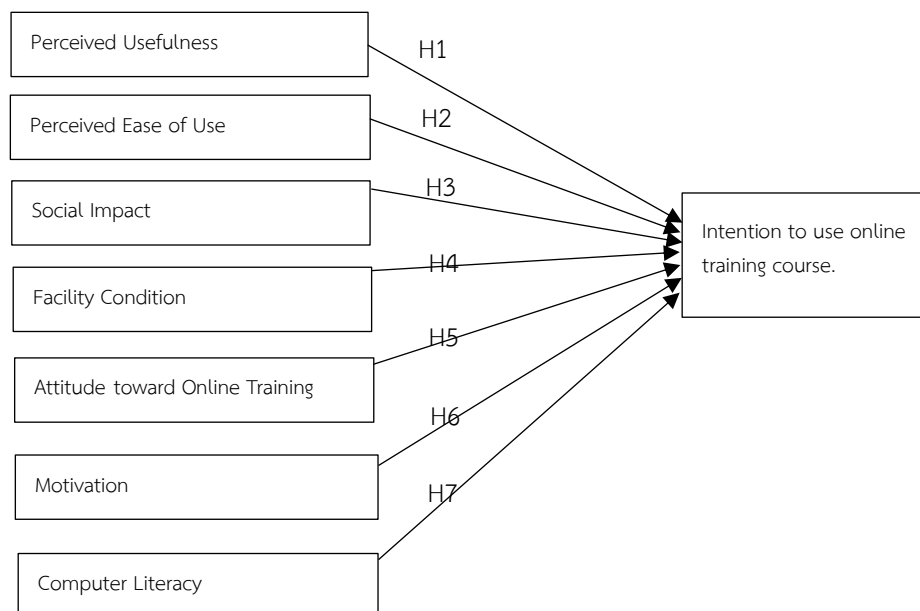

Figure 1 Research Framework

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยเป็นการนำข้อคำถามจากงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่เกี่ยวข้องมาดัดแปลงเพื่อความเหมาะสมกับบริบทที่เป็นคอร์สอบรมออนไลน์ โดยแต่ละปัจจัยมีข้อคำถามย่อย คำถามในการวัดปัจจัยการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ตัวอย่างเช่น ท่านคิดว่าคอร์สอบรมออนไลน์สามารถใช้งานได้ง่าย และปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านคอมพิวเตอร์ ตัวอย่างเช่น ท่านสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการอบรมออนไลน์โดยไม่ต้องมีใครคอยบอกว่าควรทำอย่างไร ดัดแปลงมาจาก Mbarek (2011) การรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน ตัวอย่างเช่น การใช้คอร์สอบรมออนไลน์ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในอนาคต ดัดแปลงมาจาก Davis (1989) ปัจจัยอิทธิพลทางสังคม ตัวอย่างเช่น ครอบครัวของท่านคิดว่า

ท่านควรใช้คอร์สอบรมออนไลน์ และปัจจัยด้านทัศนคติต่อคอร์สอบรม ตัวอย่างเช่น ท่านไม่รู้สึกเครียดเมื่อต้องใช้งานคอร์สอบรมออนไลน์ ดัดแปลงมาจาก Cevra et al. (2022) ปัจจัยสภาพสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น ท่านมีอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ และปัจจัยความตั้งใจในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ ตัวอย่างเช่น ท่านตั้งใจจะใช้คอร์สอบรมออนไลน์เมื่อมีเวลา ดัดแปลงมาจาก Lwoga and Komba (2015) ปัจจัยด้านแรงจูงใจภายใน ตัวอย่างเช่น ท่านรู้สึกรู้ว่าการใช้คอร์สอบรมออนไลน์เป็นเรื่องน่าสนใจ ดัดแปลงมาจาก Kim et al. (2011) โดยเครื่องมือนี้ใช้เกณฑ์การให้คะแนนมาตรวัดระดับแบบ Likert scale โดยตัวแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านบริหารธุรกิจ และด้านการวิจัยประชากรศาสตร์ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องแต่ละข้อคำถามพบว่าค่าที่ได้ในแต่ละข้อคำถามมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป นอกจากนี้งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการทดสอบแบบสอบถามโดยการทำ Pilot test จำนวน 30 ชุดกับผู้เข้าร่วมโครงการ U2T เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของข้อคำถาม จากนั้นจึงได้นำแบบสอบถามไปทดสอบค่าความเชื่อมั่นด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาร์ช (Cronbach) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของคำถามโดยรวมเท่ากับ 0.942 ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานควรมีค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้มีที่น่าเชื่อถือ

ประชากรของงานวิจัยชิ้นนี้คือบุคคลทั่วไปและบัณฑิตจบใหม่ที่ว่างงานและเข้าร่วมโครงการ U2T จำนวน 68,350 คน และกลุ่มตัวอย่างได้แก่กลุ่มคนเหล่านี้จำนวน 382 คน โดยใช้วิธีเปรียบเทียบกับตารางคำนวณสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) การสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องเป็นบุคคลที่ว่างงานและเข้าร่วมโครงการ U2T โดยได้ส่งแบบสอบถามออนไลน์ผ่านทางกลุ่มของผู้จัดการตำบลในการส่งไปให้กลุ่มตัวอย่าง และมีการใช้เทคนิคแบบลูกโซ่ (Snowball) โดยการขอความกรุณากลุ่มตัวอย่างที่ได้ตอบแบบสอบถามไปแล้วช่วยกระจายแบบสอบถามต่อ

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้บรรยายเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเกี่ยวกับระดับของปัจจัยต่าง ๆ ส่วนสถิติเชิงอนุมานใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจของผู้เข้าร่วมโครงการในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งกลับมาจำนวน 403 ชุดและมีชุดที่สมบูรณ์ 392 ชุด ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของการวิจัยในครั้งนี้เป็นเพศหญิงจำนวน 214 รายคิดเป็นร้อยละ 54.6 มีอายุระหว่าง 21 ปี – 40 ปี จำนวน 251 รายคิดเป็นร้อยละ 64.0 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 282 รายคิดเป็นร้อยละ 71.9 ด้านการวิเคราะห์ระดับค่าเฉลี่ยตามตัวแปรของงานวิจัยชิ้นนี้ ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมการรับรู้ประโยชน์การใช้งาน (Perceived Usefulness) อยู่ในระดับปานกลางด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) อยู่ในระดับมากที่สุดด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 อิทธิพลทางสังคม (Social Impact) อยู่ในระดับปานกลางด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 สภาพสิ่งแวดล้อมความสะดวก

(Facility Condition) อยู่ในระดับมากด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ทศนคติต่อคอร์สอบรม (Attitude toward Online Training) อยู่ในระดับมากด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 แรงจูงใจภายใน (Internal Motivation) อยู่ในระดับปานกลางด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านคอมพิวเตอร์ (Computer Literacy) อยู่ในระดับมากด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และความตั้งใจในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ (Intention to use online training course) อยู่ในระดับมากด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 โดยแสดงอยู่ในตารางที่ 1

Table 1 Means, Rankings, and Standard Deviations of Factors Influencing Participants' Intention to Use Online Training Programs Funded by The Government

Factors	Average	Standard Deviations	Opinion level
Perceived Usefulness	3.40	0.64	Moderate
Perceived Ease of Use	4.32	0.78	Very high
Social Impact	3.36	0.61	Moderate
Facility Condition	4.06	0.75	High
Attitude toward Online Training	4.12	0.71	High
Internal Motivation	3.22	0.62	Moderate
Computer Literacy	4.20	0.74	High
Intention to use online training course	4.08	0.68	High

งานวิจัยชิ้นนี้ยังได้วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเหมือนพบว่าค่า Cronbach's Alpha มีค่าสูง คือ ระหว่าง 0.67 - 0.93 ค่า CR สูงมากอยู่ระหว่าง 0.86 - 0.91 ของทุกตัวแปรซึ่งมากกว่าค่ามาตรฐาน 0.70 และค่า AVE มีค่าอยู่ระหว่าง 0.62 - 0.74 ซึ่งมากกว่าค่ามาตรฐาน 0.50 (Hair, Hult, Ringle and Sarstedt, 2013) แสดงว่าข้อคำถามทุกข้อในตัวชี้วัดสามารถวัดค่าได้น่าเชื่อถือมีความเที่ยงตรง ส่วนการวิเคราะห์ความตรงเชิงจำแนกเพื่อทดสอบตัวแปรบ่งชี้หรือตัววัดของตัวแปรว่าสามารถวัดตัวแปรแฝงนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจนและไม่ไปซ้ำซ้อนกับตัวแปรแฝงอื่น ๆ พบว่าค่าความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดแต่ละตัวภายในตัวแปรเดียวกันมีค่าสูงกว่าความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดต่างตัวแปรกัน ดังแสดงในตารางที่ 2 ซึ่งสรุปได้ว่าโมเดลในงานวิจัยชิ้นนี้มีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกและสามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานได้

Table 2 Correlation Matrix

	PU	PEOU	SI	FC	ATT	MT	CL	INT
PU	0.81							
PEOU	0.62	0.78						
SI	0.59	0.53	0.86					
FC	0.63	0.53	0.55	0.83				
ATT	0.73	0.61	0.54	0.67	0.81			
IMT	0.70	0.73	0.48	0.60	0.71	0.87		
CL	0.68	0.69	0.70	0.68	0.69	0.72	0.76	
INT	0.71	0.72	0.67	0.69	0.70	0.68	0.56	0.83

Note: Diagonals (in bold) represent the square root of the average variance extracted and off-diagonals represent the correlations. PU = Perceived Usefulness, PEOU = Perceived Ease of Use, SI = Social Impact, FC = Facility Condition, ATT = Attitude toward Online Training, IMT = Internal Motivation, CL = Computer Literacy, INT = Intention to use online training course.

ผลการทดสอบสมมติฐานจากการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุพบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านคอมพิวเตอร์ส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์มากที่สุด ($\beta=0.32$) สนับสนุนสมมติฐานที่ 7 รองลงมาคือ สภาพสิ่งอำนวยความสะดวก ($\beta=0.28$) สนับสนุนสมมติฐานที่ 4 รองลงมาคือ การรับรู้ประโยชน์ ($\beta=0.18$) สนับสนุนสมมติฐานที่ 1 ตามมาด้วย ทศนคติต่อคอร์สอบรมออนไลน์ ($\beta=0.16$) สนับสนุนสมมติฐานที่ 5 และปัจจัยสุดท้ายที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์คือ แรงจูงใจภายใน ($\beta=0.14$) สนับสนุนสมมติฐานที่ 6 อย่างไรก็ตามงานวิจัยชิ้นนี้พบว่าปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งานและปัจจัยความคาดหวังของสังคมไม่ส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ถือเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ 2 และ สมมติฐานที่ 3 ดังแสดงในตารางที่ 3

Table 3 Hypothesis Analysis

Hypothesis	Relationships	Beta	SE	t	p-value	Decision
H1	Perceived Usefulness -> INT	0.18	0.08	2.06	0.031*	Support
H2	Perceived Ease of Use -> INT	0.05	0.10	0.85	0.454	Not Support
H3	Social Impact -> INT	0.07	0.08	1.00	0.602	Not Support
H4	Facility Condition -> INT	0.28	0.09	2.46	0.003*	Support
H5	Attitude -> INT	0.16	0.08	2.06	0.032*	Support
H6	Internal Motivation -> INT	0.14	0.07	1.83	0.034*	Support
H7	Computer Literacy -> INT	0.32	0.06	3.31	0.001***	Support

Note: $r = 0.78$, $r^2 = 0.60$, INT = Intention to use online training course; SE = Standard Error;

*Calculate is less than 0.05; ***Calculate is less than 0.001

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์อิทธิพลต่อความตั้งใจของผู้เข้าร่วมโครงการในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 7 ตัวแปร พบว่ามีตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านคอมพิวเตอร์ สภาพสิ่งอำนวยความสะดวก การรับรู้ถึง

ประโยชน์ ทักษะคิดต่อคอร์สอบรมออนไลน์ และ แรงจูงใจภายใน มีผลต่อความตั้งใจใช้คอร์สอบรมออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังพบว่ามีความแปรอิสระ 2 ตัวแปรที่ไม่มีผลต่อความตั้งใจของผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ การรับรู้ความง่ายในการใช้งานและอิทธิพลทางสังคม

การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านคอมพิวเตอร์ของผู้เข้าร่วมอบรมมีผลต่อความตั้งใจในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์อย่างมาก เนื่องจากการอบรมออนไลน์จำเป็นที่ผู้ใช้งานต้องมีพื้นฐานและทักษะการใช้งานด้านคอมพิวเตอร์อยู่บ้าง หรืออาจจะเคยมีการเรียนหรือคุ้นเคยกับการใช้งานคอมพิวเตอร์ ซึ่งทักษะเหล่านี้จะส่งเสริมให้เกิดความอยากเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Li and Lee (2016) ที่พบว่านักเรียนที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ที่สูงกว่ามักจะเต็มใจที่จะเข้าร่วมการอบรมออนไลน์ที่มากกว่านักเรียนที่ไม่มีทักษะด้านนี้ ดังนั้นการปูพื้นฐานที่จำเป็นด้านคอมพิวเตอร์ตั้งแต่เยาว์วัยย่อมส่งผลดีต่อบุคคลากรในอนาคต

สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ของผู้เข้าร่วมโครงการ เมื่อบุคคลมีความเชื่อว่าหากตนเองมีอุปกรณ์ หรือสิ่งที่สามารถรองรับการอบรมออนไลน์ได้ เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต อินเทอร์เน็ต จะทำให้มีความตั้งใจในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ ซึ่งคาดว่าเป็นผลจากการพัฒนาของประเทศที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ ประกอบกับคนไทยมีสัดส่วนการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตถึง 77.8 เปอร์เซ็นต์ (The Academy, 2022) โดยงานวิจัยก่อนหน้านี้ของ Bakar et al. (2013) ได้ยืนยันว่าถ้าผู้ใช้งานมีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกก็จะยิ่งทำให้พวกเขาค่าเหล่านั้นรู้สึกสะดวกสบายและพร้อมที่จะเรียนรู้ผ่านกระบวนการออนไลน์มากยิ่งขึ้น และยังทำให้พวกเขาคำนึงคุณค่าของการอบรมออนไลน์

การรับรู้ถึงประโยชน์ของคอร์สอบรมออนไลน์ ทักษะคิดต่อคอร์สอบรมออนไลน์ และ แรงจูงใจภายใน ต่างก็มีผลต่อความตั้งใจในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ มีหลายงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าถ้าบุคคลมีทักษะที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ย่อมเห็นประโยชน์ของสิ่งนั้น เช่น งานวิจัยของ Cevra et al. (2022) ชี้ให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมอบรมออนไลน์มักเห็นประโยชน์ของการอบรมและมักมีทัศนคติที่ดีต่อการอบรมออนไลน์ด้วยเช่นกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากบริบทการวิจัยในครั้งนี้จะพบว่าการประชาสัมพันธ์ในการอบรมออนไลน์ของโครงการ U2T ได้ทำออกมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคาดว่าน่าจะทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีการรับรู้ถึงประโยชน์และจุดมุ่งหมายของการอบรมออนไลน์ จึงมีความรู้สึกในทางที่ดีต่อคอร์สอบรมออนไลน์ อีกประการหนึ่ง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นผู้ว่างงาน ดังนั้นผู้เข้าร่วมโครงการอาจจะรับรู้ได้ว่าการอบรมออนไลน์น่าจะเป็นหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพของตัวเองให้พร้อมเมื่อมีตลาดแรงงานเข้ามา อย่างไรก็ตามงานวิจัยของ Pongmalai and Chantarayukol (2021) กลับไม่พบว่าแรงจูงใจส่งผลต่อความตั้งใจในการอบรมออนไลน์ อาจจะเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแตกต่างกัน เนื่องจากว่างานส่วนใหญ่มักศึกษาในกลุ่มของพนักงานบริษัท หรือนักเรียน ซึ่งมีหน้าที่หลักอย่างอื่นนอกเหนือจากการอบรมออนไลน์ ทำให้แรงจูงใจส่วนตัวที่มุ่งจะพัฒนาตนเองในสิ่งที่ตนเองขาดอยู่น้อยกว่าบุคคลที่มีความจำเป็นในการพัฒนาตนเอง

สำหรับปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งานและอิทธิพลทางสังคมต่างไม่มีผลต่อความตั้งใจในการอบรมออนไลน์ ซึ่งทั้งสองปัจจัยนี้มีผลตรงกันข้ามกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่พบถึงความสำคัญโดยเมื่อพิจารณาจากงานวิจัยก่อนหน้านี้ของ Chuo et al. (2011) จะพบว่าการวิจัยได้ศึกษาในบริบทของการอบรมออนไลน์ของบุคลากรทางการแพทย์ หรือจะเป็นงานวิจัยของ Hamdan et al. (2019)

ในบริบทของพนักงานด้านการเงิน ซึ่งถือว่ากลุ่มตัวอย่างที่เลือกมามีลักษณะหรือความรู้ความสามารถในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งเนื้อหาการอบรมอาจจะสามารถลงลึกและมีระดับความยากกว่าปกติ ดังนั้นถ้าการใช้ง่ายก็ยิ่งจะส่งผลให้ผู้เข้าร่วมอบรมไม่ต้องกังวลกับการเข้าอบรมและจะได้สนใจในตัวเนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่คอสัณอบรมที่จัดทำขึ้นโดยกระทรวง อว. ซึ่งเป็นบริบทของการศึกษาค้นคว้า มีรูปแบบคอสัณอบรมออนไลน์ที่ใช้ง่าย เนื้อหาไม่ซับซ้อนและเน้นไปทางทั่วไป เพราะต้องออกแบบมาสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการจำนวนมากที่มีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้นปัจจัยด้านนี้จึงไม่ส่งผลต่อความตั้งใจในการอบรม ในส่วนของอิทธิพลทางสังคมที่หลายงานวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กับการอบรมออนไลน์ เนื่องจาก ผู้บังคับบัญชา หรือการบอกปากต่อปากจากเพื่อนร่วมงานจะส่งผลทำให้ผู้อบรมมีความตั้งใจอยากอบรม (Dubey & Sahu, 2021) แต่เมื่อพิจารณาจากบริบทที่ศึกษานี้จะพบว่า ผู้จัดการตำบลซึ่งเป็นหัวหน้างานไม่มีผลต่อการเพิ่มหรือลดเงินเดือนให้กับกลุ่มคนที่เข้าโครงการนี้ และอีกทั้งการทำงานเป็นการทำงานแยกกันทำ และทำงานจากที่บ้าน นานครั้งถึงมีการพบกันทำให้เป็นไปได้ว่า อิทธิพลทางสังคม เช่น หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน ไม่พบว่าความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการอบรมออนไลน์ในครั้งนี้แน่นอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐหรือภาคเอกชน สามารถนำผลการวิจัยเรื่องอิทธิพลต่อความตั้งใจของผู้เข้าร่วมโครงการในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ไปปรับปรุงและพัฒนาการอบรมออนไลน์ให้ดียิ่งขึ้น

1. การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านคอมพิวเตอร์ส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ ดังนั้นทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมหรือฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์เชิงปฏิบัติการในสถานที่จริงให้กับบุคคล เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานและเกิดความมั่นใจในการใช้งานออนไลน์

2. สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ ก่อนที่หน่วยงานที่จัดอบรมออนไลน์จะจัดการอบรม ควรจะสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้เข้าอบรม ไม่ว่าจะเป็น ความพร้อมใช้ของคอมพิวเตอร์ ความพร้อมใช้ของระบบในการอบรมผ่านมือถือ อินเทอร์เน็ต หรือแม้แต่เจ้าหน้าที่ด้านสารสนเทศที่จะคอยให้การสนับสนุนการใช้งานระบบอบรมออนไลน์ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นว่าบุคคลจะได้รับความสะดวกสบายจากการใช้งาน

3. การรับรู้ถึงประโยชน์ ทักษะติดต่อคอร์สอบรมออนไลน์ และแรงจูงใจภายใน ส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะวางแผนในการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าอย่างต่อเนื่อง และสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา เมื่อผู้เข้าอบรมเห็นถึงประโยชน์ก็มักจะมีความตั้งใจที่ดีและก่อให้เกิดแรงจูงใจตามมาในการเข้าอบรมออนไลน์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตหรือการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ดังนั้นงานวิจัยในอนาคตอาจจะมีการนำไปพัฒนาและขยายการศึกษาต่อไป

1. การศึกษาในภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง เช่น ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือในกลุ่มประชากรศาสตร์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น กลุ่มบัณฑิตจบใหม่ กลุ่มผู้ว่างงานมาแล้วเกินกว่า 5 ปี และทำการเปรียบเทียบถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

2. การศึกษาในบริบทที่หลังจากผู้ฝึกอบรมคอร์สออนไลน์ไปแล้ว โดยเป็นการศึกษาถึงความต่อเนื่องว่าหลังจากจบโครงการอบรมไปแล้ว ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดพฤติกรรมในการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือไม่ หรือเป็นการนำความรู้ที่ได้อบรมไปใช้ประโยชน์ เพื่อหาความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงาน

3. การศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในการทำควาเข้าใจถึงสาเหตุของแต่ละปัจจัยที่ส่งผลและไม่ส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อความตั้งใจของผู้เข้าร่วมโครงการในการใช้คอร์สอบรมออนไลน์ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เพื่อนำไปวางแผนแนวทางในด้านกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คอร์สอบรมออนไลน์ในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Bai, S., Hew, K. F., Sailer, M., & Jia, C. (2021). From Top to Bottom: How Positions on Different Types of Leaderboard May Affect Fully Online Student Learning Performance, Intrinsic Motivation, and Course Engagement. *Computers and Education*, 173(104297), 1-15.
- Bakar, A. A., Razak, F. Z. A., & Abdullah, W. S. W. (2013). Assessing the Effects of UTAUT and Self-Determination Predictor on Students Continuance Intention to Use Student Portal. *World Applied Sciences Journal*, 21(10), 1484-1489.
- Cevra, B., Kapo, A., Zaimovic, T., & Turulja, L. (2022). E-learning in Organizations: Factors Affecting Individual Job Performances. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 17(2), 189-208.
- Chen, L., & Aklikokou, A. K. (2020). Determinants of E-Government Adoption: Testing the Mediating Effects of Perceived Usefulness and Perceived Ease of Use. *International Journal of Public Administration*, 43(10), 850-865.
- Chuo, Y. H., Tsai, C. H., Lan, Y. L., & Tsai, C. S. (2011). The Effect of Organizational Support, Self-Efficacy, and Computer Anxiety on the Usage Intention of E-Learning System in Hospital. *African Journal of Business Management*, 5(14), 5518-5523.
- Compeau, D. R., & Higgins, C. A. (1995). Computer Self-Efficacy: Development of a Measure and Initial Test. *MIS Quarterly*, 19(2), 189-211.
- Daneji, A. A., Ayub, A. F. M., & Khambari, M. N. M. (2019). The Effects of Perceived Usefulness, Confirmation and Satisfaction on Continuance Intention in Using Massive Open Online Course (MOOC). *Knowledge Management and E-Learning*, 11(2), 201-214.
- Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. *MIS Quarterly*, 13(4), 319-340.
- Dubey, P., & Sahu, K. K. (2021). Investigating Various Factors That Affect Students' Adoption Intention to Technology-Enhanced Learning. *Journal of Research in Innovative Teaching and Learning*, 15(1), 110-131.

- Forbes Thailand. (2021). *U2T from University to District, Change the Future of People and Thai Community*. Retrieved from <https://forbesthailand.com/commentaries/thought-leaders>
- Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2021). *A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM)*. Sage Publications.
- Hamdan, F., Nordin, N., & Khalid, F. (2019). Understanding the Employees Acceptance on Online Training for Basic Managerial Finance. *Creative Education*, 10(06), 1305-1317.
- Huang, F., Teo, T., & Scherer, R. (2022). Investigating the Antecedents of University Students' Perceived Ease of Using the Internet for Learning. *Interactive Learning Environments*, 30(6), 1060-1076.
- Jaiswal, A., Arun, C. J., & Varma, A. (2022). Rebooting Employees: Upskilling for Artificial Intelligence in Multinational Corporations. *The International Journal of Human Resource Management*, 33(6), 1179-1208.
- Kim, J. S., Erdem, M., Byun, J., & Jeong, H. (2011). Training Soft Skills via E-Learning: International Chain Hotels. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 23(6), 739-763.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Khayati, S., & Zouaoui, S. K. (2013). Perceived Usefulness and Use of Information Technology: The Moderating Influences of the Dependence of a Subcontractor Towards His Contractor. *Journal of Knowledge Management, Economics, and Information Technology*, 3(6), 68-77.
- Li, L. Y., & Lee, L. Y. (2016). Computer Literacy and Online Learning Attitude toward GSOE Students in Distance Education Programs. *Higher Education Studies*, 6(3), 147-156.
- Lwoga, E. T., & Komba, M. (2015). Antecedents of Continued Usage Intentions of Web-Based Learning Management System in Tanzania. *Education+Training*, 57(7), 738-756.
- Rovinelli, R.J., & Hambleton, R.K. (1977). On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-Referenced Test Item Validity. *Dutch Journal for Educational Research*, 2(1), 49-60.
- Mbarek, R. (2011). Individual and Perceptual Characteristics Influences on E-learning Outcomes. *IBIMA Publishing Communications of the IBIMA*, 2011(399939), 1-13
- Mielniczuk, E., & Laguna, M. (2017). Motivation and Training Initiation: Evidence from Poland. *Journal of Workplace Learning*, 29(1), 24-36.
- Mohsin, P., Boonpab, N., Karbmarlar, S., Vongjun, S., & Vihoknoi, N. (2020). Online Training for Human Resource Development. *The Journal of Pacific Institute of Management Science (Humanities and Social Science)*, 6(3), 347-357.

- Nurhikmah, H., Febriati, F., & Ervianti, E. (2021). The Impact of Computer Based Test and Students' Ability in Computer Self-Efficacy on Mathematics Learning Outcomes. *Journal of Education Technology*, 5(4), 603-610.
- Pinto, M., Sales, D., Fernández-Pascual, R., & Caballero-Mariscal, D. (2020). Attitudes, Perceptions and Prospecting's on Mobile Information Literacy Training: Design and Validation of the Mobile-App Questionnaire. *Journal of Librarianship and Information Science*, 52(1), 208-223.
- Poungmalai, N., & Chantarayukol, P. (2021). Intrinsic and Extrinsic Motivations Affecting Remote Working Efficiency During the Covid-19 Pandemic. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 13(2), 96-118.
- Saade, R., & Bahli, B. (2005). The Impact of Cognitive Absorption on Perceived Usefulness and Perceived Ease of Use in On-Line Learning: An Extension of the Technology Acceptance Model. *Information and Management*, 42(2), 317-327.
- Supat, P. (2017). *The Development of Infographic Design E-Training with Massive Open Online Course*. Unpublished Master Thesis. Nakornpathom: Silpakorn University
- Szopinski, T., & Bachnik, K. (2022). Student Evaluation of Online Learning During the COVID-19 Pandemic. *Technological Forecasting and Social Change*, 174 (121203), 1-9.
- Tarhini, A., Al-Busaidi, K. A., Mohammed, A. B., & Maqableh, M. (2017). Factors Influencing Students' Adoption of E-Learning: A Structural Equation Modeling Approach. *Journal of International Education in Business*, 10(2), 164-182.
- Thansettakij Digital. (2022). *U2T for BCG Project: Cabinet Approved 3,566 Million Baht: Is It True to Hire New Graduates?* Retrieved from <https://www.thansettakij.com/economy /529422>
- The Academy. (2022). *Thailand Internet User 2022*. Retrieved from <https://marketeeronline.co/archives/250184>
- Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., & Davis, F. D. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View. *MIS Quarterly*, 27(3), 425-478.
- Venkatesh, V., Thong, J. Y., & Xu, X. (2012). Consumer Acceptance and Use of Information Technology: Extending the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology. *MIS Quarterly*, 36(1), 157-178.
- Vekiri, I., & Chronaki, A. (2008). Gender Issues in Technology Use: Perceived Social Support, Computer Self-Efficacy and Value Beliefs, and Computer Use Beyond School. *Computers and Education*, 51(3), 1392-1404.

การสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่สำหรับร้านโชห่วยในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

Creating Modern Marketing Channels of Grocery Store in Yang Chum Noi District, Sisaket Province

จินตนา อ่อนลา^{1*} ณัฐพรกรณ์ สีหะวงษ์สกุล² และนิศากร สรรพเลิศ¹

Jintana Onla^{1*} Nutthapakon Seehawongsakun² and Nisakorn Suppalert¹

วันที่รับบทความ : 06/07/2566

วันแก้ไขบทความ : 28/08/2566

วันตอบรับบทความ : 18/09/2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาทางการตลาดของธุรกิจร้านโชห่วย ในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ และเพื่อศึกษาแนวทางการสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่ สำหรับธุรกิจร้านโชห่วย ในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ของเจ้าของกิจการร้านโชห่วย ในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ด้านธุรกิจร้านโชห่วย ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ผู้จัดการร้านค้าปลีกสมัยใหม่ โดยใช้วิธีการคัดเลือกร้านที่มีผู้มาใช้บริการจำนวนมาก ในแต่ละวันพร้อมทั้งมีเครื่องมือที่ใช้ภายในร้านที่มีความทันสมัยใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มย่อย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาทางการตลาดของธุรกิจร้านโชห่วย ในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นเจ้าของร้านโชห่วย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 36-45 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. และระดับปริญญาตรีขึ้นไป ประสบการณ์ด้านธุรกิจร้านโชห่วย ระหว่าง 6-10 ปี สภาพปัญหาทางการตลาดของธุรกิจร้านโชห่วยในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ ด้านต้นทุนสินค้า ด้านการบริหารจัดการ ด้านโฆษณา และด้านแนวทางการปรับตัว ให้ความยืดหยุ่นในการเปิดรับและเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ร้านโชห่วยบางส่วนก็หันมาให้ความสำคัญกับช่องทางการจำหน่ายทั้งออนไลน์และออฟไลน์ ที่เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการสร้างช่องทางการจำหน่ายเพิ่มยอดขายให้กับร้านได้ โดยการที่มีทายาท บุตรหลานนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อการดำเนินงานและยอดขายของกิจการร้านโชห่วย ในแต่ละพื้นที่ การส่งเสริมการขายให้ตรงกับความต้องการของลูกค้ามากในแต่ละพื้นที่ มีการทำสื่อโฆษณาควบคู่ด้วยเช่น การทำป้ายโฆษณา การให้ส่วนลด การให้ของแถม เป็นต้น การออกแบบและตกแต่งร้าน ลักษณะของร้านโชห่วยแบบเป็น ภายในและภายนอกร้านเพื่อเป็นจุดดึงดูดที่สร้าง ความประทับใจให้กับผู้บริโภคที่ได้พบเห็น เช่น พวกป้ายมีความสำคัญ ชื่อร้าน ต้องชัดเจน สามารถเลือกซื้อสินค้าได้สะดวกและต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การตลาดสมัยใหม่ ร้านโชห่วย ช่องทางการตลาด

¹ อาจารย์, คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Lecturer, Faculty of Administration Kalasin University

² อาจารย์, คณะบริหารธุรกิจและบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Lecturer, Faculty of Business Administration Sisaket Rajabhat University

* Corresponding author: E-mail address: jintana.on@ksu.ac.th

Abstract

The research “Creating Marketing Channels for Grocery Store in Yang Chum Noi District Sisaket Province, in the district of Yang Chum Noi Sisaket Province” and to study methods for creating modern marketing channels for grocery store business in the district of Yang Chum Noi Sisaket Province of the owner of a grocery store business in the district of Yang Chum Noi Sisaket province classified by gender, age, level of education. Experience in grocery store business. The informants used in this research were grocery store operators. in the district of Yang Chum Noi Sisaket Province, 15 stores. Managers of modern retail stores, 2 stores. The tools used in this research were In-depth interviews and small group meetings qualitative data analysis. The results showed that Conditions of marketing problems of grocery store business in the district of Yang Chum Noi Sisaket Province found that the interviewee who was the owner of a grocery shop Most of them are male, aged between 36-45 years old, educated at high school or vocational certificate and bachelor's degree or higher. Experience in grocery store business between 6-10 years. Year Conditions of marketing problems of grocery store business in the district of Yang Chum Noi Sisaket Province, Product cost, management advertising and adjustment guidelines provides flexibility in accepting and learning new technologies. Some grocery stores have turned to focus on the memory channel both online and offline That is another way to create a memory channel to increase sales for the store. By having heirs, children and grandchildren bringing technology to use in order to keep up with changes. Affecting the operation and sales of the grocery store business. In each area Promotion to meet the needs of customers in each area. There are advertising media in conjunction with, for example. Making billboards, giving discounts, giving free gifts, etc. Store design and decoration Characteristics of a Grocery Store restaurant Inside and outside the store to be an attraction that creates. Impressions for consumers who have seen such as, for example, the signboard is important, the name of the store must be clear, so that you can easily and continuously shop for products.

Keywords: Modern Marketing, Grocery Stores, Marketing Channels

บทนำ

ธุรกิจร้านค้าปลีก เป็นธุรกิจที่มีความสำคัญและมีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ถือเป็นสาขาธุรกิจพื้นฐานของคนไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ (Chantawatcharakorn, 2018) สมัยก่อนนั้น ร้านโชห่วยเป็นร้านค้าหลักในหมู่บ้าน มีสินค้าขายหลายชนิดและมีราคาถูกมากร้านแบบนี้จึงมียอดขายที่ดีตลอด (SME Development and Support Institute, 2018) ปัจจุบันมีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นโดยนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ การค้าปลีกเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่ามากที่สุดสำหรับประเทศไทย การเติบโตของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่เกิดจากหลายประการ สาเหตุสำคัญคือการเพิ่มขึ้นของประชากร และรายได้ต่อหัวของประชากร เวลาของคนเมืองมีค่ามากขึ้น การเกิดขึ้นของธุรกิจร้านสะดวกซื้อเพิ่มขึ้นนอกจากนี้ผลของการค้าเสรีในยุคโลกา

วิวัฒนาการมีส่วนสำคัญทำให้กิจการค้าปลีกสมัยใหม่ขยายตัวอย่างรวดเร็วจนมีผลทำให้วิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมกระทบต่อธุรกิจแบบดั้งเดิมมีมาช้านานที่คนไทยเป็นเจ้าของกิจการ โดยที่รัฐไม่มีมาตรการควบคุมที่เด่นชัดในการเข้ามาและขยายสาขาของร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ธุรกิจนี้จึงเป็นไปโดยเสรี (Kanasawat, 1997) ในช่วงที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าการค้าปลีกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ไม่เพียงแต่ในประเทศไทยเท่านั้นแต่เป็นทั่วโลก เมื่อเทคโนโลยีและดิจิทัลได้สร้างให้เกิดผลในวงกว้าง ส่งผลทำให้ธุรกิจค้าปลีกต้องเผชิญกับความท้าทายหลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะ การค้าออนไลน์ที่กลายเป็นช่องทางใหม่ในการซื้อขาย ซึ่งทำให้ร้านค้าปลีกดั้งเดิมต้องเจอผลกระทบอย่างหนัก เมื่อพฤติกรรมผู้บริโภคหันมาจับจ่ายใช้สอยผ่านหน้าจอมากกว่าการซื้อผ่านหน้าร้าน สอดคล้องกับข้อมูลของ G2Crowd แพลตฟอร์มรีวิวธุรกิจ B2B ชื่อนำระดับโลก ที่เผยให้เห็นเทรนด์การซื้อสินค้าออนไลน์ในสหรัฐอเมริกา ระบุว่า 51% ของชาวอเมริกันนิยมการซื้อออนไลน์ โดยชาว Millennials หรือคนรุ่นใหม่ Gen Y และคน Gen X ใช้เวลาเฉลี่ยในการช้อปปิ้งออนไลน์มากกว่าคนยุค Baby Boomers ถึง 50% และที่สำคัญผู้คนจะหันมาใช้ e-Commerce สำหรับการซื้อสิ่งของที่จำเป็นในชีวิตประจำวันมากขึ้น ส่วนหน้าร้านจะเป็นการซื้อสินค้าที่ตอบโจทย์เฉพาะบุคคลหรือประสบการณ์เท่านั้น

จากพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปดังกล่าวในช่วง 1-2 ปีนี้ ขบวนการปิดตัวของสาขาร้านค้าปลีกมากมายทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นแบรนด์เล็กหรือแบรนด์ใหญ่เมื่อเห็นข้อมูลจาก Core sight Research บริษัทวิจัยตลาดในสหรัฐฯ ซึ่งมีการระบุว่า เพียงแค่ช่วงต้นปี 2562 ที่ผ่านมา มีธุรกิจค้าปลีกในสหรัฐฯ ประกาศแผนปิดสาขาไปแล้ว 4,810 แห่งด้วยกัน อาจเรียกได้ว่า วันนี้ธุรกิจค้าปลีกกำลังถูก Disrupt หรือถูกทำลายจากดิจิทัลและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นโจทย์ใหญ่ที่ธุรกิจค้าปลีกต้องหาทางปรับตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ให้ได้ ซึ่งโมเดลหนึ่งที่มีการพูดถึงและถูกใช้เป็นทางออกและทางรอดสำหรับธุรกิจค้าปลีกยุคใหม่ นั่นคือ Omnichannel หรือการผสมผสานช่องทางการสื่อสารทั้งออนไลน์ (Online) และการขายหน้าร้าน (Offline) เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับลูกค้าอย่างชาญฉลาดและไร้รอยต่อ ช่วยให้ลูกค้ามีทางเลือกมากขึ้น และสะดวกสบายที่สุด เช่น ลูกค้าอาจจะสั่งซื้อผ่านออนไลน์ แต่ไปรับสินค้าที่หน้าร้าน หรือซื้อที่ร้านแต่สั่งให้ไปส่งสินค้าที่บ้าน เป็นต้น

ธุรกิจค้าปลีกของไทยมีอัตราการเติบโต อยู่ที่ประมาณ 2-3% ต่อปี ถือเป็นอัตราการเติบโตที่ต่ำสุดในอาเซียน ขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านมีการเติบโตในระดับ 8-12% ส่วนหนึ่งเป็นเพราะธุรกิจค้าปลีกของไทย โดยเฉพาะธุรกิจค้าปลีกในส่วนภูมิภาคและ SME จำนวนไม่น้อยขาดการพัฒนาและขาด Know How หรือองค์ความรู้ที่จะไปช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน อีกทั้ง ธุรกิจค้าปลีกของไทยยังคว้าโอกาสจากภาคการท่องเที่ยวได้ไม่มากนัก ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย เพราะโอกาสในธุรกิจท่องเที่ยวมีมหาศาล จากการเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ขณะที่ในต่างประเทศ เช่น ฮองกง สิงคโปร์ ไต้หวัน เกาหลี หรือญี่ปุ่น SME ค้าปลีกมีการปรับตัวเองไปเป็นการค้าปลีกเชิงท่องเที่ยว หรือทำสินค้าเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่ง SME ค้าปลีกของไทยก็สามารถคว้าโอกาสจากการท่องเที่ยวได้ โดยอาจจะเริ่มต้นจากการพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ ให้ตอบโจทย์นักท่องเที่ยวในรูปแบบของการเป็นของฝาก ของที่ระลึก รวมถึงการเพิ่มรูปแบบการชำระเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้การจับจ่ายซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวง่ายและสะดวกขึ้น เป็นต้น หากธุรกิจค้าปลีกของไทยสามารถทำได้เช่นนี้ เชื่อว่าจะเป็นโอกาสที่ทำให้ธุรกิจค้าปลีกของไทยสามารถเติบโตและแข่งขันได้ดียิ่งขึ้น (Office of Small and Medium Enterprises Promotion, 2018)

อำเภอายชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ มีทั้งหมด 7 ตำบล 76 หมู่บ้าน จำนวนประชากรทั้งหมด 36,155 คน ประชากร ส่วนใหญ่มีรายได้ จากการทำการเกษตร การปลูกหอมแดง การทำนาและการ

เปิดร้านโชห่วยเป็นรูปแบบร้านดั้งเดิม จำนวนร้านที่มีการ จดทะเบียนการค้าร้านธงฟ้าประชารัฐทั้งหมด 72 ร้าน ธุรกิจครอบครัว การบริหารงานคนเดียวและปัจจุบันมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ปราศจากการ ควบคุมของภาครัฐอย่างจริงจัง ถึงแม้ว่าจะมีการประกาศใช้กฎหมายผังเมืองและกฎหมายควบคุม แต่พบว่าเป็นเพียงมาตรการ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการกำกับดูแลการขยายสาขาของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ โดยกฎหมาย ดังกล่าว ส่งผลกระทบกับธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ไม่มากนัก เนื่องจากมีการขยายสาขาของธุรกิจค้าปลีก สมัยใหม่เกือบครอบคลุมทุกพื้นที่ในทุกจังหวัด ขณะเดียวกันยังมีการลงทุนขยายสาขาเพิ่มขึ้น ปัญหาการขยายตัวของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ จำพวกร้านสะดวกซื้อ ที่ส่งผลกระทบต่อ ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นหน่วยธุรกิจพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจที่สำคัญและมีบทบาทในการ กระจายรายได้ของประชาชนชั้นกลางและรากหญ้าของประเทศ

ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาแนวทางการสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่ สำหรับร้านโชห่วย ในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาทางการตลาดของธุรกิจร้านโชห่วย ในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษภายใต้แนวคิดการตลาดสมัยใหม่สอดคล้องกับความต้องการ การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของร้านโชห่วยของไทย ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญ ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศมาอย่างยาวนาน ผลการวิจัยสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์สำหรับการสร้างช่องทางการตลาด พัฒนาผลิตภัณฑ์ การครอบครองส่วนแบ่งการตลาด สร้างภูมิคุ้มกัน การลงทุนทางเทคโนโลยีเพื่อต่อยอดธุรกิจสู่ ความสำเร็จของร้านโชห่วย ในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ตลอดจนแนวทางในการพัฒนา ช่องทางการตลาดและกิจกรรมการตลาด เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของ ผู้บริโภค ความได้เปรียบคู่แข่งขันได้อย่างเหมาะสมเพื่อประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจร้านโชห่วยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาทางการตลาดของธุรกิจร้านโชห่วยในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่ สำหรับธุรกิจร้านโชห่วย ในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

บททวนวรรณกรรม

Sukpongthai (2016) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) หลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) หลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ในอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 15 ร้านค้าการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ จำนวน 11 คำถาม และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ และทฤษฎีภูมิ ผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการมีการเพิ่มสินค้าใหม่ความหลากหลาย เช่น การเพิ่มการขายเบเกอรี่ การขายอาหารสด ผักสดที่นำมาเพิ่มเพื่อให้ลูกค้ามีทางเลือกเพิ่มมากขึ้น ด้านราคาผู้ประกอบการมี การเตรียมรับมือโดยการปรับลดราคาสินค้าตามความเหมาะสมตามสถานการณ์และคำนึงถึงต้นทุน ของสินค้าที่จะนำมาจำหน่าย ด้านสถานที่ พบว่า จะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของ ร้านค้าให้ดึงดูดผู้บริโภค ปรับปรุงปรับสถานที่ให้สะอาด มีการจัดสินค้าให้เป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการหาสินค้า ด้านการส่งเสริมการขายพบว่า ผู้ประกอบการจะมีการจัด โปรโมชั่น ให้ลูกค้า เช่น การซื้อ 1 แถม 1 ซื้อ

10 แกรม 1 หรือเมื่อลูกค้าซื้อสินค้าเป็นจำนวนมากๆ จะมีการลดราคาสินค้าให้กับลูกค้า การวางกลยุทธ์เพื่อความอยู่รอดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม โดยมีการจัดโปรโมชั่นให้สินค้าที่ไม่ได้รับความนิยมภายในร้าน จัดมุมแนะนำสินค้าเพื่อให้สินค้าได้มีการหมุนเวียนในการขายอยู่ตลอด ผู้ประกอบการร้านค้ามีแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุง สินค้า ราคา สถานที่การส่งเสริมการขาย จัดโปรโมชั่น ปรับปรุงในด้านการจัดเรียงสินค้า ความสะอาดของร้านค้า และทำแพ็คเกจสินค้าให้น่าดึงดูดใจแตกต่างจากร้านค้าคู่แข่งที่ขายสินค้า ประเภทเดียวกัน รวมถึงการลดราคาสินค้าและเน้นสินค้าที่ได้คุณภาพได้มาตรฐาน

Chantawatcharakorn (2018) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์ของร้านค้าปลีกสินค้าอุปโภคบริโภคขนาดเล็ก กับพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภค: การศึกษาเปรียบเทียบร้านค้าปลีกดั้งเดิมกับร้านค้าปลีกสมัยใหม่ในประเทศไทย เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมและร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของร้านค้าปลีกสินค้าอุปโภคบริโภคขนาดเล็กในสายตาของผู้บริโภคระหว่างร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมและร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์ของร้านค้าปลีกสินค้าอุปโภคบริโภคขนาดเล็กกับพฤติกรรมการซื้อสินค้าแต่ละประเภทของผู้บริโภค ผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองความสัมพันธ์ของภาพลักษณ์ร้านค้าปลีกสินค้าอุปโภคขนาดเล็กทั้ง 7 ด้านได้แก่ ด้านภาพลักษณ์ด้านทำเลที่ตั้ง (Location) ภาพลักษณ์ด้านสินค้า ด้านราคา (Price) ด้านการสื่อสารทางการตลาด (Marketing Communication) ด้านการบริการลูกค้า (Customer Service) ด้านบรรยากาศร้านค้า (Store Atmosphere) และด้านเทคโนโลยี (Technology) กับพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมและร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่ในกรุงเทพมหานครและภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทยมีความสอดคล้องตามข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยภาพลักษณ์ร้านค้าปลีกดั้งเดิมส่งผลต่อสินค้าที่ซื้อจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้วยขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.517 อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพบว่าภาพลักษณ์ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่มีอิทธิพลทางตรงกับเท่ากับ 0.420 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ พบว่าภาพลักษณ์ด้านราคาสินค้ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการเลือกซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกขนาดเล็กแบบดั้งเดิมและร้านค้าปลีกขนาดเล็กแบบสมัยใหม่มากที่สุด

Meechot (2017) ได้ศึกษาเรื่อง การปรับตัวของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวในการดำเนินธุรกิจของ ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวในการดำเนินธุรกิจของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนก ตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการและลักษณะของกิจการ ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) โดยรวมใน 9 ด้าน ได้แก่ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบริการ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริม การตลาด ด้านการเงิน ด้านการจัดการภายในร้านค้า ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านสารสนเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับระดับการปรับตัวของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะของกิจการ พบว่ามีเพียง ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านซื้อร้านค้า ด้านทำเลที่ตั้ง และด้านเวลาเปิดให้บริการ ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Durongdumrongchai (2015) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตเทศบาล นครขอนแก่น เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินกลยุทธ์

การตลาดของ ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่นศึกษาระดับความเห็นด้วยของผู้บริโภค ต่อกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม และเพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมการวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขต เทศบาลนครขอนแก่น พบว่าด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการจะเน้นการดูแลทำความสะอาดสินค้าเสมอ ด้านราคาผู้ประกอบการจะกำหนดราคาขายสินค้าตามราคาที่ดีอยู่บนบรรทัด ด้านการจัดจำหน่ายผู้ประกอบการจะจัดเรียงสินค้าให้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้ลูกค้าเลือกหยิบสินค้าได้ง่ายด้านการส่งเสริมการตลาดผู้ประกอบการไม่เน้น ทำการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการขาย ผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่นให้ระดับความเห็นด้วยต่อกลยุทธ์การตลาดของ ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริโภคมีเพศ อายุ และอาชีพที่แตกต่างกัน มีระดับความเห็นต่อกลยุทธ์การตลาด ของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมที่ไม่แตกต่างกัน ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีระดับ ความเห็นด้วยต่อกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคาและด้านการส่งเสริมการตลาดไม่แตกต่างกัน ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความเห็นด้วยต่อกลยุทธ์การตลาดด้านการจัดจำหน่ายแตกต่างกันนัก ผู้บริโภคมีระดับรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีระดับความเห็นด้วยต่อกลยุทธ์การตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการดำเนินกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ได้แก่ด้านผลิตภัณฑ์ผู้ประกอบการควรตรวจสอบดูแลความใหม่สดและวันหมดอายุของสินค้า อยู่เสมอ ด้านราคา ควรติดป้ายแสดงราคาสินค้าให้ชัดเจน ด้านการจัดจำหน่าย ควรจัดแสดงสินค้าและจัดวางผังร้านให้ลูกค้าหยิบสินค้าได้สะดวกด้านส่งเสริมการตลาดควรปรับปรุงกิจกรรมรายการ และการพุดจาของพนักงานขายให้เหมาะสม

Saokeaw (2007) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและวิธีการปรับตัวของผู้ประกอบการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในการแข่งขันธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในเขตนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาปัญหาและวิธีการปรับตัวของผู้ประกอบการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในการแข่งขันธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในเขต นครเชียงใหม่ ศึกษาการบริหาร การปรับตัวเชิงกลยุทธ์ทางการตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขต นครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมมีลักษณะร้านเป็นห้องแถวใช้บ้านหรือที่พักเป็นสถานประกอบการพื้นที่คับแคบไม่มีการตกแต่งหน้าร้านมากมายสินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคการจัดวางสินค้าไม่เป็นหมวดหมู่และไม่ทันสมัยและมีการจัดวางสินค้าตามความสะดวกในการหยิบสินค้าเป็นกิจกรรมดำเนินงานโดยเจ้าของคนเดียวมีเงินลงทุนน้อยบริหารงานง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในทำให้ระบบจัดการไม่ได้มาตรฐานลูกค้าเกือบทั้งหมดบริเวณใกล้เคียงร้านค้าปัญหาที่ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมผสมอยู่คือไม่สามารถขายสินค้าในราคาต่ำได้สินค้าไม่หลากหลายไม่สามารถแข่งขันโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินงานไม่สามารถทำโฆษณาและส่งเสริมการขายได้ตลอดปีการแข่งขันเงินทุนหมุนเวียนขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานสมัยใหม่ไม่สามารถเลือกทำเลที่ตั้งได้นอกจากนั้นแล้วยังประสบปัญหาพฤติกรรมและทัศนคติของผู้คนในการเปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจโดยการรักษาของลูกค้าเดิมขายสินค้าให้ตรงความต้องการของลูกค้ามากยิ่งขึ้นโดยจัดหาสินค้าที่มีต้นทุนต่ำมาจำหน่ายไม่เก็บรักษาสินค้าคงคลังไว้มากมีการปรับตกแต่งหน้าร้าน

จากงานวิจัยในประเทศสรุปได้ว่า การสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่ สำหรับร้านโชห่วยประกอบด้วยกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดในการดำเนินธุรกิจ ความสะดวก รวดเร็ว ในการค้นหาสินค้า ธุรกิจต้องปรับตัวเพื่อเข้าถึงผู้บริโภคให้ได้ โดยหาช่องทางการตลาดที่หลากหลายในการติดต่อสื่อสาร เพราะ

ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงได้ง่าย การตลาดสมัยใหม่ของผู้ประกอบการใหม่บนพื้นฐานประเทศไทย 4.0 เพื่อ ความสำเร็จในการบริหารการตลาดสมัยใหม่ ประกอบธุรกิจในกลุ่มดิจิทัล อินเทอร์เน็ต

Mallett and Wapshott (2017) ได้ศึกษาเรื่อง การฟื้นฟูธุรกิจขนาดเล็ก: ความสัมพันธ์การจ้างงานในขนาดเล็กและขนาดกลางผู้ประกอบการ ฉบับพิเศษนี้มุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์ของการจ้างงานในบริบทของธุรกิจขนาดเล็กการฟื้นฟูและ วัฒนธรรมองค์กร ที่พยายามสร้างสิ่งที่เรียกว่า “ผู้ประกอบการเศรษฐกิจ” การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมืองอื่น ๆ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจในปี 1970 และ 1980 นำไปสู่การเพิ่มจำนวนและความโดดเด่นของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมชีวิตการทำงานของคนจำนวนมากที่ตอนนี้มีแนวโน้มที่จะทำงานเป็นของตนเอง Freelancer หรือสมาชิกขององค์กรขนาดเล็ก ความท้าทายทางเศรษฐกิจและการปรับโครงสร้างมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับผู้ประกอบการ SMEs ที่มีนัยสำคัญอีกครั้งสำหรับความสัมพันธ์ของการจ้างงาน ตัวอย่างเช่นธุรกิจอย่าง Amazon หรือ Uber พยายามทำจำแนกพนักงานของพวกเขาว่าตนเอง Sender et al. (2016) ย้ายความสัมพันธ์จากสัญญาการให้บริการจนถึงสัญญาการให้บริการมันเป็นสิ่งสำคัญที่จะเข้าใจการเปลี่ยนแปลงลักษณะของความสัมพันธ์การจ้างงานและเงื่อนไขของการจ้างงานที่ทันสมัยเราไม่สามารถเริ่มที่จะจับกับการทำความเข้าใจความสัมพันธ์การจ้างงานและการปฏิบัติในธุรกิจวันแต่เราจะหาวิธีที่พวกเขาเกี่ยวข้องกับอิทธิพลที่หลากหลายในสภาพแวดล้อมของธุรกิจเหล่านี้และกระบวนการเฉพาะโดยการเจรจาภายในพัฒนาขึ้นภายในพวกเขา หากตามที่เกิดขึ้นในบางพื้นที่ของวรรณกรรม SME เราเปรียบเทียบการปฏิบัติที่เราพบกับ ในอุดมคติของ “แนวปฏิบัติที่ดีที่สุด” สิ่งกระตุ้นคือการระบุวิธีปฏิบัติเหล่านั้นเท่านั้นสามารถบรรจุลงในกรอบอ้างอิงที่กำหนดแทนที่จะหาวิธีปฏิบัติที่ใช้กันอยู่ทำความเข้าใจกับสิ่งที่พวกเขาตั้งใจจะทำให้สำเร็จวิธีที่พวกเขาเจรจาและด้วยผลลัพธ์อะไร มันเป็นเรื่องการวิจัยที่พัฒนาขึ้นเกี่ยวกับคำถามชุดหลังที่จะพัฒนาความเข้าใจของเราเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในการจ้างงานต่อไปผู้ประกอบการ SMEs นี่คือนัยสำคัญเพราะตามที่มีการแนะนำนี้พยายามเน้นความสัมพันธ์ของการจ้างงานเปลี่ยนไปเมื่อความโดดเด่นของ SMEs เพิ่มขึ้นด้วยความหมายสำหรับคำถามทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมและสำหรับพื้นที่เช่นข้อพิพาทอุตสาหกรรมครอบครัวและลักษณะของงาน

Lacobucci (2009) มุมมองการเป็นผู้ประกอบการต่อการก่อตัว และการเติบโตของกลุ่มธุรกิจ ในภาคธุรกิจขนาดเล็ก วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีส่วนช่วยให้เราเข้าใจกลุ่มธุรกิจในธุรกิจเล็ก ๆ ภาคธุรกิจ โดยเฉพาะจุดมุ่งหมายของมันคือการตรวจสอบสิ่งที่ขอบเขตการพิจารณาของกระบวนการทางประสาhtนั้นสามารถทำให้เราเข้าใจปรากฏการณ์นี้ได้มากขึ้น “กลุ่มธุรกิจ” เป็นชุดของ บริษัท ที่มีความแตกต่างทางกฎหมาย แต่เป็นของบุคคลหรือบุคคลเดียวกันแม้จะมีกลุ่มธุรกิจที่สำคัญในภาคธุรกิจขนาดเล็ก แต่ส่วนใหญ่วรรณกรรมเกี่ยวกับกลุ่มธุรกิจจะกล่าวถึงกลุ่มใหญ่ การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าทฤษฎีที่มีอยู่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินและทฤษฎีการกระจายความเสี่ยงไม่สามารถอธิบายสถานะและลักษณะของกลุ่มธุรกิจในธุรกิจขนาดเล็กได้ภาค เมื่อพิจารณาถึงงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ทำในประเด็นนี้กลยุทธ์การวิจัยจะเกี่ยวข้องกับการใช้ทั้งวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเชิงปริมาณเพื่อทดสอบอนุมานจากรูปแบบที่มีอยู่ของกลุ่มธุรกิจ วิธีการเชิงคุณภาพขึ้นอยู่กับกรณีศึกษาและการสัมภาษณ์โดยตรงใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกใหม่ๆ เกี่ยวกับปรากฏการณ์และพัฒนาข้อเสนอเชิงทฤษฎี การวิเคราะห์เชิงปริมาณหมายถึงประชากรของอิตาลี กลุ่มธุรกิจ กรณีศึกษาและการสัมภาษณ์อ้างอิงตัวอย่างของกลุ่มธุรกิจในภูมิภาค Marche (อิตาลี)

Tatsi and Panagos (2017) ได้ศึกษาเรื่อง การสื่อสารในภาวะวิกฤตในยุคดิจิทัล วัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบว่าองค์กรสามารถรวมเข้ากับกลยุทธ์การสื่อสารของพวกเขาเป็นกลยุทธ์การตอบสนองต่อวิกฤตสำหรับบัญชีสื่อดิจิทัลของพวกเขา กลยุทธ์การตอบโต้วิกฤตได้รับการกำหนดโดยทฤษฎีการสื่อสาร ในสถานการณ์วิกฤต (คู่มือ) การวิจัยดำเนินการผ่านกรณีศึกษาเกี่ยวกับ บริษัท กรีกรายใหญ่ที่ดำเนินธุรกิจด้านค้าปลีกอิเล็กทรอนิกส์และความบันเทิง การเลือกนั้นขึ้นอยู่กับการค้นหา บริษัท ที่พึ่งตัวสื่อดิจิทัลไว้ในกลยุทธ์การสื่อสารและมีสถานะที่แข็งแกร่งในไซเบอร์สเปซเดียว ดังนั้นการวิจัยจะตรวจสอบว่า บริษัท ได้ใช้กลยุทธ์การสื่อสารผ่านวิกฤตดิจิทัลหรือไม่และจัดการกับวิกฤตการณ์ด้วยกลยุทธ์การตอบสนองของ SCCT ในไซเบอร์สเปซเดียวการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าไม่มีกลยุทธ์การสื่อสารในภาวะวิกฤตทางดิจิทัลดังนั้นกลยุทธ์การตอบสนองของ SCCT จึงไม่ถูกนำมาใช้เมื่อเกิดวิกฤต บนพื้นฐานนั้นขอแนะนำสำหรับแต่ละประเภทของวิกฤตกลยุทธ์การตอบสนองต่อวิกฤตที่เหมาะสมที่สุดจาก SCCT ที่ บริษัท ควรปฏิบัติตามเพื่อสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและจัดการกับวิกฤต หัวหน้าของฉันทสำหรับคำแนะนำทั้งหมดและกำลังใจอย่างต่อเนื่องที่เธอเสนอให้ฉันในระหว่างการศึกษ นอกจากนี้ฉันขอขอบคุณอาจารย์ของฉันที่มหาวิทยาลัย Hellenic International สำหรับความรู้ที่พวกเขาให้ฉันและการสนับสนุนของพวกเขาตลอดปีปริญญาโทของฉันท้าย แต่ไม่ท้ายสุดฉันขอขอบคุณครอบครัวและเพื่อนๆ ของฉันทที่ได้อยู่ที่นี้เพื่อฉันทในทุกขั้นตอนและเพื่อให้ฉันทได้รับแรงผลักดันที่ฉันทต้องการเพื่อช่วยเหลือฉันทตลอด

จากงานวิจัยต่างประเทศได้ศึกษาสรุปได้ว่าการศึกษากการสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่ สำหรับร้านโชห่วย ในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดศรีสะเกษ การสื่อสารการตลาดเป็นนวัตกรรมที่มีความจำเป็นในการติดตามสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในปัจจุบัน ความท้าทายทางเศรษฐกิจและการปรับโครงสร้างมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับผู้ประกอบการ ประกอบด้วยกลยุทธ์ทางการตลาดที่หลากหลายสำหรับการส่งเสริมผลิตภัณฑ์บริการและ แปรนัยนอกจากเทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือ โทรศัพท์และวิทยุแบบดั้งเดิมเทคนิคการตลาดดิจิทัลยังใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการสื่อสารการตลาดดิจิทัลไม่ได้เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเพียงช่องทางเดียว แต่มีหลายช่องทางที่ทำให้ผู้บริโภคข้อได้เปรียบที่สำคัญของการตลาดดิจิทัลคือการเพิ่มขึ้นในการมีส่วนร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย นำมาสู่ธุรกิจการพัฒนาด้านการตลาดต่อไปได้เป็นอย่างดี

ระเบียบวิธีการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 15 ร้าน และเป็นผู้ที่ประกอบกิจการมานานกว่า 1 ปีขึ้นไป จำหน่ายสินค้าจำพวกสินค้าอุปโภคบริโภค ร้านค้าตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดศรีสะเกษ ผู้จัดการร้านค้าปลีกสมัยใหม่ จำนวน 2 ร้าน เป็นร้านที่ได้รับความนิยมในพื้นที่ นำเทคโนโลยี เครื่องมือที่ใช้ภายในร้านที่มีความทันสมัยใหม่ในการบริหารจัดการร้าน เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินธุรกิจในด้านการค้าปลีกประเภทร้านโชห่วยและด้านการค้าสมัยใหม่ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรงสามารถให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจนที่เกิดขึ้นจริงในการดำเนินธุรกิจการค้าปลีก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสัมภาษณ์เจาะลึก มีประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล สภาพปัจจุบันของร้านโชห่วยเป็นอย่างไร และปัญหาทางการตลาดของร้านโชห่วย ในเขตอำเภอชุมพลบุรี

น้อย จังหวัดศรีสะเกษ เป็นอย่างไร อะไรที่เป็นสาเหตุของปัญหาที่กระทบกับการดำเนินธุรกิจร้านโชห่วย

2) แบบสนทนากลุ่มประชุมกลุ่มย่อย มีประเด็นในการสนทนาเกี่ยวกับแนวทางการสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่ สำหรับร้านโชห่วย ในเขตอำเภอขามเฒ่า จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีการเปรียบเทียบยอดขายของทางร้านก่อนสถานการณ์โควิด 2019 และหลังยอดขายเป็นอย่างไร สภาพปัญหาและวิธีการกระบวนในการปรับเปลี่ยนการในการดำเนินกิจการอย่างไร พร้อมทั้งเจ้าของกิจการเสนอประเด็นที่ประสบมาจากการประกอบการในการประกอบกิจการมา

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการเข้าถึงข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้ศึกษาได้เตรียมความพร้อมในการเข้าไปสัมภาษณ์แบบถึงตัว เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่เป็นทางการก่อนถึงแนวคิดในการสอบถาม ความเป็นมาของธุรกิจเป็นอย่างไร บทบาทของเจ้าของธุรกิจจำแนกตามโครงสร้างองค์กรแตกต่างกันอย่างไร สินค้า/บริการ มีกี่ประเภท ลักษณะ รูปแบบใดบ้าง ขั้นตอนในการซื้อขายและการให้บริการเป็นอย่างไรบ้าง ระยะเวลาในการประกอบกิจการ โดยใช้เครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ ได้แก่ การจดบันทึกและการบันทึกภาพ

การจัดประชุมกลุ่มย่อย เกี่ยวกับการสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่สำหรับร้านโชห่วยในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่า จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยติดต่อประสานงานเชิญผู้ให้ข้อมูลสำคัญร่วมประชุม ณ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะ ร้านโชห่วยเป็นอย่างไร สภาพปัจจุบันของการดำเนินธุรกิจเป็นอย่างไร หากต้องการขยายตลาด เพิ่มสาขาต้องทำอย่างไรบ้าง ช่องทางการหาลูกค้าจากช่องทางไหนบ้าง ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานมีอะไรบ้าง โดยเฉพาะในด้านการเพิ่มยอดขายและการเพิ่มปริมาณลูกค้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูล เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน คุณภาพของข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลที่นิยมใช้กันมากในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) (Chantavanich, 2010) ซึ่งมีวิธีการจัดเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกันจะมีการรวบรวมจากหลายวิธี ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ไม่ควรจะแตกต่างกัน โดยจะยืนยัน ผลการเก็บข้อมูล คือ D = Data Focus Group a Triangulation ด้านข้อมูล การตรวจสอบแหล่งที่มา พิจารณาตรวจสอบ ได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล แหล่งเวลา หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ I = Investigator Triangulation ด้านผู้วิจัย การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย คือ การตรวจสอบว่าผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลต่างกันอย่างใด โดยเปลี่ยนตัวผู้สัมภาษณ์ แทนที่จะใช้ผู้วิจัยสัมภาษณ์คนเดียว T = Theory Triangulation ด้านทฤษฎี การตรวจสอบว่า ถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีต่างไปจากเดิม จะทำให้การตีความ ข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด และ M = Methodological Triangulation ด้านวิธีการรวบรวม ข้อมูล คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่อง เดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตการควบคู่กับการซักถามการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลต่าง ๆ กัน ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม เมื่อได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอแนวทางการสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่สำหรับร้านโชห่วย และเพิ่มประสิทธิภาพดำเนินธุรกิจร้าน โชห่วยในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่า จังหวัดศรีสะเกษต่อไป

ผลการศึกษา

การวิจัย เรื่อง การสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่สำหรับร้านโชห่วย ในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ สามารถสรุปผลการวิจัย จากการเก็บข้อมูลจากวิธีการเก็บทั้ง 2 รูปแบบ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม และ การจัดประชุมกลุ่มย่อย Focus Group ได้ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

จากการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 15 ร้าน ผู้จัดการร้านค้าปลีกสมัยใหม่ จำนวน 2 ร้าน

1) ด้านข้อมูลทั่วไป ผู้ประกอบการร้านธนาสินสุขเปอร์คอนทอง เลขที่ 42 หมู่ 3 ตำบลยางชุมน้อย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ผู้ประกอบการร้านเพ็ญพาณิชย์ เลขที่ 50/2 หมู่ 3 ตำบลโนนคูณ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ให้ข้อมูลว่า โดยทั่วไปของผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในเขตอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 36 - 45 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. และระดับปริญญาตรีขึ้นไป ประสบการณ์ด้านธุรกิจร้านโชห่วยระหว่าง 6-10 ปี

2) ด้านสภาพปัญหาทางการตลาด ผู้ประกอบการร้านกรีนมาร์ท พลัส เลขที่ 113 หมู่ 3 ตำบลยางชุมใหญ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ผู้ให้ข้อมูล ถึงปัญหาที่ประสบอยู่ สำหรับผู้ประกอบการร้าน โชห่วยจะเป็นในด้านราคาสินค้าที่มีการปรับขึ้นสูงจากเดิม ด้านต้นทุนการขนส่งสินค้า เนื่องจากที่ตั้งร้านโชห่วยตั้งอยู่ห่างจากตัวเมือง จึงต้องซื้อสินค้าในตัวเมืองเพื่อนำออกไปจำหน่าย และบางส่วนมีบริการส่งถึงร้าน จากข้อมูลเกี่ยวกับด้านต้นทุนสินค้าของร้านโชห่วย ปัญหาด้านต้นทุนสินค้า ส่งผลกระทบส่วนใหญ่ เทคนิคและวิธีการในการเลือกสินค้าเพื่อมาจำหน่ายในร้าน โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เวลา และการที่เลือกซื้อสินค้าหรือสินค้าที่มีราคาสูงขึ้นก็สามารถที่จะเลือกสินค้าตัวอื่นๆ เพื่อนำมาขายเสริมกันทำให้เกิดการเฉลี่ยของรายได้

3) ด้านแนวทางการปรับตัว ผู้ประกอบการร้านลำพูน มินิมาร์ท เลขที่ 36 หมู่ 5 ตำบลบึงบอน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ผู้ให้ข้อมูลว่า ผู้ประกอบการร้านโชห่วยในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงวัยกลางคนขึ้นไป ทำให้ความยืดหยุ่นในการเปิดรับและเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่น้อย ร้านโชห่วยจำนวนมากเป็นแบบดั้งเดิม โดยเน้นฐานลูกค้าเก่าคนในชุมชน นอกจากนี้ ผู้ประกอบการร้านพรฟ้า เลขที่ 9 หมู่ 10 ตำบลยางชุมน้อย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการร้านโชห่วยไม่ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีหรืออุปกรณ์ใดๆ มาใช้ในการบริหารจัดการร้าน เนื่องจากการเพิ่มต้นทุนของทางร้าน การเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการ การเรียนรู้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการ ต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาเรียนรู้และเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ รอบด้าน เพื่อสามารถทำให้ร้านโชห่วยมีศักยภาพที่ดีขึ้น และสามารถแข่งขันกับร้านค้าปลีกสมัยใหม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการร้านโชห่วยบางส่วนก็หันมาให้ความสำคัญกับ Social ที่เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการสร้างช่องทางการจำหน่ายเพิ่มยอดขายให้กับร้านได้ โดยการที่มีทายาท บุตร หลาน นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการสังเกตจากร้านค้าปลีกสมัยใหม่ที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้มีบทบาทสำคัญทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ในการดำเนินธุรกิจ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ที่เป็นผู้ประกอบการร้านโชห่วย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ข้อมูลสรุปหลักเกี่ยวกับการปรับตัวของร้านโชห่วย ในเขตพื้นที่อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ได้ผลสรุปว่า ปัญหาสำคัญสำหรับผู้ประกอบการร้านโชห่วย คือ ผู้ประกอบการฯ ในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นวัยกลางคนและวัยชรา การเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการ เป็นการเพิ่ม

ต้นทุนของทางร้าน ทำให้ความยืดหยุ่นในการเปิดรับและเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่มีไม่มากเท่าที่ควร จึงทำให้ค้าปลีกสมัยเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น มีการเสนอขายสินค้า การบริการที่หลากหลาย ตอบโจทย์ลูกค้าในแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้จุดเด่นของร้านโซห่วยลดลง ศักยภาพทางการแข่งขันมีน้อย เนื่องจากการบริหารจัดการร้านไม่ได้มาตรฐาน สูญเสียฐานลูกค้าให้แก่ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ที่มีการขยายสาขาเพิ่มมากขึ้นในหลายพื้นที่ ผู้ประกอบการต้องการเข้าใจสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปและรู้จักปรับตัวเพื่อแข่งขัน คือคุณสมบัติที่สำคัญ ผู้วิจัยใช้แนวคิดพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด จะทำให้ข้อมูลแตกต่างกันเนื่องจาก ปัจจุบันลูกค้ามีพฤติกรรมการซื้อ หรือการจับจ่ายใช้สอยที่แตกต่างออกไปจากเดิม มีระยะเฝ้ารอบครอบก่อนการตัดสินใจการซื้อสินค้า การซื้อขายสินค้าในปัจจุบันมีทั้งการขายในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์และสินค้ามีจำนวนมากหลายหลายทุกประเภท ทั้งนี้ร้านค้าปลีกสมัยเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น มีการเสนอขายสินค้า การบริการที่หลากหลาย ตอบโจทย์ลูกค้าในแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้จุดเด่นของร้านโซห่วย ลดลง ศักยภาพทางการแข่งขันมีน้อยเนื่องจากการบริหารจัดการร้านไม่ได้มาตรฐาน สูญเสียฐานลูกค้าให้แก่ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ที่มีการขยายสาขาเพิ่มมากขึ้นในหลายพื้นที่

การจัดประชุมกลุ่มย่อย

1) ด้านการบริหารจัดการร้านโซห่วย แนวทางในการบริหารจัดการร้านโซห่วยนั้น การสังเกตการควบคู่กับการซักถามสนทนากลุ่มและ ข้อมูลจากเอกสาร ตัวอย่างเช่น ผู้จัดการร้านเซเว่นอีเลฟเว่น ตำบล ยางชุมน้อย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษและ ผู้ประกอบการร้านกันเองสะดวกซื้อ เลขที่ 321 หมู่ 3 ตำบลยางชุมน้อย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ให้ข้อมูลว่า ไม่ได้มีขั้นตอนหรือระบบแน่นอน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และเวลานั้นๆ เพราะเป็นธุรกิจครอบครัว จำหน่ายสินค้าตามป้ายราคาที่ตั้งอยู่ สิ่งหนึ่งที่เป็นเสน่ห์ของร้านโซห่วยคือ การที่ร้านเปิดจำหน่ายมานาน ความมีอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อลูกค้าซึ่งเป็นคนในพื้นที่ชุมชนนั้นๆ เป็นความได้เปรียบสำคัญ ที่จะช่วยยืดเหนี่ยวลูกค้าให้มีความประทับใจต่อร้านโซห่วย ในเรื่องระบบบัญชี เป็นแบบง่ายสามารถทำเป็นรายรับ รายจ่าย เช็คยอดสินค้าเข้าและออก เพื่อรู้จำนวนที่แน่นอน มาตรการต่างๆ ในการบริหารจัดการ การจัดอบรมของรัฐที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทางธุรกิจต่างๆ อยู่เสมอ เป็นสิ่งที่สำคัญในการบริหารจัดการธุรกิจร้านโซห่วยเพื่อทันต่อความเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมผู้บริโภคต่อไป

2) แนวทางการปรับตัวด้านการตลาด การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ร้านโซห่วยแบบดั้งเดิมในชุมชน จากคำกล่าวจากผู้ให้ข้อมูลผู้ประกอบการร้านบัวทอง เลขที่ 1 หมู่ 6 ตำบลลิ้นฟ้า อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ไม่มีการทำโฆษณาเพราะขาดงบประมาณด้านโฆษณาประชาสัมพันธ์และผู้ประกอบการไม่ให้ความสำคัญในด้านนี้มากนัก ทำให้โอกาสแข่งขันมีน้อย นอกจากนี้แนวทางการเลือกซื้อสินค้าที่มีอยู่หลากหลายในปัจจุบัน ก็เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการจัดหาสินค้าที่มีต้นทุนถูกลง และเสริมสร้างความได้เปรียบด้านราคาได้และผู้ประกอบการร้านสุทธิพงศ์เลขที่ 3/2 หมู่ 8 ตำบลกุดเมืองฮาม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ กล่าวเพิ่มเติมอีกด้านหนึ่งที่สำคัญในการช่วยให้ร้านโซห่วยอยู่รอดได้ก็คือ การจัดการและบริหารงานในเรื่องระบบบัญชี แบบง่ายๆ สามารถทำเป็นรายรับ รายจ่าย เช็คยอดสินค้าเข้าและออก เพื่อรู้จำนวนที่แน่นอน และติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทางธุรกิจต่างๆ อยู่เสมอ เพื่อทันต่อความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภค พร้อมทั้งการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายที่เป็นแบบออนไลน์และออฟไลน์ในเขตพื้นที่ร้านตั้งอยู่เพื่อเป็นการกระตุ้นยอดขายสร้างฐานลูกค้าที่มากขึ้นได้ โดยการจำหน่ายผ่านออนไลน์เช่นสร้างเพจหน้าร้านผ่านทางเฟส แอปพลิเคชัน มีการกำหนดยอดขายขั้นต่ำในคอมพิวเตอร์แต่ละคอมพิวเตอร์เพื่อการบริการส่งเสริมสร้างความสะดวกสบายให้กับผู้บริโภค

จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้ให้ข้อมูลที่ผู้ประกอบการร้านโชห่วย ในเขตพื้นที่อำเภอชุมฉวยน้อย จังหวัดศรีสะเกษ สรุปได้ว่า หลักเกี่ยวกับการปรับตัวของร้านโชห่วย ในเขตพื้นที่อำเภอชุมฉวยน้อย จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอแนวทางการสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่สำหรับร้านโชห่วย และเพิ่มประสิทธิภาพดำเนินธุรกิจร้านโชห่วยในพื้นที่ อำเภอชุมฉวยน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ปัญหาสำคัญสำหรับผู้ประกอบการร้านโชห่วย คือ ร้านโชห่วยในพื้นที่ส่วนใหญ่ ด้านการบริหารจัดการเป็นไปแบบเรียบง่าย ไม่ได้มีการจัดการที่ดี และระบบการทำงานยังไม่ดี การบริหารจัดการจะเป็นระบบครอบครัว กิจการร้านเปิดมานานไม่มีการเปลี่ยนแปลงอะไรมากนัก ทำให้ยังขาดศักยภาพด้านการบริหารดำเนินร้านโชห่วยที่มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาเป็นไปได้ช้าเนื่องจากคำนึงถึงต้นทุน เพื่อรู้จำนวนที่แน่นอน และติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทางธุรกิจต่างๆ อยู่เสมอ เพื่อทันต่อความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภค พร้อมทั้งการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายที่เป็นแบบออนไลน์และออฟไลน์ในพื้นที่ร้านตั้งอยู่เพื่อเป็นการกระตุ้นยอดขายสร้างฐานลูกค้าที่มากขึ้นได้ โดยแนวทางการสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่จำหน่ายผ่านออนไลน์เช่นสร้างเพจหน้าร้านผ่านทางเฟซ แอปพลิเคชัน มีการกำหนดยอดขั้นต่ำในออร์เดอร์แต่ละออร์เดอร์เพื่อการบริการส่งสร้างความสะดวกสบายให้กับผู้บริโภคเป็นการกระตุ้นยอดขายสร้างฐานลูกค้าที่มากขึ้นได้

สรุปและการอภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่สำหรับร้านโชห่วย ในเขตอำเภอชุมฉวยน้อย จังหวัดศรีสะเกษ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1) สภาพปัญหาทางการตลาดของธุรกิจร้านโชห่วยในเขตอำเภอชุมฉวยน้อยจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัญหาสำคัญสำหรับผู้ประกอบการร้านโชห่วยจะเป็นด้านราคาสินค้าที่มีการปรับขึ้นสูงจากเดิม ด้านต้นทุนการขนส่งสินค้า เนื่องจากที่ตั้งร้านโชห่วยตั้งอยู่ห่างจากตัวเมือง ซึ่งเป็นแหล่งที่เข้ามาซื้อสินค้าเพื่อนำออกไปจำหน่าย และบางส่วนมีบริการส่งถึงร้านสอดคล้องกับ Sukpongthai (2016) ที่ศึกษาพบว่า ด้านราคาสินค้า ผู้ประกอบการมีการเตรียมรับมือโดยการปรับลดราคาสินค้าตามความเหมาะสมตามสถานการณ์และคำนึงถึงต้นทุน ของสินค้าที่จะนำมาจำหน่าย สอดคล้องกับ Durongdumrongchai (2015) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินกลยุทธ์การตลาด ของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตเทศบาล นครขอนแก่น เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่นศึกษาระดับความเห็นด้วยของผู้บริโภคต่อกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขต เทศบาลนครขอนแก่นพบว่าด้าน ความเห็นด้วยต่อกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคาและด้านส่งเสริมการตลาดเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

2) แนวทางการสร้างช่องทางการตลาดสมัยใหม่ สำหรับธุรกิจร้านโชห่วย ในเขตอำเภอชุมฉวยน้อย จังหวัดศรีสะเกษพบว่า ด้านการเลือกทำเลที่ตั้ง ของการประกอบธุรกิจร้านโชห่วย มีความสำคัญต่อความสำเร็จ ของธุรกิจเป็นอย่างมาก หากมีการเลือกทำเลที่ตั้งที่ไม่เหมาะสม จะทำให้ร้านโชห่วยประสบปัญหาตามมา เช่น ปัญหาด้านต้นทุนค่าขนส่งสินค้าสูง เนื่องจากร้านโชห่วยตั้งอยู่ไกลจากแหล่งขายสินค้าแบบส่ง รวมไปถึงปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการจำหน่ายสินค้า โดยทั่วไปลักษณะของทำเลที่ตั้ง จะไม่มีลักษณะที่ชัดเจนจะเป็นในลักษณะที่ว่า เป็นร้านโชห่วยที่ประกอบกิจการในครอบครัว บางร้านก็มีการเช่าร้านเพราะเป็นเขตชุมชนประชากรมีจำนวนมาก ซึ่งพิจารณาลักษณะข้อดีข้อเสียของ

แต่ละทำเลที่ตั้ง เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกสถานที่ตั้ง โดยทั่วไปจะพยายามหาแหล่งหรือทำเลที่ตั้งที่ใช้ประหยัดต้นทุนมากที่สุด ร้านโชห่วยแต่ละร้านมีต้นทุนในการประกอบกิจการแตกต่างกันทั้งในเรื่องของชนิดสินค้า การลงทุนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สอดคล้องกับ Chantawatcharakorn (2018) พบว่าแบบจำลองความสัมพันธ์ของภาพลักษณ์ร้านค้าปลีกสินค้าอุปโภคขนาดเล็กด้านทำเลที่ตั้ง (Location) กับพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมและร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่ในกรุงเทพมหานครและภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทยมีความสอดคล้องตามข้อมูลเชิงประจักษ์โดยภาพลักษณ์ร้านค้าปลีกดั้งเดิมส่งผลต่อสินค้าที่ซื้อจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้วยขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.517 อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับ Saokeaw (2007) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและวิธีการปรับตัวของผู้ประกอบการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในการแข่งขันธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในเมืองเชียงใหม่ พบว่าร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมมีลักษณะร้านเป็นห้องแถวใช้บ้านหรือที่พักเป็นสถานประกอบการพื้นที่คับแคบไม่มีการตกแต่งหน้าร้านมากมายสินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคการจัดวางสินค้าไม่เป็นหมวดหมู่และไม่ทันสมัยและมีการจัดวางสินค้าตามความสะดวกในการหยิบสินค้าเป็นกิจกรรมดำเนินงานโดยเจ้าของคนเดียวมีเงินลงทุนน้อยบริหารงานง่าย ไม่ซับซ้อนไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยไม่สามารถเลือกทำเลที่ตั้งได้

การตั้งราคาสินค้า ธุรกิจร้านโชห่วยมีการแข่งขันทางธุรกิจสูง สินค้าที่เลือกเข้ามาวางจำหน่ายในร้าน จะมีการตั้งราคาโดยการคำนึงถึงผลกำไร ประเภทสินค้าที่จำเป็นจะตั้งราคาไม่ต่างจากคู่แข่งหรืออาจจะต่ำกว่าคู่แข่ง ประเภทสินค้าใหม่เพิ่งมีการวางจำหน่าย หรือประเภทสินค้าตามเทศกาลต่างๆ จะตั้งราคาสูงเพื่อสร้างกำไรให้กับร้านในระยะเวลาอันสั้น การตั้งราคาประเภทสินค้าเฉพาะที่หายากหรือร้านคู่แข่งใกล้เคียงไม่มีสินค้าจะมีการตั้งราคาสูงกว่าสินค้าปกติ เพื่อเป็นการเพิ่มผลกำไรของธุรกิจร้านโชห่วย ทั้งนี้ทั้งนั้นการตั้งราคาสินค้าของร้านโชห่วยก็คำนึงถึง ต้นทุนของสินค้าเป็นสำคัญค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการดำเนินการซื้อสินค้ามาเพื่อจำหน่าย มีการคำนวณต้นทุนทั้งหมดออกมาให้เรียบร้อยก่อน ทั้งค่าสินค้า ค่าขนส่ง ค่าโฆษณา และอื่นๆ สอดคล้องกับ Meechot (2017) ได้ศึกษาเรื่อง การปรับตัวของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ด้านราคา อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ Chantawatcharakorn (2018) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์ของร้านค้าปลีกสินค้าอุปโภคบริโภคขนาดเล็กกับพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภค: การศึกษาเปรียบเทียบร้านค้าปลีกดั้งเดิมกับร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ในประเทศไทยผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองความสัมพันธ์ของภาพลักษณ์ร้านค้าปลีกสินค้าอุปโภคขนาดเล็ก ด้านราคา (Price) ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมและร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่ในกรุงเทพมหานครและภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทยมีความสอดคล้องตามข้อมูลเชิงประจักษ์โดยภาพลักษณ์ร้านค้าปลีกดั้งเดิมส่งผลต่อสินค้าที่ซื้อจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้วยขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.517 อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การสื่อสารการตลาด เป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการเพิ่มจำนวนลูกค้าและยอดขายของทางร้านโชห่วย ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างแรงจูงใจให้กับลูกค้าได้ตัดสินใจเข้ามาซื้อสินค้า กับทางร้านมีหลากหลายรูปแบบ ตามช่วงเวลา แต่โดยส่วนใหญ่แล้วร้านโชห่วยที่อยู่ในชุมชนจะมีลูกค้าประจำคือคนในพื้นที่ใกล้เคียงจะไม่มีการทำการตลาดมากนัก แต่จะมีการส่งเสริมการขายตามสินค้าที่ผู้ผลิตนำมาเสนอนั้นทางร้านก็จัดการส่งเสริมการขายให้ตรงกับความต้องการของลูกค้ามากในแต่ละพื้นที่มีการทำโปรโมชั่นควบคู่ด้วยเช่น การทำป้ายโฆษณา การให้ส่วนลด การให้ของแถม การแจกตัวอย่าง การชิงโชค การสะสมแต้มเพื่อแลกรางวัล เป็นต้น เพื่อให้ลูกค้าทราบข้อมูลดังกล่าว และการ

ประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก จะสามารถกระจายได้อย่างรวดเร็วในชุมชนที่มีขนาดเล็ก และในปัจจุบันในบางร้านที่ผู้ประกอบการอายุน้อยและมีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีมีการ การสื่อสารออนไลน์ผ่านช่องทาง Social Media ต่าง ๆ เช่น Facebook, Line ที่นิยมกันมากในปัจจุบัน ซึ่งจากงานวิจัยของ Songsom (2022) พบว่า การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจซื้อสินค้า โดยมีค่าอิทธิพลสูงถึง 0.82 และเพื่อให้เกิดการสื่อสารสองทางระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจร้านโชห่วยกับลูกค้าเป็นการเพิ่มช่องทางในการขายสินค้าได้เป็นอย่างดีที่มีความสะดวกรวดเร็วและประหยัดสอดคล้องกับ Chantawatcharakorn (2018) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์ของร้านค้าปลีกสินค้าอุปโภคบริโภคขนาดเล็ก กับพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภค: การศึกษาเปรียบเทียบร้านค้าปลีกดั้งเดิมกับร้านค้าปลีกสมัยใหม่ในประเทศไทย เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมและร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่ของผู้บริโภคชาวไทยในกรุงเทพมหานครและภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าแบบจำลองความสัมพันธ์ของภาพลักษณ์ร้านค้าปลีกสินค้าอุปโภคบริโภคขนาดเล็ก ด้านการสื่อสารทางการตลาด (Marketing Communication) กับพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมและร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่ในกรุงเทพมหานครและภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทยมีความสอดคล้องตามข้อมูลเชิงประจักษ์โดยภาพลักษณ์ร้านค้าปลีกดั้งเดิมส่งผลต่อสินค้าที่ซื้อจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้วยขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.517 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพบว่าภาพลักษณ์ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อร้านค้าปลีกแบบสมัยใหม่มีอิทธิพลทางตรงกับ 0.420 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้พบว่าภาพลักษณ์ด้านราคาสินค้ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกขนาดเล็กแบบดั้งเดิมและร้านค้าปลีกขนาดเล็กแบบสมัยใหม่มากที่สุด และสอดคล้องกับ Meechot (2017) ได้ศึกษาเรื่อง การปรับตัวของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ด้านสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับระดับการปรับตัวของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะของกิจการ พบว่ามีเพียง ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านซื้อร้านค้า ด้านทำเลที่ตั้ง และด้านเวลาเปิดให้บริการที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การออกแบบและตกแต่งร้าน ลักษณะของร้านโชห่วยแบบเป็น ภายในและภายนอกร้านเพื่อเป็นสิ่งที่สร้างแรงดึงดูด หรือสร้างความประทับใจให้กับผู้บริโภคที่ได้พบเห็น ทั้งผู้บริโภควัยเก่าและใหม่ที่มาซื้อสินค้าในร้าน การตกแต่งภายนอกร้าน เช่น พวงปายมีความสำคัญ ชื่อร้าน ต้องชัดเจน การตกแต่งร้านก็จะมี การตกแต่งแบบเรียบง่ายและมีการปลูกต้นไม้เพิ่มความสวยงามให้กับหน้าร้านด้วย มีการทำร้านโชห่วยเพื่อความสะอาด ส่วนภายในร้านโชห่วยจะเป็นการตกแต่งภายในร้าน ที่คำนึงถึงแสงสว่างภายในร้านช่วยให้ผู้บริโภคสามารถมองเห็นสินค้าได้ชัดเจนและสามารถอ่านฉลากได้ ความสะดวกสามารถเลือกซื้อสินค้าได้สะดวกและต่อเนื่อง จัดร้านสวย ทั้งสินค้า ชั้นวาง และตู้แช่ นอกจากนี้ก็จะมีในเรื่องการทักทาย พูดคุยกับผู้บริโภค หรือเปิดเสียงเพลงเบาๆ ความสบายทำให้ลูกค้ารู้สึกเป็นกันเองความสะดวกสบายของร้านก็มีความจำเป็นมาก เพื่อให้ลูกค้าไว้วางใจและสินค้าน่าสนใจ การตกแต่งร้านตามเทศกาลเพียงเล็กน้อยก็สามารถ ช่วยทำให้ลูกค้าทราบว่าร้านค้ามีสินค้าในเทศกาลนั้นๆ จำหน่าย ช่วยเพิ่มยอดขายให้ร้านโชห่วยได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ Durongdumrongchai (2015) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินกลยุทธ์การตลาด ของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมใน

เขตเทศบาลนครขอนแก่นพบว่าด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการจะเน้นการดูแลทำความสะอาดสินค้าเสมอ ด้านราคาผู้ประกอบการจะกำหนดราคาขายสินค้าตามราคาที่ติดอยู่บนบรรจุภัณฑ์ ด้านการจัดจำหน่ายผู้ประกอบการจะจัดเรียงสินค้าให้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้ลูกค้าเลือกหยิบสินค้าได้ง่ายด้านการส่งเสริมการตลาดผู้ประกอบการไม่เน้น ทำการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการขาย ผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่นให้ระดับความเห็นด้วยต่อกลยุทธ์การตลาดของ ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริโภคมีเพศ อายุ และอาชีพที่แตกต่างกัน มีระดับความเห็นด้วยต่อกลยุทธ์การตลาด ของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมที่ไม่แตกต่างกัน ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีระดับความเห็นด้วยต่อกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคาและด้านการส่งเสริมการตลาดไม่แตกต่างกัน ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความเห็นด้วยต่อกลยุทธ์การตลาดด้านการจัดจำหน่ายแตกต่างกันนัก ผู้บริโภคมีระดับรายได้ต่อเดือนที่ต่างกันมีระดับความเห็นด้วยต่อกลยุทธ์การตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการดำเนินกลยุทธ์การตลาดของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ผู้ประกอบการควรตรวจสอบดูแลความใหม่สดและวันหมดอายุของสินค้า อยู่เสมอ ด้านราคา ควรติดป้ายแสดงราคาสินค้าให้ชัดเจน ด้านการจัดจำหน่าย ควรจัดแสดงสินค้าและจัดวางผังร้านให้ลูกค้าหยิบสินค้าได้สะดวกด้านส่งเสริมการตลาดควรปรับปรุงกิจกรรมรายการ และการพุดจาของพนักงานขายให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหาของการประกอบกิจการร้านโชห่วยเพื่อ การเพิ่มช่องทางการตลาด ควรพิจารณาในปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภคที่ส่งผลกระทบต่อการขยายช่องทางการจัดจำหน่าย ยอดขายสินค้าของร้านโชห่วย
2. การศึกษาด้านกลยุทธ์ทางการตลาด การนำเทคโนโลยี โซเชียลมีเดีย การบริหารจัดการร้าน การจำหน่ายในรูปแบบออนไลน์ การส่งเสริมการขายให้ตรงกับความต้องการของลูกค้ามากในแต่ละพื้นที่ การทำสื่อโฆษณาควบคู่ด้วยเช่น การทำป้ายโฆษณา การให้ส่วนลด การให้ของแถม เป็นต้น
3. สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรร่วมมือกันสนับสนุนส่งเสริมธุรกิจร้านโชห่วยและบูรณาการองค์ความรู้ในการสนับสนุนส่งเสริมให้ธุรกิจร้านโชห่วยได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตหรือการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการเพิ่มธุรกิจที่สามารถทำควบคู่กับการทำร้านโชห่วย เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และสร้างกำไรให้กับธุรกิจมากยิ่งขึ้น การขยายขอบเขตพื้นที่การศึกษาให้กว้างขึ้นกว่านี้
2. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมธุรกิจร้านโชห่วยเชิงบูรณาการสู่ความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- Chantavanich, S. (2010). *Qualitative Research Methods*. (17th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Chantawatcharakorn, J. (2018). *The Relationship Between the Image of Small Consumer Goods Retailers. and Consumer Purchasing Behavior: A Comparative Study Traditional Retailers Versus Modern Retailers in Thailand* [Master's Thesis]. Dhurakij Pundit University.
- Durongdumrongchai, T. (2015). *Guidelines for Marketing Strategies of Traditional Retail Shops in Khon Kaen Municipality*. Net Review Issue 29. Research Service Center Chulalongkorn University.
- Kanasawat, Y. (1997). Department Stores and Precarious Situations. *Investment Promotion Journal*, 8(7), 29-33.
- Lacobucci, I. L., Furr, B. A., & Archer, S. M. (2009). Management of Binocular Diplopia Due to Maculopathy with Combined Bangerter Filter and Fresnel Prism. *American Orthoptic Journal*, 59(1), 93-97.
- Mallett, O., & Wapshott, R. (2017). Small Business Revivalism: Employment Relations in Small and Medium-Sized Enterprises. *Work, Employment and Society*, 31(4), 721-728.
- Meechot, N. (2017). *Adaptation of Traditional Retail Stores (Sho Huay) in The Area of Mueang Nakhon Sawan District*. Nakhon Sawan Province National Academic Conference Phetchabun Rajabhat University No. 2 Research for Local Development, February 14, 2015 Seethong Conference Room 60th Anniversary Chalermprakit Building, Phetchabun Rajabhat University (N.772-780).
- Office of Small and Medium Enterprises Promotion (OSP).(2018). *New Retail Business How to Continue in The Era of Digital Disruption*.
<https://www.smeone.info/detail-article/4209>
- Saokeaw, R. (2007). *Problems and Methods of Adaptation of Traditional Retail Entrepreneurs in Competition of Modern Retail Businesses in Gas District, Mueang Chiang Mai District, Chiang Mai Province*. [Master's Thesis]. Graduate School Program Mae Jo University
- Sender, R., Fuchs, S., & Milo, R. (2016). *Revised Estimates for the Number of Human and Bacteria Cells in the Body*. Plos Biology, 14(8), e1002533.
- SME Development and Support Institute. (2018). *How Can Grocery Stores Survive in the era of Thailand 4.0*. <https://taokaamai.com/traditional-store-4-0/>.

- Songsom, A. (2022). Causal Relationship Model of Factors Affecting Purchase Intention through Facebook Online Live Streaming. *Journal of Accountancy and Management*, 14(4), 174–184.
- Sukpongthai, S. (2016). *Traditional Retail Shop (Sho Huay) Management Guidelines After the Opening of the ASEAN Economic Community in Muang District*. Chachoengsao Province [Master's Thesis]. Burapha University.
- Tatsi, C., & Panagos, K. (2017). *The Violent Crime in the 21st Century*. *Social Cohesion and Development*, 12(1), 73-75.

คุณลักษณะและแรงจูงใจที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

Characteristics and Motivation Affecting to Entrepreneurial intention of the Elderly in Phuket

พิภพ สมเวที¹ วรพงศ์ ภูมิบ่อพลับ^{2*} และฟาตอเนห์ หะยีลาเตะ³

Phiphop Somwatee¹ Worapong Phoomborplub^{2*} and Fatonah Hajeelateh³

วันที่รับบทความ : 02/08/2566

วันแก้ไขบทความ : 22/09/2566

วันตอบรับบทความ : 02/10/2566

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะและแรงจูงใจที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะ แรงจูงใจ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต และเพื่อศึกษาคุณลักษณะและแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุจากจังหวัดภูเก็ต โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา และแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการศึกษาพบว่า ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการใฝ่เรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือการใฝ่ความสำเร็จ และความเป็นตัวของตัวเอง ด้านแรงจูงใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าปัจจัยดึงดูดที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นนายตนเอง ปัจจัยผลัก คือการใช้เวลาว่างให้เกิดความคุ้มค่า และปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน คือการมองเห็นโอกาสหรือแนวทางในการเป็นผู้ประกอบการ ด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้สูงอายุมีความทุ่มเทพยายามในการริเริ่มธุรกิจ มีเป้าหมายในการเป็นผู้ประกอบการ และต้องการสร้างธุรกิจเป็นของตนเองในสักวัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่ามีเพียงตัวแปรด้านแรงจูงใจเท่านั้นที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต ส่วนคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการไม่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้สูงอายุ เช่น การจัดอบรม สัมมนา เพื่อช่วยส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปกำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ในการสนับสนุนผู้สูงอายุ รวมถึงการจัดตั้งศูนย์ให้บริการด้านการสร้างธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้สูงอายุต่อไป

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ คุณลักษณะผู้ประกอบการผู้สูงอายุ แรงจูงใจผู้ประกอบการผู้สูงอายุ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการผู้สูงอายุ

¹ อาจารย์ สาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Lecturer, Entrepreneurship Program, Faculty of Management Science ,Phuket Rajabhat University

² อาจารย์พิเศษ ดร. สาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Special instructor, D.B.A., Entrepreneurship Program, Faculty of Management Science ,Phuket Rajabhat University

³ อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาการเป็นผู้ประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Special instructor, Entrepreneurship Program, Faculty of Management Science ,Phuket Rajabhat University

* Corresponding author: E-mail address : dr.worapong@hotmail.com

Abstract

The research to investigate the characteristics and motivation affecting to Entrepreneurial intention of the elderly in Phuket Province. The objectives are to study the levels of characteristics, motivation, and intentions related to entrepreneurship among elderly individuals in Phuket and to examine the factors that impact their entrepreneurial intentions. This is a quantitative research study that utilizes questionnaires as a data collection tool from a sample of 400 participants. A multi-stage random sampling method was used by quota sampling and purposive sampling. Statistical analysis includes mean values, standard deviations, and stepwise multiple regression. The study revealed that, overall the entrepreneurial characteristics of elderly individuals were at a high level. Among the elderly, the highest priority was placed on learning enthusiasm and ability, followed by the achievement orientation and autonomy orientation. In terms of motivational factors, the overall level was also high. Key attraction factors included self-identity, allocating leisure time meaningfully, and recognizing opportunities or pathways to entrepreneurship. Regarding entrepreneurial intentions, the overall level was high as well. Elderly individuals displayed dedication to initiating businesses, setting entrepreneurial goals, and aspiring to establish their own ventures in the future.

Hypothesis testing results indicated that only motivational factors significantly influenced the entrepreneurial intentions of elderly individuals in Phuket province. However, entrepreneurial characteristics did not significantly impact their intentions to become entrepreneurs. In addition, the research results are used as guidelines for the development of the elderly, such as organizing training and seminars to help promote entrepreneurial skills and relevant agencies to formulate a strategic plan to support the elderly including the establishment of a service center for business creation and entrepreneurship for the elderly.

Keywords: Elderly, Elderly Entrepreneurial Characteristics, Elderly Entrepreneurial Motivation, Elderly Entrepreneurial Intention

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรครั้งสำคัญ คือ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยสัดส่วนประชากรในวัยทำงานและวัยเด็กลดลง เนื่องจากอัตราการเกิดและอัตราการตายของประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชากรไทยโดยเฉลี่ยมีอายุยืนยาวขึ้น (Department of Older Persons, 2019) ซึ่งมีผลมาจากการดำเนินนโยบายด้านประชากรที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงความก้าวหน้าด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้คนไทยมีสุขภาพดี และมีโอกาสได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น มีความรู้ในการป้องกันดูแลสุขภาพ ตลอดจนการวางแผนครอบครัวที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Bhoyen 2019; Pinthong et al., 2018)

องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้นิยามว่า ประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นสัดส่วนเกิน 10% หรืออายุ 65 ปี เกิน 7% ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เมื่อสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น 20% และ 65 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น 14% โดยประเทศไทยได้นิยามคำว่า ผู้สูงอายุ ไว้ใน พระราชบัญญัติ “ผู้สูงอายุ” พ.ศ.2546 ว่า หมายถึง “ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป” ซึ่งในปี พ.ศ.2564 ประเทศไทยเป็นประเทศที่ 2 ของภูมิภาคอาเซียน รองจากสิงคโปร์ ที่ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Complete Aged Society) โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประเมินการว่า ประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จะมีจำนวนไม่น้อยกว่า 13 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และในอีก 20 ปีข้างหน้าหรือปี 2583 จำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็น 20 ล้านคน หรือ 1 ใน 3 ของคนไทย ทั้งนี้ จะมีผู้สูงอายุวัย 80 ปีขึ้นไปมากถึง 3.5 ล้านคน และเรียกได้ว่าเตรียมก้าวสู่การเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society)” (Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute, 2022; Kuptawatin et al., 2018)

จากแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566-2580) ได้ตระหนักถึง ภาวะประชากรผู้สูงอายุ (Population Aging) ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ การจ้างงานโดยรวม จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ผู้สูงอายุมีความพร้อมเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณอย่างมีคุณภาพ โดยให้ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม ได้รับการพัฒนาตนเอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชนขึ้น โดยในปี พ.ศ.2559 ผู้สูงอายุมีรายได้ค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 48 ของผู้สูงอายุมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน (หรือน้อยกว่า 30,000 บาทต่อปี) ผู้สูงอายุในประเทศไทยมีเพียง ร้อยละ 40 ที่มีรายได้เพียงพอเลี้ยงดูตัวเองหลังเกษียณ โดยแหล่งรายได้หลักที่สำคัญของผู้สูงอายุจะมาจากบุตร และเบี้ยยังชีพในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้หลักจากบุตรจะมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตมากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้หลักจากการทำงานและรายได้หลักจากเบี้ยยังชีพ ซึ่งสะท้อนว่ารายได้จากการทำงานของผู้สูงอายุนั้นน่าจะเป็นรายได้ที่ต่ำและไม่แน่นอน เนื่องจากส่วนใหญ่ทำงานในภาคนอกระบบ (Department of Older Persons, 2023)

นอกจากนี้จากนโยบายของภาครัฐในการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุหลังวัยเกษียณหลายคนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญจากงานประจำที่เคยทำมาก่อน มีประสบการณ์สูง มีเครือข่ายทางสังคมเป็นต้นทุนเดิม และผู้สูงอายุหลังวัยเกษียณบางคนยังมีเงินบำเหน็จ บำนาญ หรือเงินเก็บสะสมสำหรับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันอย่างเพียงพอหากมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มองเห็นโอกาสในการสร้างอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ โดยการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ทักษะอาชีพหรือการเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจเพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นได้ (Kuntasen et al., 2021; Nawakura, 2021) โดยผู้สูงอายุสามารถค้นพบคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการที่มีอยู่ในตนเอง และแรงจูงใจที่เป็นสิ่งกระตุ้นทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก ทำให้ผู้สูงอายุสามารถนำเอาศักยภาพที่มีในตัวเองมาพัฒนาต่อยอดเป็นธุรกิจของตนเองได้ในอนาคต

สำหรับจังหวัดภูเก็ต เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่ใกล้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) โดยข้อมูลจากสำนักงานสถิติจังหวัดภูเก็ต พบว่าประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนและสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากจำนวน 33,727 คน หรือร้อยละ 9.1 ของประชากรทั้งจังหวัดในปี 2556 เพิ่มขึ้นเป็น 44,075 คน คิดเป็นร้อยละ 30.68 ในปี พ.ศ. 2562 แยกเป็น อำเภอเมือง จำนวน 27,295 คน อำเภอกระทุ่ม จำนวน 4,694 คน และอำเภอถลาง จำนวน 12,086 คน และในปี 2564 มีประชากรผู้สูงอายุ จำนวน 51,259

คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2562 คิดเป็นร้อยละ 16.30 ซึ่งเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี (Office of the National Statistics, 2022 ; Department of Older Persons, 2019)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์สูง และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาผู้สูงอายุให้สร้างงาน สร้างอาชีพ และผันตนเองไปเป็นผู้ประกอบการ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง คุณลักษณะและแรงจูงใจที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะ แรงจูงใจ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะและแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต
2. แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Characteristics : ECT)

ผู้ประกอบการ คือบุคคลผู้ซึ่งเริ่มก่อตั้งธุรกิจใหม่ จากการแสวงหาโอกาสและความเป็นไปได้ และมีการนำทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อหวังผลกำไรและความเติบโตทางเศรษฐกิจ (Zimmerer & Scarborough, 1996) โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ รวมถึงความเข้าใจและความสามารถในการจัดการการเงิน การจัดการวัตถุดิบ และการเผชิญกับความเสี่ยงการควบคุม การตอบสนองความต้องการแก่ลูกค้าจนได้รับความเชื่อถือ ในการริเริ่มหรือในระหว่างดำเนินธุรกิจ (Hatten, 2006) เป้าหมายคือความสำเร็จในลักษณะของผลกำไรและความก้าวหน้าของกิจการ

โดยคุณลักษณะของผู้ประกอบการตามแนวคิดของ Frese (2000) ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1. ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy Orientation) คือความสามารถของบุคคลในการนำตนเองไปสู่โอกาสและสามารถทำงานได้ด้วยตัวเอง
2. ความมีนวัตกรรม (Innovativeness Orientation) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอ พัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่ให้ซ้ำแบบดั้งเดิม การบริการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินธุรกิจ
3. ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking Orientation) ความกล้าในการตัดสินใจทำกิจกรรม ภายใต้สภาวะที่ไม่แน่นอนต่างๆ ซึ่งอาจประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวเท่ากันและยอมรับความเสี่ยงได้เพื่อหวังผลกำไรของการดำเนินงาน
4. ความก้าวร้าวในการแข่งขัน (Competitive Aggressiveness Orientation) การที่มีความมุ่งมั่นสูงในการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยความพยายามล้ำหน้าและมีการบริหารจัดการให้เหนือกว่าคู่แข่งในตลาด เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน
5. ใฝ่เรียนรู้ (Learning Enthusiasm and Ability) มีความมั่นคง ไม่ท้อแท้

กับสถานการณ์หรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับตนเอง และนำข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นมาเป็นประสบการณ์ที่ดีในการเรียนรู้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้ 6. ใฝ่ความสำเร็จ (Achievement Orientation) เป็นผู้ที่มองหาหนทางไปสู่ ความสำเร็จ หรือให้ความสำคัญกับหนทางที่ไปสู่ความสำเร็จ ขอบงานท้าทาย และมีแรงจูงใจในการดำเนินงานนั้นๆ ให้ได้ดีกว่าเดิมและประสบความสำเร็จ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ (Entrepreneurial Motivation : EMV)

กระบวนการกระตุ้นพฤติกรรมของบุคคลให้มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จโดยอาศัยความต้องการ แรงปรารถนาความคาดหวัง พลังกดดันและสิ่งล่อใจ มาเป็นแรงผลักดันให้แสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทางเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหรือเงื่อนไขที่ต้องการ (Sirasatanan, 2012) อย่างมีจุดมุ่งหมาย มีทิศทางและช่วยให้กิจการงานที่กระทำนั้นคงสภาพอยู่ต่อไป โดยที่มนุษย์จะต้องมีเจตคติทักษะและความเข้าใจในกิจการนั้นอย่างแท้จริง (Anannawi, 2012) โดยประเภทของแรงจูงใจตามแนวคิดของ Reeder (1971) ประกอบด้วยปัจจัยหลายประการที่นำมาช่วยสนับสนุนในการตัดสินใจว่าจะเหมือนหรือแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลดังนี้

1. ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) ประกอบด้วย

เป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย (Goals) คือกิจกรรมที่บุคคลต้องการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ความเชื่อ (Belief Orientation) เป็นการรับรู้หรือความเข้าใจของแต่ละบุคคลหรือของกลุ่มที่มีต่อสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากแนวคิดหรือความรู้ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมทางสังคม ค่านิยม (Value) เป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือปฏิบัติและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ โดยบุคคลพยายามที่จะกระทำให้สอดคล้องกับค่านิยมที่ตนเองยึดถืออยู่ นิสัยและขนบธรรมเนียม (Habit and Customs) เป็นแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้วว่าจะสืบต่อกันมาด้วยประเพณีซึ่งถ้ามีการละเมิดก็จะถูกลงโทษอย่างเด็ดขาดตามระเบียบกฎหมาย ดังนั้นการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของมนุษย์หรือของผู้กระทำทางสังคมส่วนหนึ่งเนื่องมาจากแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้ว

2. ปัจจัยผลัก (Push Factors) ประกอบด้วย

ความคาดหวัง (Expectation) เป็นการรับรู้ของผู้กระทำทางสังคมหรือเป็นการประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะภายใต้สถานการณ์นั้น หรือเป็นท่าทีของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง ดังนั้นในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของบุคคลส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับความคาดหวังและท่าทีของบุคคลอื่นด้วย ข้อผูกพัน (Commitment) เป็นสิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าตนเองผูกพันที่จะต้องการกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือประเด็นปัญหาที่ตนเกี่ยวข้องกับทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งนี้ผู้กระทำจะทำตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น การบังคับ (Forces) เป็นความเชื่อที่อยู่ในใจของผู้กระทำว่าต้องตัดสินใจหรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยที่ตนเองรู้สึกว่าไม่มีทางเลือกอื่นๆอีกนอกจากจะต้องประพฤติปฏิบัติตามในสถานการณ์นั้นๆ ดังนั้นการบังคับจึงมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมเนื่องจากบุคคลมักมีความโน้มเอียงที่จะประพฤติปฏิบัติเมื่อถูกบังคับให้ทำ

3. ปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (Ability Factors) ประกอบด้วย

โอกาส (Opportunity) คือความเชื่อของผู้กระทำที่มีต่อสถานการณ์หรือทางเลือกที่มีอยู่ซึ่งเมื่อผู้กระทำพิจารณาแล้วเห็นว่าภายใต้สถานการณ์นั้นมีช่องทางจังหวะเวลาที่เหมาะสมและเปิดโอกาสให้เลือกกระทำได้ ดังนั้นการที่บุคคลจะตัดสินใจจะประพฤติปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดลงไปจึงขึ้นอยู่กับโอกาสที่มีในสถานการณ์นั้น ความสามารถ (Ability) เป็นการรับรู้เกี่ยวกับกำลังหรือพลังของตนเองในการที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดจนบรรลุผลสำเร็จภายใต้สถานการณ์นั้นๆ ผู้กระทำจะตระหนักถึงความสามารถของตนเองก่อนที่จะมีการตัดสินใจกระทำไป ดังนั้นโดยทั่วไปแล้วบุคคลจะกระทำพฤติกรรมใดๆจะพิจารณาขีดความสามารถของตนเองเสียก่อน การสนับสนุน (Support) การช่วยเหลือ

ซึ่งผู้กระทำเชื่อว่ากำลังได้รับหรือจะได้รับจากผู้อื่นในรูปแบบต่างๆซึ่งผู้กระทำจะเป็นผู้เลือกตั้งนั้นบุคคลมักมีความโน้มเอียงที่จะตัดสินใจและกระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเมื่อรู้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น

แนวคิดเกี่ยวกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intention : ENT)

ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ มีแนวคิดพื้นฐานมาจาก ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ของ Ajzen (1991) กล่าวว่าพฤติกรรมต่างๆเกิดจากการวางแผนล่วงหน้าสามารถทำนายได้จากความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ทฤษฎีดังกล่าวเป็นโมเดลทางจิตวิทยาสังคมเพื่อทำนายพฤติกรรมของบุคคล ประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ 1. การมีทัศนคติต่อการเกิดพฤติกรรมนั้น 2. การคล้อยตามที่เกิดจากบรรทัดฐานทางสังคม 3. การรับรู้ว่าตนเองสามารถควบคุมให้พฤติกรรมนั้นเป็นไปตามที่ต้องการ โดยทั้ง 3 ปัจจัยจะส่งผลต่อความตั้งใจได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ (Phipps & Prieto, 2015; Zhang et al., 2015)

ดังนั้นความตั้งใจจึงมีความใกล้เคียงกับพฤติกรรม ซึ่งสามารถทำนายพฤติกรรมโดยตรงได้ และในขณะเดียวกันนักวิจัยหลายคนยังเห็นด้วยว่าพฤติกรรมสามารถทำนายความตั้งใจได้จริงด้วยเช่นกัน (Wu, 2010; Krueger & Carsrud, 1993) ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นความตระหนักและความมั่นใจของบุคคลว่ามีแนวโน้มที่จะสร้างกิจการ และมีแผนที่จะทำกิจการนั้นในอนาคต (Thomson, 2009; Schumpeter, 1994) ถือเป็นขั้นแรกของการเริ่มต้นสร้างธุรกิจเนื่องจากความตั้งใจเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่จะทำในอนาคต (Ajzen, 1991)

กรอบแนวคิดการวิจัย

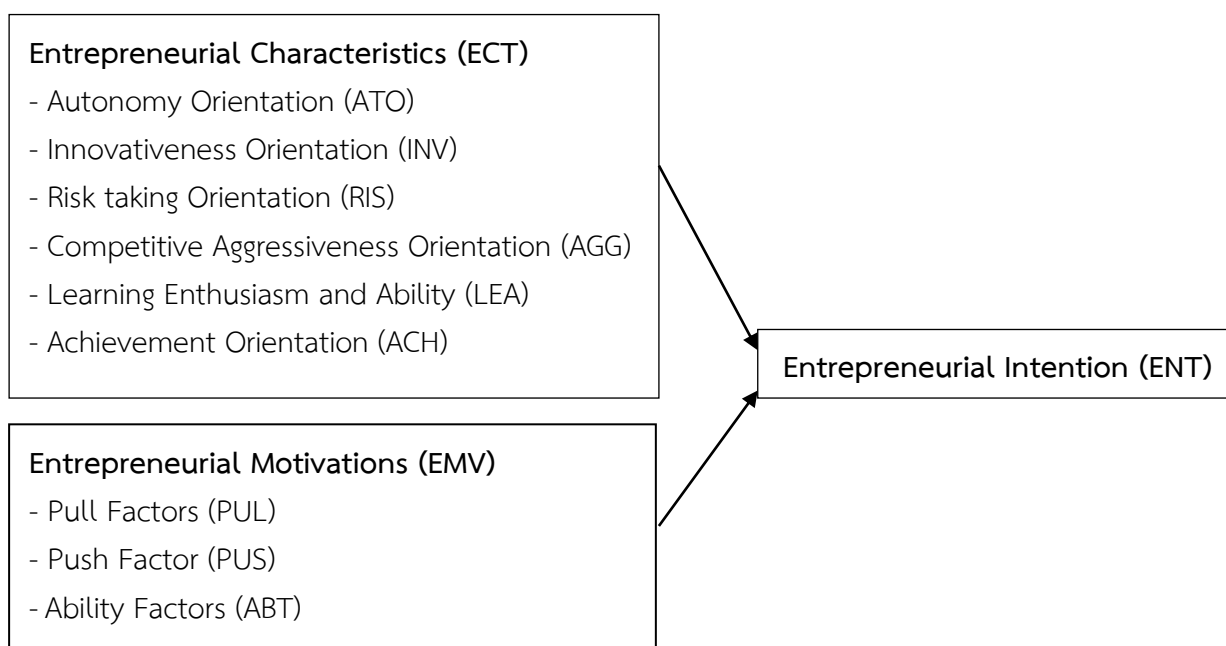

Figure 1 Conceptual Framework
Source: Summarized by Researchers

ระเบียบวิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัยเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามวิธีการและขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปและมีความตั้งใจจะริเริ่มธุรกิจใหม่ มีภูมิลำเนาในจังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วย 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอถลาง อำเภอกะทู้ โดยจำแนกข้อมูลจำนวนประชากรผู้สูงอายุจากกรมการผู้สูงอายุแต่ละอำเภอ โดยขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรของ Cochran โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (Vanichbuncha, 2011) ได้จำนวน 385 ตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้จำนวน 400 ตัวอย่าง ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบถ้วนจำนวนที่กำหนดไว้ดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดขนาดตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยพิจารณาเลือกเฉพาะผู้ที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปในแต่ละอำเภอ ขั้นที่ 2 การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยจะพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากคำถามคัดกรองเบื้องต้นที่สอบถามผู้สูงอายุว่า “มีความตั้งใจจะเริ่มต้นธุรกิจใหม่หรือไม่?” หากผู้สูงอายุตอบว่ามีความตั้งใจจะริเริ่มธุรกิจใหม่ ผู้วิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอนของการเก็บแบบสอบถามต่อไป โดยในการวิจัยครั้งนี้จะเก็บแบบสอบถามบริเวณที่สาธารณะ เช่น สวนสาธารณะ ห้างสรรพสินค้า หรือบริเวณที่ผู้สูงอายุนิยมไปร่วมกิจกรรม เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิดวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบบสอบถาม

(1) ความเที่ยงตรง (Validity) การตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจำนวน 3 ท่าน ดำเนินการตรวจสอบและพิจารณาแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และนำมาคำนวณหาค่าโดยวิธี Item Objective Congruence Index (IOC) ข้อคำถามในแต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหา แสดงว่าสามารถนำไปใช้งานได้ (Pasunon, 2012)

(2) ความเชื่อมั่น (Reliability) การตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามผู้วิจัยได้ทำ Pre – test จำนวน 30 ชุด ไปให้กลุ่มตัวอย่างทดสอบที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ Alpha (Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.820 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.7 ขึ้นไป จึงถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ (Nunnally, 1978)

(3) แบบสอบถามผู้วิจัยได้พัฒนาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ประกอบไปด้วยคำถามประเภทต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และพื้นฐานครอบครัว

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยประยุกต์ข้อคำถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ รวม 41 ข้อ แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ความเป็นตัวของตัวเอง ความมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง

ความก้าวร้าวในการแข่งขัน ความไม่เรียนรู้ และความไม่ประสบความสำเร็จ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการประกอบธุรกิจของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยประยุกต์ข้อคำถามจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการประกอบธุรกิจของผู้สูงอายุ รวม 19 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยหลัก ปัจจัยดึงดูด ปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต

ตอนที่ 4 ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้นำข้อคำถาม ของ Liñán and Chen (2009) มาปรับใช้ จำนวน 7 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วน (Interval Scale) มี 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาแปลผลเพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะและแรงจูงใจที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต โดยการรายงานผลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ทำแบบสอบถาม อธิบายเชิงพรรณนา ด้วยสถิติแสดงเป็นร้อยละ และความถี่

2. ข้อมูลเกี่ยวกับ คุณลักษณะ แรงจูงใจ ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ตนำเสนอโดยอธิบายเชิงพรรณนา ด้วยสถิติแสดงเป็นร้อยละ ความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ประกอบด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยผลของการทดสอบสมมติฐานทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปกำหนดเป็นนโยบาย และแนวทางการพัฒนาผู้สูงได้ในอนาคต

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 400 คน จำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 57.30 อายุ กลุ่มตัวอย่างมีอายุ ระหว่าง 60 – 65 ปี จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 มีสถานภาพ สมรส จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001-25,000 บาท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 ระดับการศึกษาสูงสุด เป็นระดับอนุปริญญา/ปวส จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80 มีประสบการณ์ก่อนเกษียณเป็นข้าราชการ/พนักงานของรัฐ จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 มีพื้นฐานครอบครัวไม่เป็นผู้ประกอบการ จำนวน 311 คน คิดเป็นร้อยละ 77.80

ส่วนที่ 2 ข้อมูลคุณลักษณะ แรงจูงใจ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

2.1 ผลการวัดคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ

Table 1 Mean and Standard Deviation of Entrepreneurial Characteristics (ECT) (n= 400)

Entrepreneurial Characteristics (ECT)	$\bar{X}$	SD.	Opinion Level
Learning Enthusiasm and Ability (LEA)	4.20	.437	High
Achievement Orientation (ACH)	4.11	.399	High
Autonomy Orientation (ATO)	3.74	.445	High
Innovativeness Orientation (INV)	3.61	.424	High
Competitive Aggressiveness Orientation (AGG)	3.52	.405	High
Risk Taking Orientation (RIS)	3.44	.385	High
Total average	3.77	.212	High

จาก Table 1 พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความใฝ่เรียนรู้ ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ ความใฝ่ความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.11$) ความเป็นตัวของตัวเอง ($\bar{X} = 3.74$) ความมีนวัตกรรม ($\bar{X} = 3.61$) ความก้าวร้าวในการแข่งขัน ($\bar{X} = 3.52$) และความกล้าเสี่ยง ($\bar{X} = 3.44$) ตามลำดับ

2.2 ผลการวัดระดับแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ

Table 2 Mean and Standard Deviation of Entrepreneurial Motivation (EMV) (n= 400)

Entrepreneurial Motivations (EMV)	$\bar{X}$	SD.	Opinion Level
Pull Factor (PUL)	3.80	.611	High
Push Factors (PUS)	3.56	.685	High
Ability Factors (ABT)	3.53	.573	High
Total average	3.63	.421	High

จาก Table 2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจในการประกอบธุรกิจของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ ปัจจัยดึงดูด ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมาคือ ปัจจัยผลึก ($\bar{X} = 3.56$) และปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน ($\bar{X} = 3.53$) ตามลำดับ

2.3 ผลการวัดระดับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

Table 3 Mean and Standard Deviation of Entrepreneurial Intention (ENT) (n= 400)

Entrepreneurial Intention (ENT)	$\bar{X}$	SD.	Opinion Level
Fully dedicated to building own business.	3.78	.953	High
Life goal is to be an entrepreneur.	3.75	.981	High
Resolute to become a business owner one day.	3.74	.914	High
Determined to establish a business in the future.	3.74	.914	High
Earnest about launching a business.	3.70	.914	High
To do everything to become an entrepreneur.	3.61	.990	High
Intent on starting a business within the next year.	3.56	.685	High
Total average	3.70	.816	High

จาก Table 3 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้แก่ มีความมุ่งมั่น พยายามและพยายามสร้างธุรกิจเป็นของตนเอง ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมาคือ เป้าหมายในชีวิตคือการเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 3.75$) และ มุ่งมั่นที่จะสร้างธุรกิจในอนาคต รวมถึงตั้งใจประกอบธุรกิจตนเองในสักวันหนึ่ง ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

สมมติฐานข้อที่ 2 แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต

Table 4 The Variance of Characteristics and Motivation affect to Entrepreneurial Intention of Elderly in Phuket by Multiple Regression Stepwise Method (n=400)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1 Regression	15.835	1	15.835	41.876	0.000**
Residual	150.506	398	0.378		
Total	166.341	399			

** $p < .01$

Table 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ตัวแปรทำนาย คือ ปัจจัยคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ ตัวแปรเกณฑ์ คือความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต มีค่าความแปรปรวน เท่ากับ 41.876 ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 แสดงว่ามีปัจจัยคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการอย่างน้อย 1 ด้านที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

และสามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังนี้

Table 5 The Results of Characteristics and Motivation affect to Entrepreneurial Intention of Elderly in Phuket by Multiple Regression Stepwise Method

Predictor	B	Beta	t	Sig.
Constant	1.979		7.413	0.000**
Entrepreneurial Motivations (EMV)	0.473	0.309	6.471	0.000**

$R = 0.312, R^2 = 0.097, \text{Adjust } R^2 = 0.095, \text{S.E.est} = 0.6143$

** $p < .01$

จาก Table 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่ามีเฉพาะปัจจัยแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการเท่านั้น ที่สามารถทำนายความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 0.473 มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.309 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.312 และตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมกันทำนายค่าสมการของการวิเคราะห์ได้เท่ากับร้อยละ 9.50 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความคลาดเคลื่อน มาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.6143 และมีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบเท่ากับ 1.979 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$ENT = 1.979 + 0.473 \text{ EMV}$$

ดังนั้นแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ (EMV) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

Table 6 The Variance of Individual Factors in Characteristics and Motivation Relation to Entrepreneurial Intention of Elderly in Phuket by Multiple Regression Stepwise Method (n= 400)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	16.010	3	5.337	14.058	0.000**
Residual	150.331	396	0.380		
Total	166.341	399			

** $p < .01$

จาก Table 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ตัวแปรทำนายคือ ปัจจัยรายด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 9 ตัวแปร ตัวแปรเกณฑ์คือความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต มีค่าความแปรปรวน เท่ากับ 14.058 ค่า Sig. เท่ากับ 0.000 แสดงว่ามีปัจจัยรายด้านคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการอย่างน้อย 1 ด้านที่ส่งผลต่อเชิงเส้นกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิง

เส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังนี้

Table 7 The Results of Individual Factors in Characteristics and Motivation Relation to Entrepreneurial Intention of Elderly in Phuket by Multiple Regression Stepwise Method

Predictor	B	Beta	t	Sig.
Constant	1.989		7.358	0.000
- Pull Factors (PUL)	0.183	0.173	3.481	0.001**
- Push Factors (PUS)	0.158	0.168	3.416	0.001**
- Ability Factors (ABT)	0.127	0.113	2.299	0.022*

$R = 0.310, R^2 = 0.096, \text{Adjust } R^2 = 0.089, S.E.\text{est} = 0.6161$

* $p < .05$, ** $p < .01$

จาก Table 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนระหว่างความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต กับตัวแปรทำนาย 9 ตัวแปร พบว่ามีปัจจัยรายด้านของแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการเท่านั้น ที่สามารถทำนายความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วยทั้งหมด 3 ด้าน ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์ได้ดี ประกอบด้วย ด้านปัจจัยดึงดูด (PUL) ด้านปัจจัยผลัก (PUS) และด้านปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (ABT) ตามลำดับ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 0.183, 0.158 และ 0.127 มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.173, 0.168 และ 0.113 ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.310 และตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมกันทำนายค่าสมการของการวิเคราะห์ได้เท่ากับร้อยละ 8.90 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.6161 และมีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบเท่ากับ 1.989 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$ENT = 1.989 + 0.183PUL + 0.158PUS + 0.127ABT$$

ดังนั้นแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยดึงดูด (PUL) ปัจจัยผลัก (PUS) และ ปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (ABT) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้วยปัจจัยสำคัญดังกล่าวข้างต้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1 และยอมรับสมมติฐานที่ 2

สรุปและการอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 60 - 65 ปี สถานภาพสมรส รายได้รวมเฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 25,000 การศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. มีประสบการณ์ในการทำงานก่อนเกษียณ เป็นข้าราชการ/พนักงานของรัฐ และพื้นฐานครอบครัวไม่เป็นผู้ประกอบการ

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุด้านความเป็นตัวของตัวเอง (ATO) โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยความสามารถของตนเองเป็น

ตัวกำหนดความสำเร็จของงานสูงที่สุด ด้านความมีนวัตกรรม (INV) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และชอบลงมือทำในสิ่งที่ไม่เหมือนใครมีค่าสูงที่สุด ด้านความกล้าเสี่ยง (RIS) โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุไม่รู้สึกกังวลใจหากสิ่งที่ตัดสินใจนั้นมีความแน่นอนและคุ้มค่าสูงที่สุด ด้านความก้าวร้าวในการแข่งขัน (AGG) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการตอบสนองต่อความท้าทาย การแข่งขันทำให้อยากทำงานหนักขึ้นมีค่าสูงที่สุด ด้านความใฝ่เรียนรู้ (LEA) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการเอานำข้อบกพร่องในอดีตมาเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้สูงที่สุด ด้านความใฝ่ความสำเร็จ (ACH) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งพบว่าการนำเอาความล้มเหลวผิดพลาดมาแก้ไขเพื่อให้งานประสบความสำเร็จขึ้นได้มีค่าสูงที่สุด

ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการประกอบธุรกิจของผู้สูงอายุ พบว่าทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านปัจจัยผลึก (PUS) ได้แก่ การใช้เวลาวางให้คุ้มค่าอยู่ในระดับสูงที่สุด ด้านปัจจัยดึงดูด (PUL) พบว่า ความต้องการเป็นนายของตนเองอยู่ในระดับสูงที่สุด และด้านปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (ABT) พบว่าการเห็นแนวทางและโอกาสในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับสูงที่สุด และการได้รับสนับสนุนจากรัฐบาลในการส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ อยู่ในระดับต่ำสุด

ผลการวิเคราะห์ด้านความคิดเห็นความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ตพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในเรื่อง มีความทุ่มเทและความพยายามอย่างมากเพื่อริเริ่มและสร้างธุรกิจเป็นของตนเองสูงที่สุด รองลงมาคือ เป้าหมายในชีวิตคือการเป็นผู้ประกอบการ และมุ่งมั่นที่จะสร้างธุรกิจในอนาคตรวมถึงตั้งใจประกอบธุรกิจตนเองในสักวันหนึ่ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ (ECT) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) ผลจากการทดสอบสมมติฐานคือ ปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือ ไม่มีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ (ECT) ด้านใดด้านหนึ่งที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT)

สมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ (EMV) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) ผลจากการทดสอบสมมติฐานคือ ยอมรับสมมติฐาน นั่นคือ มีแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ (EMV) ในด้านปัจจัยดึงดูด (PUL) ด้านปัจจัยผลึก (PUS) ด้านปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (ABT) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) โดยทั้ง 3 ตัวแปรนี้สามารถมีอำนาจในการพยากรณ์ร่วมกันในการพยากรณ์ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) ได้ร้อยละ 8.90 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.310 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.6161 ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบเท่ากับ 1.989 และสามารถนำมาเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$ENT = 1.989 + 0.183PUL + 0.158PUS + 0.127ABT$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย พบว่าแรงจูงใจของผู้สูงอายุส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Keodouangdy (2018) ได้ทำการศึกษา การประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการบริเวณตลาดดาวเรือง เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยังสนับสนุนว่าระดับแรงจูงใจในการประกอบธุรกิจมีผลต่อการประกอบธุรกิจในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Saitong and Chantrasom (2014) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการ

ประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการบริเวณตลาดไท จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เกิดจากแรงจูงใจทางด้านการกระทำทางสังคม ด้านปัจจัยดึงดูดมากที่สุด ผู้ประกอบการมีระดับของแรงจูงใจทางด้านการกระทำทางสังคมที่แตกต่างกัน โดยปัจจัยที่มีแรงจูงใจมากที่สุด คือ ปัจจัยดึงดูดรองลงมาเป็นปัจจัยด้านความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน และ ปัจจัยผลักดัน ตามลำดับ

สมมติฐานที่ 1 คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ (ECT) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าไม่มีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ (ECT) ด้านใดด้านหนึ่งที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) อาจเนื่องมาจาก คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการตามทฤษฎีนั้นเป็นการศึกษาอยู่บนพื้นฐานของวัยการทำงานซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างออกไปจากวัยผู้สูงอายุ ผลการวิจัยจึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ (EMV) ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการ (EMV) ในด้านปัจจัยดึงดูด (PUL) ด้านปัจจัยผลัก (PUS) ด้านปัจจัยความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน (ABT) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ต (ENT) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Korsukthaweekhoon (2018) เรื่องแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย และเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการศึกษาของ Saitong and Chantrasom (2014) เรื่องแรงจูงใจในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการบริเวณตลาดไท จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เกิดจากแรงจูงใจทางด้านการกระทำทางสังคม ปัจจัยดึงดูด และ ปัจจัยผลักดัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Malebana (2021) เรื่องแรงจูงใจของผู้ประกอบการของนักศึกษาวิชาการค้าปลีกในเมืองลิมโปโปและเมือง Mpumalanga พบว่าแรงจูงใจส่งผลต่อเชิงบวกกับความตั้งใจของผู้ประกอบการและผลการศึกษาของ Herdjiono et al. (2017) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการในเมือง Merauke ประเทศอินโดนีเซีย พบว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัว แรงจูงใจมีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ Raza et al. (2018) เรื่องความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจ ประเทศปากีสถาน แรงจูงใจมีผลในเชิงบวกอย่างมากต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

ทั้งนี้จากผลการวิจัย พบว่าผู้สูงอายุต้องการเป็นนายตนเอง รับรู้ความสามารถของตนเอง มีความก้าวหน้า/ความสำเร็จในกิจการ มีความมั่นคงในฐานะ ใช้เวลาให้คุ้มค่า และมีความฝันที่จะเป็นผู้ประกอบการ อยู่ในระดับสูง โดยความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นดังกล่าวนี้เป็นสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้สูงอายุที่ผ่านประสบการณ์ในการทำงานและปัจจุบันมีเวลาว่างในชีวิตประจำวัน จึงต้องการหากิจกรรมหรืออาชีพที่ทำให้ตนเองมีคุณค่ามากขึ้นได้รับการยอมรับจากสังคมและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตในปัจจุบันซึ่งส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

สิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีคุณลักษณะและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการนั้น ยืนยันได้จากการที่ผู้สูงอายุมีความพร้อมในหลายประเด็น เช่น ความรู้ ความสามารถ ความพร้อมด้านเงินทุนที่มีความเหมาะสม และประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมก่อนการเกษียณ รวมถึงการรับรู้ถึงความสามารถของตนเอง การพยายามเรียนรู้เทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง และมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการใช้ชีวิต และต้องการเพิ่มคุณค่าชีวิตของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคนในครอบครัว ดังนั้นการเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นอีกทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและหากไม่มีความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการในทันที ผู้สูงอายุหลายคนก็สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ที่มีอยู่ให้คำปรึกษา

แก่คนรุ่นใหม่ที่ยังขาดประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ ที่ผู้สูงอายุเคยผ่านมาแล้ว จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งสำหรับการเป็นที่ปรึกษาที่ดีในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการสูงอายุด้านความใฝ่เรียนรู้ และความใฝ่ความสำเร็จเป็นพื้นฐานสำคัญในการเริ่มต้นประกอบธุรกิจใหม่ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุน หรือส่งเสริม จัดอบรมให้ความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ เช่น การสร้างแนวคิดธุรกิจ การพัฒนารูปแบบธุรกิจ รวมถึงการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมที่จำเป็นต่อการพัฒนาธุรกิจให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อให้ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคธุรกิจสมัยใหม่

2. แรงจูงใจด้านปัจจัยผลักดัน ในเรื่องการใช้เวลาว่างให้เกิดความคุ้มค่ามีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของผู้สูงอายุ ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมสันทนาการหรือการสร้างอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม รวมทั้งได้รับการยอมรับจากสังคม

3. แรงจูงใจด้านความสามารถหรือปัจจัยสนับสนุน มีความสำคัญน้อยที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องการได้รับสนับสนุนจากรัฐบาลในการส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ ซึ่งภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ ควรให้การส่งเสริมและพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการรายใหม่ให้มีความรู้และรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุน จัดตั้งหน่วยงานหรือศูนย์ให้บริการด้านการสร้างธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับ ความตั้งใจในการประกอบธุรกิจของผู้สูงอายุมีความครอบคลุมและมีประโยชน์มากยิ่งขึ้น จึงควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นเพิ่มเติม เช่น การรับรู้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รูปแบบการดำเนินชีวิต ภาวะสุขภาพร่างกาย จิตใจเป็นต้น รวมทั้งขยายขอบเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(1), 179-211.
- Anannawi, P. (2012). *Theories of Educational Administration* (4th ed.). Chonburi: Montree.
- Bhoyen, K. (2019). Aging Society: Opportunities for the Future Sustainable Business. *Journal of Management Science Review*, 21(1), 201-209.
- Department of Older Persons. (2019). *The Thai Elderly Statistic*. Retrieved from <http://www.dop.go.th/th/know/side/1/9/240>. [2020, May 20]
- Department of Older Persons. (2023). *Action Plan on the Elderly Phase 3 (2023-2037)*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

- Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute. (2022). *Situation of the Thai Older Persons 2021*. Nakhon Pathom: Institute for Population and Social Research.
- Frese, M. (2000). *Success and Failure of Micro business Owners in Africa: A Psychological Approach*. United States of America: Greenwood Publishing Group.
- Hatten, T. S. (2006). *Small Business Management: Entrepreneurship and Beyond* (3rd ed.). Boston, MA: Houghton Mifflin.
- Herdjiono, I., Puspa, Y. H, Maulany, G., & Aldy, B. E. (2017). The Factors Affecting Entrepreneurship Intention. *International Journal of Entrepreneurial Knowledge*, 5(2), 5-15.
- Keodouangdy, V. (2018). *Motivation in Business Setting of Entrepreneurs in the Area of Daohueng Market Pakse Champasak Province, Laos PDR*. Master Thesis of Art, Maha Sarakham: Rajabhat Maha Sarakham University.
- Kiatipornpichet, M., & Pancharoen, C. (2019). Characteristics and Entrepreneurial Intentions of Undergraduate Students in Business Administration Colleges. *Journal of Graduate Studies, Business Administration, University of the Thai Chamber of Commerce*, 7(2), 153-165.
- Korsukthaweechoon, C. (2018). *The Studying of Entrepreneurial Motivation and Intention of Higher Education Students in Thailand*. Master Thesis of Entrepreneurship and Management, Bangkok: Bangkok University.
- Krueger, N. F., & Carsrud, A. L. (1993). Entrepreneurial Intentions: Applying the Theory of Planned Behavior. *Entrepreneurship and Regional Development*, 5(1), 315-330.
- Kuntasen, S., Raktham, A., Chirinang, P., & Chaisakulkiet, U. (2021). Model for Development the Quality of Life of the Elderly in Bangkok by Schools under the Office of the Vocational Education Commission. *Journal of MCU Nakhondhat*, 8(9), 47-60.
- Kuptawatin, V., Vasanapong, M., Khundee, P., & Mitrsoomwang, R. (2018). Aging Society and the Modern World. *Journal of Academic Affairs Suvarnabhumi Institute of Technology*, 4(Special Issue), 444-450.
- Malebana, M, J. (2021). The Effect of Entrepreneurial Motivation on Entrepreneurial Intention of South African Rural Youth. *Academy of Entrepreneurship Journal*, 27(3), 1-14.
- Nawakura, P. (2021). Career Development Guidelines for the Elderly of Nongbo Village, Tambon Nongbo, Mueang Ubon Ratchathani District, Ubon Ratchathani Province. *Journal of Humanities & Social Sciences*, 19(3), 21-42.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.

- Office of the National Statistics. (2022). *Statistical Report of Phuket Province*. Phuket: Office of the National Statistics, Phuket Province.
- Pasunon, P. (2012). *Marketing Research*. Bangkok: Top Publishing.
- Phipps, S. T. A., & Prieto, L. C. (2015). Woman Versus Men in Entrepreneurship: A Comparison of the Sexes on Creativity, Political Skill, and Entrepreneurial Intentions. *Academy of Entrepreneurship Journal*, 21(1), 32-43.
- Pinthong, J., Jittinan, T., Sawangsuksann, P., & Kullansiri, N. (2018). *Aging Society and the Challenges of the Thai Labor Market*. Retrieved from <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/AgePeriodCohort.pdf> [2021, May 18]
- Raza, S. A., Qazi, W., & Shah, N. (2018). Factors Affecting the Motivation and Intention to Become an Entrepreneur Among Business University Students. *International Journal of Knowledge and Learning*, 12(3), 221-241.
- Reeder, W. (1971). *Partial Theories from the 25 Years Research Program on Directive Factors in Believer and Social Action*. New York: McGraw Hill.
- Saitong, N., & Chantrasom, N. (2014). Motivation in Business Setting of Entrepreneurs in the Area of Taladtai, Phatumthani. *Journal of Finance, Investment, Marketing, and Business Management*, 4(1), 234-258.
- Schumpeter, J. (1994). *A History of Economic Analysis*. London: Routledge.
- Sirasatanan, P. (2012). *Educational Leadership*. Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University.
- Thompson, E. R. (2009). Individual Entrepreneurial Intent: Construct Clarification and Development of an Internationally Reliable Metric. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3), 669-694.
- Vanichbuncha, K. (2011). *Data Analysis: Statistics for Business and Research* (13rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Wu, J. (2010). The Impact of Corporate Supplier Diversity Programs on Corporate Purchasers' Intention to Purchase from Women-Owned Enterprises: An Empirical Test. *Business & Society*, 49(2), 359-380.
- Zhang, P., Wang, D. D., & Owen, C. L. (2015). A Study of Entrepreneurial Intention of University Students. *Entrepreneurship Research Journal*, 5(1), 61-82.
- Zimmerer, T. W., & Scarborough, N. M. (1996). *Entrepreneurship and New Venture Formation*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

ปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย

Determinant of Thailand's Finished Steel Production

พิชัย ถิระมัต^{1*} และพัชรี ชยากรโคภิต²Pichai Teeramad^{1*} and Patchree Chayakornsopit²

วันที่รับบทความ : 11/07/2566

วันแก้ไขบทความ : 16/08/2566

วันที่ตอบรับบทความ : 29/09/2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลตัวแปรในอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้าของไทย เป็นข้อมูลทศนิยมแบบอนุกรมเวลารายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2557 ถึงไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2565 รวมจำนวน 36 ไตรมาส สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม การสะสมทุนถาวรเบื้องต้น ปริมาณการบริโภคเหล็กสำเร็จรูป ราคาเหล็กส่งออกเฉลี่ย อัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนปริมาณการนำเข้าเหล็กสำเร็จรูป อัตราการใช้กำลังการผลิต และราคาเหล็กนำเข้าเฉลี่ย มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตัวแปรเหล่านี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ในภาพรวมได้ร้อยละ 89.30 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับ 0.945 และปริมาณการส่งออกเหล็กสำเร็จรูปของไทยไม่มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริโภคเหล็กที่ผลิตภายในประเทศเพื่อลดการนำเข้าเหล็กจากต่างประเทศ และการพัฒนาศักยภาพให้กับอุตสาหกรรมเหล็กของไทยในการแข่งขันกับอุตสาหกรรมเหล็กโลกได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหล็กในการนำผลการศึกษาไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพยากรณ์ความต้องการการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของไทย และโอกาสหรือข้อจำกัดในการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเพื่อตอบสนองต่อการบริโภคเหล็กทั้งในประเทศและต่างประเทศได้

คำสำคัญ: อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า ปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูป อัตราการใช้กำลังการผลิต ผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ผู้ประกอบการ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Master of Economics , Program in Entrepreneurial Economics, Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Tawan-ok, Bangkok, Thailand.

² รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ผู้ประกอบการ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.

Associate Professor Dr., Program in Entrepreneurial Economics, Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Tawan-ok, Bangkok, Thailand.

* Corresponding author: E-mail address: pichai.tee@rmutto.ac.th

Abstract

This research aims to study the determinant of Thailand's finished steel production. The factor of this study were collected by using the iron and steel industry of Thailand. The research were quarterly time series data from Q1-2014 to Q4-2022, a total of 36 quarters. The data were also analyzed by percentage, mean, minimum, maximum, median, standard deviation, Pearson's product moment coefficient of correlation, and enter multiple regression analysis. The results showed that labor productivity index, gross fixed capital formation, finished steel consumption quantity, finished steel export price average, the exchange rate, and finished goods inventory index factors had positive relationship with Thailand's finished steel production quantity at the significance level of 0.05. The finished steel import quantity, capacity utilization rate, and finished steel import price average factors had negative relationship with Thailand's finished steel production quantity at the significance level of 0.05. Every factor could explain the overall relationship at 89.30% with a relative coefficient (R) at the level of 0.945 and finished steel export quantity factor had no significance with Thailand's finished steel production quantity. The result can be used as guideline for promoting the steel consumption from production of the domestic steel industry and steel import reduction from the international steel industry and then, for developing efficient with the Thai steel industry and can compete the world steel industry sustainably. This research will also be beneficial for the steel industrial enterprise to apply as a guideline of Thailand's finished steel production forecasting and opportunity or limitation of manufacturing technology development in order to benefit both domestic steel consumption and foreign steel consumption.

Keywords: Iron and Steel Industry, Finished Steel Production, Capacity Utilization Rate, Industry Labor Productivity.

บทนำ

อุตสาหกรรมการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งอุตสาหกรรมสำคัญ ที่สามารถต่อยอดและเพิ่มมูลค่าให้กับภาคอุตสาหกรรมโดยรวมได้ โดยมีวิวัฒนาการเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2485 จากการผลิตเหล็กเส้นเพื่อใช้ในการก่อสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก ถัดมาปี พ.ศ. 2512 ผลิตเหล็กโครงสร้างเพื่อการขึ้นรูป ในปี พ.ศ. 2532 ได้สร้างโรงงานผลิตเหล็กแผ่นรีดร้อน และเริ่มผลิตได้ปี พ.ศ. 2537 จนถึงปัจจุบัน (Rattanapisuttikul, n.d.) ประเทศไทยค่อนข้างมีศักยภาพสูงด้านอุตสาหกรรมการผลิตเหล็กและตลาดเหล็ก ซึ่งสอดคล้องกับอุปสงค์ความต้องการบริโภคเหล็กทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ตามการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกัน อาทิ อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล บรรจุภัณฑ์โลหะ และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ตามลำดับ (Iron and Steel Institute of Thailand, 2021) ส่งผลให้การผลิตเหล็กสำเร็จรูปของไทยมุ่งเน้นผลิตเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศ มากกว่าการผลิตเพื่อส่งออกประมาณร้อยละ 91 ต่อ 9 ซึ่งสะท้อนผ่านการขยายตัวของ GDP ภาคอุตสาหกรรม GDP สาขาการผลิตสินค้า

อุตสาหกรรม และปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย ที่สัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน (Iron and Steel Institute of Thailand, 2022)

Table 1 Thailand's Finished Steel Production 2018 to 2022

Finished Steel Production (1000 tons)	2018	2019	2020	2021	2022
1. Bar and Hot Rolled Section	4,681	4,115	3,568	3,564	3,641
2. Wire Rod	977	927	1,017	1,126	999
3. Hot Rolled Plate	180	127	181	145	150
4. Hot Rolled Sheet	3,194	2,629	2,420	2,829	2,309
5. Cold Rolled Sheet	2,319	2,050	1,715	2,568	2,177
6. Coated Steel	1,849	1,709	1,553	1,948	1,736
Total	13,200	11,557	10,454	12,180	11,012

Source: Iron and Steel Institute of Thailand (2022).

จาก Table 1 แนวโน้มปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา โดยระหว่างปี ค.ศ. 2019-2020 อุปสงค์การบริโภคเหล็กของไทยปรับตัวลดลง จากผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เกิดภาวะอุปทานหยุดชะงัก (Supply Disruption) การผลิตรถยนต์และการก่อสร้างภาคเอกชนที่หดตัว เนื่องจากประชาชนชะลอการใช้จ่ายและภาครัฐก็มีแนวโน้มลงทุนลดลง (SCB Economic Intelligence Center, 2020) แต่ภายหลังสถานการณ์มีทิศทางดีขึ้นจนกลับมาดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ใกล้เคียงปกติในปัจจุบัน ความต้องการบริโภคเหล็กในอุตสาหกรรมต่อเนื่องมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของไทยเริ่มมีแนวโน้มและทิศทางที่ฟื้นตัวดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้ภาคอุตสาหกรรมของไทยจะมีความต้องการบริโภคเหล็กในปริมาณที่เพิ่มขึ้น แต่ในระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2541 จนถึงปัจจุบันภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจและการเงิน ความต้องการใช้งานเหล็กลดลงร้อยละ 40 ถึงร้อยละ 50 โรงงานผลิตเหล็กจึงมีการปรับกำลังการผลิตลง โดยมีการผลิตจริงเพียงร้อยละ 35 ของกำลังการผลิตทั้งหมด ผลกระทบที่ตามมาคือมีโรงงานเหล็กปิดกิจการจำนวนมาก เนื่องจากประสบภาวะขาดทุน ถึงแม้รัฐบาลได้ออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมเหล็กในประเทศ อาทิ การใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด และมาตรการจัดเก็บค่าธรรมนิยมพิเศษ (Rattanapisuttikul, n.d.) แต่ด้วยข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีการผลิต การขาดอุตสาหกรรมเหล็กต้นน้ำ การเผชิญกับต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นจากการปรับขึ้นของราคาพลังงานและอัตราดอกเบี้ย อีกทั้งยังได้รับผลกระทบจากการทุ่มตลาดสินค้าเหล็กทั่วโลกของจีน จึงเกิดผลกระทบต่อผลิตภาพการผลิตรวมของอุตสาหกรรมการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของไทยและความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม

ในภาวะการณ์ที่อุปสงค์ความต้องการบริโภคเหล็กมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ขณะที่ปริมาณการผลิตจริงยังทำได้ไม่เต็มกำลังการผลิต โดยปัจจุบันใช้อัตรากำลังการผลิตเหล็กอยู่ที่ประมาณร้อยละ 38 (Iron and Steel Institute of Thailand, 2022) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของการบริโภค การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย เพื่อให้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้เห็นทิศทางและแนวโน้มในภาพรวมด้านอุตสาหกรรมเหล็กของประเทศ รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพและหาข้อได้เปรียบในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเหล็กไทยกับต่างประเทศได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย

ทบทวนวรรณกรรม

อุตสาหกรรมการผลิตเหล็กสำเร็จรูป

Iron and Steel Institute of Thailand (2019) ได้ให้ความหมายของ “อุตสาหกรรมการผลิตเหล็กสำเร็จรูป” ไว้ว่า หมายถึง กรรมวิธีการผลิตโลหะสำเร็จรูปทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการสร้างขึ้นรูปหรือผลิตโลหะที่มีรูปร่างด้วยกรรมวิธีใด ๆ เช่น การขึ้นรูปโลหะด้วยอุณหภูมิสูงหรืออุณหภูมิต่ำ การถลุง รีด ดึง อัด หรือตัด เป็นต้น ด้านกระบวนการผลิตเหล็กสำเร็จรูปประกอบด้วย การผลิตเหล็กขั้นต้น การถลุงหรือการผลิตเหล็ก (Iron Making) การผลิตเหล็กขั้นกลางหรือการผลิตเหล็กกล้าและการหล่อ การผลิตเหล็กขั้นปลายหรือผลิตเหล็กสำเร็จรูป และการขึ้นรูปเหล็กกล้า ด้านผลิตภัณฑ์เหล็กสำเร็จรูปสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย 6 ประเภทหลัก ๆ คือ เหล็กเส้นและเหล็กโครงสร้างรูปพรรณ (Bar and Hot Rolled Section) เหล็กหลอด (Wire Rod) เหล็กแผ่นหนา รีดร้อน (Hot Rolled Plate) เหล็กแผ่น รีดร้อน (Hot Rolled Sheet) เหล็กแผ่น รีดเย็น (Cold Rolled Sheet) และเหล็กแผ่นเคลือบ (Coated Steel)

Iron and Steel Institute of Thailand (2022) ได้สรุปสถานการณ์ของอุตสาหกรรมการผลิตเหล็กสำเร็จรูปในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การเติบโตเกิดการชะลอตัวจากผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจโลกที่อยู่ในช่วงขาหล่ม และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ประกอบกับความผันผวนของราคาวัตถุดิบต้นทาง ไม่ว่าจะเป็นสินแร่เหล็ก บิลเล็ต สแลป ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งภาพรวมของราคาเหล็กในตลาดโลกอยู่ในภาวะขาหล่ม โดยมีจีนเป็นตัวแปรสำคัญเนื่องจากเป็นผู้ผลิตเหล็กรายใหญ่ของโลก ขณะที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหล็กขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย ก็อยู่ในช่วงยากลำบากที่ต้องแบกรับภาระขาดทุนบางรายจำเป็นต้องปิดกิจการไป ส่วนผู้ประกอบการเหล็กรายใหญ่ต้องปรับกลยุทธ์ด้านการผลิตและการตลาดเป็นรายวัน ทั้งลดต้นทุนด้านคนและลดสต็อกวัตถุดิบ เพื่อลดความเสี่ยงของราคาที่ผันผวน แต่ภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 เริ่มคลี่คลาย ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2564 เป็นต้นมา แนวโน้มและทิศทางของอุตสาหกรรมการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของไทยเริ่มมีสัญญาณบวกตามการขยายตัวของอุปสงค์การบริโภคเหล็กในอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง อาทิ อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมยานยนต์ และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า

แนวคิดปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย

ในการสืบค้นและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของการศึกษานี้มีข้อจำกัด เนื่องจากยังไม่มีงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทยโดยตรง ส่วนมากเป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำเข้าและอุปสงค์การใช้งานเหล็กสำเร็จรูป ในทั้งสองด้านของการศึกษามีส่วนที่เหมือนกันคือ ใช้การวิเคราะห์เชิงเศรษฐมิติเพื่อให้สามารถอธิบายผลการศึกษได้อย่างสมบูรณ์และมีแนวคิดทฤษฎีรองรับ รูปแบบการศึกษาเชิงเศรษฐมิติโดยส่วนใหญ่ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยอย่างง่ายหรือการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

การศึกษาปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทยครั้งนี้ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดแบบจำลองเศรษฐมิติมหภาค ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Kitjapattanapan, 2017) ซึ่งช่วยให้การอธิบายผลการวิเคราะห์ได้แม่นยำและมีชัดเจนมากยิ่งขึ้นจากการศึกษาในอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากตัวแปรหรือปัจจัยการผลิตที่นำมาใช้ในองค์ประกอบของการศึกษา เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม

เหล็กทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ผลการศึกษาจึงมีความหลากหลายและครอบคลุมในทุกด้านทางเศรษฐมิติมหภาคของประเทศไทยและของโลกจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

Kitjapattanapan (2017) ได้อธิบายแนวคิดแบบจำลองเศรษฐมิติมหภาค ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไว้ว่า การประมาณการสถานการณ์เศรษฐกิจในอนาคต โดยใช้ข้อมูลที่สำคัญทั้งแบบภาพรวมและรายสาขาอุตสาหกรรมเป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มประมาณการเชิงปริมาณ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 2 ด้านคือ ด้านของอุปสงค์หรือการใช้จ่ายประกอบด้วย ตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริโภคส่วนบุคคล (Consumption) การลงทุนของภาคเอกชนและภาครัฐ (Investment) การบริโภคส่วนของภาครัฐ (Government Spending) การนำเข้าการส่งออกสินค้าและการบริการ (Export-Import) และด้านอุปทานหรือการผลิตประกอบด้วย ตัวแปรที่เกี่ยวกับปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปัจจัยแรงงาน (Labor) ปัจจัยทุน (Capital) และตัวแปรคุณภาพของปัจจัยแรงงาน ได้แก่ วัตถุดิบนำเข้า และอัตราการใช้กำลังการผลิต

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการผลิตในอุตสาหกรรมเหล็ก งานวิจัยของ Rarongkham (2019) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพการบริหารการผลิตที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรของอุตสาหกรรมผลิตเหล็กในประเทศไทยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลในระดับมากได้แก่ ปัจจัยนำเข้าการผลิต (วัตถุดิบ, ทุน, แรงงาน, เทคโนโลยี) การควบคุมการผลิต การวางแผนการผลิต (สินค้าคงคลัง) และการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า สอดคล้องกับ Jairi and Ismail (2006) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการผลิตในประเทศมาเลเซียพบว่า การเพิ่มขึ้นของผลิตภาพรวมของอุตสาหกรรมช่วงปี ค.ศ.1985-2000 เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นด้านประสิทธิภาพการผลิตเป็นหลัก อาทิ ปัจจัยทุน ปัจจัยแรงงาน และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งภายหลังปี ค.ศ.1995-2000 อุตสาหกรรมรายสาขาที่มีประสิทธิภาพการผลิตสูงได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร ผลิตภัณฑ์ไม้ เคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรมเหล็ก

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) กับประสิทธิภาพการผลิต Korkmaz (2017) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภาพแรงงานกับการเติบโตทางเศรษฐกิจใน 7 ประเทศของกลุ่ม OECD ในระหว่างปี 2008-2014 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบกลุ่มพบว่า การบรรลุความได้เปรียบด้านการแข่งขันในประเทศต่าง ๆ ด้วยการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตความสามารถในการผลิตสินค้าด้วยต้นทุนที่ต่ำลง และผลการทดสอบยังพบว่า ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) เป็นไปทิศทางเดียวกันกับการเพิ่มขึ้นของผลผลิตไปจนถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจ

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทุนหรือการสะสมทุนถาวรเบื้องต้น (Gross Fixed Capital Formation) กับประสิทธิภาพการผลิต Panpiemras et al. (2012) ศึกษาการพัฒนาระบบการวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตของประเทศไทยโดยใช้นโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ใช้หลักการของ Robert Solow เป็นกรอบวิเคราะห์ และแบบจำลองการผลิตของ Cobb-Douglas พบว่าความยืดหยุ่นของผลผลิตที่เพิ่มขึ้นมาจากการใช้ปัจจัยทุนหรือสัดส่วนผลผลิตและรายได้มาจากปัจจัยทุน

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยอัตราการใช้กำลังการผลิต (Capacity Utilization Rate) กับประสิทธิภาพการผลิต Kim (1999) ศึกษาการประมาณการแบบจำลองของการใช้กำลังการผลิตเชิงเศรษฐกิจ (Economic Capacity Utilization) และปัจจัยกำหนดด้านทฤษฎีและหลักฐานสำหรับผู้ผลิตภายนอก แบบจำลองประกอบด้วยฟังก์ชันการผลิตในระยะสั้น ฟังก์ชันอุปสงค์เงินทุน และการใช้กำลังการผลิตที่เหมาะสม (Capacity Utilization) จากหลักฐานภาคการผลิตของสหรัฐอเมริกา แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงปัจจัยการผลิตและต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อการใช้อัตราการใช้กำลังการผลิตลดลงและมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการผลิต

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริโภค (Consumption) กับประสิทธิภาพการผลิตหรือปริมาณการผลิตของอุตสาหกรรมเหล็ก Iron and Steel Institute of Thailand (2022) ได้ศึกษาศักยภาพในการผลิตเหล็กเพื่อตอบสนองอุตสาหกรรมศักยภาพพบว่า การผลิตเหล็กสำเร็จรูปของไทยมุ่งเน้นผลิตเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศมากกว่าการผลิตเพื่อส่งออกประมาณร้อยละ 91 ต่อ 9 สอดคล้องกับ Ping (2014) ศึกษาแรงกดดันที่ส่งผลกระทบต่อและวิเคราะห์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการผลิต (Production) และการบริโภค (Consumption) พบว่า ผลกระทบจากการบริโภคที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากในอดีต มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อปริมาณการผลิตและการสร้างระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาในระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการส่งออกเหล็กสำเร็จรูป (Steel Export Quantity) ราคาเหล็กส่งออก (Steel Export Price) และอัตราแลกเปลี่ยน สรอ. (Exchange Rate) กับประสิทธิภาพการผลิตในอุตสาหกรรมเหล็ก Janthaboon (2018) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมเหล็กในประเทศไทยพบว่า ปัจจัยการส่งออก ได้แก่ ราคาส่งออก ปริมาณการส่งออก และอัตราแลกเปลี่ยน มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมเชิงบวกต่อการเพิ่มผลการดำเนินการส่งออกของอุตสาหกรรมเหล็กไทย ผลกระทบดังกล่าวเป็นลักษณะของจำนวนเท่าหรือร้อยละ 0.33 ร้อยละ 0.53 และร้อยละ 0.05 ตามลำดับ

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการนำเข้าเหล็กสำเร็จรูป (Steel Import Quantity) ราคาเหล็กนำเข้า (Steel Import Price) และอัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐ (Exchange Rate) กับประสิทธิภาพการผลิตในอุตสาหกรรมเหล็ก Dumkum (2021) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดอุปสงค์การนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อนจากประเทศจีนของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ปริมาณการบริโภคเหล็กสำเร็จรูปในประเทศ ดัชนีราคานำเข้าของเหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ และส่งผลโดยตรงต่อปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปในประเทศ สอดคล้องกับ Thongphakde et al. (1999) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการค้าระหว่างประเทศพบว่าปัจจัยหลัก ได้แก่ จำนวนแรงงาน มาตรการภาครัฐที่มีผลต่อต้นทุนประสิทธิภาพการผลิต อัตราแลกเปลี่ยน สภาพแวดล้อมเอื้อต่อผู้ผลิต อัตราดอกเบี้ย การลงทุนจากภายในและต่างประเทศ การใช้จ่ายรัฐบาล มาตรการทางภาษี วัตถุดิบนำเข้าและการควบคุมราคาวัตถุดิบ

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยสินค้าคงคลังสำเร็จรูป (Finished Goods Inventory) กับประสิทธิภาพการผลิต Benjamin (2016) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสินค้าคงคลังและการเพิ่มผลผลิตในอุตสาหกรรมการผลิตของกานา ใช้วิธีแบบสอบถามถึงโครงสร้างกับพนักงาน Guinness Brewery Ltd ด้วยการสุ่มแบบเจาะจงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 60 คนพบว่า การศึกษาส่วนใหญ่สามารถยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางปฏิบัติกับสินค้าคงคลังและการเพิ่มผลผลิต

ระเบียบวิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้เครื่องมือวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ร่วมกับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย กำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของแต่ละตัวแปรด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายและสรุปลักษณะกลุ่มข้อมูลของปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่ามัธยฐาน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทั้งนี้ได้แบ่งลำดับการทดสอบและวิเคราะห์ออกเป็นดังนี้

1) การตรวจสอบคุณสมบัติข้อตกลงเบื้องต้น ได้แก่ การทดสอบ Normal Distribution ด้วยวิธี Shapiro-Wilk Test ทดสอบความแปรปรวนไม่คงที่ (Heteroskedasticity) ด้วยวิธี White General Heteroscedasticity Test ทดสอบปัญหา Autocorrelation ด้วยวิธี Durbin-Watson Test และการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ด้วยวิธีการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ร่วมกับการทดสอบค่า Tolerance และการทดสอบค่า Variance Inflation Factor (VIF)

2) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีแบบ Enter Regressions เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย โดยนำตัวแปรอิสระทุกตัวเข้าในสมการพร้อมกัน (Phusee-orn, 2011) ทดสอบและประเมินค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multiple R) ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ (R Square) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ปรับแล้ว (Adjusted R Square) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน (B และ Beta) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) และนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือ Significance (Butsaenkom, 2012)

3) การสร้างสมการพยากรณ์หรือสมการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปกับปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย

แหล่งข้อมูล

การวิจัยนี้ได้ค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง บทความวิชาการ และเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ เป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลารายไตรมาสในสาขาการผลิตเหล็กและเหล็กกล้าขั้นมูลฐานของประเทศไทย ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2557 ซึ่งเป็นช่วงที่ปริมาณการผลิตเหล็กดิบของโลกและปริมาณการผลิตเหล็กภายในประเทศมีทิศทางเพิ่มขึ้น (Sahaviriya Steel Industries Public Company Limited, 2014) จนถึงไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2565 รวมจำนวน 36 ไตรมาส อีกทั้งในช่วงปี พ.ศ. 2563 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (Structural Breaks) ส่งผลกระทบต่อการผลิตเหล็กของไทยที่ปรับตัวลดลงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมก่อสร้างและยานยนต์ (The Office of Industrial Economics, 2020) ซึ่งเป็นเพียงช่วงระยะสั้น ภายหลังสถานการณ์กลับมามีกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ใกล้เคียงปกติในปัจจุบัน ความต้องการบริโภคเหล็กในอุตสาหกรรมต่อเนื่องมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามทิศทางอุปสงค์เหล็กทั่วโลกและอุปสงค์การใช้งานเหล็กของไทย (SCB Economic Intelligence Center, 2020) การศึกษาครั้งนี้จึงไม่พิจารณาทดสอบ Structural Breaks หรือพิจารณาปัจจัย Dummy ที่เกี่ยวกับโควิด-19

แบบจำลองในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบจำลองเศรษฐมิติมหภาคของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Kitjapattanapan, 2017) ร่วมกับแบบจำลองสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions) และการศึกษาเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่าปัจจัยใดที่กำหนดหรือส่งผลต่อ Finished Steel Production Quantity โดยสมการทดสอบ เป็นดังนี้

$$\begin{aligned} \ln FSProd = & \beta_0 + \beta_1 LBP + \beta_2 \ln FSI + \beta_3 CUR + \beta_4 \ln SIPA \\ & + \beta_5 \ln GFCF + \beta_6 \ln FSC + \beta_7 \ln FSE + \beta_8 \ln SEPA \\ & + \beta_9 \ln EXC + \beta_{10} FGI + \varepsilon \end{aligned} \quad (1)$$

โดยที่ FSProd คือปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของไทย (Finished Steel Production Quantity) ซึ่งใช้เป็นตัวแปรตาม ส่วนตัวกำหนดหรือตัวแปรอิสระ ได้แก่ LBP คือดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรมเหล็ก (Labor Productivity Index) FSI คือปริมาณการนำเข้าเหล็กสำเร็จรูปของไทย (Finished Steel Import Quantity) CUR คืออัตราการใช้กำลังการผลิตในอุตสาหกรรมเหล็ก (Capacity Utilization Rate) SIPA คือราคาเหล็กนำเข้าเฉลี่ยของไทย (Finished Steel Import Price Average) GFCF คือการสะสมทุนถาวรเบื้องต้นภาคอุตสาหกรรม (Gross Fixed Capital Formation) FSC คือปริมาณการบริโภคเหล็กสำเร็จรูปของไทย (Finished Steel Consumption Quantity) FSE คือปริมาณการส่งออกเหล็กสำเร็จรูปของไทย (Finished Steel Export Quantity) SEPA คือ ราคาเหล็กส่งออกเฉลี่ยของไทย (Finished Steel Export Price Average) EXC คืออัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐ (Exchange Rate) FGI คือดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังในอุตสาหกรรมเหล็ก (Finished Goods Inventory Index) β_0 β_1 β_2 β_3 β_4 β_5 β_6 β_7 β_8 β_9 และ β_{10} คือค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficient) และ ε คือค่าความคลาดเคลื่อน (Error) ในขณะที่ตัวแปรแต่ละตัวมีหน่วยแตกต่างกันจึงปรับข้อมูลให้อยู่ในรูปของ log ฐานธรรมชาติ (Natural Logarithm) ตามวิธีการทางคณิตศาสตร์ เพื่อลดการสรุปผลวิเคราะห์ที่ผิดพลาดและขาดความน่าเชื่อถือ ตัวแปรในรูปของ log ฐานธรรมชาติ ได้แก่ $\ln FSProd$ $\ln FSI$ $\ln SIPA$ $\ln GFCF$ $\ln FSC$ $\ln FSE$ $\ln SEPA$ และ $\ln EXC$ ส่วนตัวแปร LBP CUR และ FGI จะอยู่ในรูปของร้อยละ (Percentage)

Table 2 Source of Variables

Variables	Source	Search
Finished Steel Production	Iron and Steel Institute of Thailand	https://iiu.isit.or.th/
Labor Productivity Index	The Office of Industrial Economics	https://www.oie.go.th/
Finished Steel Import	Iron and Steel Institute of Thailand	https://iiu.isit.or.th/
Capacity Utilization Rate	The Office of Industrial Economics	https://www.oie.go.th/
Steel Import Price	Iron and Steel Institute of Thailand	https://iiu.isit.or.th/
Gross Fixed Capital Formation	Office of the National Economic and Social Development Council	https://www.nesdc.go.th/
Finished Steel Consumption	Iron and Steel Institute of Thailand	https://iiu.isit.or.th/
Finished Steel Export	Iron and Steel Institute of Thailand	https://iiu.isit.or.th/
Finished Steel Export Price	Iron and Steel Institute of Thailand	https://iiu.isit.or.th/
Exchange Rate	Bank of Thailand	https://www.bot.or.th/
Finished Goods Inventory Index	The Office of Industrial Economics	https://www.oie.go.th/

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตหลักสำเร็จรูปของประเทศไทย ผลการศึกษาคือดังนี้

ผลการทดสอบและวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่นำมาใช้ในสมการทดสอบ ได้ผลสรุปดังนี้

Table 3 Descriptive Statistics for Selected Variables

Variables	N	Mean	Minimum	Maximum	Median	Std. Dev.
FSProd	36	2461.20	1500.00	3994.00	2545.72	598.35
LBP	36	101.95	91.60	118.25	101.45	5.50
FSI	36	4291.54	3270.00	6371.37	4247.60	614.83
CUR	36	50.43	42.02	60.32	49.95	4.52
SIPA	36	25629.22	18515.00	42005.00	23927.00	6214.70
GFCF	36	620381.47	530624.00	671804.00	625489.50	33764.35
FSC	36	4810.20	3700.00	6273.00	4777.42	624.17
FSE	36	508.64	329.00	825.00	491.77	113.25
SEPA	36	29590.81	22116.00	44792.00	27721.50	5311.41
EXC	36	33.0750	30.2604	36.4223	32.8682	1.7735
FGI	36	114.13	89.82	158.96	113.71	16.51

จาก Table 3 เมื่อพิจารณาตามจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 36 ตัวอย่าง ที่อยู่ระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2557-2565 พบว่า ปริมาณการผลิตหลักสำเร็จรูป (FSProd) มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 2461.20 ล้านตัน ค่าต่ำสุดรวมอยู่ที่ 1500.00 ล้านตัน ค่าสูงสุดรวมอยู่ที่ 3994.00 ล้านตัน ค่ามัธยฐานรวมอยู่ที่ 2545.72 ล้านตัน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม อยู่ที่ 598.35 ล้านตัน ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรมเหล็ก (LBP) มีค่าเฉลี่ยของข้อมูลรวมอยู่ที่ร้อยละ 101.95 ค่าต่ำสุดของข้อมูลรวมอยู่ที่ร้อยละ 91.96 ค่าสูงสุดของข้อมูลรวมอยู่ที่ร้อยละ 118.25 ค่ามัธยฐานของข้อมูลรวมที่ร้อยละ 101.45 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลรวมที่ร้อยละ 5.50 ปริมาณการนำเข้าเหล็กสำเร็จรูป (FSI) มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4291.54 ล้านตัน ค่าต่ำสุดรวมอยู่ที่ 3270.00 ล้านตัน ค่าสูงสุดรวมอยู่ที่ 6371.37 ล้านตัน ค่ามัธยฐานรวมอยู่ที่ 4247.60 ล้านตัน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมอยู่ที่ 614.83 ล้านตัน อัตราการใช้กำลังการผลิต ในอุตสาหกรรมเหล็ก (CUR) มีค่าเฉลี่ยของข้อมูลรวมอยู่ที่ร้อยละ 50.43 ค่าต่ำสุดของข้อมูลรวมอยู่ที่ร้อยละ 42.02 ค่าสูงสุดของข้อมูลรวมอยู่ที่ร้อยละ 60.32 ค่ามัธยฐานของข้อมูลรวมอยู่ที่ร้อยละ 49.95 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลรวมอยู่ที่ร้อยละ 4.52 ราคาเหล็กนำเข้าเฉลี่ย (SIPA) มีค่าเฉลี่ยของข้อมูลรวมอยู่ที่ 25629.22 บาทต่อตัน ค่าต่ำสุดของข้อมูลรวมอยู่ที่ 18515.00 บาทต่อตัน ค่าสูงสุดของข้อมูลรวมอยู่ที่ 42005.00 บาทต่อตัน ค่ามัธยฐานของข้อมูลรวมอยู่ที่ 23927.00 บาทต่อตัน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลรวมอยู่ที่ 6214.70 บาทต่อตัน การสะสมทุนถาวรเบื้องต้นภาคอุตสาหกรรม (GFCF) มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 620381.47 ล้านบาท ค่าต่ำสุดรวมอยู่ที่ 530624.00 ล้านบาท ค่าสูงสุดรวมอยู่ที่ 671804.00 ล้านบาท ค่ามัธยฐานรวมอยู่ที่ 625489.50 ล้านบาท และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมอยู่ที่ 33764.35 ล้านบาท ปริมาณการบริโภคหลักสำเร็จรูป (FSC) มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4810.20 ล้านตัน มีค่าต่ำสุดรวมอยู่ที่ 3700.00 ล้านตัน ค่าสูงสุดรวมอยู่ที่ 6273.00 ล้านตัน ค่ามัธยฐานรวมอยู่ที่ 4777.42 ล้านตัน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมอยู่ที่ 624.17 ล้านตัน ปริมาณ

การส่งออกเหล็กสำเร็จรูป (FSE) มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 508.64 ล้านบาท ค่าต่ำสุดรวมอยู่ที่ 329.00 ล้านบาท ค่าสูงสุดรวมอยู่ที่ 825.00 ล้านบาท ค่ามัธยฐานรวมอยู่ที่ 491.77 ล้านบาท และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมอยู่ที่ 113.25 ล้านบาท ราคาเหล็กส่งออกเฉลี่ย (SEPA) มีค่าเฉลี่ยของข้อมูลรวมอยู่ที่ 29590.81 บาทต่อตัน ค่าต่ำสุดของข้อมูลรวมอยู่ที่ 22116.00 บาทต่อตัน ค่าสูงสุดของข้อมูลรวมอยู่ที่ 44792.00 บาทต่อตัน ค่ามัธยฐานของข้อมูลรวมอยู่ที่ 27721.50 บาทต่อตัน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลรวมที่ 5311.41 บาทต่อตัน อัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐ (EXC) มีค่าเฉลี่ยของข้อมูลรวมอยู่ที่ 33.0750 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ค่าต่ำสุดของข้อมูลรวมอยู่ที่ 30.2604 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ค่าสูงสุดของข้อมูลรวมอยู่ที่ 36.4223 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ค่ามัธยฐานของข้อมูลรวมอยู่ที่ 32.8682 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลรวมอยู่ที่ 1.7735 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง ในอุตสาหกรรมเหล็ก (FGI) มีค่าเฉลี่ยของข้อมูลรวมอยู่ที่ร้อยละ 114.13 ค่าต่ำสุดของข้อมูลรวมอยู่ที่ร้อยละ 89.82 ค่าสูงสุดของข้อมูลรวมอยู่ที่ร้อยละ 158.96 ค่ามัธยฐานของข้อมูลรวมอยู่ที่ร้อยละ 113.71 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลรวมอยู่ที่ร้อยละ 16.51

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงอนุมานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

1. ผลการตรวจสอบคุณสมบัติข้อตกลงเบื้องต้น

1) ผลการทดสอบ Normal distribution

การตรวจ Error Terms ว่าเป็น Normal หรือไม่ ด้วยสถิติทดสอบ Shapiro-Wilk Test เนื่องจากขนาดตัวอย่าง n น้อยกว่า 50 ($n < 50$) ซึ่งผลการทดสอบจะพิจารณาเกณฑ์ค่า Significance ที่ระดับนัยสำคัญมากกว่า 0.05 หรือ p -value มากกว่า 0.05 (Shapiro & Wilk, 1965)

Table 4 Normal Distribution Test (Shapiro-Wilk Test)

Variables	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
InFSProd	.143	36	.061*	.955	36	.150*
LBP	.094	36	.200*	.969	36	.386*
InFSI	.109	36	.200*	.955	36	.148*
CUR	.085	36	.200*	.982	36	.816*
InSIPA	.090	36	.200*	.955	36	.152*
InGFCF	.129	36	.138*	.952	36	.121*
InFSC	.107	36	.200*	.973	36	.507*
InFSE	.095	36	.200*	.970	36	.421*
InSEPA	.135	36	.096*	.957	36	.173*
InEXC	.116	36	.200*	.953	36	.133*
FGI	.078	36	.200*	.951	36	.109*

Note: * p -value > 0.05

จาก Table 4 ข้อมูลที่ใช้ทดสอบทั้งหมด 36 ตัวอย่าง จำนวน 11 ตัวแปร ค่าทดสอบทางสถิติ Shapiro-Wilk Test พบว่า ปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูป (InFSProd) มีค่าเท่ากับ 0.150 ดัชนีผลิตภาพแรงงาน ในอุตสาหกรรมเหล็ก (LBP) เท่ากับ 0.386 ปริมาณการนำเข้าเหล็กสำเร็จรูป (InFSI) เท่ากับ 0.148 อัตราการใช้กำลังการผลิตอุตสาหกรรมเหล็ก (CUR) เท่ากับ 0.816 ราคาเหล็กนำเข้าเฉลี่ย (InSIPA) เท่ากับ 0.152 การสะสมทุนถาวรเบื้องต้นภาคอุตสาหกรรม (InGFCF) เท่ากับ 0.121 ปริมาณ

การบริโภคเหล็กสำเร็จรูป (InFSC) เท่ากับ 0.507 ปริมาณการส่งออกเหล็กสำเร็จรูป (InFSE) เท่ากับ 0.421 ราคาเหล็กส่งออกเฉลี่ย (InSEPA) เท่ากับ 0.173 อัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐ (InEXC) เท่ากับ 0.133 และดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังในอุตสาหกรรมเหล็ก (FGI) เท่ากับ 0.109 ผลการทดสอบทางสถิติของทั้ง 11 ตัวแปร มีค่า p-value มากกว่า 0.05 ข้อมูลเป็นแบบ Normal Distribution

2) ผลการทดสอบความแปรปรวนไม่คงที่ (Heteroskedasticity)

การทดสอบความแปรปรวนไม่คงที่ (Heteroskedasticity) การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีทดสอบแบบ White General Heteroscedasticity Test โดยประเมินจากค่าสถิติทดสอบ Obs R-Squared และค่า Chi-Square ที่ p-value มากกว่า 0.05 (White, 1980)

Table 5 White General Heteroscedasticity Test

Heteroskedasticity Test: White		Null Hypothesis: Homoskedasticity	
F-Statistic	0.770618	Prob. F(10,25)	0.6551*
Obs R-Squared	8.482266	Prob. Chi-Square(10)	0.5818*
Scaled Explained SS	5.509410	Prob. Chi-Square(10)	0.8547*

Note: *p-value > 0.05.

จาก Table 5 พบว่า ค่า p-value ของ F-Statistic มีค่าเท่ากับ 0.6551 ค่า p-value ของ Obs R-Squared มีค่าเท่ากับ 0.5818 และค่า p-value ของ Scaled Explained SS มีค่าเท่ากับ 0.8547 กล่าวได้ว่าค่า p-value ของทุกตัวแปรมีค่ามากกว่า 0.05 ข้อมูลไม่เกิดปัญหาความแปรปรวนไม่คงที่

3) ผลการทดสอบปัญหา Autocorrelation

การตรวจปัญหา Autocorrelation เป็นการทดสอบสหสัมพันธ์อัตโนมัติหรือสหสัมพันธ์เชิงอนุกรมเวลา จากสถานการณ์ที่ Error Terms ไม่เป็นอิสระต่อกันในระหว่างเวลา เนื่องจากข้อมูลเป็นแบบอนุกรมเวลา โดยประเมินค่าสถิติ Durbin-Watson อยู่ในช่วง 1.5 – 2.5 (Piriyakul, 2001)

Table 6 Durbin-Watson Test

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Durbin-Watson
1	.945	.893	.856	2.179

จาก Table 6 พบว่า ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรมเหล็ก (LBP) ปริมาณการนำเข้าเหล็กสำเร็จรูป (InFSI) อัตราการใช้กำลังการผลิตในอุตสาหกรรมเหล็ก (CUR) ราคาเหล็กนำเข้าเฉลี่ยของไทย (InSIPA) การสะสมทุนถาวรเบื้องต้นภาคอุตสาหกรรม (InGFCF) ปริมาณการบริโภคเหล็กสำเร็จรูป (InFSC) ปริมาณการส่งออกเหล็กสำเร็จรูป (InFSE) ราคาเหล็กส่งออกเฉลี่ย (InSEPA) อัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐ (InEXC) และดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังอุตสาหกรรมเหล็ก (FGI) มีผลการทดสอบค่าสถิติ Durbin-Watson เท่ากับ 2.179 กล่าวได้ว่า ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

4) ผลการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

การทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุเพื่อวิเคราะห์ตัวแปรอิสระมีค่าสหสัมพันธ์ค่อนข้างสูงแต่ไม่สมบูรณ์ โดยการใช้การทดสอบทางสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation

Coefficient) ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.8 ร่วมกับการทดสอบค่า Tolerance เกณฑ์มากกว่า 0.1 และการทดสอบค่า Variance Inflation Factor (VIF) เกณฑ์น้อยกว่า 10 (Sangsuriyaroj, 2018)

จาก Table 7 ด้านล่าง พบว่า ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรมเหล็ก (LBP) ปริมาณการนำเข้าเหล็กสำเร็จรูป (InFSI) อัตราการใช้กำลังการผลิตอุตสาหกรรมเหล็ก (CUR) ราคาเหล็กนำเข้าเฉลี่ย (InSIPA) การสะสมทุนถาวรเบื้องต้น ในภาคอุตสาหกรรม (InGFCF) ปริมาณการบริโภคเหล็กสำเร็จรูป (InFSC) ปริมาณการส่งออกเหล็กสำเร็จรูป (InFSE) ราคาเหล็กส่งออกเฉลี่ย (InSEPA) อัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐ (InEXC) และดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังในอุตสาหกรรมเหล็ก (FGI) ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Pearson correlation ของตัวแปรอิสระทั้ง 10 ตัว มีค่าน้อยกว่า 0.8 กล่าวคือ ไม่มีความสัมพันธ์กันสูงเกินไปหรือไม่เกิดปัญหา Multicollinearity

Table 7 Pearson Correlation Test

Variable	InFSProd	LBP	InFSI	CUR	InSIPA	InGFCF	InFSC	InFSE	InSEPA	InEXC	FGI
InFSProd	1.000										
LBP	.102	1.000									
InFSI	-.066	.166	1.000								
CUR	-.240	.380*	.492**	1.000							
InSIPA	.067	.206	-.251	-.275	1.000						
InGFCF	.189	-.187	-.003	.175	.195	1.000					
InFSC	.705**	.255	.339*	.174	-.217	-.014	1.000				
InFSE	-.054	.219	.168	.426**	.393*	.323	.024	1.000			
InSEPA	.268	.291	-.010	-.189	.712**	.134	.034	.089	1.000		
InEXC	.104	-.092	-.077	-.198	.159	-.183	-.218	.101	-.128	1.000	
FGI	.276	-.138	.006	.045	.574**	.574**	-.004	.502**	.392*	.139	1.000

Note: *p-value < 0.05 and **p-value < 0.01

Table 8 Tolerance and Variance Inflation Factor Test

Variables	Tolerance	VIF
LBP	.425	2.351
InFSI	.612	1.609
CUR	.404	2.478
InSIPA	.229	4.362
InGFCF	.547	1.828
InFSC	.671	1.490
InSEPA	.365	2.741
InEXC	.709	1.411
FGI	.311	3.214
InFSE	.408	2.453

จาก Table 8 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 10 ตัวแปรประกอบด้วย ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรมเหล็ก (LBP) ปริมาณการนำเข้าเหล็กสำเร็จรูป (InFSI) อัตราการใช้กำลังการผลิตอุตสาหกรรมเหล็ก (CUR) ราคาเหล็กนำเข้าเฉลี่ย (InSIPA) การสะสมทุนถาวรเบื้องต้นภาคอุตสาหกรรม

(InGFCF) ปริมาณการบริโภคเหล็กสำเร็จรูป (InFSC) ราคาเหล็กส่งออกเฉลี่ย (InSEPA) อัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐ(InEXC) ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังอุตสาหกรรมเหล็ก (FGI) และปริมาณการส่งออกเหล็กสำเร็จรูป (InFSE) ผลทดสอบค่า Tolerance ของทุกตัวแปร มีค่าเท่ากับ 0.425 0.612 0.404 0.229 0.547 0.671 0.365 0.709 0.311 และ 0.408 ตามลำดับ ซึ่งค่าทดสอบมากกว่า 0.1 และผลทดสอบค่า VIF ของทุกตัวแปรมีค่าเท่ากับ 2.351 1.609 2.478 4.362 1.828 1.490 2.741 1.411 3.214 และ 2.453 ตามลำดับ ซึ่งค่าทดสอบน้อยกว่า 10 กล่าวคือ จากผลการทดสอบไม่พบปัญหา Multicollinearity

2. ผลการทดสอบและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

การทดสอบและวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณครั้งนี้ ใช้วิธีแบบ Enter Multiple Regressions โดยนำตัวแปรอิสระทุกตัวเข้าทดสอบในสมการพร้อมกัน ผลการทดสอบเป็นดังนี้

จาก Table 9 ผลการทดสอบและการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประสิทธิภาพการพยากรณ์หรือความสัมพันธ์ของปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.945 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R-squared) เท่ากับร้อยละ 89.30 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่ปรับแล้ว (Adjusted R-squared) เท่ากับร้อยละ 85.00 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 9.60 หมายความว่า ตัวแปรอิสระประกอบด้วย ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรมเหล็ก (LBP) ปริมาณการนำเข้าเหล็กสำเร็จรูป (InFSI) อัตราการใช้กำลังการผลิตอุตสาหกรรมเหล็ก (CUR) ราคาเหล็กนำเข้าเฉลี่ย (InSIPA) การสะสมทุนถาวรเบื้องต้นในภาคอุตสาหกรรม (InGFCF) ปริมาณการบริโภคเหล็กสำเร็จรูป (InFSC) ราคาเหล็กส่งออกเฉลี่ย (InSEPA) อัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐ (InEXC) และดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังในอุตสาหกรรมเหล็ก (FGI) สามารถพยากรณ์หรืออธิบายความสัมพันธ์ปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย (InFSProd) ในช่วงปี พ.ศ. 2557-2565 ได้ร้อยละ 85.00 มีค่า p-value เท่ากับ 0.039 0.004 0.002 0.003 0.009 0.000 0.005 0.000 และ 0.022 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

ผลการทดสอบยังพบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ (Beta) ของตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย (InFSProd) ประกอบด้วย ดัชนีผลิตภาพแรงงานในอุตสาหกรรมเหล็ก (LBP) มีค่าเท่ากับ 0.218 การสะสมทุนถาวรเบื้องต้นภาคอุตสาหกรรม (InGFCF) เท่ากับ 0.252 ปริมาณการบริโภคเหล็กสำเร็จรูป (InFSC) เท่ากับ 0.760 ราคาเหล็กส่งออกเฉลี่ย (InSEPA) เท่ากับ 0.358 อัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐ (InEXC) เท่ากับ 0.326 และดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังในอุตสาหกรรมเหล็ก (FGI) เท่ากับ 0.291 ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ (Beta) ของตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย (InFSProd) ประกอบด้วย ตัวแปรปริมาณการนำเข้าเหล็กสำเร็จรูป (InFSI) เท่ากับ -0.268 อัตราการใช้กำลังการผลิตอุตสาหกรรมเหล็ก (CUR) เท่ากับ -0.388 และราคาเหล็กนำเข้าเฉลี่ย (InSIPA) เท่ากับ -0.509 ส่วนปริมาณการส่งออกเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย (InFSE) ผลการทดสอบพบว่า ค่า p-value เท่ากับ 0.988 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 กล่าวได้ว่า ตัวแปรไม่สามารถพยากรณ์หรืออธิบายความสัมพันธ์ปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย (InFSProd) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Table 9 Enter Multiple Regression Test

	Model	B	SE _b	Beta	t-statistics	Sig.
1	(Constant)	-21.408	7.308		-2.929	.007**
	LBP	.010	.005	.218	2.176	.039*
	lnFSI	-.483	.150	-.268	-3.216	.004**
	CUR	-.021	.006	-.388	-3.405	.002**
	lnSIPA	-.891	.274	-.509	-3.245	.003**
	lnGFCF	1.116	.393	.252	2.841	.009**
	lnFSC	1.476	.156	.760	9.452	.000**
	lnSEPA	.901	.295	.358	3.054	.005**
	lnEXC	1.497	.358	.326	4.188	.000**
	FGI	.004	.002	.291	2.452	.022*
	lnFSE	-.002	.120	-.002	-.015	.988
R = 0.945 ^a R ² = 0.893 SE _{est} =0.096 Sig.F=0.000* Durbin-Watson=2.179						
R ² _{Adj} = 0.850 F = 20.895* R ² _{change} =0.893 F _{change} =2.859*						

Note: *p-value < 0.05 and **p-value < 0.01, SE: Standard Error.

3. สรุปสมการพยากรณ์หรือสมการทดสอบจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสามารถสร้างสมการพยากรณ์หรือสมการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปกับปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \ln\text{FSProd} = & -21.41 + 0.01(\text{LBP}) - 0.48(\ln\text{FSI}) - 0.02(\text{CUR}) - 0.89(\ln\text{SIPA}) \\ & + 1.12(\ln\text{GFCF}) + 1.48(\ln\text{FSC}) + 0.90(\ln\text{SEPA}) + 1.49(\ln\text{EXC}) \\ & + 0.004(\text{FGI}) \end{aligned} \quad (2)$$

สรุปและการอภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2557-2565 วัดค่าตัวแปรโดยใช้โมเดลแบบจำลองเศรษฐกิจมิติมหภาค ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Kitjapattanapan, 2017) พบว่า ปัจจัยด้านดัชนีผลิตภาพแรงงานในอุตสาหกรรมเหล็ก การสะสมทุนถาวรเบื้องต้นภาคอุตสาหกรรม ปริมาณการบริโภคเหล็กสำเร็จรูปของไทย ราคาเหล็กส่งออกเฉลี่ยของไทย อัตราแลกเปลี่ยน สรอ. และดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังอุตสาหกรรมเหล็ก มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งจากข้อมูลเปรียบเทียบในช่วงปี พ.ศ. 2557-2565 ของดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม ดัชนีผลิตภาพแรงงาน อุตสาหกรรม และดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังในสาขาการผลิตโลหะขั้นมูลฐานไทย (The Office of Industrial Economics, 2022) การสะสมทุนถาวรเบื้องต้นของภาคอุตสาหกรรมไทย (Office of the National Economic and Social Development Council, 2022) ปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูป ปริมาณการบริโภคเหล็กสำเร็จรูป และราคาเหล็กส่งออกเฉลี่ยของไทย (Iron and Steel Institute of Thailand, 2022) และอัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐ (Bank of Thailand, 2022) มีแนวโน้มการขยายตัวไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Budhari (2011) และ Kilenthong et al. (2012) พบว่า แรงงานและทุนเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญของผลิตภาพการผลิต เช่นเดียวกับ

Kerdphol (2016) และ Bank of Thailand (2018) ที่พบว่าราคาหรือมูลค่าการส่งออกโลหะของไทย เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าการลงทุนจากประเทศญี่ปุ่นในอุตสาหกรรมโลหะของประเทศไทย ในขณะที่ Iron and Steel Institute of Thailand (2019) สอดคล้องกับ Puttarak (2021) และ Krungsri Research (2022) พบว่าการผลิตเหล็กขยายตัวตามทิศทางอุปสงค์การบริโภคเหล็กทั่วโลกและ The Office of Industrial Economics (2021) ยังพบว่า ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังในอุตสาหกรรมการผลิตเหล็กของไทย ส่งผลในด้านบวกต่อดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านปริมาณการนำเข้าเหล็กสำเร็จรูปของไทย อัตราการใช้กำลังการผลิตในอุตสาหกรรมเหล็ก และราคาเหล็กนำเข้าเฉลี่ยของไทย มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อปริมาณการผลิต เหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เหตุผลด้วยประเทศไทยยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบเหล็กจากต่างประเทศเพื่อการผลิตสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย เนื่องจากข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีการผลิตและการขาดอุตสาหกรรมเหล็กต้นน้ำ (Iron and Steel Institute of Thailand, 2019) อีกทั้งยังได้รับผลกระทบของราคาเหล็กจากการทุ่มตลาดสินค้าเหล็กทั่วโลกของจีน (Khonkhlong, 2022) สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Dumkum (2021) ที่พบว่าปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปในประเทศไทยและดัชนีราคาเหล็กนำเข้า เป็นปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อนจากประเทศจีน ผลกระทบดังกล่าวจึงสะท้อนต่อการลดลงของปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของไทย และจากผลการศึกษาค่าเฉลี่ยข้อมูลรวมในช่วงปี พ.ศ. 2557-2565 ของอัตราการใช้กำลังการผลิตในอุตสาหกรรมเหล็กของไทย อยู่ที่ร้อยละ 50.43 Amnuaykanjanasin (2018) อธิบายว่า อัตราการใช้กำลังการผลิตที่ต่ำกว่าร้อยละ 60 เป็นเครื่องชี้ว่าภาคอุตสาหกรรมกำลังมีปัญหา เพราะมีกำลังการผลิตส่วนเกินหรือเหลือใช้ ในทางตรงกันข้าม การศึกษาของ Rattanasittikul (n.d.) พบว่า อัตราการใช้กำลังการผลิตประมาณร้อยละ 80 ขึ้นไป เป็นเครื่องชี้ว่าอุตสาหกรรมกำลังจะมีปัญหาการขาดแคลนกำลังการผลิต อาจจะต้องเพิ่มการลงทุนและขยายกำลังการผลิต ส่วนปัจจัยด้านปริมาณการส่งออกเหล็กสำเร็จรูปไม่ส่งผลต่อปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของไทยเน้นการผลิตเพื่อความเพียงพอต่ออุปสงค์การบริโภคภายในประเทศมากกว่าการส่งออก สอดคล้องกับการศึกษาในอดีตของ Iron and Steel Institute of Thailand (2021) ที่พบว่าการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของไทยมุ่งเน้นผลิตเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศมากกว่าการผลิตเพื่อส่งออกประมาณร้อยละ 91 ต่อ 9

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยเชิงบวกที่ส่งผลต่อปริมาณการผลิตเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย ได้แก่ ดัชนีผลิตภาพแรงงาน การสะสมทุนถาวรเบื้องต้น การบริโภคเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย ราคาเหล็กส่งออกเฉลี่ย อัตราแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังในอุตสาหกรรมเหล็กของประเทศไทย ส่วนปัจจัยเชิงลบ ได้แก่ การนำเข้าเหล็กสำเร็จรูปของประเทศไทย ราคาเหล็กนำเข้าเฉลี่ย และอัตราการใช้กำลังการผลิตในอุตสาหกรรมเหล็กของประเทศไทย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ภาครัฐและภาคเอกชนควรสนับสนุนให้อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่อง มีการบริโภคเหล็กที่ผลิตภายในประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อลดการนำเข้าเหล็กจากต่างประเทศ โดยส่งเสริมให้อุตสาหกรรมการผลิตเหล็กได้คุณภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) การส่งเสริมสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนให้แก่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเหล็กของประเทศไทยได้ปรับปรุงและพัฒนาระบบสายการผลิตให้มีความทันสมัยและต่อเนื่อง การยกระดับทักษะฝีมือแรงงานโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเพิ่ม

ประสิทธิภาพของอัตราการผลิต และเพิ่มศักยภาพให้กับอุตสาหกรรมการผลิตหลักสำเร็จรูปของประเทศไทยในการแข่งขันกับอุตสาหกรรมหลักต่างประเทศของโลกได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตหรือการวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลแบบอนุกรมเวลา (Time Series Data) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตหลักสำเร็จรูปของประเทศไทย อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาแต่ละช่วงมีความไม่คงที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของสมการทดสอบมีความสัมพันธ์ไม่แท้จริง การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพทั้งการปรับตัวในช่วงระยะสั้น (Error Correction Model: ECM) และความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว (Cointegration) เพื่อให้ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถอธิบายแนวโน้มของสถานการณ์ทั้งช่วงเวลาระยะสั้นและต่อเนื่องในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) การศึกษาปัจจัยที่กำหนดปริมาณการผลิตหลักสำเร็จรูปของประเทศไทยในครั้งนี้ มีข้อจำกัดในเรื่องของตัวแปรการสะสมทุนถาวรเบื้องต้น เนื่องจากใช้ข้อมูลภาพรวมของทุกสาขาในภาคอุตสาหกรรมของไทย ทั้งสาขาการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม สาขาไฟฟ้า สาขาเหมืองแร่ และสาขาประปา การศึกษาครั้งต่อไปหากมีการปรับข้อมูลตัวแปรเป็นการสะสมทุนถาวรเบื้องต้นเฉพาะในสาขาการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม หรือรายสาขาการผลิตโลหะขั้นมูลฐานของไทย อาจจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในผลการศึกษาได้มากขึ้น เพื่อที่จะสามารถเตรียมความพร้อมต่อการปรับตัว ให้เข้ากับสถานการณ์ด้านการแข่งขันของภาคธุรกิจในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Amnuaykanjanasin, A. (2018). *Looking the Capacity Utilization: Determine the Investment Trend of Industrial*. Retrieved from <https://www.oie.go.th/assets/portals/1/fileups/2/files/ArticlesAnalysis/capu.pdf>
- Bank of Thailand. (2018). *Monetary Policy Committee 2018: Real Effective Exchange Rate (REER)*. Retrieved from https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/MonetPolicyCommittee/MPR/BOX_MPR/BOX_MPR_22561_2.pdf
- Bank of Thailand. (2022). *Exchange Rate*. Retrieved from <https://www.bot.or.th/th/statistics/exchange-rate.html>
- Benjamin, A. F. (2016). The Relationship Between Inventory Management and Productivity in Ghanaian Manufacturing Industries Tutor: Prempeh College, Ghana. *International Journal of Innovative Research & Development*, 5(7), 25-28.
- Budhari, A. (2011). *Labour Productivity Index*. Retrieved from <https://www.ryt9.com/s/bot/1060379>
- Butsaenkom, P. (2012). Variable Selection in Multiple Linear Regression Analysis. *The Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*, 17(1), 43-60.

- Dumkum, P. (2021). *Factors Affecting to Demand of Hot Rolled Steel Import from China of Thailand*. Bangkok: The University of the Thai Chamber of Commerce.
- Jairi, I., & Ismail, R. (2006). Technical Efficiency and Technical Change on Total Factor Productivity Growth in Malaysian Manufacturing Sector. *MRPA Paper*, 1966.
- Janthaboon, M. (2018). Causal Relationship of Factors Influencing the Performance of Steel Industry. *Journal of Yanasangvorn Research Institute*, 10(1), 129-139.
- Kerdphol, S. (2016). Factors Affecting Japanese Direct Investment in Automotive: Metal and Electrical Appliances Industries of Thailand. *Journal of Management Science Chiangrai Rajabhat University*, 11(1), 80-109.
- Khonkhlong, S. (2022). A study on China's Overcapacity Problem Solving with Belt and Road Initiative: Case of the Steel Industry. *Dhonburi Rajabhat University Journal*, 16(1), 56-75.
- Kilenthong, W. T. (2012). *Factors Driving Total Factor Productivity after the Financial Crisis 1997* Bangkok. Thailand Science Research and Innovation (TSRI). (In Thai)
- Kim, Y. (1999). *Economic Capacity Utilization and Its Determinants: Theory and Evidence*. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/41798892>
- Kitjapattanapan, N. (2017). *Industrial GDP Forecast*. The Office of Industrial Economics.
- Korkmaz, S. (2017). *The Relationship Between Labor Productivity and Economic Growth in OECD Countries*. Retrieved from <https://ccsenet.org/journal/index.php/ijef/article/view/66863>
- Krungsri Research. (2022). *Industry Summary Outlook 2022-2024*. Krungsri Research.
- Iron and Steel Institute of Thailand. (2019). *Study of Steel Production Potential for the Industry Potential Report*. Bangkok: Iron and Steel Institute of Thailand.
- Iron and Steel Institute of Thailand. (2021). *Steel Industry Yearly Report 2021*. Bangkok: Iron and Steel Institute of Thailand.
- Iron and Steel Institute of Thailand. (2022). *Steel Industry Yearly Report 2022*. Bangkok: Iron and Steel Institute of Thailand.
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2022). *Productivity and Capital*. Office of the National Economics and Social Development Council.
- Panpiemras, P., Hirankasi, P., Kumla, J., Pringpong, S., Charusreni, Y., & Sanphawittayasiri, S. (2012). *Development of Thailand Production Potential Analysis System Using Fiscal Policy*. Bangkok: Fiscal Policy Office.
- Phusee-orn, S. (2011). *Statistical Methods for Social Sciences and Humanities*. Mahasarakham University.
- Ping, Y. (2014). *Stress the Effect of Consumption on Production Chinese Economic Studies Volume 17, 1984 - Issue 4*.
- Piriyakul, M. (2001). Regression Assumption and Regression Process. *Ramkhamhaeng Research Journal of Sciences and Technology*, 30(2), 67-81.

- Puttarak, S. (2021). Factors Affecting Small and Medium Sized Iron and Metal Industry (SMEs) Enterprises in Thailand. *Journal of MCU Loei Review*, 2(3), 7-21.
- Rarongkham, T. (2019). *Relationships Between Productivity Management Potentiality and Corporate Success of Steel Industry in Thailand*. Mahasarakham University.
- Rattapisuttikul, K. (n.d.). *Increasing Energy Efficiency with Hot Charge Process for Factories with Blast Furnaces Steel with Electric Arc Furnace (EAF)*. Department of Alternative Energy Development and Efficiency.
- Sahaviriya Steel Industries Public Company Limited. (2014). *Steel Situation Analysis and Explained by Management Center 2/2014*. Retrieved from <https://www.ssi-steel.com/wp-content/uploads/2020/10/20140814-ssi-mdna-2q2014-th.pdf>
- Sangsuriyaroj, T. (2018). The Economic Factors Affecting the Trading Value of Securities of Domestic Retail Investors through the Stock Exchange of Thailand. *Journal of Suvarnabhumi Institute of Technology*, 6(2), 429-446.
- Shapiro, S.S., & Wilk, M.B. (1965). *An Analysis of Variance Test for Normality Complete Samples*. *Biometrika*: 52 (3/4), 591-611. Retrieved from <http://www.jstor.org/discover/10.2307/2333709>
- SCB Economic Intelligence Center. (2020). *Looking the Thai Steel Industry Faces Significant Challenges both Demand and Price from the Impact of COVID-19: Encourage Entrepreneurs to Accelerate Adaptation*. Retrieved from [https://www.scbeic.com/th/detail/file/product/6867/fo79whsm74/EIC-Note Steel_COVID_20200609.pdf](https://www.scbeic.com/th/detail/file/product/6867/fo79whsm74/EIC-Note%20Steel_COVID_20200609.pdf)
- The Office of Industrial Economics. (2020). *Capacity Utilization Rate: I-Index*. Retrieved from <https://www.oie.go.th/assets/portals/1/fileups/2/files/ArticlesAnalysis/capu.pdf>
- The Office of Industrial Economics. (2021). *Capacity Utilization Rate: I-Index*. Retrieved from <https://www.oie.go.th/assets/portals/1/fileups/2/files/ArticlesAnalysis/capu.pdf>
- The Office of Industrial Economics. (2022). *Finished Goods Inventory Index: I-Index*. Retrieved from https://data.go.th/th/dataset/48_08
- Thongphakde, N., Termpaiboon, J., & Puapanwattana, P. (1999). *Enhancing Competitiveness: Thailand's Economic and Trade Trends Report*. International Trade Sector: Thailand Development Research Institute.
- White, H. (1980). *White General Heteroscedasticity Test*. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/1912934>

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของผู้บริโภค Gen Z ในจังหวัดสงขลา

Factors Influencing the Decision to Apply for VIP Membership on the YOUKU Online Video Application of Gen Z Consumers in Songkhla Province

กมลทิพย์ รัตนแป้น¹ กิตติมา ง่วนสน¹ และวิลาวลัย จันทรศรี^{2*}

Kamonthip Rattanapaen¹ Kittima Nguanson¹ and Wilawan Jansri^{2*}

วันที่รับบทความ : 18/04/2567

วันแก้ไขบทความ : 16/07/2567

วันตอบรับบทความ : 08/10/2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษาคือ กลุ่ม Gen Z ที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี และเคยสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ในจังหวัดสงขลา จำนวน 250 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Smart PLS สำหรับวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้างแบบกำลังสองที่น้อยที่สุดบางส่วน (PLS-SEM) ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านความหลากหลายของเนื้อหา ปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้งาน ปัจจัยด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ และปัจจัยด้านความรู้สึกถึงประโยชน์ในการใช้งานมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยจะมีประโยชน์กับผู้ประกอบการในการพัฒนาแอปพลิเคชันให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

คำสำคัญ: ความหลากหลายของเนื้อหา ความสะดวกในการใช้งาน คุณภาพผลิตภัณฑ์ ความรู้สึกถึงประโยชน์ในการใช้งาน การตัดสินใจสมัครใช้บริการ

Abstract

This research aims to study the factors influencing Generation Z's decision to apply for VIP membership in the YOUKU online video application in Songkhla province. The sample consists of 250 people from Generation Z, aged 18-25 years, who previously subscribed as VIP members of YOUKU in Songkhla province. The research applies purposive sampling and employs a questionnaire as a research tool. Data analysis is conducted using Smart PLS for Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM). The results of the research found that content variety, perceived ease of use,

¹ นิสิตหลักสูตร บธ.บ. สาขาวิชาการค้าสมัยใหม่และนวัตกรรมบริการ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

BBA Student, Program in Modern Trade and Service Innovation, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาบริหารธุรกิจคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Assistant Professor Dr., Department of Business Administration, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University

* Corresponding author: E-mail address: wilawan@tsu.ac.th

product quality, and perceived usefulness influence Generation Z's decision to apply for VIP membership on the YOUKU online video platform in Songkhla province. The results of this research will be valuable to entrepreneurs who design applications that fit the preferences of their target audience.

Keywords: Content Variety, Perceived Ease of Use, Product Quality, Perceived Usefulness, Subscription Decision-making

บทนำ

ในยุคที่เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการแบ่งปันข้อมูลและความรู้ ซึ่งในประเทศไทยมีจำนวนประชากรที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตอยู่ทั้งหมด 61.21 ล้านคน ในขณะเดียวกัน การใช้โซเชียลมีเดียก็มีจำนวนผู้ใช้งานอยู่ทั้งสิ้น 52.25 ล้านคน (Chantasaeng, 2023) และคนไทยชอบดู VDO on Demand มีจำนวนมากถึง 26 ล้านคน (Trend, 2023) และปัจจุบันกลุ่มผู้ใช้งานรุ่น Z หรือคนรุ่นใหม่เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงตลาดอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ ความเข้าใจในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคนรุ่น Gen Z จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง (Pintokaa, 2023)

YOUKU เป็นแอปพลิเคชันสตรีมมิงวิดีโอออนไลน์ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในประเทศจีน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบริษัท Alibaba Group ที่เป็นผู้นำด้านพัฒนาเทคโนโลยีและการค้าออนไลน์ในระดับโลก แอปพลิเคชันนี้มุ่งเน้นในการสร้างและแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ผ่านทางวิดีโอ ภายใน YOUKU มีเนื้อหาคอนเทนต์ที่หลากหลายรูปแบบ เช่น ซีรีส์จีนที่มีความนิยม หนังสั้น การ์ตูน และทีวีโชว์จีน เพื่อให้ผู้ใช้ได้รับประสบการณ์การเข้าถึงเนื้อหาที่มีคุณภาพสูง แอปพลิเคชันนี้ยังมีฟังก์ชันแปลภาษาที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถรับชมเนื้อหาในภาษาที่เข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยมีภาษาให้เลือกมากถึง 9 ภาษา ทำให้การเข้าถึงเนื้อหาที่มีคุณภาพสูงและครอบคลุมความต้องการของผู้ใช้ Gen Z ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบการสมัครสมาชิก VIP ช่วยให้ผู้ใช้ได้รับประสบการณ์การรับชมที่ต่อเนื่องและไม่มีโฆษณา การพัฒนาและปรับปรุงคอนเทนต์ในทิศทางที่ผู้ใช้ต้องการจะเป็นจุดเน้นเพื่อเพิ่มความพึงพอใจและความผูกพันในการใช้แอปพลิเคชันในระยะยาว (Pintokaa, 2023) และ YOUKU ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากทั้งในไทยและต่างประเทศ โดย YOUKU เป็นแอปพลิเคชันที่มีผู้ใช้งาน มากกว่า 580 ล้านแอคเคาท์ และมีเนื้อหาวิดีโอออนไลน์ที่มีให้รับชมมากกว่า 4,000 เรื่อง ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกที่หลากหลายในการรับชมเนื้อหาวิดีโอออนไลน์ (Smith, 2023)

กลุ่ม Gen Z คิดเป็นประมาณ 1 ใน 4 ของจำนวนประชากรไทย หรือราว 19% ของจำนวนประชากรไทยทั้งหมด (Gigolo, 2021) ถือเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นในยุคที่เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์เป็นส่วนสำคัญของชีวิตประจำวัน พวกเขามีความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีต่างๆ อย่างชาญฉลาด จากการเติบโตพร้อมกับเทคโนโลยี พวกเขามีความรู้และความคาดหวังที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ ที่ไม่ได้เติบโตในสภาพแวดล้อมเทคโนโลยี การเข้าใจความต้องการและความคาดหวังของกลุ่ม Gen Z เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงแอปพลิเคชัน เนื่องจากพวกเขามีความพึงพอใจที่สูงในการเข้าถึงเนื้อหาที่มีคุณภาพและเข้ากับความต้องการของพวกเขาอย่างแม่นยำ การพัฒนาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและน่าสนใจตามแนวโน้มและความต้องการของ Gen Z เป็นจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความสุขในการใช้งานแอปพลิเคชัน ด้วยความเข้าใจในความเชี่ยวชาญและความคาดหวังของกลุ่ม Gen Z แอปพลิเคชันสามารถพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของพวกเขาได้อย่าง

เต็มที่ นอกจากนี้ การสร้างประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพสูงสำหรับ Gen Z จะช่วยสร้างความพึงพอใจและความผูกพันที่ยาวนานต่อแอปพลิเคชันในระยะยาว (Bangkok Bank, 2021)

ความหลากหลายของเนื้อหา ความสะดวกในการใช้งาน คุณภาพของผลิตภัณฑ์ และความรู้สึกถึงประโยชน์ในการใช้งาน เป็นตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดการตัดสินใจของ Gen Z ในการสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ด้วยเนื้อหาที่หลากหลายและน่าสนใจ รวมถึงความสะดวกในการใช้งานและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เป็นปัจจัยที่สร้างประสบการณ์การรับชมที่มีความพิเศษและดี (Paalwat, 2022) ความรู้สึกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการสมัครสมาชิก VIP ยังเสริมความพร้อมในการลงทุนกับแอปพลิเคชัน YOUKU และเพิ่มความพึงพอใจในประสบการณ์การรับชมที่สร้างขึ้นโดย YOUKU ทำให้ Gen Z สามารถตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP อย่างมั่นใจและเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ที่น่าตื่นตาตื่นใจในการใช้งานแอปพลิเคชันนี้ (Phaowichajon, 2019) อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่ศึกษาการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ยังมีจำนวนน้อย จึงเป็นโอกาสในการขยายข้อมูลและการศึกษาครั้งนี้จะมีประโยชน์ในการเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของ Gen Z ในการใช้แอปพลิเคชัน และจะทำให้องค์กรพัฒนากลยุทธ์ที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z โดยผู้วิจัยจะศึกษาเรื่องความหลากหลายของเนื้อหาที่น่าสนใจ ความสะดวกสบายในการใช้งาน คุณภาพของผลิตภัณฑ์ และความรู้สึกถึงประโยชน์ในการใช้งาน และวิเคราะห์ว่าปัจจัยเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ซึ่งวิจัยนี้จะช่วยให้องค์กรเข้าใจถึงความต้องการและความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมายในแอปพลิเคชัน และเพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปพัฒนาและปรับปรุงแอปพลิเคชันให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความหลากหลายของเนื้อหา ความสะดวกในการใช้งาน คุณภาพภาพผลิตภัณฑ์ และความรู้สึกถึงประโยชน์ในการใช้การที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน YOUKU ของกลุ่ม Gen Z ในจังหวัดสงขลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา และเพื่อให้องค์กรสามารถนำข้อมูลนี้ไปพัฒนาและปรับปรุงแอปพลิเคชันให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อทราบถึงความต้องการของกลุ่ม Gen Z ในการใช้แอปพลิเคชัน YOUKU เป็นสิ่งที่จะทำให้องค์กรมีข้อมูลที่มีคุณค่าในการปรับปรุงและพัฒนาบริการให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ยังช่วยให้องค์กรมีการตัดสินใจที่มีเหตุผลและมีความคาดหวังในการพัฒนาและลงทุนแอปพลิเคชันในอนาคต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงกลุ่ม Gen Z และสร้างความพึงพอใจในผู้ใช้งานเพิ่มขึ้น

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการ

Oppenheim (as cited in Pankham, 2021) อธิบายว่า การตัดสินใจซื้อ เป็นกระบวนการที่ผู้บริโภคทำเมื่อต้องการที่จะเลือกซื้อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบริการที่มีอยู่ในตลาด และกระบวนการนี้จำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจเรื่องการเลือกซื้อเหล่านั้น กระบวนการดังกล่าวมีความสำคัญอย่างมากในการบริหารจัดการทั้งในระดับครอบครัวและที่ต่างๆ อีกทั้งในด้านของสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่มีการเสนอให้เลือกซื้อ แม้จะมีการชำระค่าบริการแบบรายเดือน เมื่อสิ่งนั้นมีประโยชน์สูงสุดต่อผู้บริโภค จึงจะตัดสินใจเลือกที่จะซื้อสินค้า หรือบริการนั้นๆ นอกจากนี้ Philip Kotler & Kevin Keller (as cited in Tinnapop, 2022) ได้อธิบาย ทฤษฎีการตัดสินใจในการซื้อว่า เป็นแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคในการซื้อสินค้าหรือบริการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1.การรับรู้ปัญหา (Problem Recognition) กระบวนการเริ่มต้นเมื่อผู้บริโภครับรู้ถึงปัญหาหรือความต้องการ ที่อาจมาจากปัจจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการพื้นฐานหรือสิ่งกระตุ้นจากสภาวะภายนอก เช่น การเห็นโฆษณาหรือสิ่งพิมพ์

2.การค้นหาข้อมูล (Information Search) เมื่อความต้องการถูกกระตุ้นขึ้นมาแล้ว ผู้บริโภคจะพยายามค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่เป็นตัวเลือก เพื่อใช้ในกระบวนการตัดสินใจ การค้นหาข้อมูลอาจมาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น บุคคลที่เชื่อถือได้หรือสื่อสารมวลชน

3.การประเมินทางเลือก (Evaluation of Alternatives) ผู้บริโภคจะทำการประเมินและเปรียบเทียบสิ่งเลือกต่าง ๆ ที่พบในขั้นตอนที่แล้ว โดยพิจารณาถึงประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับจากสิ่งเหล่านั้น

4.การตัดสินใจซื้อ (Purchase Decision) หลังจากการประเมินทางเลือกแล้ว ผู้บริโภคจะตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าหรือบริการที่ถูกพิจารณาว่าตอบสนองความต้องการและประโยชน์ที่สูงที่สุด

5.ความรู้สึกภายหลังการซื้อ (Post Purchase Behavior) หลังจากการซื้อสินค้าหรือบริการเสร็จสิ้น ผู้บริโภคจะมีความรู้สึกต่อผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้น อาจเป็นความพึงพอใจหรือไม่พอใจ และอาจมีผลต่อการตัดสินใจซื้อในครั้งถัดไป

ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้ การตัดสินใจ คือ กระบวนการตัดสินใจที่คน Gen Z จะซื้อหรือสมัครใช้บริการแอปพลิเคชัน YOUKU โดยพิจารณาจากปัจจัยดังนี้ คือ ความหลากหลายของเนื้อหา ความสะดวกในการใช้งาน คุณภาพผลิตภัณฑ์ และความรู้สึกถึงประโยชน์ในการใช้งาน และปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความหลากหลายของเนื้อหา

Christian & France (as cited in Phonmahalap, 2022) การเสนอผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการบริการผ่านเว็บไซต์ออนไลน์ เพื่อให้ลูกค้ามีเหตุผลในการกลับมาใช้บริการอีกครั้ง การเสริมทางเลือกที่มีอยู่อาจส่งผลให้โอกาสในการขายสินค้าเพิ่มขึ้น เมื่อร้านค้าออนไลน์มีการเสนอตัวเลือกผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและมีทางเลือกที่หลากหลายกว่า จะส่งผลให้สร้างความสำเร็จมากขึ้นโดยเฉพาะเมื่อจำนวนทางเลือกมีการเพิ่มขึ้น และ Elmaraghy & Schuh (as cited in Paalwat, 2022) ได้เน้นถึงความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากความต้องการที่แตกต่างกันของผู้ใช้ ผ่านการออกแบบและผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการและความชอบที่หลากหลายของผู้ใช้ ปัจจัยที่แตกต่างกันอาจเกิดขึ้นจากบริบทที่แตกต่างกัน เช่น ข้อจำกัด ค่านิยม และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผู้ใช้อาจเกิดความหลากหลายไม่ได้หมายความว่าสิ่งดีตลอดเวลา เพราะสิ่งที่เพิ่มมาอาจไม่สามารถรองรับความต้องการของผู้ใช้ได้ทุกกรณี การให้ผู้เลือกใช้สินค้าจากหลายทางอาจสร้างความสับสนเมื่อเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน การนำเสนอตัวเลือกของสินค้าที่หลากหลายอาจก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายสูงจากการออกแบบ ผลิต และจัดเก็บสินค้า หรือระบุขอบเขตความหลากหลายด้วยการพิจารณาคุณลักษณะสำคัญตามความต้องการของลูกค้าเป้าหมาย การวางแผนการจัดการให้เกิดความหลากหลายเหล่านี้เป็นความท้าทายที่สำคัญและควรวางแผนล่วงหน้า ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์นี้มีความสำคัญในการระบุคุณสมบัติที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ที่แตกต่างกัน ซึ่งบางครั้งผู้ใช้อาจไม่เข้าใจหรือบ่งบอกความต้องการนั้นได้ยาก และอาจไม่เข้าใจถึงความเป็นไปได้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์และข้อจำกัดของสินค้าที่มาจากข้อจำกัดเทคโนโลยีในการผลิต และพยายามในการสร้างความหลากหลายที่มากขึ้นโดยเฉพาะเมื่อต้องการให้ความหลากหลายตรงกับความต้องการที่แตกต่างกันไปของผู้ใช้นั้นจะทำให้เกิดค่าใช้จ่ายที่สูงจากทรัพยากรที่จำเป็นในการเพิ่มผลลัพธ์ดังกล่าวได้

ดังนั้น ในงานวิจัยชิ้นนี้ปัจจัยด้านความหลากหลายของเนื้อหา มีความหมายว่า ความหลากหลายของวิดีโอบนแอปพลิเคชัน YOUKU เช่น ภาพยนตร์เอเชีย ภาพยนตร์ตะวันตก สารคดี การ์ตูน ความบันเทิง และอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ใช้งานมีตัวเลือกและประสบการณ์การรับชมที่หลากหลายตามความต้องการและความสนใจของพวกเขาได้ในแอปพลิเคชันนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสะดวกในการใช้งาน

ความสะดวกในการใช้งาน คือ การรับรู้ว่าเป็นระบบที่ง่ายต่อการใช้งาน (Perceived Ease of Use: PE) โดยผู้ใช้ที่คาดหวังว่าระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นจะเป็นระบบที่ใช้งานง่าย ไม่ต้องใช้ความพยายามมากในการเรียนรู้วิธีใช้หรือเข้าใจ และสามารถใช้งานได้อย่างรวดเร็ว ผู้ใช้มั่นใจและเกิดแนวโน้มที่จะใช้เทคโนโลยีนี้มากขึ้น (Kirinthanaphan, 2021)

Davis (1989) กล่าวว่า การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน หมายถึง กระบวนการรับรู้ว่าการใช้เทคโนโลยีนั้นๆ ส่งผลให้ทราบถึงการใช้งานที่ง่ายขึ้นโดยไม่ต้องอาศัยความพยายามมากนัก อีกทั้งยังเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งาน และเป็นประโยชน์ โดยมีนักวิจัยหลายท่านได้ให้การสนับสนุนว่าแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีนี้เหมาะแก่การวัดผลสำหรับการพาณิชย์เชิงอิเล็กทรอนิกส์

ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้ปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้งาน หมายถึง ความรู้สึกของผู้ใช้ว่าระบบง่ายต่อการใช้งาน ไม่ต้องใช้ความพยายามมากในการเรียนรู้ และสามารถใช้งานได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งความสะดวกในการใช้งานมีบทบาทสำคัญในการสร้างความพึงพอใจและความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแพลตฟอร์มวิดีโอออนไลน์ YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์

Chianwattanasuk (2020) อธิบายว่า คุณภาพของผลิตภัณฑ์หรือการรับรู้คุณภาพของผลิตภัณฑ์คือผลจากกระบวนการแปลความหมายจากประสบการณ์ในการใช้ผลิตภัณฑ์ โดยต้องใช้ความรู้ที่มีอยู่หรือประสบการณ์ที่เคยได้ลองใช้ผลิตภัณฑ์มาก่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ และ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ (Product Quality - PQ) เป็นความรู้สึกและความเชื่อของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ โดยผู้บริโภคจะรับรู้มันโดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับราคาและความรับผิดชอบของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เป็นที่มาให้แก่พวกเขา คุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งที่ผู้บริโภคนิยมให้ความสำคัญและมีอิทธิพลในการตัดสินใจในการซื้อหรือใช้งานผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคสามารถรับรู้คุณภาพของผลิตภัณฑ์นี้ผ่านประสบการณ์การใช้งาน การเปรียบเทียบ และความรู้สึกของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์นั้น ๆ (Boonyu, 2022)

ดังนั้น ในงานวิจัยชิ้นนี้ปัจจัยด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ หมายถึง ความรู้สึกและความเชื่อของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การใช้งานและการเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์อื่นๆ คุณภาพของผลิตภัณฑ์มีความสำคัญในการตัดสินใจซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์นั้นๆ และคุณภาพผลิตภัณฑ์เป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้สึกถึงประโยชน์ในการใช้งาน

Kirinthanaphan (as cited in Paalwat, 2022) กล่าวว่า ผู้บริโภคมักมีความเชื่อมั่นในเทคโนโลยีหรือระบบที่พวกเขาใช้ว่ามันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของพวกเขา ทำให้งานสำเร็จได้ง่ายและปริมาณมากขึ้น และผู้ใช้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานแอปพลิเคชันนี้ และมีความเข้าใจว่าการใช้งานแอปพลิเคชันนี้จะทำให้พวกเขาบรรลุเป้าหมายของความต้องการของพวกเขาได้อย่างสะดวกสบายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Chen et al. (as cited in Paalwat, 2022) กล่าวว่า การรับรู้ถึงประโยชน์เป็นปัจจัยที่สำคัญในการให้ความยอมรับแก่เทคโนโลยี มันบ่งชี้ถึงระดับที่ผู้ใช้นิยามว่าเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของพวกเขา การรับรู้ถึงประโยชน์นี้ส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์จริงและการใช้งานจริงของผู้ใช้ โดยความพึงพอใจและประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานเทคโนโลยีมีผลต่อระดับความพร้อมที่จะยอมรับเทคโนโลยีนั้น การรับรู้ถึงประโยชน์ช่วยให้ผู้ใช้เข้าใจว่าเทคโนโลยีมีบทบาทในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและสามารถเพิ่มคุณค่าให้กับพวกเขา

ดังนั้น ปัจจัยด้วยความรู้สึกถึงประโยชน์ในการใช้งานในงานวิจัยชิ้นนี้ หมายถึง ความเข้าใจและความรู้สึกของผู้ใช้เกี่ยวกับประโยชน์ที่พวกเขาจะได้รับจากการใช้งานแอปพลิเคชันหรือเทคโนโลยีนั้น ๆ มีผลต่อความพร้อมที่พวกเขาจะยอมรับและใช้งานเทคโนโลยีนั้น ซึ่งจะเป็ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเป็นสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของ Gen Z ในจังหวัดสงขลา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหลากหลายของเนื้อหาและการตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการ

ความหลากหลายของเนื้อหา หมายถึง การมีสื่อหลายประเภทให้เลือก ที่ให้ผู้ใช้มีความหลากหลายในการเลือกสื่อตามความสนใจและประสบการณ์ที่ต้องการในแอปพลิเคชันต่างๆ (Brenner, 2023) จากการทบทวนวรรณกรรมของ Krajangyut and Hansanti (2023) ปัจจัยด้านการสื่อสารทางการตลาดแบบเนื้อหา (Content Marketing) ที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการแอปพลิเคชันสตรีมมิ่ง ดิสนีย์พลัส ฮอตสตาร์ (Disney+ Hotstar) พบว่า ในการตัดสินใจใช้ดิสนีย์พลัส ฮอตสตาร์ (Disney+ Hotstar) ผู้ใช้จะคำนึงถึงราคาและความคุ้มค่าที่ได้จากการรับชมภาพยนตร์ และความหลากหลายของเนื้อหาเป็นหลัก ซึ่งในขณะเดียวกัน Orji (2020) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ความรู้จากการรีวิวของผู้ใช้เพื่อปรับปรุงแอปพลิเคชันด้านสุขภาพจิต ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้แอปพลิเคชันด้านสุขภาพตัดสินใจใช้แอปพลิเคชัน เนื่องจากชื่นชอบฟังก์ชันของแอปพลิเคชันที่มีความหลากหลายของเนื้อหาให้เลือก เช่น ความท้าทาย คำแนะนำ สื่อ (ภาพ เสียง เพลง) กิจกรรม เกม อาหาร และวิธีการรับมือที่หลากหลาย จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนหน้านี้พบว่า ความหลากหลายของเนื้อหาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการ และจึงนำมาซึ่งสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยความหลากหลายของเนื้อหาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา

ความสะดวกในการใช้งานและการตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการ

ความสะดวกในการใช้งาน หมายถึง ความรู้สึกของผู้ใช้ว่าระบบง่ายต่อการใช้งาน ไม่ซับซ้อน และทำให้สามารถใช้งานได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องลงความพยายามมากในการเรียนรู้ (Kirinthanaphan, 2021) หลังจากการทบทวนวรรณกรรม ผลที่เจอพบว่า ความสะดวกในการใช้งาน เป็นปัจจัยที่ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการ ยกตัวอย่างงานวิจัยของ Kongjaeng (2023) ที่ได้ ศึกษา เรื่อง ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกใช้แอปพลิเคชันสมัครงาน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้วยความสะดวก ในการใช้งานและความง่ายในการใช้งาน ส่งผลต่อทัศนคติของผู้ใช้ ซึ่งนำมาสู่การตัดสินใจในการ เลือกใช้แอปพลิเคชันสมัครงาน ในขณะเดียวกัน Sammasut (2023) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อ การตัดสินใจใช้งานแอปพลิเคชันทinder (Tinder) ของผู้บริโภคกลุ่ม Millennials ในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล มากที่สุด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ใช้งานแอปพลิเคชันทinderของผู้บริโภค กลุ่ม Millennials ในประเทศไทย ดังนั้นในผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาซึ่งสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้งานเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจ สมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา

คุณภาพของผลิตภัณฑ์และการตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการ

คุณภาพของผลิตภัณฑ์ หมายถึง การรับรู้และความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อคุณสมบัติและ คุณค่าของผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถประเมินด้วยเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้บริโภคเลือกผลิตภัณฑ์ที่ตรง ตามความต้องการและคาดหวังของตนเองได้มาก (Chiarawatnukul, 2020) จากการทบทวน วรรณกรรม ของ Pankam (2021) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบริการ การสมัครสมาชิกยูทูบพรีเมียมของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบริการการสมัครสมาชิกยูทูบพรีเมียม ได้แก่ ปัจจัยด้านความตั้งใจซื้อ ปัจจัยด้านรูปแบบ การดำเนินชีวิต และปัจจัยด้านคุณภาพของ ผลิตภัณฑ์ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Raya and Kartawinata (2021) ที่ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของพฤติกรรมผู้บริโภคและคุณภาพผลิตภัณฑ์ต่อ การตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือก DANA เป็นทางการเงินแอปพลิเคชันการชำระเงินทางเทคโนโลยี มือถือ พบว่า คุณภาพผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือก DANA เป็นแอปพลิเคชัน ชำระเงินผ่านมือถือ

สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจ สมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา

ความรู้สึกถึงประโยชน์ในการใช้งานและการตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการ

ความรู้สึกถึงประโยชน์ในการใช้งาน หมายถึง ความสามารถของแอปพลิเคชันที่ส่งผลต่อผลิต ภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งมีประโยชน์และมีผลสำคัญต่อผู้ใช้งานในการบรรลุเป้าหมายหรือความ ต้องการที่พวกเขา (Paalwat, 2022) ยกตัวอย่างงานวิจัยที่ศึกษาก่อนหน้านี้ เช่น Nasomboon et al. (2022) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลการรับรู้ถึงประโยชน์ ความสะดวกในการใช้งาน ความปลอดภัย ความ ไว้วางใจ และความพึงพอใจส่งผลต่อเจตนาในการ ใช้ G-Wallet อย่างต่อเนื่องของผู้ใช้บริการ Generation X Y Z จากการศึกษาพบว่า การยอมรับ เทคโนโลยีอย่างไว้วางใจ ประกอบด้วยด้านความ ไว้วางใจ การรับรู้ถึงประโยชน์ ความง่ายในการใช้งาน และความปลอดภัยส่งผลต่อทางตรงต่อการ ใช้ บริการ G-Wallet อย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกัน 14 งานวิจัยของ Sutthitsakdison (2020) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการทาง อิเล็กทรอนิกส์ผ่าน Mobile Banking ของธนาคารออมสินในเขตราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ ประโยชน์ในการใช้งาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อ

ความตั้งใจใช้บริการ และลูกค้านาคารออม สันรู้ถึงประโยชน์ในการใช้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน Mobile Banking (MyMo) ดังนั้นจาก การศึกษางานวิจัยข้างต้นจึงนำมาซึ่งสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 4 ปัจจัยด้านความรู้สึกถึงประโยชน์ในการใช้งานเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา

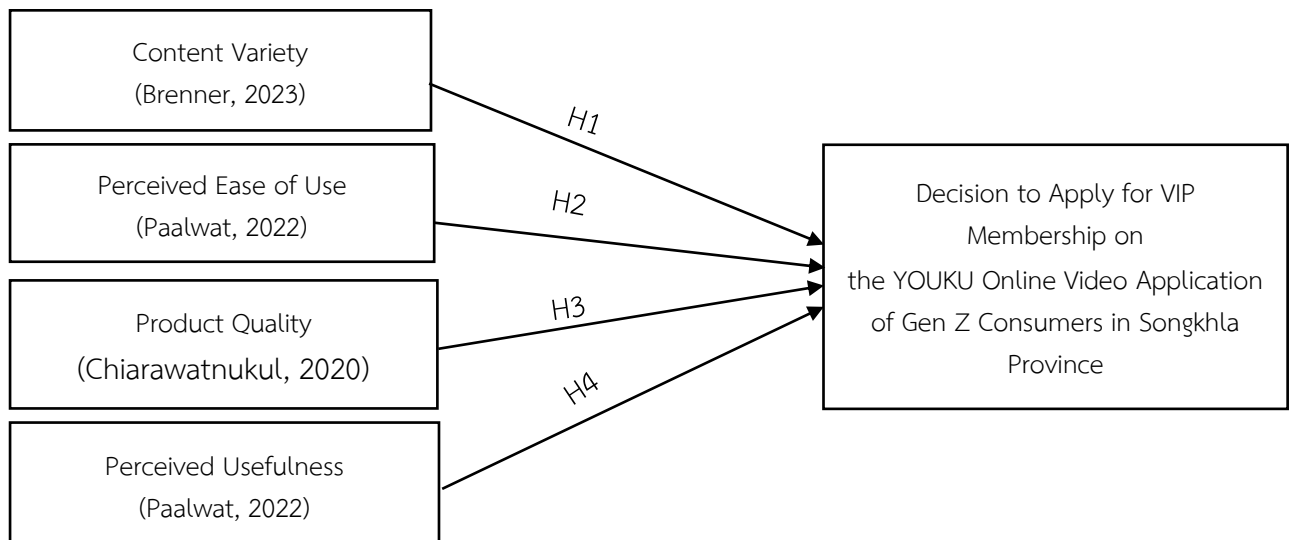

Figure 1 Research Framework with Hypothesized Relationships

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษานี้ได้ทำการเก็บข้อมูลรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม ประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่ม Gen Z ที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี และเป็นผู้ใช้งานแอปพลิเคชัน YOUKU ในจังหวัดสงขลา ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้วิจัยจึงได้บูรณาการแนวความคิดจาก Hair et al. (2010) กล่าวว่า ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยนั้น ต้องมีอย่างน้อย 5- 10 คนต่อ 1 ข้อคำถาม ซึ่งผู้วิจัยมีคำถามทั้งหมด 34 ข้อ จึงเก็บแบบสอบถาม 250 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนที่สามารถยอมรับได้ (Chin et al., 2003) วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รวมทั้ง ใช้หาค่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอันเนื่องจากตัวแปรทั้งสองนั้น ใช้วิธีการวัดเดียวกัน (Common Method Variance) และมีการประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างแบบกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน (PLS-SEM) เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (Reliability) ได้แก่ ค่าดัชนีความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้ (Composited Reliability (CR)), Indicator Reliability และ ทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ได้แก่ Convergent Validity, Discriminant Validity, Cross-Loading และ Fornell-Larcker Criterion รวมทั้งใช้โมเดลสมการ โครงสร้างแบบกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน (PLS-SEM) ทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงที่เป็นอิสระ (Exogenous Variable) กับ ตัวแปรแฝงที่เป็นตัวแปรตาม (Endogenous Variable)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามประกอบไปด้วย 7 ตอน ดังนี้

1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน YOUKU 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านความหลากหลายของเนื้อหาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ 4) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้งานที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ 5) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ 6) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านความรู้สึกถึงประโยชน์ในการใช้งานที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ 7) การตัดสินใจการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา แบบสอบถามส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบใช้มาตรวัดนามบัญญัติ (Nominal Scale) และ มาตรวัดจัดลำดับ (Ordinal Scale) คำถามส่วนที่ 2 จะเป็นคำถามปลายปิด และมีคำตอบแบบหลายตัวเลือก (Multiple Choice Questions) คำถามส่วนที่ 3-7 ใช้การวัดระดับความคิดเห็นประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale) ระดับความคิดเห็นที่ 5 = เห็นด้วยมากที่สุด ระดับความคิดเห็นที่ 4 = เห็นด้วยมาก ระดับความคิดเห็นที่ 3 = เห็นด้วยปานกลาง ระดับความคิดเห็นที่ 2 = เห็นด้วยน้อย ระดับความคิดเห็นที่ 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจตรงกัน และตอบคำถามได้ตามเป็นจริงทุกข้อ รวมทั้งข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงทางสถิติ วิธีการทดสอบโดยการนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล 50 ตัวอย่าง และวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) และพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์คอธอน บาคแอลฟา ของคำถามในแต่ละตัวแปร ซึ่งทุกตัวแปรมีความเชื่อมั่นมากกว่า 0.7

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 226 คน (ร้อยละ 90.4) อายุ 18 ปี จำนวน 65 คน (26%) จบการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 141 คน (56.4%) อาชีพนักเรียนหรือนักศึกษา จำนวน 201 (80.4%) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 154 คน (61.6%)

ผลการวิจัยข้อมูลพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามสมัครสมาชิกรายเดือนราคา 105 บาท จำนวน 188 คน (ร้อยละ 75.2) ผู้ตอบแบบสอบถามรู้จักแอปพลิเคชัน YOUKU ผ่านเพื่อน/คนรู้จัก จำนวน 152 คน (60.8%) ผู้ตอบแบบสอบถามรับชมแอปพลิเคชัน YOUKU ผ่านมือถือ จำนวน 164 คน (65.6%) โดยรับชมเฉลี่ยวันละ 1-3 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 211 คน (84.4%) ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามรับชมซีรีส์ จำนวน 193 (77.2%) และหมวดหมู่ที่ผู้ตอบแบบสอบถามรับชมมากที่สุด คือ โรแมนติก จำนวน 167 คน (32.9%)

Table 1 Results of the Weight Analysis of the Variables Composition Reliability and Convergent Validity (n=250)

Construct	Items	Loading	Cr* ρ_c	AVE**
Content Variety	CN12	0.80	0.79	0.51
	CN13	0.83		
	CN15	0.80		
Decision	D28	0.81	0.83	0.62
	D29	0.78		
	D30	0.78		
Perceived Ease of Use	PEU17	0.74	0.75	0.60
	PEU19	0.80		
Product Quality	PQ20	0.66	0.77	0.53
	PQ21	0.69		
	PQ22	0.82		
Perceived Usefulness	PU23	0.77	0.85	0.58
	PU24	0.70		
	PU26	0.81		
	PU27	0.78		

Note: CR*: Composite Reliability; AVE**: Average Variance Extracted

จาก Table 1 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเหมือน พบว่า ตัวชี้วัดทุกตัวมีค่า Loading สูงกว่า 0.60 มีเครื่องหมายบวกทุกตัวแปร CR อยู่ระหว่าง 0.66-0.83 และมีค่า AVE อยู่ระหว่าง 0.51-0.62 ซึ่งมากกว่าค่ามาตรฐาน 0.50 (Hair et al., 2013) แสดงว่าข้อคำถามทุกข้อในตัวชี้วัดสามารถวัดค่าได้น่าเชื่อถือ มีความเที่ยงตรงและค่าความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดของตัวชี้วัดแต่ละตัวภายในตัวแปรเดียวกันมีค่าสูงกว่าค่าความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดต่างตัวแปรกันแสดงถึงความเที่ยงตรงเชิงจำแนก และมีค่า R^2 ของตัวแปรแฝงการตัดสินใจ อยู่ที่ 0.65 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรแฝงดังกล่าวได้ร้อยละ 65 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูง (Cohen, 1988) สำหรับการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกลมกลืน โดยดัชนีรากที่สองกำลังสองเฉลี่ย (Standard Root Mean Square Residual :SRMR) เป็นดัชนีที่ใช้เปรียบเทียบระดับความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดล 2 โมเดล เฉพาะกรณีที่เป็นการเปรียบเทียบ โดยใช้ข้อมูลชุดเดียว ค่า SRMR อยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.08 (Henseler et al., 2016) ในงานวิจัยชิ้นนี้พบว่า SRMR=0.10 ซึ่งอยู่ในค่ามาตรฐาน และอีกดัชนี คือ Normed Fit Index: NFI (Bentler & Bonett, 1980) อยู่ในกลุ่มดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ามีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.90 แสดงว่าโมเดลนั้น มีระดับความสอดคล้องได้ร้อยละ 90 เมื่อเทียบกับ Null Model (Independent model) ในงานวิจัยชิ้นนี้พบว่า NFI=0.53 ถึงแม้ค่าจะไม่สูง แต่อยู่ในค่ามาตรฐาน จึงสรุปได้ว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Hair et al., 2017)

Table 2 Fornell-Larcker Criterion

Constructs	1	2	3	4	5
1. Content Variety	0.71				
2. Decision	0.68	0.79			
3. Perceived Ease of Use	0.61	0.58	0.77		
4. Perceived Usefulness	0.48	0.55	0.31	0.76	
5. Product Quality	0.47	0.65	0.41	0.36	0.73

จาก Table 2 การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงจำแนกเพื่อทดสอบตัวแปรบ่งชี้หรือตัววัด (Indicator) ของตัวแปรว่าสามารถวัดตัวแปรแฝงนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจนและไม่ไปซ้ำซ้อนกับตัวแปรแฝงอื่น ๆ พบว่า ค่าความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดแต่ละตัวภายในตัวแปรเดียวกันมีค่าสูงกว่าความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดต่างตัวแปรกัน ดังนั้นจึงสรุปได้โมเดลดังกล่าวมีเที่ยงตรงเชิงจำแนกและสามารถนำไปวิเคราะห์สมการโครงสร้างได้

Table 3 Hypothesis Test Results (n=250)

H.	Relationship	Std. Beta	Std. error	t-values	p-values	BCI LL	BCI UL	f^2	Supported
H1	Content Variety -> Decision	0.30	0.07	4.45**	0.00	0.19	0.42	0.13	Yes
H2	Perceived Ease of Use -> Decision	0.19	0.05	3.51**	0.00	0.10	0.28	0.07	Yes
H3	Product Quality -> Decision	0.35	0.05	7.15**	0.00	0.27	0.43	0.27	Yes
H4	Perceived Usefulness -> Decision	0.22	0.05	4.38**	0.00	0.14	0.30	0.11	Yes

Note: * $p < 0.05$, $t > 1.960$, ** $p < 0.01$, $t > 2.327$, (one tailed); SE: Standard Error H*=Hypothesis

จาก Table 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยคุณภาพของผลิตภัณฑ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแพลตฟอร์มวิดีโอออนไลน์ YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา ($\beta = 0.35$, $p < 0.00$, $t > 7.15$) สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 รองลงมา คือ ปัจจัยความหลากหลายของเนื้อหาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแพลตฟอร์มวิดีโอออนไลน์ YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา ($\beta = 0.30$, $p < 0.00$, $t > 4.45$) สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 ต่อมา คือ ปัจจัยด้านความรู้สึกถึงประโยชน์ในการใช้งานอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแพลตฟอร์มวิดีโอออนไลน์ YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา ($\beta = 0.22$, $p < 0.00$, $t > 4.38$) สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 และปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้งานอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแพลตฟอร์มวิดีโอออนไลน์ YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา ($\beta = 0.19$, $p < 0.01$, $t > 3.51$) สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2

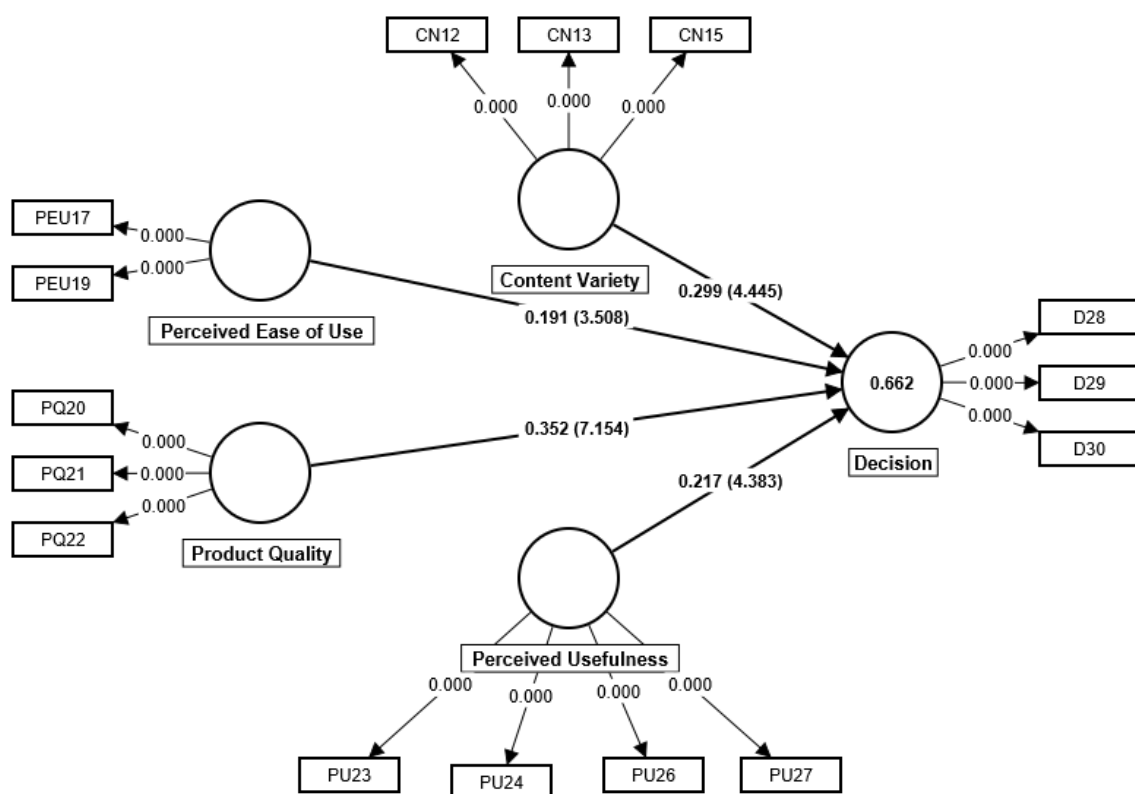

Figure 2 PLS-Path Analysis of Beta-Value and R-Square (n=250)

สรุปและการอภิปรายผล

ผลวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ ส่งผลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลามากที่สุด โดยคน Gen Z ให้ความสำคัญกับคุณภาพผลิตภัณฑ์ คือ คุณภาพเรื่องการเผยแพร่ ทั้งภาพและเสียงที่คมชัด มีบริการดาวน์โหลดวิดีโอเพื่อรับชมแบบออฟไลน์ และแอปพลิเคชันมีบริการแชร์การใช้งานได้หลายคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pankam (2021) พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการการสมัครสมาชิกยูทูบพรีเมียมของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร และงานวิจัยของ Raya and Kartawinata (2021) พบว่า คุณภาพผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือก DANA เป็นแอปพลิเคชันชำระเงินผ่านมือถือ

ปัจจัยด้านความหลากหลายของเนื้อหา ส่งผลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา เนื่องจากแอปพลิเคชัน YOUKU มีเนื้อหาให้รับชมหลากหลาย มีทั้งเนื้อหาของประเทศไทยและต่างประเทศให้รับชม และคน Gen Z สามารถรับชมเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Krajangyut and Hansanti (2023) พบว่า ในการตัดสินใจใช้ดิสนีย์พลัส ฮอตสตาร์ (Disney+ Hotstar) ผู้ใช้จะคำนึงถึงราคาและความคุ้มค่าที่ได้จากการรับชมภาพยนตร์ และความหลากหลายของเนื้อหาเป็นหลัก

ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์การใช้งาน ส่งผลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา เนื่องจากการรับชมเนื้อหาบนแอปพลิเคชัน YOUKU เป็นส่วนหนึ่งของการคลายเครียดของคน Gen Z สามารถเพิ่มความสุขและจินตนาการ ที่สำคัญช่วยให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการรับชมสื่อบันเทิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nasomburak (2020) พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ ส่งผลทางตรงต่อการใช้บริการ G-Wallet อย่างต่อเนื่อง และ

งานวิจัยของ Sutthitsakdison (2020) พบว่า การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจใช้บริการ และลูกค้าธนาคารออมสินรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ ผ่าน Mobile Banking (MyMo)

ปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้งาน ส่งผลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลา เนื่องจากแอปพลิเคชัน YOUKU มีระบบปฏิบัติการที่สะดวกและรวดเร็ว และคน Gen Z ได้รับความสะดวกสบายในการรับชมเนื้อหาต่างๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kongjaeng (2023) ปัจจัยด้วยความสะดวก ในการใช้งานและความง่ายในการใช้งาน ส่งผลต่อทัศนคติของผู้ใช้ ซึ่งนำมาสู่การตัดสินใจในการเลือกใช้แอปพลิเคชันสมัครงาน และงานวิจัยของ Sammasut (2023) ปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้งานแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค กลุ่ม Millennials ในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ประโยชน์เชิงวิชาการ

งานวิจัยนี้มีความสำคัญในการเติมเต็มช่องว่างด้านความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP ของผู้บริโภคกลุ่ม Gen Z ในจังหวัดสงขลา ซึ่งยังมีการศึกษาน้อยในบริบทนี้ โดยเฉพาะในแง่ของการใช้งานแอปพลิเคชัน YOUKU ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่ได้รับความนิยมในประเทศไทย และประเทศไทยในตอนนี้ จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ ความหลากหลายของเนื้อหา การรับรู้ประโยชน์ และความสะดวกในการใช้งาน ส่งผลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญ ด้านการรับรู้คุณภาพ และการรับรู้ความหลากหลายที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค สอดคล้องกับโมเดลพฤติกรรมผู้บริโภค (S-R Theory) โมเดลนี้เป็นกรอบทฤษฎีที่ช่วยให้เราสามารถเข้าใจกระบวนการในการตอบสนองของผู้บริโภค ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์การตลาด การออกแบบประสบการณ์ของลูกค้า และการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการ และความคาดหวังของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (The Technology Acceptance Model) ซึ่งทฤษฎีนี้จะช่วยให้เราเข้าใจพื้นฐานของการยอมรับและการปฏิเสธ ใน TAM การที่จะสร้างให้เกิด Attitude ที่ดีต่อตัวระบบฯ ได้นั้น เกิดจากการที่ผู้ใช้รู้สึกและรับรู้ได้ว่าตัวระบบฯ นั้นมีประโยชน์ (Perceived Usefulness) ในแง่ของการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของตัวเราให้ดีขึ้นดังที่กล่าวไปข้างต้น นอกจากนี้เกิดการการที่ผู้ใช้รับรู้และรู้สึกได้ว่าตัวระบบฯ นั้นสามารถใช้งานง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน (Perceived Ease of Use) หรือไม่ต้องใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจว่าระบบฯ นั้นใช้งาน ซึ่งเหมาะกับการประยุกต์ใช้เพื่อศึกษาในบริบทที่เกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีและสารสนเทศในยุคปัจจุบัน

ประโยชน์เชิงบริหารจัดการ

1. ปัจจัยด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการควรมีการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ของแอปพลิเคชัน YOUKU เพื่อเพิ่มความคมชัดและความสะดวกสบายในการใช้งานจะช่วยเสริมสร้างความพึงพอใจและเพิ่มโอกาสในการสมัครสมาชิก VIP ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลาได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

2.ปัจจัยด้านความหลากหลายของเนื้อหา เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและโอกาสในการสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ผู้ประกอบการควรพัฒนาเนื้อหาที่หลากหลายและน่าสนใจเพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจของ Gen Z ในจังหวัดสงขลาได้อย่างเหมาะสม

3.ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์การใช้งาน ผู้ประกอบการควรเน้นการสื่อสารประโยชน์ของการใช้งานและการเสนอบริการเสริมที่สร้างประโยชน์เพิ่มเติมให้กับผู้ใช้อย่างชัดเจนและน่าสนใจ ซึ่งจะช่วยสร้างความพึงพอใจและประสบการณ์การใช้งานที่ดีขึ้นสำหรับผู้ใช้ Gen Z ในจังหวัดสงขลา และเพื่อเพิ่มโอกาสในการสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU

4.ปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้งาน ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและปรับปรุงความสะดวกสบายในการใช้งานแอปพลิเคชัน เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงและตอบสนองความต้องการได้อย่างรวดเร็วและสะดวกสบาย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตหรือการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ ความหลากหลายของเนื้อหา การรับรู้ประโยชน์ และความสะดวกในการใช้งาน ส่งผลต่อการตัดสินใจสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU ของคน Gen Z ในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับการวิจัยในอนาคต ผู้วิจัยสามารถขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมมากขึ้น เช่น ศึกษาในพื้นที่อื่น หรือเพิ่มจำนวนตัวอย่างจากจังหวัดอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสมัครสมาชิก VIP บนแอปพลิเคชัน YOUKU นอกจากนี้ ควรสำรวจพฤติกรรมของคนรุ่นอื่น เช่น Millennials อาจช่วยให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากขึ้นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสมัครใช้บริการแอปพลิเคชันนี้

เอกสารอ้างอิง

- Bangkok Bank. (2021). *5 Things You Need to Know! before Entering the Gen Z Market, Successfully Increasing Sales*. Retrieved from <https://www.bangkokbanksme.com/en/need-to-know-about-gen-z-marketing>
- Boonyu, M. T. (2022). *The Influence of Product Innovation and Product Quality on the Purchase Decision of Health Supplement Foods by Consumers in Bangkok with Motivation as the Driving Factor*. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/ibas/article/view/258036/174782>
- Brenner, M. (2023). *Which Content Formats Work for Your Audience?* Retrieved from <https://marketinginsidergroup.com/content-marketing/how-to-determine-what-formats-to-use-in-your-content-marketing/>
- Chantasaeng, P. (2023). *Thailand Enters the Era “Digital City” has Access to*. Retrieved from <https://lib.nbt.go.th/news/detail/1054>
- Chiarawatnukul, R. B. (2020). *Perceptions of Product Quality and Service Quality Impacting Repurchase Decisions of Industrial Cleaning Machines*. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jam/article/download/239925/164247/833019>

- Chin, W. W., Marcolin, B. L., & Newsted, P. R. (2003). A Partial Least Squares Latent Variable Modeling Approach for Measuring Interaction Effects Results from a Monte Carlo Simulation Study and an Electronic-mail Emotion/Adoption Study. *Information Systems Research*, 14(2), 187-217.
- Cohen. J. (1988). Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences. Hillsdale,NJ: Lawrence Erlbaum
- Davis, F. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use and User Acceptance of Information Technology Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use and User Acceptance of Information Technology.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). Multivariate Data Analysis (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C., & Sarstedt, M. (2013). A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM): Sage Publications.
- Hair, J.F., Hult, G.T.M., Ringle, C.M., & Sarstedt, M. (2017). A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM). (2nd Ed.). Sage Publications Inc., Thousand Oaks, CA.
- Kirinthanaphan, O. (2021). *A Study of the Relationship between Perceived Benefits, Perceived Ease of Use, Perceived Usefulness, and Perceived Intention to Use Financial Mobile Applications*. Retrieved from <https://archive.cm.mahidol.ac.th/bitstream/123456789/4108/1/TP%20BM.023%202564.pdf>
- Kongjaeng, N. (2023). Factors in Decision Making for Choosing Job Application Apps. *Journal of Industrial Business Administration*, 5(1), 15-29. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/iba/article/view/266915>
- Krajangyut, P., & Hansanti, S. (2023). The Factors of Content Marketing Influencing the Decision-Making Process on Video Streaming Platform: Disney+ Hotstar. *Journal of Management Science Research, Surindra Rajabhat University*, 7(1), 45-56. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jmsr/article/view/256300>
- Nasomboon, B., Sathirakul, N., & Chansajcha, W. (2022). The Influence of Perceived Usefulness, Ease of Use, Security, Trust, and Satisfaction Affect the Intent of Continuing to Use G-Wallet among Generation X Y Z. *Journal of Business Administration and Languages*, 10(2), 151-159. Retrieved from <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/TNIJournalBA/article/download/257350/174947>
- Orji, F. A. (2020). *Insights from User Reviews to Improve Mental Health Apps*. Retrieved from <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1460458219896492>
- Paalwat, W. (2022). *Factors in Designing Video Streaming Applications Impacting User Satisfaction and Loyalty in Thailand*. Retrieved from <https://archive.cm.mahidol.ac.th/bitstream/123456789/4536/1/TP%20BM.029%202565.pdf>

- Pankam, K. C. (2021). *Causal Factors Influencing Consumer Decision to Purchase YouTube Premium Subscription Services in Bangkok*. Retrieved from <https://rsuir-library.rsu.ac.th/handle/123456789/544>
- Phaowichajon, R. (2019). *Factors Influencing the Purchase Decision of Subscription Video on Demand (SVOD) Packages in Thailand and User Loyalty in Thailand*. Retrieved from <https://archive.cm.mahidol.ac.th/bitstream/123456789/3233/1/TP%20MM.021%202562.pdf>
- Pintokaa. (2023). *YOUKU is Streaming Chinese Series that are Hot Right Now*. Retrieved from <https://www.bullvpn.com/th/blog/detail/vpn-youku-streaming>
- Raya, A., & Kartawinata, B. R. (2021). The Influence of Consumer Behavior and Product Quality on Consumer Decision Making in Selecting dana as Financial Technology Mobile Payment Application. *Agregat: Jurnal Ekonomi dan Bisnis*, 5(2), 238-248.
- Sammasut, T., & Tangpattanakit, J. (2023). Factors Affecting the Decision to Use Tinder Platform of Millennials Generation in Thailand. *Journal of Srivanalai Vijai, Humanities and Social Sciences*, 13(1), 139-154. Retrieved from <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/SVNL/article/view/152>
- Smith, C. (2023). *Youku Statistics and User Count (2023)*. Retrieved from <https://expandedramblings.com/index.php/youku-facts-statistics/>
- Sutthitsakdison, N. (2020). *Factors Influencing Intention to Use Electronic Bankin Services Via Mobile Banking of Government Savings Bank in Ratchaburi Province*. Retrieved from <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3064/1/61602307.pdf?fbclid=IwAR3WBC3r9VciFPUES5nmTXao8rP0MmOWyldOOLt6a-A1-5RRDKDkYoisSXo>
- Trend, D. (2023). *Summary of 5 Big Points: Check the Status of the Future of Streaming Platform for Thai People*. Retrieved from <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/ETDA-5-Streaming-Platform.aspx>

ประสิทธิภาพทางเทคนิคการผลิตสุกรด้วยตัวแบบการวิเคราะห์ขอบเขตผลผลิตเชิงสุ่ม ในเขตพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

Stochastic Frontier Analysis of Technical Efficiency in swine Production in Nakhon Si Thammarat Province

กรกมล เสนา¹ และพงศภัค แซ่เลี้ยว^{2*}

Kornkamon Sena¹ and Pongsapak Saeliow^{2*}

วันที่รับบทความ : 30/04/2567

วันแก้ไขบทความ : 27/06/2567

วันที่ตอบรับบทความ : 09/09/2567

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อวัดระดับความมีประสิทธิภาพทางเทคนิคของผลผลิตสุกร (2) เพื่อศึกษาปัจจัยการผลิตที่ส่งผลต่อปริมาณผลผลิตสุกร (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพของการผลิตสุกร โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชจำนวน 300 ครัวเรือน และวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางเทคนิคของผลผลิตสุกรด้วยแบบจำลองพรมแดนเชิงสุ่ม โดยการประมาณค่าฟังก์ชันการผลิตในรูปแบบของสมการ Cobb - .Douglas Production Function ด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด

ผลการศึกษา พบว่า พ่อพันธุ์แม่พันธุ์ ขนาดฟาร์ม แรงงาน ยาและเวชภัณฑ์ อาหารและค่าสาธารณูปโภค มีผลต่อความยืดหยุ่นของผลผลิตสุกรในทิศทางเดียวกัน โดยค่าเฉลี่ยของความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตสุกรอยู่ที่ 0.70 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในระดับต่ำ สำหรับผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิต พบว่า รายได้ของเกษตรกรมีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกรในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ จำนวนปีการศึกษา และอายุ มีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกรในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งผลการศึกษาก็คงเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตโดยหลักสุขาภิบาลอย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันหน่วยงานภาครัฐสามารถใช้ข้อมูลนี้ในการพัฒนาศักยภาพและปรับปรุงนโยบายเพื่อส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

คำสำคัญ: ผลผลิต สุกร ประสิทธิภาพทางเทคนิค เกษตรกร

Abstract

This study has the following objectives: (1) To measure the level of technical efficiency in swine production, (2) To examine the production factors affecting the quantity of swine production, and (3) To investigate the factors contributing to inefficiency in swine production. Data were collected from interviews with 300 swine farming households in Nakhon Si Thammarat province, and the technical efficiency of

¹ นิสิต คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Student, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University

² อาจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Lecturer, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University

* Corresponding author: E-mail address: Pongsapak.s@tsu.ac.th

swine production was analyzed using the Stochastic Frontier Analysis (SFA) model by estimating the production function in the form of the Cobb-Douglas Production Function using the Maximum Likelihood Estimation method.

The study found that breeding stock, farm size, labor, medicines and veterinary supplies, feed, and utility costs all positively influence the flexibility of pig production. The average technical inefficiency in pig production was found to be 0.70, reflecting a low level of technical efficiency. Regarding the factors affecting inefficiency in production, the study found that farmers' income has a positive effect on technical inefficiency in pig production. In addition, years of education and age negatively impact production inefficiency. These findings are beneficial to pig farmers in improving production efficiency through proper sanitary practices. At the same time, government agencies can use this information to develop capacities and improve policies to enhance the country's economic potential.

Keywords: Productivity, Swine, Technical Efficiency, Farmers

บทนำ

จากมุมมองทางธุรกิจถือว่า สุกรมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างรายได้ทางด้านอุตสาหกรรมของประเทศทั่วโลก เนื่องจาก กระบวนการผลิตสุกรเป็นห่วงโซ่อุปทานที่สำคัญในการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญของประเทศ โดยทวีปเอเชียเป็นหนึ่งในทวีปที่มีดุลการค้าระหว่างประเทศด้านการนำเข้าสุกรสูงถึง 9.9 ล้านตันต่อปี และการส่งออกสุกรสูงถึง 10.6 ล้านตันต่อปี (Kim et al., 2024) ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าทางการค้าในระบบเศรษฐกิจสูงถึง 6.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีการคาดการณ์ความต้องการบริโภคเนื้อสัตว์ทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นประมาณ 9 พันล้านตันต่อปี (Hocquette et al., 2024) และหากพิจารณาในทวีปเอเชีย พบว่า ประเทศจีนเป็นหนึ่งในผู้ค้าสุกรที่สำคัญของโลก เนื่องจาก ในปี พ.ศ. 2565 ประเทศจีนมีผลผลิตสุกรเพิ่มขึ้นประมาณ 55.41 ล้านตัน หรือเทียบเป็นร้อยละ 59.4 ของปริมาณสุกรทั้งหมดของโลก (Yu et al., 2024)

จากการสนับสนุนของอุตสาหกรรมอาหารในการส่งออกเนื้อสุกรไปต่างประเทศ ทำให้สุกรกลายเป็นสัตว์เศรษฐกิจสำคัญในการขับเคลื่อนโอกาสทางธุรกิจของเกษตรกรรายย่อยในประเทศไทย โดยมีการส่งออกสุกรไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศกัมพูชาและประเทศลาวสูงถึงร้อยละ 7.07 แบ่งออกเป็นสุกรมีชีวิตร้อยละ 6.31 และเนื้อสุกรแปรรูปร้อยละ 0.76 (Assawaphannimit & Sangwipak, 2023) คิดเป็นมูลค่าการส่งออกสูงถึงร้อยละ 92.97 (Malida, 2023) อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีปัญหาที่สำคัญของเกษตรกร คือ ปัจจัยการผลิตบางประการถูกผลกระทบจากสงครามรัสเซีย-ยูเครน ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสุกรเพิ่มสูงขึ้น เช่น ราคาอาหารสัตว์และราคาปุ๋ย

Table 1 Pork Production Volume of Major Countries From 2019 to 2024 (Unit: piece)

Country	2562	2563	2564	2565	2566	2567
China	42.550	36.340	47.500	55.410	56.550	55.950
European	22.996	23.239	23.615	22.227	21.500	21.150
USA	12.543	12.845	12.560	12.252	12.385	12.600
Brazil	3.975	4.125	4.365	4.350	4.600	4.825
Russia	3.324	3.611	3.700	3.910	3.950	4.000
Thailand	3.163	3.243	3.673	3.768	3.863	3.975
Vietnam	2.992	2.930	3.084	3.313	3.511	3.686

Source: Office of Agricultural Economics (2019)

Table 1 พบว่า ในด้านปริมาณการผลิตเนื้อสุกรในช่วงปี พ.ศ. 2562 – 2567 พบว่า ในปี พ.ศ. 2567 มีปริมาณการผลิตเนื้อสุกรมากที่สุด โดยประเทศที่มีปริมาณการผลิตมากที่สุด คือ ประเทศจีน รองลงมา คือ สหภาพยุโรป โดยประเทศไทยถึงแม้ว่าจะมีปริมาณการผลิตสุกรที่น้อยกว่ากลุ่มประเทศผู้นำของโลก แต่เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการผลิตสุกรในอาเซียน ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปริมาณผลิตสุกรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีการคาดการณ์ว่า ในอนาคตปริมาณการผลิตเนื้อสุกรจะเพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากผู้ประกอบการสามารถทำให้กระบวนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมมีต้นทุนที่ลดลง ประกอบกับสามารถผลิตสุกรได้เพิ่มขึ้นตรงตามความต้องการของผู้บริโภค

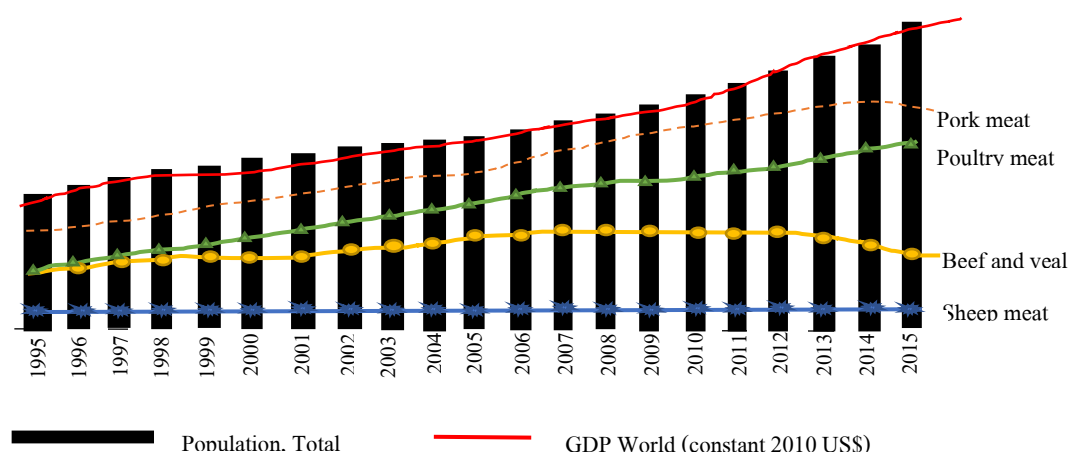

Figure 1: Global Meat Consumption vs. Population and Economic Size

Source: OECD (2016)

Figure 1 พบว่า ปริมาณการบริโภคเนื้อสัตว์ในช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 1995-2015 ผู้บริโภคมีความต้องการในการบริโภคเนื้อสัตว์ที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปีซึ่งสอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และรายได้ประชาชาติของโลกที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความต้องการในการบริโภคเนื้อสัตว์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับขนาดของประชากรและขนาดของเศรษฐกิจ

ประเทศไทยมีตำแหน่งทางภูมิศาสตร์อยู่บนภาคพื้นทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีศักยภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานเกษตรกรรมเป็นสำคัญ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีพันธะกิจในการสนับสนุนให้เกษตรกรบริหารจัดการระบบฟาร์มให้มีประสิทธิภาพภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จากข้อมูลสถิติการเลี้ยงสุกรในประเทศไทย พบว่า ใน

ปี พ.ศ. 2565 ครัวเรือนผู้เลี้ยงสุกรที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีจำนวน 149,575 ครัวเรือน โดยมีจำนวนสุกรทั้งหมด 10.7 ล้านตัว และส่วนใหญ่จะเป็นสุกรขุน 9.1 ล้านตัว คิดเป็นร้อยละ 84.76 (Department of Livestock Development, 2022) ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงถึง 1.14 แสนล้านบาท (Malida, 2023)

Table 2 The Swine Production Volume in Thailand (Unit: Piece)

Region/Year	2561	2562	2563	2564	2565
North	2,282,100	2,112,097	4,080,886	4,080,886	2,474,657
Northeast	3,169,447	2,841,428	3,765,750	3,765,750	3,155,313
Central	13,988,769	15,183,075	11,369,618	10,220,137	7,950,298
South	1,362,548	1,347,749	2,834,479	2,504,499	2,234,309
Overall	20,802,864	20,484,339	22,050,733	19,276,338	15,814,577

Source: Office of Agricultural Economics. (2023)

Table 2: จากข้อมูลสถิติปี พ.ศ. 2563 -พ.ศ. 2565 จะเป็นข้อมูลสุกรในภาพรวมทั้งหมด (ทั้งสุกรขุนและสุกรที่ไม่ยังขุน) โดยตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีผลผลิตสุกรในภาพรวมมากที่สุดจำนวน 22.05 ล้านตัว โดยภาคกลางเป็นหนึ่งภาคที่มีปริมาณการผลิตมากที่สุดตลอดระยะเวลา 5 ปี แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2565 ผลผลิตสุกรลดลง เนื่องจาก ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกา เป็นผลทำให้ต้นทุนการผลิต เช่น ค่าอาหารและค่าบริหารจัดการของเกษตรกรเพิ่มขึ้น

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญในภาคใต้ของประเทศไทย รายได้หลักของจังหวัดมาจากภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งสามารถก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Products :GPP) ได้สูงถึง 1.8 แสนล้าน โดยรายได้ที่มาจากผลผลิตภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม ประมาณ 98,183 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 52.75) (Office of the Permanent Secretary for Agriculture and Cooperatives, 2021) โดยเฉพาะการเลี้ยงสุกรซึ่งเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้และการจ้างงานในท้องถิ่น โดยมีจำนวนผู้เลี้ยงสุกรทั้งหมด 3,202 ราย มีสุกรขุนจำนวน 250,289 ตัว ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการบ่งบอกถึงขอบเขตและขนาดของกิจกรรม ดังนั้น และหากจัดลำดับอำเภอที่มีบทบาทต่อการขับเคลื่อนผลผลิตมากที่สุด ได้แก่ อำเภอฉวาง อำเภอทุ่งสง ตามลำดับ (Noppakeua & Chongchit, 2021)

ปัญหาที่สำคัญในการผลิตสุกรในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ เกษตรกรในพื้นที่ยังขาดความรู้ในการผลิตสุกรอย่างถูกต้อง และไม่สามารถใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจาก บริบททางภูมิศาสตร์ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมการผลิตสุกรรวมถึงปัญหาในต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นผลทำให้ความสามารถในการแข่งขันในการส่งออกทั้งในประเทศและต่างประเทศมีประสิทธิภาพที่ต่ำ จึงนำไปสู่คำถามวิจัยที่ว่า ปัจจัยใดที่เป็นตัวกำหนดความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกรในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ประสิทธิภาพการผลิตเสนอตามแนวคิดของ Farrell (1957) อธิบายว่า ความสามารถในการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ให้น้อยที่สุดเพื่อให้ได้ผลผลิตที่สูงที่สุด โดยใช้การประมาณค่าแบบพารามเมตริกเป็นเทคนิคทางเศรษฐมิติที่ใช้การประมาณค่าขอบเขตผลผลิตเชิงสุ่มด้วยตัวแบบ Stochastic frontier analysis โดยมีการศึกษาของ Chaiprakong (2016) พบว่า ประสิทธิภาพและการเป็นสมาชิกกลุ่มของชุมชน มีผลต่อประสิทธิภาพการเลี้ยงปลานิลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ Nualnoom (2018) พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพทาง

เทคนิคการผลิตข้าวในระดับต่ำ และปัจจัยที่ส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตข้าว ได้แก่ อายุและจำนวนปี การศึกษา ตามลำดับ จากข้อสังเกตเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่า งานวิจัยในอดีตส่วนใหญ่จะศึกษาด้านทุนและ ผลตอบแทนของการผลิตสุกรของเกษตรกรทั้งฟาร์มขนาดใหญ่และขนาดเล็ก แต่ยังไม่มียานวิจัยใดที่ ศึกษาประสิทธิภาพการผลิตสุกรของเกษตรกรว่า ผลผลิตสุกรที่ได้ผลิตออกมามีประสิทธิภาพมากหรือน้อยเพียงใด ดังนั้น การใช้แบบจำลอง Stochastic frontier analysis จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อ งานวิจัยทางด้านเกษตรกรรม โดยจะทำการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อผลผลิตของ เกตรกร โดยการประเมินความสามารถในการควบคุมปัจจัยการผลิต (เช่น อาหารสัตว์ พื้นที่ และ แรงงาน) ว่าเกษตรกรมีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสมหรือไม่

การที่จะบรรลุคำถามของงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการตั้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั้งหมด 3 ข้อ ดังนี้ 1) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการผลิตที่ส่งผลต่อปริมาณผลผลิตสุกร 2) เพื่อวัดประสิทธิภาพผลผลิต สุกรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร และ 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการผลิตสุกร โดยผลการศึกษาที่ได้รับจะเป็นข้อเสนอแนะให้กับหน่วยงานภาครัฐในการออกนโยบายในการสนับสนุน และช่วยเหลือเกษตรกรที่ขาดความรู้ในการเลี้ยงอย่างถูกต้อง รวมไปถึงเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับชุมชนใน พื้นที่ ในการส่งเสริมให้มีการการจัดตั้งหน่วยงานสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการบริหารจัดการทางการเงินอย่างเหมาะสม

บททวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีการผลิต

ฟังก์ชันการผลิต (Production Function) หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงเทคนิค (Technical Relationship) ระหว่างปัจจัยการผลิต (Input) และปริมาณผลผลิต (Outputs) ของกระบวนการผลิต สินค้าหรือบริการอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าหากปัจจัยผันแปรนั้นมีอยู่อย่างไม่จำกัดแล้ว ความสัมพันธ์ ดังกล่าวจะเป็นไปตามกฎว่าด้วยผลตอบแทนลดน้อยถอยลง (Law of Diminishing Return) ซึ่ง สามารถเขียนเป็นสัญลักษณ์ทางพีชคณิตได้ (Tanthanawat, 2009) ดังนี้

$$Q = f(x_1, x_2, x_3, \dots, x_n) \quad (1)$$

กำหนดให้ Q คือ ปริมาณผลผลิต และ $x_1, x_2, x_3, \dots, x_n$ คือ ปัจจัยการผลิตประเภทต่าง ๆ

จากฟังก์ชันการผลิตข้างต้นสามารถแสดงฟังก์ชันการผลิตในรูปของสมการทางคณิตศาสตร์ได้ ดังนี้ 1. ฟังก์ชันการผลิตแบบคobb-ดักลาส (Cobb-Douglas Function) และ 2. ฟังก์ชันการผลิตแบบ Translog Function ซึ่งสามารถอธิบายพอสังเขปดังนี้

1. ฟังก์ชันการผลิตแบบคobb-ดักลาส (Cobb-Douglas Function) สามารถแสดงถึงความ ยืดหยุ่นของปัจจัยการผลิตแต่ละชนิด สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ได้โดยตรงและเป็นประโยชน์ ปรับปรุงการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้ผลรวมของค่าสัมประสิทธิ์การผลิต จะแสดงถึง ผลตอบแทนต่อขนาดการผลิต สามารถเขียนสมการได้ดังนี้ (Songsriroj & Singhapreecha, 2006)

$$Q = A X_1^{\beta_1} X_2^{\beta_2} X_3^{\beta_3} \dots X_n^{\beta_n} \quad (2)$$

กำหนดให้ Q คือ ปริมาณผลผลิต A คือ ค่าคงที่ $x_1, x_2, x_3, \dots, x_n$ คือ ปัจจัยการผลิต และ $\beta_1, \beta_2, \beta_3, \dots, \beta_n$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยการผลิต

2. ฟังก์ชันการผลิตในรูปแบบของ Translog เนื่องจาก สมการมีความยืดหยุ่นและฟังก์ชันที่มี รูปแบบเป็น Linear and Quadratic Terms สามารถวิเคราะห์ปัจจัยการผลิตมากกว่า 1 ชนิดได้ และ สำหรับปัจจัยการผลิต 3 ปัจจัย สามารถเขียนรูปแบบสมการ Logarithms ได้ดังนี้

$$\ln Q = \alpha_0 + \beta_K \ln K + \beta_L \ln L + \beta_M \ln M + \frac{1}{2} \beta_{KK} \ln K^2 + \frac{1}{2} \beta_{KL} \ln K \ln L + \frac{1}{2} \beta_{LL} \ln L^2 + \frac{1}{2} \beta_{LM} \ln L \ln M + \frac{1}{2} \beta_{MM} \ln M^2 \quad (3)$$

กำหนดให้ Q คือ ปริมาณผลผลิต α_0 คือ ค่าคงที่ K คือ ปัจจัยทุน L คือ ปัจจัยแรงงาน M คือ ปัจจัยวัตถุดิบ และ $\beta_K, \beta_L, \beta_M$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยการผลิต

2. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดประสิทธิภาพเชิงเทคนิค

วิธีการวิเคราะห์เส้นพรมแดนเชิงพื้นที่สุ่ม (Stochastic Frontier Analysis) เส้นพรมแดนสร้างขึ้นจากฐานของข้อมูลทั้งหมด (Observed data) ภายใต้รูปแบบของฟังก์ชันที่ได้กำหนดไว้ เส้นพรมแดนที่ได้สร้างขึ้นนี้จะถูกกำหนดให้อยู่ระหว่างข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยการวิเคราะห์เส้นพรมแดนเชิงพื้นที่สุ่มสามารถประมาณค่าแบบจำลองได้จากวิธี Maximum Likelihood

แนวคิด SFA ถูกริเริ่มจากการศึกษาของ Aigner et al. (1977) โดยแนวคิดที่สำคัญของแบบจำลอง SFA คือ การแยกส่วนประกอบของความคลาดเคลื่อน (Error Term) ออกเป็นสองส่วน แสดงความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิต (Technical Efficiency) โดยความคลาดเคลื่อนทั้งสองส่วนเป็นอิสระต่อกันโดยสมการเส้นพรมแดนการผลิตตามวิธี Stochastic Frontier Analysis (SFA) สามารถเขียนได้ดังนี้

$$y = f(x, \beta) + v - u \quad (4)$$

โดยกำหนดให้ v คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่มีลักษณะการแจกแจงแบบ 2 ด้าน $v \sim N(0, \sigma_v^2)$

u คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่มีลักษณะการแจกแจงแบบด้านเดียว $u \sim N(0, \sigma_u^2)$

3. วิธีการวัดประสิทธิภาพด้วยแบบจำลอง Stochastic Frontier Analysis

แบบจำลอง Stochastic Frontier Analysis เป็นเครื่องมือที่วัดเส้นพรมแดนของประสิทธิภาพการผลิตในรูปแบบของค่าพารามิเตอร์ แนวคิดนี้ได้ถูกออกมาพัฒนาครั้งแรกในรูปแบบสมการดังนี้

$$y_a = f(x, \beta) \times TE_a \quad (5)$$

โดยกำหนดให้ y_a คือ ผลผลิตของผู้ผลิต a เท่ากับ 1 ถึง A , x_a คือ เวกเตอร์ของปัจจัยการผลิตจำนวน N ชนิดที่ใช้โดยผู้ผลิต a $f(x, \beta)$ คือ เส้นพรมแดนการผลิต และ β คือ เวกเตอร์ของพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า

จากสมการที่ 8 แสดงประสิทธิภาพการผลิตแบบ Output – Oriented efficiency ดังนั้นประสิทธิภาพการผลิตเชิงเทคนิคที่ได้คือ

$$TE = \frac{y_a}{f(x_a; \beta)} \quad (6)$$

แต่ด้วยผลผลิตอาจจะได้รับผลกระทบภายนอกซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ เมื่อนำผลกระทบภายนอกเข้าไปพิจารณาด้วยจึงเรียก $f(x, \beta) \times \exp(V_a)$ ว่า Stochastic Frontier Analysis (SFA) เขียนได้ดังนี้

$$y_a = f(x, \beta) \times TE_a \times \exp(V_a) \quad (7)$$

โดยกำหนดให้ ถ้า $TE = 1$ แสดงว่า มีประสิทธิภาพ และ ถ้า $TE < 1$ แสดงว่า ต่ำกว่าประสิทธิภาพ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมทางด้านประสิทธิภาพทางเทคนิคการผลิต พบว่า งานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวัดประสิทธิภาพการผลิต อาทิ งานวิจัยที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพการผลิตสัตว์ประเภทโคเนื้อในการศึกษาของ Kongsuban et al. (2021) ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพ ส่งผลต่อความด้อยประสิทธิภาพในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Office of Agricultural

Economics (2023) ผลการศึกษาพบว่า อายุ ส่งผลต่อความด้อยประสิทธิภาพการผลิตกุ้งก้ามกรามในทิศทางตรงกันข้าม ต่อมาหากเราพิจารณาประสิทธิภาพการผลิตในส่วนของคุณค่าเกษตรกร พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาสินค้าเกษตรที่มีความหลากหลาย เช่น ลำไย อ้อย และทุเรียน เป็นต้น ซึ่งในการศึกษาของ Phacharathamkul (2017) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการผลิตลำไยของเกษตรกรในเขตภาคเหนือตอนบน โดยใช้แบบจำลอง Data Envelopment Analysis และ Tobit Regression Model พบว่า ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และรายได้จากอาชีพหลัก ส่งผลต่อความด้อยประสิทธิภาพการผลิตลำไยในทิศทางตรงกันข้าม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chantanop (2017) ได้ศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคการผลิตอ้อยของเกษตรกร พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ส่งผลต่อความด้อยประสิทธิภาพการผลิตอ้อยในทิศทางตรงกันข้าม

ระเบียบวิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครุฑเรือนที่เลี้ยงสุกรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งหมด 5,478 ครุฑเรือน ดังนั้น การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำเป็นต้องใช้ สูตรเครชีและมอร์แกน จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 ครุฑเรือน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยผู้วิจัยใช้ส่วนแบ่งทางการตลาดเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแทนของจังหวัด จะได้อำเภอตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนางรอง อำเภอพุทไธสง อำเภอธำพรธร อำเภอโนนพิทา และอำเภอทุ่งใหญ่

ขั้นตอนที่ 2 : ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากขั้นตอนที่ 1 จำเป็นต้องกำหนดตัวแทนของแต่ละครุฑเรือน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็น โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกำหนดตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครุฑเรือน

Table 3 Data Collection

District	Chawang	Thung Song	Tham Phannara	Noppitam	Thung Yai
Number of households	2143	2015	1845	1750	1911
Quota	60	60	60	60	60

Source: Department of Livestock Development (2022)

Table 3 ผู้วิจัยได้กำหนดอำเภอตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนางรอง อำเภอพุทไธสง อำเภอธำพรธร อำเภอโนนพิทา และอำเภอทุ่งใหญ่ เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมาที่มีพื้นที่ทำการเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยพื้นที่อำเภอเหล่านี้มีเกษตรกรที่ทำการปศุสัตว์เป็นจำนวนมาก โดยผู้วิจัยได้กำหนดโควตาโดยแบ่งออกเป็นอำเภอละ 60 ครุฑเรือน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม โดยในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยใช้เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือที่ 1 : ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 0.88 และเครื่องมือที่ 2 : การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงมาทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรจำนวนทั้งหมด 40 ครุฑเรือน พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ที่ 0.77

ตัวแปรและการวัดตัวแปร

การวัดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 แบบ คือ การวัดผลแบบมาตราส่วนบัญญัติ (Nominal scale) การวัดผลแบบมาตราอันดับ (Ordinal Scale) และการวัดผลแบบมาตราอัตราส่วน (Ratio scale) ดังนี้

Table 4 Variable Measurement

Variable	measurement	Units
Input		
1.Breeder pigs (BP)	Ratio scale	Units/month
2.Labor (LA)	Ratio scale	person
3.Medicine and medical supplies (MA)	Ratio scale	Baht/piece
4.Food (FO)	Ratio scale	kilogram/month
5.House (HO)	Ratio scale	Baht
6.Utilities (water, electricity) (UT)	Ratio scale	Units/month
7.Farm size (FS)	Ratio scale	Square meter
8.Good Agricultural Practices (GA)	Nominal scale	Dummy = Yes and NO
Personal Factors (Inefficiency)		
1 Sex (SEX)	Nominal scale	Dummy = Male and Female
2.Age (AGE)	Ratio scale	year
3.Education (EDU)	Ratio scale	year
4.Experience (EX)	Ratio scale	year
5.Income (IN)	Ratio scale	Baht
6.Assistance from agencies (AF)	Nominal scale	Dummy = Yes and NO
7.Participating in training (PI)	Nominal scale	Dummy = Yes and NO
8.knowledge (KN)	Ratio scale	Score
9.Satisfaction (SF)	Ordinal Scale	Score

สมมติฐานงานวิจัย

- 1.พ่อพันธุ์แม่พันธุ์สุกร แรงงาน ยาและเวชภัณฑ์ อาหาร และขนาดฟาร์มมีผลต่อปริมาณผลผลิตสุกรของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ในทิศทางบวก
- 2.ประสิทธิภาพการผลิตสุกรของเกษตรกรในเขตพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชอยู่ ณ ระดับปานกลาง
3. เพศ ประสบการณ์การ มาตรฐานการจัดการฟาร์ม GAP การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรม มีผลต่อระดับความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคผลผลิตสุกรของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ในทิศทางลบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อแสดงข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม และสถิติอนุมาน (Inference Statistics) ในการศึกษาครั้งนี้จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1: การวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางเทคนิคการผลิตแบบ Stochastic Production Frontier และส่วนที่ 2: แบบจำลองถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

และ แบบจำลองถดถอยโทบิต (Tobit Regression) โดยใช้โปรแกรม STATA ในการประมาณค่าแบบจำลอง โดยมีขั้นตอนในการประมาณค่าดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตสุกร โดยใช้วิธีเส้นพรมแดนการผลิตเชิงพื้นที่สุ่ม (Stochastic Production Frontier Analysis) ด้วยการประมาณค่าความน่าจะเป็นสูงสุด โดยผู้วิจัยจะทำการทดสอบฟังก์ชันการผลิตที่เหมาะสม โดยรูปแบบสมการมี 2 ลักษณะดังสมการต่อไปนี้

แบบจำลองที่ 1 : ฟังก์ชันการผลิตแบบคอบบ์-ดักลาส (Cobb-Douglas Function)

$$Q = AX_1^{\beta_1} X_2^{\beta_2} X_3^{\beta_3} \dots X_n^{\beta_n} \quad (8)$$

สามารถเขียนในรูป Natural logarithm ได้ดังนี้

$$\ln Q = \ln A + \beta_1 \ln x_1 + \dots + \beta_n \ln x_n + \varepsilon \quad (9)$$

แบบจำลองที่ 2 : ฟังก์ชันการผลิตในรูปแบบของทรานสล็อก (Translog Function)

$$\ln Q_i^* = \ln \beta_0^* + \sum_{j=1}^n \beta_j^* \ln X_{ji} + \sum_{j=1}^n \sum_{k=1}^n \beta_{jk}^* \ln X_{ji} \ln X_{ki} + v_i^* - u_i^* \quad (10)$$

กำหนดให้ Q คือ ปริมาณผลผลิตสุกร $x_1, x_2, x_3, \dots, x_n$ คือ ปัจจัยการผลิต u_i คือ ค่าความไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค V_i คือ ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากปัจจัยภายนอก

หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการทดสอบรูปแบบที่เหมาะสมของแบบจำลองฟังก์ชันการผลิตที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ คือ Wald test โดยการทำการทดสอบจากค่าสัมประสิทธิ์เบต้า ดังนี้

Table 5 The Testing of the Appropriate Form of the Production Function Model

List	Hypothesis	Results
Null hypothesis (H_0)	$\beta_1 + \beta_2 + \dots + \beta_n = 1$	Cobb-Douglas Function
Alternative hypothesis (H_1)	$\beta_1 + \beta_2 + \dots + \beta_n \neq 1$	Translog Function

Table 5 ในการทดสอบความเหมาะสมสำหรับการวัดประสิทธิภาพในการผลิตสุกรจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์เบต้า โดยการทดสอบ Wald test ซึ่งหากยอมรับสมมติฐานรอง หมายถึงแบบจำลอง Translog Function เหมาะสมในการผลิต และหากยอมรับสมมติฐานหลัก หมายถึงแบบจำลอง Cobb-Douglas Function เหมาะสมในการผลิต

ขั้นตอนที่ 2 : การทดสอบการมีอยู่ของความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกร โดยทำการประมาณค่าด้วยวิธี Generalized Likelihood-Ratio ในการทดสอบซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณค่าพารามิเตอร์ คือ ค่าพารามิเตอร์แกมมา (Gamma: γ) คือ สมการที่ทำการทดสอบมีค่าความมีประสิทธิภาพอยู่หรือไม่ โดยในการศึกษาครั้งนี้จะมีการตั้งสมมติฐาน ดังตารางต่อไปนี้

$$\gamma = \frac{\sigma_u^2}{\sigma_u^2 + \sigma_v^2} \quad (11)$$

โดยที่ σ_u^2 และ σ_v^2 ได้จากการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธี Maximum Likelihood Estimation (MLE) ซึ่งสามารถการหาสมมติฐานได้ดังขั้นตอนที่ 2

Table 6 The Examination of The Presence of Inefficiency in Swine Production

List	Hypothesis	Results
Null hypothesis (H_0)	$\gamma = 0$	No Inefficiency Effect
Alternative hypothesis (H_1)	$\gamma \neq 0$	Inefficiency Effect

Table 6 ในการทดสอบการมีอยู่ของความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกร จะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สัมฤทธิ์ผล โดยการใช้การทดสอบ Generalized Likelihood-Ratio ซึ่งหากยอมรับสมมติฐานรอง หมายถึง ความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกรมีอยู่จริง และหากยอมรับสมมติฐานหลัก หมายถึง ความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกรไม่มีอยู่จริง

ขั้นตอนที่ 3 : การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตสุกร จะใช้แบบจำลองในการทดสอบทั้งหมด 2 แบบจำลอง คือ แบบจำลองถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) และ แบบจำลองถดถอยโทบิต (Tobit Regression) โดยผู้วิจัยทำการทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาโดยดูจากค่า AIC ที่มีค่าน้อยที่สุด ประกอบด้วยแบบจำลองที่ 1 : แบบจำลองถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

$$U_i = \delta_0 + \delta_1 Z_1 + \delta_2 Z_2 + \dots + \delta_n Z_n + \varepsilon \quad (11)$$

แบบจำลองที่ 2 : แบบจำลองโทบิต (Tobit Regression Analysis)

$$U_i = \delta_0 + \delta_1 Z_1 + \delta_2 Z_2 + \dots + \delta_n Z_n + \varepsilon \quad (\text{ค่า } U_i \text{ จะถูกกำหนดช่วงของข้อมูล}) \quad (12)$$

กำหนดให้ U_i คือ ค่าความไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค , $\delta_1, \delta_2, \delta_3$ คือ ค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลอง และ Z_i คือ ตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

จากการประมาณค่าความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิต (U) พบว่า ค่าความไม่มีประสิทธิภาพการผลิตจะอยู่ในช่วงระหว่าง 0 – 1 ดังนั้น แบบจำลองที่เหมาะสมในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกร คือ Multiple Regression กับ Tobit Regression เพราะ ค่า U ที่ได้เป็นเชิงปริมาณ และถูกจำกัดขอบเขตบนล่าง ดังนั้น แบบจำลองทั้งสองจึงเหมาะสม

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร

ในส่วนนี้จะอธิบายถึงภาพรวมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 300 ครัวเรือน โดยแสดงข้อมูลโดยทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร อาทิ เพศ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา เป็นต้น เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้

Table 7 Economic and Social Data of Farmers in Nakhon Si Thammarat Province

List	Sex	Age	Edu	EX	IN	AF	PI	KN	SF
Mean	1.35	60.15	16.54	20.21	46513	0.39	0.42	2.54	4.35
S.D.	0.48	10.19	2.701	7.180	36401	0.49	0.49	0.950	0.390
MAX	1	72	19	39	28000	1	1	4	5
MIN	0	40	9	18	80000	0	0	0	3
OBS	300								

Table 7 : จากผลการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรเพศชายมากกว่าเกษตรกรเพศหญิง มีอายุเฉลี่ยอยู่ 60 ปี โดยมีจำนวนปีการศึกษาสูงสุดอยู่ที่ 17 ปี (ระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี) และมีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรเฉลี่ย 20 ปี ซึ่งสามารถสร้างรายได้จากการประกอบอาชีพเฉลี่ยอยู่ที่ 46513 บาทต่อเดือน และส่วนใหญ่เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐและได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับเรื่องสุกร โดยเกษตรกรจะมีความรู้ในเรื่องสุกรเฉลี่ย 3 ข้อและเกษตรกรมีระดับความพึงพอใจในการเลี้ยงสุกรเฉลี่ยอยู่ 4.35 (ระดับความพึงพอใจมากที่สุด)

Table 8 Basic Information on Production Factors

List	BP	LA	MA	FO	HO	UT	FS	GA
Mean	147	1.8	285.3	4.5	68722	21604.1	802.9	0.358
S.D.	123.2	0.7	338.7	1.9	42840	9261.3	558.3	0.479
MAX	655	5	1942.9	10.5	235000	60000	2800	1
MIN	20	1	1001.31	1.5	15000	5000	370	0
OBS	300							

Table 8: จากผลการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่สามารถผลิตสุกรเฉลี่ยอยู่ที่ 147 ตัวต่อเดือน โดยมีแรงงานเฉลี่ย 2 คนต่อฟาร์ม และมีค่าใช้จ่ายทางด้านยาและเวชภัณฑ์เฉลี่ยอยู่ที่ 285 บาทต่อตัว และค่าอาหารรวมเฉลี่ย 4 กิโลกรัมต่อเดือน โดยหัวหน้าครัวเรือนได้มีการลงทุนโรงเรือนเฉลี่ย 68722 บาท ซึ่งมีขนาดฟาร์มประมาณ 802 ตารางเมตร และมีค่าใช้จ่ายในทางด้านสาธารณสุขโรคประมาณ 21604 บาทต่อเดือน และหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ยังไม่ได้อบรมในส่วนของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2. การทดสอบความเหมาะสมของรูปแบบฟังก์ชันการผลิต

การทดสอบความเหมาะสมของรูปแบบฟังก์ชันการผลิตในรูปแบบฟังก์ชันการผลิตแบบคอบบ-ดักลาส (Cobb-Douglas Function) และฟังก์ชันการผลิตในรูปแบบของทรานลอค (Translog Function) ซึ่งจะทำการทดสอบด้วยค่าสถิติ Wald Test โดยจะทำการพิจารณาจากค่า Chi-squared ดังตารางต่อไปนี้

Table 9 The Hypothesis Testing Statistic by Wald Test

Equation	Hypothesis	χ^2	Sig	Decision
Null hypothesis (H_0)	$\beta_1 + \beta_2 + \dots + \beta_n = 1$	0.760	0.253	Cobb-Douglas Function
Alternative hypothesis (H_1)	$\beta_1 + \beta_2 + \dots + \beta_n \neq 1$			

Table 9: เมื่อพิจารณาแบบจำลองที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางเทคนิคของผลผลิตสุกรด้วยวิธี Wald test ผลจากการทดสอบ พบว่า ค่า Chi-Squared เท่ากับ 0.760 แสดงให้เห็นว่า ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ดังนั้น รูปแบบสมการที่เหมาะสมที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ฟังก์ชันการผลิตแบบคอบบ-ดักลาส (Cobb-Douglas Function)

3. การทดสอบการมีอยู่ของความเป็นประสิทธิภาพ

การทดสอบการมีอยู่ของความเป็นประสิทธิภาพในการผลิตสุกร โดยทำการประมาณค่าด้วยวิธี Generalized Likelihood-Ratio ในการทดสอบซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณค่าพารามิเตอร์ คือ ค่าพารามิเตอร์แกมมา (Gamma: γ) คือ สมการที่ทำการทดสอบมีค่าความเป็นประสิทธิภาพอยู่หรือไม่

Table 10 Testing Statistical Using the Generalized Likelihood-Ratio Method

Equation	Hypothesis	γ	Sig	Decision
Null hypothesis (H_0)	$\gamma = 0$	27.45***	0.03	Inefficiency Effect
Alternative hypothesis (H_1)	$\gamma \neq 0$			

Note: *** Significant level 0.01

Table 10: เมื่อพิจารณาค่าพารามิเตอร์แกมมา (γ) โดยใช้ค่าสถิติ Generalized Likelihood-Ratio เป็นการทดสอบความเป็นประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของผลผลิตสุกรว่ามีอยู่ในแบบจำลองหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แกมมา (γ) เท่ากับ 27.45 แสดงให้เห็นว่า ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) จึงสรุปได้ว่า แบบจำลองการวัดประสิทธิภาพการผลิตเชิงเทคนิคการผลิตมีความไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในแบบจำลองมีอยู่จริง

4. การประมาณฟังก์ชันการผลิตด้วยวิธี Stochastic Production Frontier

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า รูปแบบสมการที่เหมาะสมที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ฟังก์ชันการผลิตแบบคอปป์-ดักลาส (Cobb-Douglas Function) จึงทำการประมาณค่าด้วยวิธี Stochastic Production Frontier โดยใช้วิธีค่าความน่าจะเป็นสูงสุด ได้ผลการศึกษาดังนี้

Table11 The Results of the Analysis of the Stochastic Frontier Production Function

Input	Parameter	Estimator	Std. Error	t-statistic
Constant	β_0	-1.10	1.04	1.06
Breeder pigs (x_1)	β_1	0.27***	0.04	5.55
Labor (x_2)	β_2	0.14**	0.06	2.43
Medicine and medical supplies (x_3)	β_3	0.09**	0.04	2.48
Food (x_4)	β_4	0.23**	0.12	1.95
House (x_5)	β_5	0.05	0.16	0.79
Utilities (x_6)	β_6	0.21**	0.09	2.22
Farm size (x_7)	β_7	0.31***	0.06	5.04
Good Agricultural Practices (x_8)	β_8	0.03	0.14	0.63
Lambda: $\lambda = \sigma_u / \sigma_v$	λ	3.56***	0.40	8.78
Sigma: $\sigma = \sqrt{\sigma_u^2 + \sigma_v^2}$	σ	0.55***	0.001	512.07
Lambda (v): σ_v^2			0.44	
Sigma (u): σ_u^2			0.10	
Sigma (v): σ_v			0.66	
Sigma (u): σ_u			0.311	
Log likelihood Function			-179.90843	
Observation			300	

Note: * Significant level 0.10 ** Significant level 0.05 and *** Significant level 0.01

Table 11: ในการศึกษาผู้วิจัยประมาณแบบจำลองโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป STATA จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางเทคนิคผลผลิตสุกร สามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ของฟังก์ชันการผลิตแบบคอปป์-ดักลาส (Cobb-Douglas Function) ที่เขียนในรูป Natural logarithm ได้เป็นแบบจำลองฟังก์ชันการผลิต โดยในการวิเคราะห์สมการประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของผลผลิตสุกร สามารถอธิบายค่าสถิติ Lambda และค่าสถิติ Sigma พบว่า ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบทั้งสองมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หมายความว่า สมการการผลิตของทั้งสองพื้นที่มีเส้นพรมแดนการผลิต สามารถใช้ในการวัดประสิทธิภาพการผลิตสุกร นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาผลการศึกษาเพิ่มเติม พบว่า เมื่อค่าความยืดหยุ่นของตัวแปร พ่อพันธุ์แม่พันธุ์สุกร ขนาดฟาร์ม แรงงาน ยาและเวชภัณฑ์ อาหารและค่าสาธารณูปโภค มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณผลผลิตสุกรในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

5. การวัดประสิทธิภาพการผลิตสุกรของครัวเรือนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากการศึกษาประมาณค่าพารามิเตอร์ในแบบจำลองฟังก์ชันการผลิต เราสามารถหาค่าความมีประสิทธิภาพในการผลิตสุกรได้ (Technical Efficient) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 – 1 สามารถคำนวณหาค่าประสิทธิภาพได้ดังตารางต่อไปนี้

Table 12 Measurement of Technical Efficiency Level

Level	Technical Efficiency	District	Result
Very low	(0.0000 – 0.2000)	Chawang	0.32 (Low)
Low	(0.2001 – 0.4000)	Thung Song	0.41 (Moderate)

Table 12: Measurement of Technical Efficiency Level (Continues)

Level	Technical Efficiency	District	Result
Moderate	(0.4001 – 0.6000)	Tham Phannara	0.26 (Low)
High	(0.6001 – 0.8000)	Noppitam	0.19 (Low)
Very High	(0.8001 – 1.0000)	Thung Yai	0.27 (Low)
Total			300
Average Technical Efficiency (TE)			0.29

Source: calculations

Table 12: จากผลการวิเคราะห์สมการ SFA พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความมีประสิทธิภาพการผลิตสุกรจะประมาณ 0.29 (ความมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำ) และหากพิจารณาในเชิงลึกจะพบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคการผลิตสุกรอยู่ในระดับปานกลาง คือ อำเภอทุ่งสงมีประสิทธิภาพการผลิตสุกรประมาณ 0.41 คะแนน นอกจากนี้ในส่วนของอำเภอที่ฉวาง ถ้าพรณรา นพพิทาม และทุ่งใหญ่ มีประสิทธิภาพการผลิตสุกรอยู่ในระดับต่ำ

6. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพการผลิตเนื้อสุกร

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตสุกร จะใช้แบบจำลองในการทดสอบทั้งหมด 2 แบบจำลอง คือ แบบจำลองถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) และแบบจำลองถดถอยโทบิต (Tobit Regression) สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

Table 13 The Factors Influencing Inefficiency in Swine Production

Variable	Model 1				Model 2		
	Parameter	Estimator	S.E.	t-statistic	Estimator	S.E.	t-statistic
Constant	δ_0	0.56	0.11	5.09	0.56	0.24	2.33
Sex (z_1)	δ_1	0.38**	0.17	2.23	0.18	0.06	3.00
Age (z_2)	δ_2	-0.01	0.04	-0.25	-0.01***	0.09	-0.11
Education (z_3)	δ_3	-0.25**	0.13	-1.92	-0.25***	0.02	-12.98
Experience (z_4)	δ_4	-0.02	0.05	-0.40	-0.01	0.04	-0.25
Income (z_5)	δ_5	0.23***	0.02	11.50	0.25***	0.06	4.16
agencies (z_6)	δ_6	0.02	0.03	0.66	0.01	0.03	0.33
training (z_7)	δ_7	0.14	0.15	0.93	0.14	0.15	0.93
knowledge (z_8)	δ_8	0.02	0.07	0.29	0.02	0.07	0.28
Satisfaction (z_9)	δ_9	0.06	0.14	0.43	0.06	0.13	0.46
Observation		300				300	
R^2		0.51				0.68	
F - Statistic		19.25				20.02	
AIC		-460.03				-458.03	

Note: 1.) Model 1: Multiple regression, Model 2: Tobit regression

2.) * Significant level 0.10 ** Significant level 0.05 and *** Significant level 0.01

Table 13: ผลการศึกษา พบว่า จากการทดสอบการเลือกรูปแบบของตัวแบบที่เหมาะสมที่สุดในการอธิบายระดับความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคผลผลิตสุกร โดยจะใช้เกณฑ์ข้อสนเทศของอาไคเคะ (Akaike's Information Criterion) พบว่า แบบจำลอง Tobit Regression มีความเหมาะสมที่สุดเนื่องจาก ค่า AIC มีค่าต่ำที่สุด และผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคผลผลิตสุกรของเกษตรกร พบว่า รายได้มีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกรในทิศทางเดียวกัน จำนวนปีการศึกษาและอายุ มีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกรในทิศทางตรงกันข้าม ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สรุปและการอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ 1 เพื่อวัดระดับความมีประสิทธิภาพทางเทคนิคของผลผลิตสุกรในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษพบว่า คะแนนความมีประสิทธิภาพการผลิตสุกรของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.29 ซึ่งจะเห็นได้ว่า เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชส่วนใหญ่เกษตรกรยังไม่สามารถนำความรู้ที่มีอยู่มาบริหารจัดการผลิต เนื่องจาก ขาดการอบรมเกี่ยวกับการอบรมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ซึ่งสอดคล้องการผลิตของเกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยที่เกษตรกรลงทุนในปัจจัยการเงินและปุ๋ยเคมีมากเกินไปจนความจำเป็นที่ต้นทุนค่าใช้จ่ยต้องการจึงสูญเสียต้นทุนโดยเปล่าประโยชน์ ส่งผลให้ เกษตรกรได้รับผลผลิตต่ำกว่าความเป็นจริง(Phatcharathamkul et al., 2016) อย่างไรก็ตาม ถ้าหากเกษตรกรสามารถรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายสหกรณ์ได้ก็สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสุกร เนื่องจาก เครือข่ายสหกรณ์มีระดับความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรอย่างถูกวิธี เช่น การจัดการอาหารและการจัดการสุขาภิบาลอย่างเหมาะสม (Kongsuban et al., 2021)

จากวัตถุประสงค์ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยการผลิตที่ส่งผลต่อปริมาณผลผลิตสุกร ผลการศึกษาพบว่า ถ้าหากพิจารณาปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่สุด 3 อันดับ ที่มีผลต่อปริมาณผลผลิตสุกร ได้แก่ จำนวนพันธุ์แม่พันธุ์สุกร ปริมาณอาหารและขนาดฟาร์ม ถ้าหากเราพิจารณาในส่วนของจำนวนพันธุ์แม่พันธุ์สุกร พบว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีการทำการเกษตรและปศุสัตว์อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะการเลี้ยงสุกรที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจ โดยในช่วงเวลาที่ผ่านมา Nakhon Si Thammarat Provincial Livestock Office (2023) พบว่า จำนวนแม่พันธุ์สุกรในจังหวัดเพิ่มขึ้นจาก 10,000 ตัว เป็น 12,000 ตัว และผลผลิตสุกรเพิ่มขึ้นจาก 100,000 ตัว เป็น 120,000 ตัว อย่างมีนัยสำคัญ โดยได้รับความเห็นเพิ่มเติมจากการศึกษาของ Tantiwit (2023) กล่าวว่า ความรู้ของเกษตรกรก็เป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ เช่น การให้ปุ๋ยและน้ำที่เหมาะสม ดังนั้น การให้ปริมาณอาหารที่เหมาะสมจึงเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตร เช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งจากข้อมูลสถิติในช่วงเวลาที่ผ่านมาเกษตรกรในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการเพิ่มปริมาณอาหารสุกรจากเฉลี่ย 2 กิโลกรัมต่อวันต่อสุกร เป็น 3 กิโลกรัมต่อวันต่อสุกร (Nakhon Si Thammarat Provincial Livestock Office, 2023) ส่งผลให้ผลผลิตสุกรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ แต่อย่างไรก็ตาม Wana and Somkam (2020) ได้มีการอธิบายเพิ่มเติมว่า การให้อาหารควบคู่กับยาและเวชภัณฑ์ (ปริมาณปุ๋ย) ที่มากเกินไปจนมีความจำเป็นก็มีผลเสียต่อผลผลิตสินค้าเกษตรและสินค้าปศุสัตว์ นอกจากนี้ การศึกษาครั้งนี้ได้รับผลการศึกษาเพิ่มเติมว่า การเพิ่มขึ้นของขนาดฟาร์มขนาดผลให้ปริมาณผลผลิตสุกรเพิ่มขึ้น เนื่องจาก จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการสนับสนุนให้เกษตรกรมีการขยายขนาดฟาร์มเลี้ยงสัตว์ให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มการจัดสรรพื้นที่การเลี้ยงสุกรและคุณภาพการจัดการฟาร์มที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ลดภาวะเครียดของสุกรและสามารถทำให้สุกรผสมพันธุ์กันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแตกต่างจากเลี้ยงสัตว์และการเพาะปลูกสินค้าเกษตรในภาคเหนือของประเทศไทย เช่น ในการศึกษาของ Phattharakamolse and Chaovanapoonphol (2018) เนื่องจาก เกษตรกรมีการเลือกปลูกกระเทียมในลักษณะพื้นที่ที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปในพื้นที่ดอยหรือพื้นที่สวนจะมีความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกกระเทียม เนื่องจากมีระดับของแร่ธาตุสูงและคุณภาพของดินที่มีความอุดมสมบูรณ์

จากวัตถุประสงค์ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพของการผลิตสุกร ผลการศึกษาพบว่า รายได้และอายุมีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกรในทิศทางเดียวกัน และจำนวนปีการศึกษา มีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกรในทิศทางตรงกันข้าม ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ถ้าหากเราพิจารณาในส่วนของตัวแปรทางด้านรายได้และอายุของเกษตรกร ตามข้อมูลจาก Department of Livestock Development (2022) พบว่า เกษตรกรที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีจำนวน 149,575 ครัวเรือน โดยเฉลี่ยแล้วรายได้จากการเลี้ยงสุกรคิดเป็นประมาณร้อยละ 15 ของรายได้ครัวเรือนทั้งหมดซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก ประกอบกับผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชมีอายุเฉลี่ย 60 ปี ซึ่งเป็นอายุที่เกษตรกรมีความตั้งใจที่จะส่งต่อกิจการการเลี้ยงสุกรให้กับเครือญาติ เนื่องจาก สภาพร่างกายไม่สามารถดำเนินกิจการได้ต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Kongsuban et al. (2021) พบว่า สมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุเพิ่มขึ้น มีผลทำให้เกิดการจัดลำดับความสำคัญลดลงหรือสมาชิกสหกรณ์อาจจะเลิกในการบริหารจัดการการเลี้ยงโค ส่งผลให้ เกษตรกรมีการลงทุนกับปัจจัยการผลิตที่ไม่ได้ก่อให้เกิดผลผลิตดีเท่าที่ควรหรือเลือกซื้ออาหารหรือเวชภัณฑ์ที่ไม่มีคุณภาพ แต่อย่างไรก็ตามในการศึกษาของ Wanwisa et al. (2022) พบว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรโคจะมีการสะสมความรู้ในการเลี้ยงสุกรเพื่อนำมาเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงโค

ในส่วนของตัวแปรจำนวนปีการศึกษาของเกษตรกร ตามผลการศึกษาในครั้งพบว่า เกษตรกรในพื้นที่จำนวนปีการศึกษาสูงสุดอยู่ที่ 17 ปี (ระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรมีการสะสมความรู้ในการเลี้ยงสุกรซึ่งสังเกตจากความรู้ของเกษตรกรที่สามารถตอบข้อคำถามเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกรถูก 3 ข้อจากทั้งหมด 5 ข้อ สอดคล้องกับผลวิจัยของ Chantanop (2017) พบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาที่สูงจะมีโอกาสยอมรับเทคโนโลยีรูปแบบใหม่มาใช้ร่วมกับกระบวนการผลิตมากขึ้น ซึ่งสามารถช่วยลดระยะเวลาและกระบวนการผลิตลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการศึกษาพบว่า รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้นมีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกรในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น ชุมชนในพื้นที่ควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งหน่วยงานสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการทางการเงินอย่างเหมาะสม เช่น เกษตรกรควรการมีบูรณาการความรู้ทางธุรกิจและการตลาด ในการนำรายได้จากการเลี้ยงสุกรไปพัฒนาฟาร์มให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด นอกจากนี้ เกษตรกรในพื้นที่ควรร่วมมือกันในการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนและการส่งเสริมความเข้มแข็งทางอุตสาหกรรมและการตลาดในพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสุกรของเกษตรกรและสร้างรายได้ในระยะยาวให้กับเกษตรกร

2. จากผลการศึกษาพบว่า จำนวนปีการศึกษาของเกษตรกรเพิ่มขึ้นมีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตสุกรในทิศทางตรงกันข้าม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนในส่วนของงบประมาณทางด้านทุนการศึกษาให้กับลูกหลานของเกษตรกร เพื่อให้ลูกหลานเกษตรกรได้รับความรู้และทักษะในการมาประยุกต์ใช้กับการเลี้ยงสุกรอย่างเหมาะสม รวมไปถึงทักษะทางด้านการปรับใช้เทคโนโลยีร่วมกับการเลี้ยงสุกร

ข้อเสนอแนะด้านบริหาร

จากผลการศึกษา พบว่า ขนาดฟาร์มขนาดเพิ่มขึ้นมีผลให้ปริมาณผลผลิตสุกรในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น ธุรกิจเลี้ยงสุกรควรกำหนดแผนการขยายขนาดฟาร์มอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาถึงความสามารถในการเพิ่มขนาดการผลิต ความเสี่ยงในการบริหารจัดการรวมถึงความต้องการของตลาด เพื่อนำมากำหนดยุทธศาสตร์ทางธุรกิจและวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด (Marketing Strategy) อย่างเหมาะสม และผู้ประกอบการเลี้ยงสุกรควรมีเครือข่ายทางธุรกิจที่หลากหลาย เพื่อที่จะนำศาสตร์ต่าง ๆ มาบูรณาการกับการบริหารจัดการฟาร์มอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตหรือการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ หัวหน้าครัวเรือนผู้เลี้ยงสุกร ซึ่งจะเป็นกลุ่มของเกษตรกรที่มีอำนาจในการบริหารจัดการในครัวเรือน ซึ่งเป็นส่วนที่ผู้วิจัยให้ความสนใจในการศึกษา อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งต่อไปควรที่จะมีการศึกษาผู้ประกอบการในกลุ่มอื่น โดยจากการทบทวนวรรณกรรมจะพบว่า ในการศึกษาการวัดประสิทธิภาพการผลิตในงานอื่น ๆ จะมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรเปลี่ยนสถานที่หรือสินค้าเกษตรตัวอื่น ๆ เช่น เนื้อวัว เนื้อปลาหรือเนื้อกุ้ง

2. ในการศึกษาครั้งนี้จะวัดประสิทธิภาพการผลิตด้วยวิธี Stochastic frontier Analysis แต่ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรเปลี่ยนการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่ง

ปัจจุบันแบบจำลองดังกล่าวได้ถูกพัฒนาเป็น Copula based Stochastic frontier Analysis จะมีความแม่นยำในการประมาณค่าประสิทธิภาพในการผลิตที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือหากผู้วิจัยต้องการเปรียบเทียบประสิทธิภาพแบบเก่าและแบบใหม่ในการเลี้ยงสุกรผู้วิจัยสามารถประยุกต์แบบจำลอง Meta frontier Analysis ในเปรียบเทียบการผลิตได้

เอกสารอ้างอิง

- Aigner, D., Lovell, C. K., & Schmidt, P. (1977). Formulation and Estimation of Stochastic Frontier Production Function Models. *Journal of Econometrics*, 6(1), 21-37.
- Assawaphannimit, N., & Sangwipak, A. (2023). The Important Risk Factors of Raising Pigs to be Successful in the Pig Farm Business in Chonburi Province. *Sripatum Chonburi Interdisciplinary Journal*, 9(3), 118-140.
- Chaiprakong, W. (2016). Technical Efficiency Analysis of Tilapia Producers in Earthen Ponds in Chiang Mai. Master of Economics Thesis: Maejo University.
- Chantanop, S. (2017). Technical Efficiency of Sugarcane Production of the Farmers in Phang Thui Sub-District, Nam Phong District, Khon Kaen Province by Stochastic Frontier Production Approach. *Khon Kaen Agriculture Journal*, 45(2), 307-312.
- Department of Livestock Development. (2022). *Livestock Statistics in Thailand 2015*. Bangkok, Thailand: Information Group.
- Farrell, M. J. (1957). The Measurement of Productive Efficiency. *Journal of the Royal Statistical Society: Series A (General)*, 120(3), 253-281.
- Hocquette, J. F., Chriki, S., Fournier, D., & Ellies-Oury, M. P. (2024). Will “Cultured Meat” Transform Our Food System Towards More Sustainability? *Animal*, 101145.
- Kim, S. W., Gormley, A., Jang, K. B., & Duarte, M. E. (2024). Current Status of Global Pig Production: An Overview and Research Trends. *Animal Bioscience*, 37(4), 719.
- Kongsuban, N., Kiratirnkul, S., Yotapakdee, T., & Nunthasen, K., (2021). Technical Efficiency of Beef Cluster Cooperative LTD.’s Member Production. *Economics and Management Strategy*. 8(1), 97-114.
- Malida, C. (2023). Farmer's Participatory Pig Farm Management and Swine Business Organizations in the Area Chiang Mai-Lamphun. *Journal of MCU Social Development*, 8(1), 176-196.
- Nakhon Si Thammarat Provincial Livestock Office. (2023). *Report on Pig Farming Statistics in Nakhon Si Thammarat Province, 2023*. Retrieved April 25, 2024, From <https://pvlo-nst.dld.go.th>
- Noppakeua, S., & Chongchit, Y. (2021). Opinions on Raising Finishing Pigs of Smallholder Farmers at Mueang Nakhon Si Thammarat District in Nakhon Si Thammarat Province. *ASEAN Journal of Scientific and Technological Reports*, 24(2), 10-17.
- Nualnoom, P. (2018). Motivation and Efficiency of Local Paddy Cultivation in Nakhon Si Thammarat Province. *Sukhothai Thammathirat Journal*, 31(2), 65-89

- OECD (2016). *Meat Consumption*. Retrieved April 25, 2024, from <https://data.oecd.org>
- Office of Agricultural Economics (2019). *Agricultural Statistics of Thailand 2015*. Retrieved April 25, 2024, from <http://www.oae.go.th>
- Office of Agricultural Economics. (2023). *Agricultural Statistics of Thailand 2013*. Bangkok, Thailand: Office of Agricultural Economics, Ministry of Agriculture and Cooperative
- Office of the Permanent Secretary for Agriculture and Cooperatives. (2021). *Basic Information About Nakhon Si Thammarat Province*. Retrieved April 25, 2024, From <https://www.opsmoac.go.th/>
- Phacharathamkul, C. (2017). *Efficiency of Longan Production of Farmers in The Upper Northern Region*. Maejo University.
- Phatcharathamkul, C., Cheamuangphan, A., Tunsuchat R., & Phaoumnuaywit A., (2016). *Efficiency of Longan Production of Farmer in Upper Northern Region*. Maejo University.
- Phattharakamolse, C., & Chaovanapoonphol, Y. (2018). Technical Efficiency of Garlic Production in Fang District, Chiang Mai Province. *Khon Kaen Agriculture Journal*, 46(2), 359–366.
- Songsriroj, N., & Singhapreecha, C., (2006). Efficiency Measurement Approaches and Limitations. *Journal of Economics Kasetsart University*, 13(2), 79-99.
- Tanthanawat, S. (2009). *Basic Economics* (7th ed.). Bangkok, Thailand: Ramkhamhaeng University.
- Tantiwit, P. (2023). *Technical Efficiency of Soybean Production in Chiang Mai Province* (Doctoral Dissertation, Prince of Songkhla University)
- Wana, C., & Somkam, S. (2020). Technical Efficiency Analysis of Rice Production of Farmers in Chai-Na. *Chiang Mai Journal of Science*, 26(2), 279-296.
- Wanwisa, W., Kongsuban, N., Patthanawong, W., Panatthuek, J., Foi-klung, S., & Pasarakan, A. (2022, August). *Technical Efficiency of Phrae Quality Beef Cooperative Ltd.'s Member Production, Phrae Province*. In Proceedings of The Graduate School Conference (Vol. 4, No. 1, p. 376).
- Yu, X., Liu, B., & Lai, Y. (2024). Monthly Pork Price Prediction Applying Projection Pursuit Regression: Modeling, Empirical Research, Comparison, and Sustainability Implications. *Sustainability*, 16(4), 1-26.

สภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา

Problems in Budget Management of Local Administrative Organizations in Songkhla Province

วสันต์ กาญจนมุกดา¹ ยงยุทธ รัตนสุวรรณ^{2*} พัชรทิศา นวลละออง² ศรีณยา อิศรรักษ์²

โชติญาณ หิตะพงษ์² ฉันทิชา บัวศรี² เสาวลักษณ์ จันทรประสิทธิ์² ศิรดา นวลประดิษฐ์¹ และวิทยา ขาวขจร³

Wasan Kanchanamukda¹ Yongyuth Rattanasuwan^{2*} Patcharatita Nuanlaong² Saranya Itsararuk²

Chotiya Hitapong² Chanticha Buasri² Saowalak Chanprasit² Sirada Nuanpradit¹ and

Witaya Khaokhajorn³

วันที่รับบทความ : 18/04/2567

วันแก้ไขบทความ : 19/06/2567

วันตอบรับบทความ : 30/07/2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหา เปรียบเทียบสภาพปัญหาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา จากกลุ่มตัวอย่างผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลในพื้นที่จังหวัดสงขลา ประกอบด้วยคณะผู้บริหาร ปลัด สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 106 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบที และค่าทดสอบเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา ในภาพรวมมีปัญหาการบริหารงบประมาณในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลาจำแนกตามเพศ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรภายในและภายนอกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมาย หนังสือสั่งการ โดยจัดทำเป็นคู่มือ มีการซักซ้อมแนวทางปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำนโยบายทุกระดับมาเป็นทิศทาง แนวทาง การจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ครอบคลุมภารกิจและอำนาจหน้าที่ รวมทั้งให้มีกลไกในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: สภาพปัญหา การบริหารงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพัทลุง

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Assistant Professor Dr., Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University

² อาจารย์, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Lecturer, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University

³ อาจารย์, วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

Lecturer, Management for Development College, Thaksin University

* Corresponding author: E-mail address: yongyuth@tsu.ac.th

Abstract

This study compares the situation of problems caused by personal factors and the administrative relationships of local government organizations in the Songkhla province with a sample group of offenders involved in the budget process of local governance organizations with administrative status in the province and municipalities in the Songkhla province, consisting of a board of directors, board members, local councillors, and 106 employees. The statistics used include percentages, mathematical averages, standard deviations, T-test and F-test values.

The results of the research showed that local government budget management in Songkhla province generally had medium-level budget management problems. The results compared the gender, educational level, work experience, and overall and departmental positions of local government organizations. Staff within and outside the local government, as well as members of the local council, should encourage this while possessing knowledge of regulations, mandates, manuals, guidelines, guidance, and proper implementation of departmental administration. Precision, policy implementation, policy orientation at all levels, direction, budgeting of the administrative department, and coverage of mandates and powers. Including having a mechanism for supervising, monitoring, and inspecting efficient budget management.

Keyword: Problem Conditions, Budget Management, Local Government Organizations, Phatthalung Province

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้พูดถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ใน หมวดที่ 14 ในมาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกันมาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนใน

ท้องถิ่นตามหลักการพัฒนายั่งยืน รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้ เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก ในการดำเนินการใด ๆ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้อง กับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติ เกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย (Royal Gazette, 2017) งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่หน่วยงานรัฐรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้เพื่อการ วางแผน และบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพการวางแผนงบประมาณมีบทบาทสำคัญใน การวางแผนและควบคุม การวางแผนต้องมีจุดประสงค์และจำเป็นต้องบรรลุเป้าหมาย งบประมาณเป็น สิ่งสำคัญในการดำเนินงานและเป็นทั้งปัจจัยสำคัญในด้านการเงินและด้านกายภาพ การวางแผน งบประมาณ เมื่อนำมาใช้จะเป็นกลยุทธ์ที่ดีที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปด้วยดีและบรรลุเป้าหมาย ในการจัดทำงบประมาณจะให้ผลดีแก่หน่วยงานในแง่ของการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและ ก่อให้เกิดผลกำไรแก่หน่วยงานมากที่สุดย่อมขึ้นกับหน่วยงานที่เป็นผู้จัดทำงบประมาณ และเป็นผู้ ปฏิบัติตามงบประมาณนั้น ๆ โดยตรง ถ้าหน่วยงานที่จัดทำงบประมาณจัดทำงบประมาณที่คลาดเคลื่อน จากข้อเท็จจริงมากจะทำให้ยากที่จะผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ และยังก่อให้เกิดปัญหาในทาง ปฏิบัติแก่หน่วยงานเจ้าของงบประมาณเองด้วยที่ไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามงบประมาณได้ หรือถ้า งบประมาณนั้น ๆ หย่อนเกินไปก็ไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมการปฏิบัติงานอย่างได้ผล อีกทั้งยังไม่สามารถนำไปเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการควบคุมกำไรของกิจการในอนาคต ได้ประกอบกับส่วนใหญ่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักจะมีปัญหาและอุปสรรคทุกขั้นตอนโดยเฉพาะ อย่างยิ่งขั้นตอนในการบริหารงบประมาณและการควบคุมงบประมาณ ปัญหาการบริหารงบประมาณ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของพื้นที่เป็นหลัก ขาดการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่องผู้ปฏิบัติงานยัง ขาดความชำนาญ ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการปรับปรุงวิธีการงบประมาณ วิเคราะห์ การบริหาร งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะส่งผลในการพัฒนาเขตท้องถิ่นให้เติบโตและยั่งยืน และ สร้างความอยู่ดีที่สุขของประชาชนในเขตนั่นๆ การใช้งบประมาณในทางที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ช่วยส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลการดีต่อทุกภาคส่วนใน เขตท้องถิ่น โดยกระบวนการงบประมาณจะต้องสร้างเป้าหมายที่เสริมการวางแผนและการควบคุม (Anessi-Pessina & Sicilia, 2015; Di Francesco, 2016; Hansen & Van der Stede, 2004) จังหวัด สงขลาเป็นจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงที่สุดในภาคใต้ มีขนาดผลิตภัณฑ์มวลรวม 5,717,367.11 ล้านบาท จากทั้งหมด 10,338,847.34 ล้านบาท (NESDC, 2020) จำเป็นที่ต้องอาศัย งบประมาณจากภาครัฐมาขับเคลื่อน โดยแหล่งงบประมาณที่สำคัญมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าขึ้น “เงินงบประมาณ” ถือเป็นปัจจัยสำคัญ (Phonkanung & Jaroenjitt, 2019) ทั้งนี้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากรายได้ที่จัดเก็บเอง รวมทั้ง เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ดังนั้น การบริหารงบประมาณจึงต้องคำนึงถึงความคุ้มค่า ความโปร่งใส และ ตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Chansorn, 2019) อีกทั้งการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและต้องอาศัย

ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และประชาชน เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง (Ngernklay, 2020) ประกอบกับจังหวัดสงขลามีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานะเป็นองค์กรบริหาร ส่วนจังหวัด และเทศบาลในพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 49 องค์กร เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศจำนวน 2,545 องค์กร (POLA, 2023) และเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ใน ปีงบประมาณ 2566 สูงที่สุดในเขตพื้นที่ภาคใต้ของไทย ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา สุราษฎร์ธานี และกระบี่ เป็นจำนวน 2,145.63 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 38.45 จาก จำนวน 5,579.25 ล้านบาท จากรายงานการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2666 (LIRRT, 2023)

จากงานวิจัยที่ผ่านมาที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พบว่าสภาพปัญหาหลักในการบริหารงบประมาณ ได้แก่ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านงบประมาณ การขาดความรู้ความเข้าใจกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ความล่าช้า ในกระบวนการบริหารงบประมาณ และการขาดประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ จึงเป็นที่มาใน การทำวิจัยเพื่อให้ทราบสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ จังหวัดสงขลา ตั้งแต่กระบวนการบริหารงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การ ควบคุมงบประมาณ และการตรวจสอบงบประมาณ เพื่อนำไปสู่แนวทางการบริหารงบประมาณที่มี ประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่กำหนดของหน่วยงานที่ตรวจสอบหรือ กำกับ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในส่วนที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้สภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลาจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่งของคณะ ผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และได้พิจารณาเลือกแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการทำวิจัย ประกอบด้วย โดย แนวคิดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณ Singhaphan (2010) โดยทั่วไปการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครอง ซึ่งมีกำหนดขอบเขตพื้นที่ไว้แน่ชัด มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีโครงสร้างสถาบันรองรับ มีอำนาจและหน้าที่ กำหนดไว้ทั้ง โดยกว้างหรือโดยบทบัญญัติเฉพาะ รวมทั้งมีความเป็นเอกเทศหรือความเป็นอิสระทาง การเงิน และอื่น ๆ ในระดับหนึ่ง Tanchai (2004) การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาล กลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตาม กฎหมาย มีพื้นที่และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญขององค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระใน การปฏิบัติอย่างเหมาะสมการมอบอำนาจจากส่วนกลางมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้า มามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะ

เป็นการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ตัดสินใจ การตรวจสอบการทำงานและร่วมรับบริการสาธารณะต่าง ๆ แม้ว่าการปกครองท้องถิ่นจะมีอิสระในการดำเนินงานแต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งแยกออกจากการบริหารราชการส่วนกลาง มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ และมีทรัพยากรเป็นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ทรัพย์สิน งบประมาณ โดยผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง และยินยอมให้ประชาชนมีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนา และการตรวจสอบ Boriharn (2012) การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองทางการเมืองที่อยู่ในระดับต่าง ๆ จากรัฐ ซึ่งก่อตั้ง โดยกฎหมาย และมีอำนาจอย่างเพียงพอที่จะทำกิจการในท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นการลดภาระของรัฐบาล และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง มีสิทธิมีเสียงทางการเมือง มีอิสระในการตัดสินใจ มีการวางแผนพัฒนา ได้รู้ถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาและการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยที่รัฐบาลคอยให้ความช่วยเหลือ

งบประมาณมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอยู่หลายประการรัฐบาลสามารถนำเอางบประมาณแผ่นดินมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศให้เจริญก้าวหน้า และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน (Satphanroj, 1996) งบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง แผนงานหรืองานสำหรับประมาณการด้านรายรับ และรายจ่ายแสดงในรูปตัวเลข จำนวนเงิน การตั้งงบประมาณคือการแสดงแผนดำเนินงานออกเป็นตัวเลข จำนวนเงิน โดยกำหนดระยะเวลาเป็นปีงบประมาณ หมายถึงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคมของปีหนึ่งถึง วันที่ ๓๐ กันยายนของปีถัดไป องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่อยู่ภายใต้กระแสของการปฏิรูปการเมืองหน้าที่สำคัญของเทศบาลที่สำคัญ คือการจัดหาและบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่น เช่น การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเพื่อความสะดวก สะอาด ระเบียบของท้องถิ่น การบรรเทาสาธารณภัย การป้องกันโรคติดต่อ การวิจัย การรักษาความปลอดภัย การสร้าง และบำรุงรักษาถนน เพื่อความสะดวกในการคมนาคม สวนสาธารณะเพื่อการนันทนาการ เป็นต้น ในการจัดให้มีบริการสาธารณะดังกล่าวเทศบาลจำเป็นต้องมีงบประมาณในการดำเนินการ ดังนั้นรัฐบาลของแต่ละประเทศจึงได้มีการกระจายอำนาจทางการคลังไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการบริหารจัดการเกี่ยวกับรายได้และการกำหนดแนวทางการใช้จ่ายของตนทั้งนี้เป็นหลักประกันว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะสามารถจัดหาบริการสาธารณะมาตอบสนองต่อความต้องการของ ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท้องถิ่นอาจมีรายได้ไม่เพียงพอสำหรับการจัดทำบริการสาธารณะ ดังนั้นความช่วยเหลือจากรัฐบาลในรูปเงินอุดหนุนยังมีความจำเป็นแต่ถ้าท้องถิ่นพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐมากเกินไปอาจส่งผลให้รัฐบาลสามารถควบคุมท้องถิ่นไปในทิศทางที่ต้องการ การบริหารงบประมาณเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติโดยฝ่ายบริหารจะต้องดำเนินงานและใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์ และภายในวงเงินที่ได้รับอนุมัติการควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามกฎหมายข้อบังคับการจัดให้มีระบบบัญชี บันทึกรายรับรายจ่าย และการจัดทำรายการใช้จ่ายสำหรับฝ่ายนิติบัญญัติจะตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของฝ่ายบริหารว่าได้ใช้จ่ายเป็นไปตามที่ได้อนุมัติงบประมาณหรือไม่ การบริหารงานงบประมาณถือเป็นขั้นตอนแรกและจะสามารถจัดทำได้ จำเป็นต้องทราบจำนวนเงินที่มีอยู่หรือทราบถึงรายรับในประมาณการปี Thongtua (2014) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าปัญหาการบริหารงบประมาณโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีปัญหาในการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาในการบริหารงบประมาณสูงที่สุด คือ ด้านการจัดเตรียมงบประมาณ Atiya et al. (2017) พบว่าการบริหารงบประมาณมุ่งผลสัมฤทธิ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอถ้ำเสือ จังหวัดลำพูน อยู่ในระดับปาน

กลาง Kanthawong (2018) ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประสบปัญหาด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผล Sukprasong (2021) ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีปัญหาด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำงบประมาณ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และการติดตามประเมินผลยังไม่เป็นระบบ Chanthoraj (2019) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัญหาสำคัญในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวทางแก้ไข คือ ควรเพิ่มการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล พัฒนาบุคลากร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยงานวิจัยส่วนใหญ่พบปัญหาด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ การจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และการติดตามประเมินผลยังไม่เป็นระบบและขาดความโปร่งใส Ketkaew (2020) ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาประสบปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ขาดการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น และขาดการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสรุปผลได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

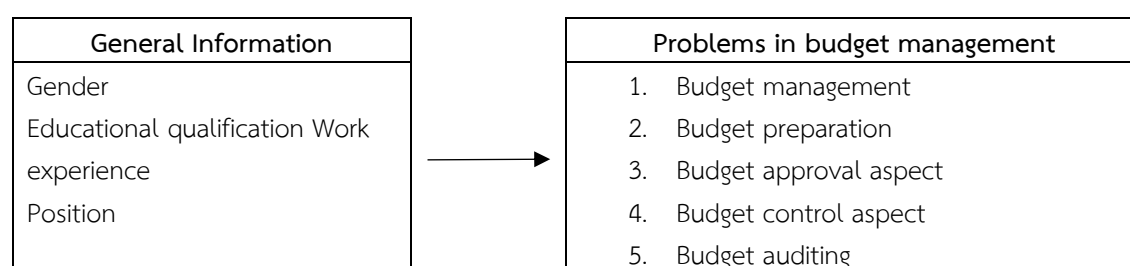

Figure 1 Research Conceptual Framework

สมมติฐานการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน สภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน

ระเบียบวิธีการศึกษา

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลในพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 49 องค์กร ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล (POLA, 2023)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลในพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 4 องค์กร ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 องค์กร เทศบาลนคร จำนวน 1 องค์กร เทศบาลเมือง จำนวน 1 องค์กร และเทศบาลตำบล จำนวน 1 องค์กร กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คณะผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา รวมจำนวน 106 คน Yamane (1973) ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .10 ประกอบด้วย สมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวน 90 คน และคณะผู้บริหารจำนวน 16 คน แบ่งเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 10 คน เทศบาลนคร จำนวน 11 คน เทศบาลเมือง จำนวน 29 คน และเทศบาลตำบล จำนวน 56 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา ซึ่งสร้างขึ้นจากหลักการแนวคิดและทฤษฎีที่ศึกษาจากหนังสือเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยพัฒนาปรับปรุงแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการบัญชีจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ค่า IOC ของแบบสอบถามรายข้อทุกข้อมีค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งมากกว่าหรือเท่ากับ 0.67 แสดงว่าใช้ได้แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อนำมาหาค่าความเที่ยงตรง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.952 โดยค่าที่ยอมรับได้คือ 0.7 ขึ้นไป (Taber, 2018)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 1 ส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 3 วิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประมวลผลหาค่าทางสถิติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์ในลักษณะข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation S.D.) ค่าสถิติเปรียบเทียบได้ ค่า t-Test และค่า F-Test

ผลการศึกษา

Table 1 Shows the Amount and Percentage of General Information.

General Information	(N= 106)	
	Number (People)	Percentage
Gender		
Male	76	71.7
Female	30	28.3
Educational qualification		
Under bachelor's degree	36	34.0
Bachelor's degree	50	47.2
Postgraduate	20	18.9
Work experience		
Under 5 years	65	61.3
5-10 years	13	12.3
More than 10 years	28	26.4
Position		
Local council members	90	84.9
Executives	16	15.1

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา ส่วนมากเป็นเพศชายจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 71.7 มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 และมีตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 84.9

Table 2 Shows Level of Problems in Budget Management of Local Government Organizations in Songkhla Province Categorized into Items and an Overview of Budget Management.

Problems in budget management	$\bar{X}$	S.D.	Level of opinion
Budget management	2.93	.795	Moderate
1. Budget disbursement is consistent with approved expenditures.	2.92	.932	Moderate
2. Budget management is worthwhile and economical.	2.89	.955	Moderate
3. Transfer and modification Changes to the budget statement are appropriate and economical.	2.94	.993	Moderate
4. Budget disbursement according to regulations/according to strictly specified spending plans.	3.01	1.023	Moderate
5. Preparing the procurement plan according to the plan.	2.95	1.072	Moderate

6. Budget spending is consistent with local development plans.	2.87	.992	Moderate
7. Surveying the needs of people in the area before preparing a local development plan.	2.93	.997	Moderate
Budget preparation	2.86	.863	Moderate
1. Analyzing problems for budget preparation.	2.88	.949	Moderate
2. Preparing income/expense estimates Past data is used for analysis in preparing the budget.	2.89	1.059	Moderate
3. Budgeting expenses in line with organizational income.	2.91	1.005	Moderate
4. Preparing both short-term and long-term budget spending plans.	2.87	1.057	Moderate
5. Budget preparation follows the process of analysis, consideration, and screening in an accurate and appropriate manner.	2.84	1.030	Moderate
6. Preparation of ordinances/municipal ordinances the budget is consistent with the local development plan.	2.77	1.106	Moderate
7. The preparation of draft ordinances/municipal budget ordinances is in accordance with the regulations on budgetary procedures.	2.83	1.224	Moderate
Budget approval aspect	2.76	.934	Moderate
1. Budget approval requests follow the specified time period.	2.87	1.020	Moderate
2. The draft ordinance/municipal budget ordinance has sufficient details for consideration and approval.	2.87	1.101	Moderate
3. The process of considering the details of budget establishment requests is fast. Correct according to regulations.	2.78	1.129	Moderate
4. Joint consideration in analyzing priorities in budget approval.	2.79	1.066	Moderate
5. Budget approval is concise, accurate, clear and can be verified.	2.81	1.113	Moderate
6. Consideration and approval of plans/projects Taking local benefits into account.	2.74	1.227	Moderate

7. Local administrators have good knowledge and understanding of rules, regulations, municipal budget ordinances.	2.63	1.106	Moderate
8. Drafting ordinances/municipal ordinances Budget presented to the authorized person for approval. The details are correct and complete.	2.67	1.142	Moderate
9. The consideration of details of the request for budget establishment is carried out within the specified period.	2.70	1.170	Moderate
Budget control aspect	2.80	1.016	Moderate
1. Controlling budget expenditures is in accordance with the rules, regulations, and orders of the governing unit.	2.85	1.081	Moderate
2. Controlling documents and evidence for consideration of budget disbursement to be accurate.	2.85	1.107	Moderate
3. Preparation of the procurement action plan is in accordance with regulations.	2.81	1.147	Moderate
4. Local administrators are involved in controlling budget spending in accordance with municipal ordinances/laws.	2.69	1.105	Moderate
Budget auditing	2.80	.982	Moderate
1. Coordinate and cooperate with the Office of the Auditor General in auditing budget spending.	3.10	3.057	Moderate
2. People participate in controlling and inspecting the budget.	2.83	1.055	Moderate
3. The budget is sufficient for disbursement according to the plan/project.	2.87	.973	Moderate
4. Posting a summary announcement of the performance report at the end of the fiscal year for the public to know.	2.66	1.241	Moderate
5. Preparing the quarterly budget disbursement plan. according to relevant regulations.	2.94	1.128	Moderate
6. Budget disbursement is carried out correctly according to regulations.	2.77	1.244	Moderate
7. Announcement of budget audit results according to the specified period.	2.67	1.223	Moderate
8. Citizens participate in examining the local budget.	2.82	1.093	Moderate

9. Preparation of financial status reports according to relevant regulations.	2.85	1.133	Moderate
10. Inspection and monitoring of budget spending is continuous.	2.64	1.114	Moderate
11. Collection of data, problems, obstacles and results of auditing budget spending.	2.63	1.140	Moderate
Overall	2.82	.843	Moderate

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.82$) ด้านที่มีปัญหาอันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{x} = 2.93$) รองลงมาคือ ด้านการจัดทำงบประมาณ ($\bar{x} = 2.86$) และด้านที่มีปัญหาอันดับสุดท้ายคือ ด้านการอนุมัติงบประมาณ ($\bar{x} = 2.76$) เมื่อพิจารณาการบริหารงบประมาณ ภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.93$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาระดับปานกลาง ทั้งนี้การเบิกจ่ายงบประมาณตามระเบียบ/ตามแผนการใช้จ่ายเงินที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด มีปัญหาอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 3.01$) ส่วนการใช้จ่ายงบประมาณสอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น มีปัญหาอันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 2.87$) ด้านการจัดทำงบประมาณ ภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.86$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาระดับปานกลาง ทั้งนี้การตั้งงบประมาณรายจ่ายสอดคล้องกับรายรับองค์กร มีปัญหาอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 2.91$) ส่วนการจัดทำข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติงบประมาณสอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น มีปัญหาอันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 2.77$) ด้านการอนุมัติงบประมาณ ภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.76$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาระดับปานกลาง ทั้งนี้การร่างข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติงบประมาณมีรายละเอียดเพียงพอต่อการพิจารณาอนุมัติ และการขออนุมัติงบประมาณเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด มีปัญหาอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 2.87$) ส่วนการผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเป็นอย่างดี มีปัญหาอันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 2.63$) ด้านการควบคุมงบประมาณ ภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.80$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาระดับปานกลาง ทั้งนี้การควบคุมงบประมาณรายจ่ายเป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการของหน่วยที่กำกับดูแล และการควบคุมเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปอย่างถูกต้อง มีปัญหาอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 2.857$) ส่วนการผู้บริหารท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ มีปัญหาอันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 2.69$) ด้านการตรวจสอบงบประมาณ ภาพรวมสภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา ภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.80$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีปัญหาระดับปานกลาง ทั้งนี้การประสานงานและให้ความร่วมมือกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ มีปัญหาอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 3.10$) ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูล ปัญหา อุปสรรคและผลการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณ มีปัญหาอันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 2.63$)

Table 3 Shows Comparison Problems in Budget Management of Local Government Organizations in Songkhla Province, Classified by General Information

Problems in budget management	Gender		Educational		Experience		Position	
	t	P	F	P	F	P	t	P
Budget management	-1.030	.305	.279	.757	1.927	.151	-1.433	.155
Budget preparation	-1.121	.269	.701	.498	2.197	.116	-1.994	.049*
Budget approval aspect	.243	.809	.187	.829	4.68	.627	-.214	.833
Budget control aspect	.526	.602	.223	.800	.513	.600	.078	.939
Budget auditing	-.641	.641	.514	.600	.888	.414	.180	.859
Overall	-.436	.436	.389	.679	1.048	.354	-.448	.660

*P ≤ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา สงขลา 5 ด้าน คือ 1. ด้านการบริหารงบประมาณ 2. ด้านการจัดทำงบประมาณ 3. ด้านการอนุมัติงบประมาณ 4. ด้านการควบคุมงบประมาณ 5. ด้านการตรวจสอบงบประมาณ รายด้านและภาพรวม จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ตามตำแหน่งโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำงบประมาณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา ส่วนมากเป็นเพศชายจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 71.7 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 และมีตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 84.9

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพสภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา

สภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา รายด้านและภาพรวม โดยภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.82$) ด้านที่มีปัญหาลำดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{x} = 2.93$) รองลงมาคือ ด้านการจัดทำงบประมาณ ($\bar{x} = 2.86$) และด้านที่มีปัญหาลำดับสุดท้ายคือ ด้านการอนุมัติงบประมาณ ($\bar{x} = 2.76$) โดยพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านการบริหารงบประมาณ

สภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา ด้านการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.93$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้อมีปัญหาระดับปานกลาง ทั้งนี้การเบิกจ่ายงบประมาณตามระเบียบ/ตามแผนการใช้จ่ายเงินที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด มีปัญหาอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 3.01$) รองลงมา ได้แก่การจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามแผนงาน ($\bar{x} = 2.95$) การโอนและแก้ไข เปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณเป็นไปตามความเหมาะสมและประหยัด ($\bar{x} = 2.94$) ส่วนการใช้จ่ายงบประมาณสอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น มีปัญหาอันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 2.87$)

ด้านการจัดทำงบประมาณ

สภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา ด้านการจัดทำงบประมาณ ในภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.86$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้อมีปัญหาระดับปานกลาง ทั้งนี้การตั้งงบประมาณรายจ่ายสอดคล้องกับรายรับองค์กร มีปัญหาอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 2.91$) รองลงมาได้แก่ การจัดทำประมาณการรายรับ/รายจ่าย มีการนำข้อมูลในอดีตมาวิเคราะห์ ประกอบในการจัดทำงบประมาณ ($\bar{x} = 2.89$) และการนำปัญหามาวิเคราะห์เพื่อประกอบการจัดทำงบประมาณ ($\bar{x} = 2.88$) ส่วนการจัดทำข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ งบประมาณสอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น มีปัญหาอันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 2.77$)

ด้านการอนุมัติงบประมาณ

สภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา ด้านการอนุมัติงบประมาณ ในภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.76$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้อมีปัญหาระดับปานกลาง ทั้งนี้การร่างข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติงบประมาณมีรายละเอียดเพียงพอต่อการพิจารณาอนุมัติ และการขออนุมัติงบประมาณเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด มีปัญหาอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 2.87$) รองลงมาได้แก่การพิจารณาอนุมัติงบประมาณมีความรัดกุม ถูกต้อง ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{x} = 2.81$) และการพิจารณาร่วมกันในการวิเคราะห์ลำดับความสำคัญในการอนุมัติงบประมาณ ($\bar{x} = 2.79$) ส่วนการผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเป็นอย่างดี มีปัญหาอันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 2.63$)

ด้านการควบคุมงบประมาณ

สภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา ด้านการควบคุมงบประมาณ ในภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.80$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้อมีปัญหาระดับปานกลาง ทั้งนี้การควบคุมงบประมาณรายจ่ายเป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการของหน่วยที่กำกับดูแล และการควบคุมเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปอย่างถูกต้อง มีปัญหาอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 2.85$) รองลงมาได้แก่ ($\bar{x} = 2.81$) การจัดทำแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระเบียบ ส่วนการผู้บริหารท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ มีปัญหาอันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 2.69$)

ด้านการตรวจสอบงบประมาณ

สภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา ด้านการตรวจสอบงบประมาณ ในภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.80$) เมื่อพิจารณารายข้อ

พบว่า ทุกข้อมีปัญหาในระดับปานกลาง ทั้งนี้การประสานงานและให้ความร่วมมือกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ มีปัญหาอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 3.10$) รองลงมาได้แก่การจัดทำแผนการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีไตรมาส ตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 2.94$) และงบประมาณมีเพียงพอต่อการเบิกจ่ายตามแผนงาน/โครงการ ($\bar{x} = 2.87$) ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหา อุปสรรคและผลการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณ มีปัญหาอันดับสุดท้าย ($\bar{x} = 2.63$)

ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา 5 ด้าน คือ 1. ด้านการบริหารงบประมาณ 2. ด้านการจัดทำงบประมาณ 3. ด้านการอนุมัติงบประมาณ 4. ด้านการควบคุมงบประมาณ 5. ด้านการตรวจสอบงบประมาณ จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่ง พบว่า

สภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา สงขลา รายด้านและภาพรวม จำแนกตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นจำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำงบประมาณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา พบว่าการบริหารงานงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลา ในภาพรวมมีปัญหาการบริหารงบประมาณในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารงบประมาณขาดความรู้ความเข้าใจ และการติดตามประเมินผลการบริหารงบประมาณยังไม่เป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา Sukprasong (2021) ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีปัญหาด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำงบประมาณ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และการติดตามประเมินผลยังไม่เป็นระบบ Kanthawong (2018) ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประสบปัญหาด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผล Homsud (2009) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2551 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัญหาการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2551 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ Saowiang (2010) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าปัญหาในการบริหารงบประมาณในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้ด้านที่มีปัญหามากที่สุด

ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดได้แก่ด้านการอนุมัติงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Tungkham (2010) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สำหรับในด้านการบริหารงบประมาณ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่าปัญหามากที่สุด ได้แก่ เรื่องของการเบิกจ่ายงบประมาณตามระเบียบ/ตามแผนการใช้จ่ายเงินที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด อันเนื่องมาจากในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการปฏิบัติตามกฎหมายบัญญัติไว้เป็นกาลเฉพาะให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้น ๆ โดยเฉพาะการตั้งงบประมาณรายรับเงินอุดหนุนทั่วไปให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปที่คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด และสำนักงบประมาณกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของ อบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 โดยกำหนดให้ กทม. เมืองพัทยา อบจ. เทศบาลนคร และเทศบาลนครเมือง “ยื่นคำขอตั้งและรับการจัดสรรงบประมาณโดยตรง” และให้เทศบาลตำบล และ อบต. ยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายไว้ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย หรือ “ยื่นคำขอและรับการจัดสรรงบประมาณผ่านกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น” สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Saleephol and Rakkhumsuk (2019) ปัญหาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี เผชิญอยู่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน คือ 1) ปัญหาการตีความข้อกฎหมาย เช่น การตีความข้อกฎหมายที่ยังคลุมเครือในแง่ของการปฏิบัติ งานของเจ้าหน้าที่ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินโครงการต่างๆ เช่น โครงการจัดงานวันเด็ก โครงการกีฬาระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัด โครงการเพิ่มศักยภาพเด็กนักเรียนในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา โครงการให้ทุนศึกษาต่อ เป็นต้น ความคลุมเครือของกฎหมายดังกล่าวมีผลทำให้หลายโครงการต้องถูกยกเลิก หรือต้องยุติโครงการ 2) ปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบแผนพัฒนาฉบับใหม่ที่ไม่สอดคล้องกับบริบทขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด โดยผลการวิจัยพบว่า การจัดทำแผนงานและแผนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี ยังประสบปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบแผนพัฒนาฉบับใหม่ กล่าวคือ 1) ฝ่ายการเมืองยังมีบทบาทสูงมากในการที่กำหนดแผนงานและการจัดสรรงบประมาณของโครงการต่างๆ 2) การจัดทำแผนงานและแผนงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐ แผนพัฒนาภูมิภาค แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Setthasang (2017) หน่วยงานมีการบริหารงบประมาณไม่สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้ ไม่ได้มีการดำเนินงานครบทุกขั้นตอนตามแผนงานที่กำหนด กำหนดภารกิจงานไม่ชัดเจน มีการใช้ทรัพยากร ด้านการเงิน คน วัสดุ ไม่เหมาะสม และสอดคล้องกับการศึกษาของ Inchan (2019) ในปัจจุบันเทศบาลยังพบปัญหาในการบริหารงบประมาณอยู่หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นในด้านบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงิน บัญชีพัสดุ เนื่องจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวยังขาดความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เพราะไม่ได้มีวุฒิโดยตรงอาศัยเพียงประสบการณ์การทำงานจากการอบรมเพียงเท่านั้น ย่อมส่งผลกระทบเป็นอย่างยิ่ง และปัญหารองลงมาได้แก่เรื่องการจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามแผนงาน ทั้งนี้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัด

จ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 มาตรา 11 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี และประกาศเผยแพร่ในระบบเครือข่ายสารสนเทศกรมบัญชีกลาง และของหน่วยงานของรัฐตามวิธีที่กรมบัญชีกลางกำหนดและให้ปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐ และตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ข้อ 11 และประกาศเผยแพร่ในระบบเครือข่าย สารสนเทศของกรมบัญชีกลาง และหน่วยงานของรัฐ ตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนดและให้ปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศ ของ หน่วยงานของรัฐนั้นหากหน่วยงานของรัฐไม่ได้ประกาศเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้างโครงการใดในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลาง จะไม่สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการนั้นได้ บางครั้งแต่ละฝ่ายงานไม่ให้ความสำคัญกับแผนการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ ไม่ปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดทำให้บางครั้งงานเกิดความล่าช้าหรือผลที่ออกมาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ไม่เกิดความร่วมมือกันในการทำงาน ขาดการติดต่อประสานงานระหว่างบุคลากรแต่ละฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับ Charoenrad (2021) ด้านจัดระบบการจัดหาพัสดุ พบว่า ระดับปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ตามความคิดของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุ อาจไม่รอบคอบในการตรวจสอบรูปแบบรายการพัสดุเพื่อจัดซื้อจัดจ้างโดยละเอียด ทั้งนี้เพราะมีปัญหาการวางตำแหน่งบุคคลที่ปฏิบัติงานพัสดุ และความรอบคอบในการจัดหาพัสดุของสถานศึกษา

ด้านการจัดทำงบประมาณ ในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการตั้งงบประมาณรายจ่ายสอดคล้องกับรายรับองค์กร มีปัญหามากที่สุด รองลงมาได้แก่ การจัดทำประมาณการรายรับ/รายจ่าย มีการนำข้อมูลในอดีต มาวิเคราะห์ ประกอบในการจัดทำ สอดคล้องกับ ผลการศึกษา Poonsiri and Sompong (2013) ปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาที่ไม่ตอบสนองความต้องการ ของประชาชนหรือไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ พบว่า งบประมาณมีน้อย พื้นที่กว้าง ผลประโยชน์ ระบบอุปถัมภ์ การมองไม่เห็นประโยชน์ส่วนรวม งบประมาณกับโครงการในพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน การจัดสรรงบประมาณกระจุกเฉพาะบางพื้นที่ ไม่ได้ลำดับความเดือดร้อนของประชาชน ไม่ครอบคลุมทั้งจังหวัด นโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นอุปสรรคในการจัดสรรรายได้ไม่พอ ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณได้ครอบคลุมต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Alam and Alam (2022) พบว่าการจัดทำงบประมาณเทศบาลไม่มีประสิทธิภาพในการบรรลุผลเป้าหมายขององค์กรเป็นเพราะกระบวนการงบประมาณขององค์กรเหล่านี้ไม่ได้สอดคล้องกับความไม่แน่นอน และความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นในการบรรลุผลวัตถุประสงค์สำหรับองค์กรที่ดำเนินงานในสภาพแวดล้อมแบบไดนามิก

ด้านการอนุมัติงบประมาณ ในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการร่างข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติงบประมาณมีรายละเอียดเพียงพอต่อการพิจารณาอนุมัติ และการขออนุมัติงบประมาณเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด มีปัญหามากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Boonperm et al. (2013) ด้านการอนุมัติงบประมาณจากการศึกษาข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการได้รับการอนุมัติงบประมาณตามข้อบังคับที่ได้รับความเห็นชอบจากสมาชิก ทั้งนี้การอนุมัติงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย

ข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2547 ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยื่นญัตติร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำเข้าวาระการประชุมสภาท้องถิ่น ภายในวันที่ 15 สิงหาคมของปี ถ้าเกินวันที่ 15 สิงหาคม ต้องขอขยายเวลาต่อผู้ว่าราชการจังหวัดต่อไป ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ในขั้นตอนการจัดทำงบประมาณต้องมีรายละเอียดประกอบในแต่ละโครงการเพื่อเป็นข้อมูลให้คณะกรรมการ ซึ่งได้แก่สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบภายใต้กรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมในการจัดทำงบประมาณของฝ่ายบริหาร

ด้านการควบคุมงบประมาณ ในภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการควบคุมงบประมาณรายจ่ายเป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการของหน่วยที่กำกับดูแล และการควบคุมเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปอย่างถูกต้อง มีปัญหาอันดับที่มากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Thongtuea (2014) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาในการบริหารงบประมาณสูงสุด คือ ด้านการจัดเตรียมงบประมาณรองลงมา คือ ด้านการควบคุมงบประมาณด้านการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณ และด้านการอนุมัติงบประมาณ ตามลำดับ และผลการศึกษาของ Tungkham (2010) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอขามเฒ่าลพบุรี จังหวัดกำแพงเพชร พบว่าด้านที่อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ ด้านการควบคุมงบประมาณ เนื่องด้วยในด้านการควบคุมงบประมาณเป็นการบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และแผนงานที่วางไว้ โดยให้คณะผู้บริหารท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่งบประมาณร่วมกันในการควบคุมงบประมาณรายจ่าย และเงินนอกงบประมาณ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งหรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทย โดยมีหัวหน้าหน่วยงานคลังเป็นผู้ช่วยเหลือ ซึ่งเป็นการขั้นตอนที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการของหน่วยที่กำกับดูแล รวมทั้งเอกสารประกอบการพิจารณาเบิกจ่ายเป็นอย่างดี

ด้านการตรวจสอบงบประมาณ ในภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการประสานงานและให้ความร่วมมือกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ มีปัญหามากที่สุด ทั้งนี้ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญด้วยหน่วยงานภายนอกที่มาตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีการตีความข้อระเบียบและกฎหมายแตกต่างกัน ไม่มีมาตรฐานในการตรวจสอบ ที่เที่ยงตรงเพียงพอ รวมไปถึงการที่หน่วยงานภายนอกตรวจสอบพบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการโดยไม่มีข้อระเบียบหรือกฎหมายรองรับ ทั้ง ๆ ที่ปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือกระทรวงมหาดไทยอย่างครบถ้วน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ketkaew (2020) ศึกษาเรื่อง การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาประสบปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ขาดการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น และขาดการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบ และ Homsud (2009) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2551 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย พบว่าไม่มีการตรวจสอบติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณว่า

ถูกต้องโปร่งใส เกิดประโยชน์หรือไม่ ไม่มีการรายงานผลการดำเนินงานให้แก่ประชาชนทราบ คณะผู้บริหารไม่ปรึกษากับสมาชิกสภาท้องถิ่นก่อนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ในการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดสงขลาจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ หลักการ และกระบวนการบริหารงบประมาณที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งได้รับการฝึกอบรมและปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กรในลักษณะเดียวกัน จึงอาจทำให้ไม่มีความแตกต่างในเรื่องการบริหารงบประมาณสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Thongtua (2014) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานีพบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายด้านและภาพรวม จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องด้วยเพราะบุคลากรไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งเพศชายและเพศหญิงจะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการจัดงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ ในการจัดทำงบประมาณ และรวมไปถึงการพิจารณางบประมาณอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Dechakhamphu (2022) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Boonperm et al. (2013) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าความคิดเห็นของข้าราชการส่วนท้องถิ่น ข้าราชการการเมืองและผู้นำหมู่บ้านต่อปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพศ พบว่าความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องด้วยหลักการและกระบวนการบริหารงบประมาณเป็นมาตรฐานเดียวกัน การบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลใด เพศใด ต้องดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Oravarn (2017) เรื่อง ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่าระดับการศึกษาของบุคลากรไม่มีผลต่อปัญหาการบริหารงบประมาณ และของ Saowiang (2010) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าบุคลากรในองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่การงานแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แม้บุคลากรจะมีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน แต่เนื่องจากต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย หลักเกณฑ์ และระบบการกำกับดูแลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งได้รับการฝึกอบรม ปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กร และมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน จึงอาจทำให้ไม่มีความแตกต่างในเรื่องการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของงานวิจัยของ

Chumnarnkit (2019) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

จำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องด้วยกฎระเบียบและขั้นตอนการบริหารงบประมาณเป็นมาตรฐานเดียวกันไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งใด ต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และขั้นตอนการบริหารงบประมาณที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมถึงความเข้มงวดในการควบคุมกำกับจากหน่วยงานภายนอก การบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับจากหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน กระทรวงมหาดไทย ทำให้บุคลากรทุกตำแหน่งต้องปฏิบัติตามมาตรฐานเดียวกัน ทำให้การปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Dechakhamphu (2022) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำงบประมาณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้พบว่าผู้ที่มีตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงบประมาณแตกต่างกับ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ในด้านการจัดทำงบประมาณ เนื่องจากผู้บริหารมีหน้าที่ในการจัดทำงบประมาณเพื่อเสนอต่อสภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติ โดยผู้ที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติได้แก่สมาชิกสภาท้องถิ่น ดังนั้นจะเห็นได้ถึงบทหน้าที่ ที่แตกต่างกันส่งผลให้มีมุมมองที่แตกต่าง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Mahajan (2010) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม พบว่าบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม ที่มีตำแหน่งงานต่างกัน เห็นว่า มีปัญหาการบริหารงานงบประมาณด้านการจัดทำงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรที่จะดำเนินการจัดกิจกรรม อบรม เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจร่วมกันทั้งในเรื่องของความเหมาะสมในการจัดหาพัสดุ ความสำคัญและประโยชน์ในการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง นำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการถ่ายทอดองค์ความรู้ พัฒนาระบบการประสานงานภายในให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพองค์กรการบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้บุคลากรภายในและภายนอกองค์กรบริหารส่วนมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมาย หนังสือสั่งการ และซักซ้อมแนวทางปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องแม่นยำ
2. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรชี้แจงให้หน่วยงานตรวจสอบภายนอก อาทิเช่น สำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดได้เข้าใจบริบทและสภาพภูมิสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และร่วมกับหน่วยงานตรวจสอบภายนอกกำหนดมาตรฐานในการตรวจสอบที่เป็นไปด้วยความยุติธรรมและเที่ยงตรงเพียงพอที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อ

ระเบียบและกฎหมายกำหนดต่อไป รวมทั้งให้มีกลไกในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ

3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด พร้อมนำข้อแนะนำของหน่วยงานตรวจสอบภายในและภายนอกมาประกอบในการปฏิบัติงาน ควรเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ เข้ามามีบทบาทมากขึ้นโดยให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

4. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีปฏิทินการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน หรือมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเคร่งครัด เพื่อลดการถูกร้องเรียน และตรวจสอบจากหน่วยงานภายในและภายนอกพื้นที่

5. ให้อำเภอ จังหวัด หรือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดให้มีคู่มือ การฝึกอบรมให้ความรู้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการเลือกตั้งใหม่ และบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับแนวทาง ระเบียบ กฎหมาย หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้าง ในสังกัดให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบแนวทางการปฏิบัติในการบริหาร รวมทั้งกระบวนการในการจัดทำงบประมาณในแต่ละด้าน ทั้ง ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการจัดทำงบประมาณ ด้านการอนุมัติงบประมาณ ด้านการควบคุมงบประมาณ และด้านการตรวจสอบงบประมาณ ทั้งนี้ผู้บริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการปรึกษาหารือการจัดทำงบประมาณ กับคณะกรรมการพิจารณาก่อนที่จะนำเสนอเป็นวาระในการพิจารณา เพื่อจะได้ทำความเข้าใจร่วมกัน และลดปัญหา หรือความขัดแย้งในกระบวนการพิจารณางบประมาณ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษากระบวนการจัดทำงบประมาณ ความรู้ความเข้าใจ สภาพปัญหาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้เสีย ประชาชนในชุมชน รวมถึงผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- Alam, A. M., & Alam, M. (2022). Decentralization, Resource Splitting and Budgetary Process: An Empirical Study. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, 34(1), 67-95.
- Anessi-Pessina, E., & Sicilia, M. (2015). "Biased Budgeting in Public Sector: Evidence From Italian Local Governments". *Local Government Studies*, 41(6), 819-840.
- Atiya, J., Butr-Udom, T., & Kaongam, C. (2017). Budget Management Achievements Subdistrict Administrative Organization in Li District Lamphun Province. *Lampang Rajabhat University Journal*, 6(2), 34-35.

- Boonperm, S., Lumyai, P., & Sakdivorapong, C. (2013). Problems in Managing the Budget of Local Administrative Organization of Namkhun District Ubon Ratchathani. *Nakhon Phanom University Journal*, 3(1), 65-72.
- Boriharn, K. (2012). *The Mayor's Leadership and Management from The Perspective of Personnel Sriracha Municipality, Sriracha District, Chonburi Province*. [Master of Political Science thesis]. Department of Political Economy and Management, Faculty of Political Science and Law, Burapha University.
- Chanthoraj, C. (2019). Problems and Guidelines for Budget Management of Provincial Administrative Organizations in the Northeast Region. *Research and Development Journal, Sakon Nakhon Rajabhat University*, 12(2), 125-138.
- Chansorn, W. (2019). Budget Administration of Local Administrative Organizations. *Journal of Suan Sunandha Rajabhat University*, 16(2), 1-12.
- Charoenrad, S. (2021). A Study of Budgeting Management Problems in School Under Secondary Educational Service Area Office 42. *Education Journal Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University*, 4(2), 10-22.
- Chumnarnkit, N. (2019). *Factors Affecting Budget Management of Subdistrict Administrative Organizations in Phanomthuan District, Kanchanaburi Province*. [Master's Thesis in Public Administration], Western University.
- Dechakhamphu, K. (2022). Management of Budget Expenditures of Local Government Organizations. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 2(6), 167-180.
- Di Francesco, M., & Alford, J. (2016). "Budget Rules and Flexibility in the Public Sector: Towards A Taxonomy". *Financial Accountability and Management*, 32(2), 232-256.
- Hansen, S.C., & Van der Stede, W.A. (2004). "Multiple Facets of Budgeting: An Exploratory Analysis". *Management Accounting Research*, 15, 415-439.
- Homsud, W. (2009). *Problems in Preparing the Annual Budget for The Year 2008 of local government organizations in Phaya Mengrai District*. [Independent Study of Business Administration]. Master of Science in General Management, Graduate School, Chiang Rai Rajabhat University.
- Inchan, T. (2019). Finance and Budget Management Administration of The Khukhot Municipality, Lum Luk Ka District Pathum Thani Province. *Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University*, 10(2), 58-72.
- Kanthawong, P. (2018). Budget Management of Sub-District Administrative Organizations in Muang District, Khon Kaen Province. *Journal of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University*, 35(2), 80-95.

- Ketkaew, T. (2020). Budget Management of Sub-District Administrative Organizations in Nakhon Ratchasima Province. *Academic Journal of Nakhon Ratchasima Rajabhat University*, 14(1), 89-102.
- Legislative Institutional Repository of Thailand. (2023, May 25). *Budget Analysis Report Fiscal year 2023*.
<https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php>
- Mahajan, N. (2010). *Problems of Budget Management of The Subdistrict Administrative Organization in The Mueang District area Maha Sarakham Province*. [Independent study]. Master of Public Administration, Public Policy Major, Graduate School
- Ngernklay, P. (2020). People's Participation in Budget Administration of Local Administrative Organizations. *Journal of Lampang Rajabhat University*, 12(1), 1-15.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2020). *Regional and Provincial Products*. Chain Quantity Form. Bangkok.
- Oravarn, P. (2017). *Problems in Budget Management of Subdistrict Administrative Organizations in Buddhamonthon District, Nakhon Pathom Province*. (Master's Thesis in Public Administration), Kasetsart University.
- Provincial Office for Local Administration. (2023, Jan 19). *Local Government Organization Information*.
https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.dla.go.th%2Fwork%2Fabt%2Fdownload%2Ftesaban_25630730.xls&wdOrigin=BROWS
 ELINK
- Phonkanung, W., & Jaroenjitt, R. (2019). Problems with Budget Spending of The Subdistrict Administrative Organization. Case Study of Prasat Subdistrict Administrative Organization Huai Thap Than District Sisaket. *Journal of Philosophical Vision*, 24(1), 10-17.
- Poonsiri, N., & Sompong, S. (2013). Budget Allocation Process of The Subdistrict Administrative Organization. *Narathiwat Province. Princess of Naradhiwas University Journal*, 5(3), 122-131.
- Royal Gazette. (2017). Volume 134, Section 40 A, Date 6 April 2017, *Constitution of Kingdom of Thailand*, B.E. 2017. Page 74.
- Saleephol, C., & Rakkhumsuk, E., (2019). Good Governance Aspect in Budgeting Management for Suphanburi Province's Local Government Agency. *MCU Peace Studies Review Journal*, 7(2), 496-512.

- Saowiang, C. (2010). *Budget Management of The Subdistrict Administrative Organization in The District Phon Thong, Roi Et Province*. [Independent Study]. Master of Public Administration, Department of Public Policy, Graduate School, Mahasarakham University.
- Satphanroj, N. (1996). *Preparation, Approval, and Administration of The National Budget: Theory and Practice*. Bangkok: Bophit Printing.
- Setthasang, W. (2017). Budget Management Efficiency of Subdistrict Administrative Organizations in UdonThani. *Graduate Studies Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 1(2), 116-125.
- Singhaphan, T. (2010). *Participation of Local Government Organization Executives in Organizing Non-formal and Informal Education Activities in Samut Prakan Province*. [Master of Arts Thesis]. Major: Social Sciences for Development, Graduate School, Thonburi Rajabhat University.
- Sukprasong, W. (2021). Budget Management Expenditures of Sub-District Administrative Organizations in Chachoengsao Province. *Graduate Studies Journal, Ratchanakarin University*, 15(2), 170-180.
- Taber, K. S. (2018). The Use of Cronbach's Alpha When Developing and Reporting Research Instruments in Science Education. *Research in Science Education*, 48(6), 1273-1296. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11165-016-9602-2>
- Tanchai, W. (2004). *Decentralization and Local Government: Progress After Constitution 1997*. Nonthaburi: King Prajadhipok's Institute.
- Thongtua, B. (2014). *Conditions and Problems in Budget Management of The Subdistrict Administrative Organization in Ubon Ratchathani Province*. [Master of Business Administration Thesis]. Management Major, Graduate School, Ubon Ratchathani Rajabhat University.
- Tungkham, C. (2010). *Guidelines for Developing Budget Management of Subdistrict Administrative Organizations in Khanu Worakabsaburi District Kamphaeng Phet Province*. [Thesis Master of Public Administration]. Major in Local Governance, Graduate School, Kamphaeng Phet Rajabhat University.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Edition, Harper and Row, New York.

อิทธิพลคุณลักษณะคณะกรรมการต่อการเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสีย ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หลักฐานจากประเทศในภูมิภาค อาเซียน

The Influence of Board Characteristics on Waste Disclosures: Evidence from ASEAN Region Countries

อรอนงค์ สัตยารักษ์¹ รจนา ขุนแก้ว² และจิตติมา วิเชียรรักษ์^{2*}

On-anong Sattayarak¹, Rojana Khunkaew², and Jittima Wichianrak^{2*}

วันที่รับบทความ : 07/08/2566

วันแก้ไขบทความ : 20/11/2566

วันตอบรับบทความ : 28/11/2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะคณะกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสีย ศึกษาความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสีย และศึกษาอิทธิพลคุณลักษณะของคณะกรรมการบริษัท ต่อการเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสีย ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ จำนวนทั้งสิ้น 790 ตัวอย่าง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2562 ซึ่งคุณลักษณะคณะกรรมการ ประกอบด้วย จำนวนคณะกรรมการ คณะกรรมการเพศหญิง การแยกตำแหน่งประธานบริหารและประธานกรรมการ ความหลากหลายด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรมของคณะกรรมการ และคณะกรรมการ CSR การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่าข้อมูลปริมาณการรีไซเคิลของเสีย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.44996 ล้านตัน พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มประเทศที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และคณะกรรมการ CSR มีอิทธิพลเชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสีย ส่วนจำนวนคณะกรรมการมีอิทธิพลเชิงลบ ในขณะที่คณะกรรมการเพศหญิง และการแยกตำแหน่งไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสียในการวิเคราะห์ภาพรวมของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ส่วนผลการทดสอบเพิ่มเติมโดยการวิเคราะห์เป็นรายประเทศ พบว่า 1) ปัจจัยจำนวนคณะกรรมการบริษัท กรรมการเพศหญิงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสียในประเทศไทย 2) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสียในประเทศไทย และอินโดนีเซีย และ 3) ปัจจัยคณะกรรมการ CSR มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสียในประเทศอินโดนีเซีย งานวิจัยนี้ให้หลักฐานเพิ่มเติมในบริบทประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะกรรมการในฐานะตัวแทนที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลดำเนินธุรกิจเพื่อความยั่งยืน

คำสำคัญ: คุณลักษณะคณะกรรมการ การเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสีย การรีไซเคิลของเสีย
ประเทศอาเซียน

¹ อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Lecturer of Department of Accountancy, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

² ดร. สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Ph.D., Lecturer of Department of Accountancy, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

* Corresponding author: E-mail address: jittima.wi@psu.ac.th

Abstract

This research aims to study board characteristics and waste disclosures, the differences in waste disclosures, and the influence of board characteristics on waste disclosures of listed companies on the stock exchange from ASEAN region countries consisting of Thailand, Indonesia, Malaysia, and the Philippines. The sample size is 790 samples from 2010 to 2019. The board characteristics consist board size, female board members, CEO duality, foreign board, and CSR board committee. Descriptive analysis, one-way ANOVA, and multiple regression have been used to analyse. The results found that the average amount of waste recycled is 0.44996 million tones. There is a significant difference among the study groups. Cultural factor and CSR committee factor have a positive influence on waste disclosures whereas board size has a negative influence, while women board members and dual deputy factor have no influence on waste disclosures in the holistic ASEAN countries view. Furthermore, in the additional test of individual country views, the results found that 1) board size and female board members have positive influence on waste disclosures in Thailand, 2) cultural factor has a positive influence on waste disclosures in Thailand and Indonesia, and 3) CSR committee factor has a positive influence on waste disclosures in Indonesia. This research provides evidence in the ASEAN countries context to demonstrate the agent board member's characteristics affect the corporate disclosure and operation for their sustainability.

Keywords: Board Characteristics, Waste Disclosures, Waste Recycled, ASEAN Countries

บทนำ

ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น จากบริษัทต่างๆ นักวิชาการ และผู้กำหนดนโยบายในหลายประเทศ เช่น ประเทศในยุโรป และจีน (Geissdoerfer et al., 2017) ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว หรือ Bio Circular Green Economy (BCG) ซึ่งได้รับการผลักดันจากทางรัฐบาล เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศไปพร้อมกับความยั่งยืน โดยที่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนมีความแตกต่างกับระบบเศรษฐกิจแบบเดิม หรือแบบเส้นตรง (Linear Economy) ที่ว่าระบบเศรษฐกิจแบบเส้นตรงใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในกระบวนการผลิตสินค้า ขายเพื่อบริโภค และเมื่อสิ้นสุดการใช้หรือหมดประโยชน์จะถูกทิ้งกลายเป็นขยะ ส่งผลต่อความไม่ยั่งยืนและต้นทุนที่สูงขึ้น (Thailand Productivity Institute, 2016) ส่วนระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน มีแนวคิดของการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) นำสินค้าที่ใช้แล้วมาแปรสภาพให้ใช้งานได้ใหม่ (Remanufacturing) และการนำขยะหรือของเสียกลับเข้ากระบวนการผลิตใหม่ (Recycle) นำเข้าสู่กระบวนการผลิต เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในระบบเศรษฐกิจลดสิ่งที่สูญเสียนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (Thailand Productivity Institute, 2016; Geissdoerfer et al., 2017) ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ก็มีการขยับตัวรับเช่นเดียวกับหลายๆ ประเทศในโลก ซึ่งประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มความร่วมมือมาตั้งแต่ พ.ศ. 2510 โดยเริ่มต้นจากชาติสมาชิกได้แก่ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และ

สิงคโปร์ ซึ่งเกิดการเชื่อมโยงและข้อตกลงทางการค้าเสรี ริเริ่มเกิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC โดยมีข้อตกลงร่วมกันในหลาย ๆ ด้าน หนึ่งในนั้นมีเรื่องสิ่งแวดล้อมรวมอยู่ด้วย (Ishikawa, 2021)

ส่วนในประเทศไทยมีหลายบริษัทที่ได้นำแนวคิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนไปปรับใช้ ในกระบวนการดำเนินการของธุรกิจ เช่น บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) กลุ่มบริษัท ป.ต.ท. และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (EGAT) เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้น การนำของเสียหรือขยะกลับเข้ากระบวนการผลิตใหม่ หรือ รีไซเคิล เป็นอีกหนึ่งในกระบวนการตอบรับแนวคิดที่ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และอาจมองเป็นการทำกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) ไปพร้อม ๆ กัน กับการเพิ่มประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงิน เช่น ผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น การลดลงของต้นทุน และที่ไม่เป็นตัวเงินให้กับบริษัท เช่น ชื่อเสียง ภาพลักษณ์ และการยอมรับของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจจะดำเนินการในการจัดการและการรีไซเคิลของเสีย ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการดำเนินกิจการ ยังคงมีต้นทุนที่ต้องจ่ายหรือต้นทุนที่อาจเกิดขึ้น เช่น การลงทุนในเครื่องจักร เงินทุน กำลังคน เวลา และทรัพยากรของบริษัท ดังนั้นผู้บริหารของบริษัทซึ่งเป็นตัวแทนจากผู้ถือหุ้นในการบริหารงาน จะต้องตัดสินใจภายใต้กรอบทรัพยากรที่มีอยู่และผลประโยชน์ที่จะได้รับ มากไปกว่านั้นการที่ผู้บริหารริเริ่ม เอาใจใส่จริงจัง ก็เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดการของเสียอย่างจริงจัง (Choosri & Namwong, 2016) ซึ่งในปัจจุบันธุรกิจได้ให้ความสนใจในเรื่องความยั่งยืนมากขึ้น รวมถึงการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจไปควบคู่กับความยั่งยืน ซึ่งรวมถึงการมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ

จากงานวิจัยในอดีตพบว่าการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของคณะกรรมการบริษัท เป็นหนึ่งในตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ในรายงานต่างๆ ของกิจการ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ต่อสังคม หรือด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลกิจการ หรือรายงานอื่นๆ ที่มีลักษณะสื่อความไปในลักษณะเดียวกัน (Husted & Sousa-Filho, 2019; Jizi, 2017; Suttipun, 2021) ส่วนปริมาณการรีไซเคิลของเสีย (Waste Recycled) เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดผลการดำเนินงานและเป็นข้อมูลในรายงานด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อความยั่งยืน (GRI, 2020) อย่างไรก็ตามงานวิจัยโดยส่วนใหญ่จะใช้ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลมาเป็นตัวชี้วัด ซึ่งใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสาระโดยการนำคำ Word counts (Suttipun, 2021; Suttipun & Yordudom, 2022) หรือการศึกษาปริมาณหัวข้อของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม (Wichianrak et al., 2021) มากกว่าจะศึกษาปริมาณของการรีไซเคิลของเสีย ซึ่งยังมีงานวิจัยค่อนข้างจำกัด (Tisserant et al., 2017) อีกทั้งการศึกษายังเกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการรายงานด้านสิ่งแวดล้อม ในภูมิภาคอาเซียนยังอยู่ในระดับต่ำ แม้ว่าบางประเทศในอาเซียนจะมีการเปิดเผยแบบบังคับ เช่น ในประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย (Arena et al., 2018) ในประเทศไทยกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) ในรายงานประจำปีแบบ One Report (The Stock Exchange of Thailand., 2019) ซึ่งงานวิจัยที่ศึกษาในบริบทพื้นที่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ยังมีอยู่อย่างจำกัด (Arena et al., 2018)

ในบริบทประเทศนั้น ในประเทศไทย Suttipun (2021) พบว่ามีแนวโน้มการเปิดเผยข้อมูล ESG ที่เพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลาที่ศึกษา 2558-2562 และพบว่าคณะกรรมการบริษัทมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลซึ่งรวมถึงการมีคณะกรรมการเพศหญิงในประเทศอินโดนีเซีย Nurvita and Priambodo (2022) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศอินโดนีเซีย ในกลุ่มอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ระหว่างปี 2558-2562 พบว่า คะแนนผล

การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและขนาดของกิจการมีผลเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูล อย่างไรก็ตาม อายุกิจการ จำนวนคณะกรรมการบริษัท ไม่พบอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม อีกทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียในประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย จะเน้นไปที่การจัดการของเสียที่เกี่ยวข้องการธุรกิจปาล์มน้ำมัน และธุรกิจเกษตร ซึ่งพบว่าการเปิดเผยข้อมูลค่อนข้างต่ำ และไม่มีรายละเอียด (Prananingrum & Davianti, 2021) และ Nirwana and Wedari (2023) ใช้คะแนน GRI scoring ในการวัดค่าตัวแปรการจัดการของเสีย ซึ่งศึกษาบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงในตลาดหลักทรัพย์ประเทศอินโดนีเซีย พบว่า สัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิง มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ต่อการจัดการของเสีย ส่วนประเทศฟิลิปปินส์ไม่ค่อยพบข้อมูลการเปิดเผยเกี่ยวกับการรีไซเคิลของเสียของบริษัทที่มีขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งต้องปรับตัวให้เข้ากับแนวทางปฏิบัติที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของบริษัทคู่ค้าระดับโลก (Rao et al., 2009) ซึ่งงานวิจัยที่ศึกษาในบริบทพื้นที่นี้ ยังมีข้อสรุปที่หลากหลาย

รวมถึงผลการศึกษานิเทศคุณลักษณะคณะกรรมการกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ภายใต้มุมมองของทฤษฎีตัวแทน และทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย ผลการศึกษามีข้อสรุปที่หลากหลาย (Jain & Jamali, 2016) เช่น จำนวนคณะกรรมการขนาดใหญ่จะส่งเสริมให้เกิดมุมมองที่กว้างขึ้นทั้งในด้านการบริหารและการคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ถือหุ้น (García Martín & Herrero, 2020) ซึ่งจะส่งผลต่อความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (Chaiwong et al., 2019; Naklerd & Suttipun, 2016) อย่างไรก็ตาม การศึกษาบางส่วนพบว่าขนาดของคณะกรรมการส่งผลเชิงลบ (García Martín & Herrero, 2020) หรือไม่พบอิทธิพล (Limroscharoen et al., 2020) เป็นต้น องค์ประกอบของคณะกรรมการ เช่น สัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิง การแยกตำแหน่งประธานบริหาร และประธานกรรมการ ความหลากหลายด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรมของคณะกรรมการ และคณะกรรมการ CSR เป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในหลักการกำกับกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Securities and Exchange Commission Thailand, 2017) และเป็นประโยชน์ในเชิงการศึกษาวิจัย ซึ่งงานวิจัยในอดีตยังมีข้อสรุปที่หลากหลายในการมีอิทธิพลของตัวแปรดังกล่าว (Chaiwong et al., 2019; García Martín & Herrero, 2020; Suttipun, 2021)

จากปัญหาการวิจัยที่กล่าวมานั้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะคณะกรรมการและการเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการของเสีย โดยใช้ตัวชี้วัดด้านปริมาณการรีไซเคิลของเสีย ในบริบทพื้นที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ซึ่งได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และ ฟิลิปปินส์ ภายใต้ความร่วมมือของการนำกรอบแนวคิดเรื่องระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ รวมถึงประเทศดังกล่าวในอาเซียนมีบริษัทที่จดทะเบียนอยู่ในกลุ่ม Dow Jones Sustainability Indices (DJSI) Emerging Markets หรือกลุ่มที่ได้รับการจัดอันดับการประเมินดัชนีความยั่งยืนกลุ่มตลาดเกิดใหม่ โดยบริษัทจัดอันดับ S&P (S&P Dow Jones Indices, 2019)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยข้อมูลปริมาณการรีไซเคิลของเสียของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มประเทศภูมิภาคอาเซียน
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลปริมาณการรีไซเคิลของเสียของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มประเทศภูมิภาคอาเซียน
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลคุณลักษณะคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยข้อมูลปริมาณการรีไซเคิลของเสียของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มประเทศภูมิภาคอาเซียน

ทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี และการพัฒนาสมมติฐานในการวิจัย

การบริหารงานของคณะกรรมการบริษัท ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้น จากทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) กรรมการบริษัทได้รับมอบอำนาจในการบริหารงานในฐานะตัวแทน (Agent) เพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงสุดต่อตัวการ (Principal) หรือผู้ถือหุ้น โดยหนึ่งในหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท คือ การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการแข่งขัน และรักษาความสัมพันธ์ต่อผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ เป็นหนึ่งในหน้าที่สำคัญของคณะกรรมการบริษัท (García Martín & Herrero, 2020; Polsiri & Sitthipongpanich, 2014) อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานโดยผู้บริหารอาจเกิดการขัดแย้งกันของผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ระหว่างตัวการ (ผู้ถือหุ้น) และตัวแทน (คณะกรรมการบริษัท) เนื่องจากผลตอบแทนที่อาจจูงใจให้ตัวแทนดำเนินการเพื่อประโยชน์ส่วนตนโดยการตัดสินใจใดๆ ในกระบวนการดำเนินธุรกิจ อย่างไรก็ตามการจัดให้มีการกรรมการหลายชุดภายใต้แนวคิดของการกำกับดูแลกิจการที่ดี สามารถช่วยลดปัญหาระหว่างตัวการและตัวแทนลงได้ นอกจากนี้ จากทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) การดำเนินธุรกิจย่อมส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งในองค์กร เช่น พนักงาน ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น และกลุ่มนอกองค์กร เช่น ลูกค้า เจ้าหนี้ หน่วยงานของรัฐ ชุมชน และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น คณะกรรมการบริษัทยังทำหน้าที่ในการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ (Rao & Tilt, 2016) เพื่อให้ธุรกิจดำเนินงานไปได้อย่างยั่งยืน ภายใต้งานกดดันที่มีมากขึ้นในเรื่องสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

งานวิจัยนี้จะอธิบายภายใต้มุมมองของทั้งทฤษฎีตัวแทน โดยคุณลักษณะคณะกรรมการบริษัทหรือการมีความหลากหลายของคณะกรรมการประเภทต่างๆ เป็นผู้มีหน้าที่บริหารจัดการกิจกรรมของกิจการ การเป็นตัวแทนที่ดีภายใต้กรอบการกำกับดูแลกิจการที่ดี และทำหน้าที่กำกับ ดำเนินการ และรายงานที่เกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นประโยชน์ความยั่งยืนของกิจการ และทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย โดยการดำเนินการของผู้บริหารที่เป็นการเปิดเผยข้อมูลไปยังผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่นๆ งานวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาการดำเนินกิจกรรมการจัดการของเสีย และการนำของเสียกลับมาใช้หมุนเวียน (Recycle) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และแนวคิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) โดยการดำเนินการจะมาจากการตัดสินใจของผู้บริหารที่จะลงทุน ทั้งเงิน เวลา และทรัพยากร เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของกิจการและตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียที่เห็นความสำคัญของการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน

คณะกรรมการบริษัทเป็นกลไกหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) ซึ่งได้มีการให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องภายหลังเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชีย พ.ศ.2540 อันส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในวงกว้าง เกิดการล้มละลายและปิดตัวลงของหลาย ๆ บริษัท ทั้งในและต่างประเทศ แม้ว่าสาเหตุของวิกฤติดังกล่าวอาจไม่มีความชัดเจนก็ตาม จากการศึกษาในอดีตเชื่อว่าส่วนหนึ่งมาจากการไม่มีประสิทธิภาพของการกำกับดูแลกิจการ (Maher &

Andersson, 2000) ประเทศไทยมีการพัฒนาหลักการกำกับดูแลกิจการให้มีความครอบคลุมถึงทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี 2555 ได้มีการปรับปรุงหลักการกำกับดูแลกิจการ ตามหลักการของ ASEAN Corporate Governance Scorecard (ASEAN CG Scorecard) จำแนกเป็น 5 หมวด คือ สิทธิของผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูล และความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ หลังจากมีการปรับใช้หลักการดังกล่าว ทำให้นักลงทุนมีความเชื่อมั่นในตัวคณะกรรมการบริษัทมากขึ้น ในการทำหน้าที่เป็นตัวแทนคอยกำกับดูแลการทำงานของผู้บริหาร รวมถึงสอบทานข้อมูลทางการเงิน ล่าสุดในปี 2560 ตลาดหลักทรัพย์ได้มีการออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ปี 2560 หรือ Corporate Governance Code (CG Code) เพื่อให้มีความสอดคล้องกับหลักสากล ประกอบด้วยหลักปฏิบัติ 8 ข้อ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานแต่ละด้านของคณะกรรมการบริษัท (The Securities and Exchange Commission Thailand, 2017)

การพัฒนาสมมติฐานการศึกษา

เนื่องจากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความมีอิทธิพลของคุณลักษณะคณะกรรมการและปริมาณการรีไซเคิลของเสียมีค่อนข้างจำกัด ผู้วิจัยพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะคณะกรรมการที่มีการศึกษามาก่อนในอดีตและพัฒนาสมมติฐานจากงานวิจัยที่มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงานทางด้านสิ่งแวดล้อมมาประกอบ (García Martín & Herrero, 2020; Muttakin et al., 2015; Naklerd & Suttipun, 2016; Rao & Tilt, 2016)

จำนวนคณะกรรมการ

การเห็นถึงความสำคัญของการจัดการของเสียหรือการนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำของผู้บริหารเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการจัดการของเสียในองค์กร (Choosri & Namwong, 2016) การมีจำนวนคณะกรรมการมากหรือขนาดใหญ่ ซึ่งมีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย อาจทำให้เกิดการรับฟังและนำเสนอข้อมูล มีมุมมองการบริหารที่กว้างขึ้น (García Martín & Herrero, 2020) วิเคราะห์และขึ้นำธุรกิจให้เดินต่อไปข้างหน้าอย่างมั่นคงยั่งยืน และดำรงไว้ซึ่งผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน จากการศึกษาในอดีตของ Naklerd and Suttipun (2016) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าขนาดของคณะกรรมการ มีผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ Chaiwong et al. (2019) ซึ่งศึกษาอิทธิพลของคณะกรรมการบริษัทที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนในประเทศไทยนั้น พบว่าขนาดของคณะกรรมการ มีผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูล รวมทั้ง งานวิจัยของ Biswas et al. (2018) ซึ่งมีขนาดของคณะกรรมการเป็นตัวแปรควบคุม พบอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม การมีคณะกรรมการจำนวนมาก อาจส่งผลต่อความไม่คล่องตัวในการตัดสินใจดำเนินการด้านต่างๆ รวมถึงด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งงานวิจัยของ García Martín and Herrero (2020) พบว่าขนาดของคณะกรรมการมีอิทธิพลเชิงลบต่อการปริมาณรีไซเคิลของเสีย และงานวิจัยของ Chindasombatcharoen et al. (2022) พบว่าการมีคณะกรรมการจำนวนน้อยมีผลต่อการริเริ่มในเรื่องความยั่งยืนของกิจการในประเทศสหรัฐอเมริกา การมีจำนวนคณะกรรมการขนาดเล็ก มีผลดีต่อประสิทธิภาพการสื่อสาร และสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วในการริเริ่มในเรื่องความยั่งยืนของกิจการ (Chindasombatcharoen et al., 2022) ส่วนงานวิจัยของ Rao and Tilt (2016) และ งานวิจัยของ Limroscharoen et al. (2020) ไม่พบอิทธิพลของจำนวนคณะกรรมการต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม จากงานวิจัยข้างต้นพบว่าผลการศึกษายังไม่มีข้อยุติ อย่างไรก็ตามจากทฤษฎีตัวแทน

คณะกรรมการบริษัทเป็นผู้มีหน้าที่บริหารกิจการ เป็นตัวแทนที่ดีภายใต้กรอบการกำกับดูแลกิจการที่ดี และการรายงานเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนของกิจการ ซึ่งการมีจำนวนกรรมการในจำนวนมากมีความคิดที่หลากหลาย ย่อมส่งผลต่อการจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

H1: จำนวนคณะกรรมการมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการรีไซเคิลของเสีย

คณะกรรมการเพศหญิง

การมีคณะกรรมการเพศหญิงในคณะกรรมการบริหาร หรือความหลากหลายทางเพศ ส่งเสริมอิสระในการแสดงความคิดเห็น การกำกับติดตามที่เข้มแข็ง และ ส่งผลดีต่อการกำกับติดตาม การกำกับกิจการที่ดี (Birindelli et al., 2020; Mathew et al., 2016) อีกทั้ง ส่งเสริมให้มีความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพในกระบวนการตัดสินใจของบริษัท (Husted & Sousa-Filho, 2019) จากการศึกษาในอดีตส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศซึ่งส่งผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล พบว่าการมีส่วนร่วมของกรรมการเพศหญิงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (Rao & Tilt, 2016) และระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม (Kathy Rao et al., 2012) นอกจากนี้ มีงานวิจัยที่พบว่ากรรมการมีคณะกรรมการเพศหญิง หรือมีความหลากหลายทางเพศ มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม (García Martín & Herrero, 2020) และการดำเนินงานด้านสังคม (Hussain et al., 2018) อีกทั้ง Romano et al. (2020) พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างสัดส่วนของกรรมการเพศหญิงกับคะแนน ESG ซึ่งสะท้อนตัวชี้วัดด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล จากการศึกษาของ Gull et al. (2023) จาก 37 ประเทศ พบว่าสัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิงส่งผลให้ลดการเกิดของเสีย และเพิ่มการรีไซเคิลของเสีย

อย่างไรก็ตาม Muttakin et al. (2015) ซึ่งศึกษาคุณลักษณะของคณะกรรมการ ความหลากหลายทางเพศของคณะกรรมการและความรับผิดชอบต่อสังคมในบริบทประเทศบังกลาเทศ พบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างสัดส่วนของกรรมการเพศหญิงและการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนการศึกษาในประเทศไทย ของ Naklerd and Suttipun (2016) นั้น ไม่พบความสัมพันธ์ของสัดส่วนกรรมการเพศหญิงต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ซึ่งการศึกษานี้เป็นการศึกษาข้อมูลประเทศในภูมิภาคอาเซียนซึ่งอาจให้ผลที่แตกต่างไป จากผลการศึกษาในอดีตยังคงไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่าความหลากหลายทางเพศของคณะกรรมการส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลหรือประสิทธิภาพในการจัดการสิ่งแวดล้อมในทิศทางใด อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมส่วนใหญ่พบว่า สัดส่วนของกรรมการเพศหญิงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มขึ้น จากงานวิจัยของ Gull et al. (2023) ได้กล่าวไว้ว่าเพศหญิงมีความเห็นอกเห็นใจต่อประเด็นทางสังคมมากกว่าเพศชาย โดยผู้หญิงมีความรับผิดชอบต่อเรื่องศีลธรรม เอาใจใส่ดูแลผู้อื่น จึงส่งผลให้ตระหนักเกี่ยวกับความเป็นจริงและปัญหาของโลก และ Zahid et al. (2020) พบว่าเพศหญิงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ในมิติ สังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า สมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้เป็นดังนี้

H2: สัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิงมีอิทธิพลเชิงบวกกับปริมาณการรีไซเคิลของเสีย

การแยกตำแหน่งประธานบริหารและประธานกรรมการ

การกระจายอำนาจในการบริหารนับเป็นกลไกหนึ่งในการกำกับดูแลกิจการที่ดี สืบเนื่องจากงานวิจัยในอดีตที่มีการศึกษาพบว่า การรวมตำแหน่งไว้ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือการมีประธานบริหารและประธานกรรมการเป็นบุคคลเดียวกันส่งผลให้บริษัทมีการจัดการกำไรเพิ่มขึ้น ภายใต้จุดมุ่งหมายในการสร้างภาพลักษณ์ให้กับตนเองและรายงานผลการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย (Bouaziz et al., 2020; Nuanpradit, 2018) นอกเหนือจากนั้นแล้วจากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตยังพบว่าการควบรวมตำแหน่งของคณะกรรมการนั้นมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยจากการศึกษาของ Rao and Tilt (2016) พบว่าการปฏิบัติหน้าที่ในหลายตำแหน่งของคณะกรรมการส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับผลการศึกษาในประเทศบังกลาเทศ ที่พบว่าการควบรวมตำแหน่งของคณะกรรมการมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม (Muttakin et al., 2015)

ในขณะที่ผลการศึกษางานบางส่วนกลับพบว่า การควบรวมตำแหน่งของประธานคณะกรรมการและฝ่ายบริหารจัดการมีอิทธิพลเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนของบริษัท (Chaiwong et al., 2019) อีกทั้งยังมีอิทธิพลในการลดทอนความสัมพันธ์เชิงบวกของสัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิงและผลคะแนน ESG อีกด้วย (Romano et al., 2020) นอกเหนือจากนั้นจากการศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะของคณะกรรมการต่อผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มบริษัทในยุโรป ยังมีการศึกษาที่พบว่าการควบรวมตำแหน่งของคณะกรรมการมีอิทธิพลเชิงลบต่อการรีไซเคิลของเสีย (García Martín & Herrero, 2020) โดยอาจสามารถตีความได้ว่า การควบรวมตำแหน่งของคณะกรรมการและฝ่ายบริหารอาจก่อให้เกิดแรงจูงในการปฏิบัติงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน และลดทอนความรับผิดชอบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม และยังพบว่ามีการวิจัยในอดีตที่ไม่พบความสัมพันธ์ของปัจจัยดังกล่าว (Limroscharoen et al., 2020) จากผลการศึกษาในอดีตยังคงไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยเชื่อว่าการควบรวมตำแหน่งหรือการรวมอำนาจ อาจเกิดความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดการทุจริตในส่วนของการดำเนินงานหรือการบิดเบือนข้อมูลได้ จึงมีสมมติฐานในการศึกษาดังนี้

H3: การแยกตำแหน่งของประธานบริหารและประธานกรรมการ มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการรีไซเคิลของเสีย

ความหลากหลายด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรมของคณะกรรมการ

คณะกรรมการที่มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานและการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในประเทศมาเลเซีย Katmon et al. (2019) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคณะกรรมการต่อการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าบริษัทที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูง ส่งผลต่อการลดลงของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม กล่าวคือสำหรับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติหรือวัฒนธรรมของคณะกรรมการ อาจทำให้มีความคิดเห็น หรือเห็นความสำคัญในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม Muttakin et al. (2015) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคณะกรรมการที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในประเทศบังกลาเทศ โดยได้วัดความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วยสัดส่วนของคณะกรรมการต่างชาติ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าบริษัทที่มีสัดส่วนของคณะกรรมการต่างชาติสูงจะมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

ในสัดส่วนที่สูงเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Martínez-Ferrero et al. (2021) ที่ศึกษาอิทธิพลของความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคณะกรรมการที่มีต่อผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืน ของกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในประเทศอาร์เจนตินา บราซิล ชิลี และเม็กซิโก ซึ่งวัดค่าโดยใช้สัดส่วนของคณะกรรมการที่มีวัฒนธรรมภูมิหลังนอกเหนือจากที่ตั้งของบริษัท ผลการศึกษาพบว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคณะกรรมการมีส่วนในการส่งเสริมให้บริษัทให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการดำเนินการสู่ความยั่งยืนเพิ่มมากขึ้น และ Setiawan et al. (2021) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกรรมการต่างชาติมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศอินโดนีเซีย ผลการศึกษาพบว่ากรรมการเป็นชาวต่างชาติมีส่วนในการเพิ่มขึ้นของกิจกรรมด้าน CSR จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยเชื่อว่าความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมมีส่วนทำให้คณะกรรมการมีมุมมองของผลกระทบจากการดำเนินงานที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมในภาพที่กว้างขึ้น ให้ความสำคัญต่อความยั่งยืนมากขึ้น จึงมีสมมติฐานในการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคณะกรรมการ ดังนี้

H4: ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคณะกรรมการมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการรีไซเคิลของเสีย

คณะกรรมการ CSR

โครงสร้างคณะกรรมการของบริษัทนอกเหนือจากคณะกรรมการชุดใหญ่แล้วนั้น อาจมีการแต่งตั้งกลุ่มของคณะกรรมการชุดย่อยเพื่อปฏิบัติหน้าที่เฉพาะในแต่ละส่วนงาน เป็นกลไกหนึ่งในการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยในแต่ละบริษัทอาจมีโครงสร้างที่แตกต่างกัน อันอาจแบ่งออกเป็น คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการสรรหาและพิจารณา ค่าตอบแทน ตลอดจนในปัจจุบันมีการเพิ่มเติมในส่วนของคณะกรรมการความยั่งยืน และ คณะกรรมการ CSR ในการทำหน้าที่อันเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินงานและการรายงานเกี่ยวกับความ รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของ กิจการ ซึ่งมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชี้ให้เห็นว่าการมีคณะกรรมการด้านความยั่งยืนส่งผลทำให้กิจการมี การดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น (Biswas et al., 2018)

จากงานวิจัยในอดีต García Martín and Herrero (2020) ได้ศึกษาผลกระทบของ คณะกรรมการ CSR ต่อผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มบริษัทในยุโรป โดยจำแนกการวัดค่า ผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย การปล่อยมลพิษ (ของเสียและ CO2) การใช้ทรัพยากร (น้ำและพลังงาน) และการดำเนินการริเริ่มด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า บริษัท ที่มีคณะกรรมการ CSR ในการปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานและการรายงานข้อมูลอันเกี่ยวข้องกับ สิ่งแวดล้อมและสังคมนั้น จะส่งผลให้บริษัทมีผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของที่ดีขึ้น นอกเหนือจาก นั้นยังมีหลักฐานการศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการ CSR มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคณะกรรมการและผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืน (Martínez-Ferrero et al., 2021) รวมถึงงานวิจัยของ Sekarlangit and Wardhani (2021) พบอิทธิพลเชิงบวก เช่นกัน ในการศึกษาคุณลักษณะและกิจกรรมของคณะกรรมการต่อการเปิดเผยข้อมูลเป้าหมายการ พัฒนาอย่างยั่งยืน SDGs ในภูมิภาคอาเซียน จากหลักฐานการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าการ จัดตั้งคณะกรรมการชุดย่อย เพื่อทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการดำเนินงานและการรายงานผลเฉพาะ ตามแต่ละส่วนงานนั้น มีส่วนสนับสนุนให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดีและทำให้มีการดำเนินงานที่มี ประสิทธิภาพมากขึ้น จึงมีสมมติฐานในการศึกษาเกี่ยวกับการมีอยู่ของคณะกรรมการ CSR ดังนี้

H5: คณะกรรมการ CSR มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการรีไซเคิลของเสีย

กรอบแนวคิดการวิจัย

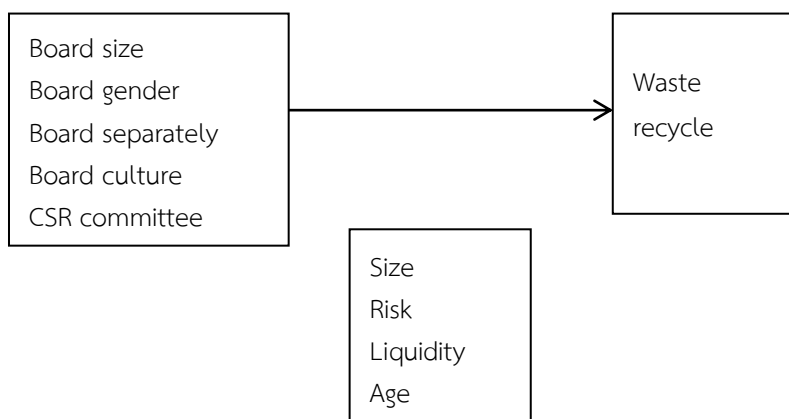

Figure 1 Research Framework

ระเบียบวิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะคณะกรรมการและการเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการของเสีย โดยใช้ตัวชี้วัดด้านปริมาณการรีไซเคิลของเสีย โดยมีประชากรในการศึกษาคือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มประเทศอาเซียน ประกอบด้วย ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ซึ่งมีความใกล้เคียงกันในระบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมถึงอยู่ในกลุ่ม ASEAN และประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งมีเพียงสี่ประเทศนี้ในอาเซียน ที่มีบริษัทที่จดทะเบียนอยู่ในกลุ่ม Dow Jones Sustainability Indices (DJSI) Emerging Markets หรือกลุ่มที่ได้รับการจัดอันดับการประเมินดัชนีความยั่งยืนกลุ่มตลาดเกิดใหม่ โดยบริษัทจัดอันดับ S&P (S&P Dow Jones Indices, 2019) รวมถึงจัดอยู่ในกลุ่ม ESG index (Karyani & Perdiansyah, 2022) รวมจำนวนทั้งสิ้น 350 บริษัท ซึ่งประกอบด้วยบริษัทที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ในแต่ละประเทศดังนี้ ประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เป็นบริษัทที่อยู่ใน 100 อันดับแรก (Top100) ในขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์ มีการจัด 50 อันดับ (Top50) ในการศึกษาได้มีการจัดกลุ่มตัวอย่าง โดยมีการจำกัดกลุ่มบริษัทที่ไม่รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาประกอบด้วย 1) บริษัทประเภทกองทุน 2) บริษัทที่มีวันสิ้นงวดบัญชีไม่ตรงกับวันที่ 31 ธันวาคม 3) บริษัทที่ขาดการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะคณะกรรมการและ การรีไซเคิลของเสียหลังจากการจำกัดตามเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 790 หน่วยตัวอย่าง ระหว่างปี พ.ศ. 2553 - 2562

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีและรายงานการเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) ระหว่างปี พ.ศ. 2553 ถึง 2562 จากฐานข้อมูล Refinitiv ซึ่งปี 2562 เป็นปีล่าสุดที่สามารถเก็บข้อมูลได้ขณะที่ดำเนินงานวิจัย โดยจำแนกข้อมูลเป็นข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของคณะกรรมการ ได้แก่ จำนวนคณะกรรมการ สัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิง การแยกตำแหน่งประธานบริหารและประธานกรรมการ ปัจจัยความแตกต่างด้านวัฒนธรรมของกรรมการ การมีคณะกรรมการ CSR และข้อมูลเกี่ยวกับการรีไซเคิลของเสีย ซึ่งเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดผลการดำเนินงานและเป็นข้อมูลในรายงานด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อความยั่งยืน ในหัวข้อ GRI 306 การจัดการของเสีย (GRI, 2020) และเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดที่อยู่ในการคำนวณการให้คะแนนและการรายงานด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อการลงทุน (Boffo et al., 2020) โดยองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ซึ่งมีเป้าหมายในการกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการค้าโลก ทั้งนี้ยังได้

มีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของบริษัท (ขนาดกิจการ ความเสี่ยง สภาพคล่องของกิจการ และอายุของกิจการ) (Suttipun, 2021; Yordudom & suttipun, 2020) เพื่อใช้เป็นตัวแปรควบคุมในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบเก็บข้อมูลซึ่งจัดทำในโปรแกรมตารางคำนวณ Excel โดยจะแปลงค่าข้อมูลทางด้านการเงินที่นำเสนอให้เป็นสกุลเงินเดียวกัน โดยจะทำการแปลงค่าหน่วยเงินตราจากสกุลต่าง ๆ เป็นสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ และปริมาณการจัดการของเสียแปลงค่าให้มีหน่วยวัดเดียวกันซึ่งวัดตามน้ำหนักมีหน่วยเป็นล้านตัน

ตัวแปรและการวัดค่าตัวแปร

Table 1 Operational Definitions

Variables	Symbol	Operationalisation
Independent variables		
Board size	B_SIZE	Number of total board members
Board gender	B_GEN	Proportion of female board members on total board
Board separately	B_SEP	Dummy variables as 1 is board separately, and 0 is board duality
Board culture	B_CUL	Proportion of foreign board members on total board
CSR committee	CSR_COM	Dummy variables as 1 is CSR committee, and 0 is no CSR committee
Dependent variable		
Waste recycle	WASTE	Number of wastes recycle in million Tons
Control variables		
Firm size	SIZE	Natural logarithm ของ Total assets
Risk	RISK	Debt to Equity Ratio
Liquidity	LIQ	Current Ratio
Firm age	AGE	Year of firm age

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การทดสอบสหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) และการทดสอบความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการตอบวัตถุประสงค์การศึกษาคุณลักษณะโครงสร้างคณะกรรมการบริหาร และการเปิดเผยข้อมูลการรีไซเคิลของเสีย ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ส่วนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และในการวิเคราะห์ความความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามโดยใช้การทดสอบการถดถอยเชิงพหุคูณ โดยใช้โปรแกรมประมวลผลทางสถิติ STATA ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีสมการดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \text{Waste recycle} = & B_0 + B_1B_SIZE_{i,t} + B_2B_GEN_{i,t} + B_3B_SEP_{i,t} + B_4B_CUL_{i,t} \\ & + B_5CSR_COM_{i,t} + B_6SIZE_{i,t} + B_7RISK_{i,t} + B_8LIQ_{i,t} \\ & + B_9AGE_{i,t} + e_{i,t} \end{aligned}$$

ผลการศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอธิบายตามวัตถุประสงค์การศึกษา ผลการศึกษาค้นลักษณะ คณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสียของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มประเทศภูมิภาคอาเซียน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงดัง Table 2

Table 2 Descriptive Statistics

Variables	Observation	Mean	Std. Dev.	Min	Max
WASTE	790	0.44996	4.01323	0	46.76779
B_SIZE	790	10.51772	3.476386	3	22
B_GEN	790	12.98194	11.95625	0	62.5
B_SEP	790	0.13544	0.34241	0	1
B_CUL	790	11.44626	18.64023	0	100
CSR_COM	790	0.77594	0.41721	0	1
SIZE	790	12.26936	3.20751	6.935468	21.07164
RISK	790	2.15772	2.98222	0	22.03
LIQ	790	1.66213	1.14837	0	10.76
AGE	790	17.62532	5.38423	2	29

จาก Table 2 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยข้อมูลจากตารางแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรตามในการศึกษา WASTE (ปริมาณการรีไซเคิลของเสีย) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.44996 ล้วนต้น ค่ามากที่สุดและค่าต่ำสุดเท่ากับ 46.76779 และ 0 ล้วนต้น ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามีกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่ไม่ได้มีการรีไซเคิลของเสีย ในด้านปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการพบว่า มีจำนวนของคณะกรรมการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 11 คน มีสัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิงเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 13 ทั้งนี้จากผลการวิเคราะห์พบว่าบริษัท มีสัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิงสูงที่สุดและต่ำที่สุดเท่ากับร้อยละ 62.5 และ 0 ตามลำดับ ซึ่งทำให้มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในอัตราที่สูง (11.95625) ในด้านการแยกตำแหน่งของผู้บริหาร พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.13544 ความแตกต่างด้านวัฒนธรรมของคณะกรรมการเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 11.44626 นอกเหนือจากนั้นยังพบว่าบริษัทได้ให้ความสำคัญในการจัดให้มีคณะกรรมการด้าน CSR โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.77594 โดยหากแยกเป็นรายประเทศ ดังตารางที่ 3 จะพบว่าประเทศ อินโดนีเซียจะมีค่าเฉลี่ยของการรีไซเคิลสูงสุด ที่ 2.06063 ล้วนต้น ส่วนประเทศมาเลเซียและฟิลิปปินส์ มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างต่ำที่ 0.00622 และ 0.00116 ตามลำดับ ปัจจัยจำนวนคณะกรรมการบริษัท ประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ประมาณ 14 คน ส่วนประเทศอื่นจะอยู่ที่ 7-10 คน ปัจจัยสัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิง สูงสุดอยู่ในประเทศมาเลเซีย เฉลี่ยร้อยละ 19.4963 ปัจจัยเกี่ยวกับความแตกต่างด้าน วัฒนธรรมของคณะกรรมการ สูงสุดอยู่ในประเทศอินโดนีเซีย เฉลี่ยร้อยละ 21.10258 และปัจจัยด้านการมีคณะกรรมการ CSR สูงสุดอยู่ในประเทศไทย เฉลี่ยร้อยละ 90.987

Table 3 Descriptive Statistics by Countries

Thailand (233 observations)				
Variables	Mean	Std. Dev.	Min	Max
WASTE	0.07576	0.25290	0	1.35370
B_SIZE	14.07296	2.85403	6	22
B_GEN	11.20044	10.44697	0	62.5
B_SEP	0.12017	0.32586	0	1
B_CUL	1.77179	4.96138	0	25
CSR_COM	0.90987	0.28698	0	1
SIZE	12.3242	1.53251	8.76953	15.00758
RISK	2.34195	3.15208	0	22.03
LIQ	1.46757	0.97865	0	5.35
AGE	18.11588	5.51794	2	25
Indonesia (163 observations)				
Variables	Mean	Std. Dev.	Min	Max
WASTE	2.06063	8.66317	0	46.76779
B_SIZE	7.26993	2.15756	3	14
B_GEN	6.05975	8.37498	0	42.86
B_SEP	0.03067	0.17296	0	1
B_CUL	21.10258	25.74802	0	80
CSR_COM	0.60736	0.48984	0	1
SIZE	15.88543	4.31688	7.07191	21.07164
RISK	1.61934	2.47126	0	12.07997
LIQ	2.07683	1.54386	0.28	10.76
AGE	17.86503	4.03918	6	24
Malaysia (292 observations)				
Variables	Mean	Std. Dev.	Min	Max
WASTE	0.00622	0.06061	0	1.02452
B_SIZE	9.520548	2.031434	6	15
B_GEN	19.4963	12.21945	0	57.14
B_SEP	0.119863	0.32535	0	1
B_CUL	14.42329	19.45772	0	100
CSR_COM	0.83904	0.36812	0	1
SIZE	9.93547	1.52125	6.93546	13.63448
RISK	2.19608	3.17650	0	12.10643
LIQ	1.66241	1.09021	0.3	7.04
AGE	16.67808	6.05976	3	27

Table 3 (Continue)

Variables	Philippines (102 observations)			
	Mean	Std. Dev.	Min	Max
WASTE	0.00116	0.00430	0	0.03840
B_SIZE	10.44118	2.69790	6	17
B_GEN	9.46441	10.1727	0	33.33
B_SEP	0.38235	0.48836	0	1
B_CUL	9.59215	10.39593	0	33.33
CSR_COM	0.55882	0.49897	0	1
SIZE	13.0468	0.97396	8.60401	14.60625
RISK	2.48738	2.66952	.37	10.43506
LIQ	1.44303	0.66417	.37	3.46
AGE	18.83333	4.45457	7	29

จากวัตถุประสงค์การศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะคณะกรรมการบริษัทต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสีย ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มประเทศภูมิภาคอาเซียน โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) และการทดสอบความถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) ดังแสดงดัง Table 4 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในแต่ละคู่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง -0.3353 ถึง 0.3182 สังเกตได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าน้อยกว่า 0.7 ดังนั้นจึงไม่เกิดปัญหาสหประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Black, 2010) อีกทั้ง การแจกแจงแบบปกติ พบว่าข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์มีขนาด 790 กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีขนาดใหญ่เพียงพอ มากกว่า 100 ตัวอย่าง จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องการแจกแจงปกติ (Altman & Bland, 1995) ดังนั้นจึงสามารถทำการทดสอบความถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบอิทธิพลระหว่างตัวแปรในลำดับถัดไป ซึ่งแสดงผลการทดสอบดัง Table 5

Table 4 The Results of Pearson's Correlation

Variables	WASTE	B_SIZE	B_GEN	B_SEP	B_CUL	CSR_COM	SIZE	RISK	LIQ
WASTE	1								
B_SIZE	-0.0538	1							
B_GEN	-0.0268	0.0472	1						
B_SEP	-0.0416	-0.0111	0.0437	1					
B_CUL	0.3182 **	-0.2524**	-0.0067	-0.0226	1				
CSR_COM	0.0090	0.0844*	0.0588	-0.1695**	-0.0940**	1			
SIZE	-0.1336**	-0.0259	-0.3353**	0.0201	-0.0245	-0.2171**	1		
RISK	-0.0755*	0.1750**	0.1688**	0.1849**	-0.0008	-0.0709*	0.2788**	1	
LIQ	0.1979**	-0.1689**	-0.0465	-0.0633	-0.0052	0.0218	-0.0664	-0.3111**	1
AGE	0.0650	0.0072	0.0748*	0.2094**	-0.0485	0.1576 **	0.2155**	0.1569**	-0.0803*

Note: **, * Statistical significance at 0.01 and 0.05 level, respectively

Table 5 The Results of Multiple Regression

Variables	Coef. (sig)	t
Constant	13.38445***	2.96
B_SIZE	-0.12916*	-1.71
B_GEN	- 0.01478	-1.17
B_SEP	0.16069	0.33
B_CUL	0.04503***	3.69
CSR_COM	1.28408***	3.94
SIZE	-1.41969***	-3.45
RISK	0.04514	0.56
LIQ	0.02406	0.20
AGE	0.22772***	3.77
YEAR	Included	
Prob > F	0.0000	
Observations	790	

Note: ***, **, * Statistical significance at 0.01, 0.05 and 0.10 level, respectively

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลคุณลักษณะคณะกรรมการและการไร้ศีลของเสียจาก Table 5 คุณลักษณะของกรรมการ วิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรควบคุม ผลการวิเคราะห์พบว่า จำนวนของคณะกรรมการมีอิทธิพลในเชิงลบกับการไร้ศีลของเสียที่ระดับนัยสำคัญ 0.1 ทำให้ปฏิเสธสมมติฐาน H1 ที่ว่าจำนวนคณะกรรมการมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการไร้ศีลของเสีย ในขณะที่ผลวิจัยเกี่ยวกับสัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิงและการแยกตำแหน่งของประธานกรรมการและประธานบริหาร กลับไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการไร้ศีลของเสีย ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน H2 สัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิงมีอิทธิพลเชิงบวกกับปริมาณการไร้ศีลของเสีย และ H3 การแยกตำแหน่งของประธานบริหารและประธานกรรมการ มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการไร้ศีลของเสีย ในด้านปัจจัยความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการมีคณะกรรมการ CSR การศึกษาพบว่ามีอิทธิพลเชิงบวกกับการไร้ศีลของเสีย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 จึงสนับสนุนสมมติฐาน H4 ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคณะกรรมการมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการไร้ศีลของเสีย และ H5 คณะกรรมการ CSR มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการไร้ศีลของเสีย นอกเหนือจากนั้นพบว่า ตัวแปรควบคุม ซึ่งได้แก่ ขนาด และอายุของกิจการ มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการไร้ศีลของเสีย

การทดสอบเพิ่มเติม (Additional Tests)

การวิเคราะห์แยกรายประเทศ ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการไร้ศีลของเสียของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มประเทศภูมิภาคอาเซียน ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ระหว่างข้อมูลของบริษัทในประเทศที่ศึกษา ผลการวิเคราะห์แสดงดัง Table 6

Table 6 The Result of ANOVA Analysis

Waste recycle	SS	df	MS	F	Sig
Between Country Group	533.5278	3	177.842	11.48	0.000
Within Country Group	12147.1191	786	15.4889		

Note: * Statistical significance at 0.05 level

จาก Table 6 ผลการทดสอบความแตกต่างปริมาณการรีไซเคิลของเสียระหว่างประเทศต่างๆ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มประเทศอาเซียน 4 ประเทศ คือ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว พบว่ามีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งค่าเฉลี่ยปริมาณการรีไซเคิลของเสียของแต่ละประเทศพบว่ากลุ่มตัวอย่างในประเทศอินโดนีเซียมีค่าเฉลี่ยการรีไซเคิลของเสียสูงถึง 2,060,630.61 ตัน รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างในประเทศไทยมีค่าเฉลี่ย 75,766.23 ตัน สำหรับกลุ่มตัวอย่างในประเทศมาเลเซียและประเทศฟิลิปปินส์ มีค่าเฉลี่ยปริมาณการรีไซเคิลของเสีย 6,164.09 ตัน และ 1,169.14 ตัน ตามลำดับ

Table 7 The Results of Multiple Regression Separate by Country (Thailand, Indonesia, Malaysia, and the Philippines)

Variables	Thailand		Indonesia		Malaysia		Philippines	
	Coef. (sig)	t	Coef. (sig)	t	Coef. (sig)	t	Coef. (sig)	t
Constant	-22.01626	-5.73	135.9301***	4.19	0.03721	0.93	-0.05563***	-4.18
B_SIZE	0.01652***	3.12	-0.17153	-0.49	-0.00179	-0.93	0.00009	0.54
B_GEN	0.00399**	2.64	0.09461	1.42	-0.00046	-1.39	-0.00006	-1.47
B_SEP	0.00287	0.85	1.59848	0.68	-0.01399	-1.15	0.00098	1.10
B_CUL	0.01983***	5.96	0.14325**	2.86	-0.00003	-0.13	0.00002	1.00
CSR_COM	0.03424	0.93	3.56480**	2.92	0.00180	0.17	-0.00067	-1.34
SIZE	-0.10787***	-3.64	-10.65794***	-4.62	-0.00612*	-1.70	0.00505***	4.37
RISK	0.00239	0.55	1.88171	1.58	0.00236	1.33	-0.00001	-0.06
LIQ	-0.02114	-1.56	0.51032	1.24	0.01414***	3.71	0.00053	1.06
AGE	0.03331***	6.79	1.36150***	4.47	0.00085	1.17	-0.00051**	-3.25
YEAR	included		included		included		included	
Prob > F	0.0000		0.0000		0.0282		0.0165	
Observations	233		163		292		102	

Note: ***, **, * Statistical significance at 0.01, 0.05 and 0.10 level, respectively

จาก Table 7 อิทธิพลคุณลักษณะคณะกรรมการต่อการรีไซเคิลของเสีย จำแนกรายประเทศ ผลการวิจัยพบว่า สำหรับจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย พบว่าจำนวนของคณะกรรมการบริษัท และความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสียที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และสัดส่วนของกรรมการเพศหญิงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสียที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่ปัจจัยอื่นพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสีย สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอินโดนีเซีย พบว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคณะกรรมการและการมีคณะกรรมการ CSR มีอิทธิพลเชิงบวกต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสียที่ระดับ

นัยสำคัญ 0.05 แต่ปัจจัยอื่นพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสีย ทั้งนี้การศึกษาอิทธิพลคุณลักษณะคณะกรรมการต่อการรีไซเคิลของเสียของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์พบว่าคุณลักษณะคณะกรรมการไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสีย

สรุปและการอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การศึกษาคุณลักษณะคณะกรรมการบริษัท และการเปิดเผยข้อมูลปริมาณการรีไซเคิลของเสีย พบว่าคุณลักษณะคณะกรรมการบริษัทของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มประเทศภูมิภาคอาเซียน จำนวนของคณะกรรมการโดยเฉลี่ยเท่ากับ 11 คน และ สัดส่วนของคณะกรรมการเพศหญิงเฉลี่ยร้อยละ 13 ทั้งนี้สอดคล้องกับ Pucheta-Martinez and Gallego-Álvarez (2019) ซึ่งศึกษาบริษัทใน 39 ประเทศ ทั่วโลก รวม 13,178 ตัวอย่าง เกี่ยวกับคุณลักษณะของกรรมการกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่าจำนวนของคณะกรรมการเฉลี่ย 10.89833 และสัดส่วนคณะกรรมการเพศหญิงเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 11.76378 อย่างไรก็ตาม การแยกตำแหน่งของผู้บริหาร พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.13544 และการมีคณะกรรมการด้าน CSR มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.77594 ซึ่งมีความแตกต่างจากงานวิจัยของ Pucheta-Martinez and Gallego-Álvarez (2019) ที่มีค่าเฉลี่ยการแยกตำแหน่ง 0.287013 และการมีคณะกรรมการ CSR มีค่าเฉลี่ย 0.5868459 ตามลำดับ แต่สอดคล้องกับ García Martín and Herrero (2020) ที่ทำการศึกษาในยุโรปมีค่าเฉลี่ยการมีคณะกรรมการ CSR ประมาณร้อยละ 70 ส่วนคุณลักษณะคณะกรรมการบริษัทเรื่องความแตกต่างด้านวัฒนธรรมของคณะกรรมการ ซึ่งวัดค่าจากสัดส่วนกรรมการต่างชาติ พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 11.44626 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Setiawan et al. (2021) ที่ศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการต่างชาติ มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของความรับผิดชอบต่อสังคม ของบริษัทจดทะเบียนในอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยอินโดนีเซีย ระหว่างปี 2560-2562 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคณะกรรมการต่างชาติที่ร้อยละ 14.76

ส่วนการเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสียของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มประเทศภูมิภาคอาเซียน ซึ่งวัดค่าจากปริมาณการรีไซเคิลของเสียมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.44996 ล้านตัน และจากค่าสูงสุดต่ำสุดของปริมาณแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาจไม่มีการรีไซเคิลของเสีย ซึ่งจากปริมาณจะพบว่ามีปริมาณการรีไซเคิลค่อนข้างต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการรีไซเคิลของเสียจากสำนักงานปกป้องสิ่งแวดล้อมสหรัฐ (Environmental Protection Agency: EPA) ของสหรัฐอเมริกา พบว่ามีปริมาณมากกว่า 69 ล้านตัน ในปี 2561 (EPA, 2022) และสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศอินโดนีเซียซึ่งศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร ระหว่างปี 2561-2562 พบว่ามีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการของเสียค่อนข้างน้อยและไม่ค่อยมีรายละเอียด (Prananingrum & Davianti, 2021) ทั้งนี้งานวิจัยที่กล่าวถึงปริมาณการรีไซเคิลของเสียมีค่อนข้างจำกัด อาจเนื่องจากปริมาณดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมักจะวิเคราะห์ในภาพรวม งานวิจัยนี้จึงเปิดเผยให้เห็นถึงปริมาณการรีไซเคิลของเสียของบริษัทเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่นๆ ในอนาคตต่อไป

จากวัตถุประสงค์ในการศึกษาความแตกต่าง พบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลการจัดการของเสียของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มประเทศภูมิภาคอาเซียน ซึ่งวัดค่าจากปริมาณการรีไซเคิลของเสีย ซึ่งประเทศอินโดนีเซียมีค่าเฉลี่ยการรีไซเคิลของเสียสูงถึง 2,060,630.61 ตัน รองลงมาในกลุ่มตัวอย่างในประเทศไทยมีค่าเฉลี่ย 75,766.23 ตัน สำหรับกลุ่มตัวอย่างในประเทศมาเลเซียและประเทศฟิลิปปินส์ มีค่าเฉลี่ยปริมาณการรีไซเคิลของเสีย 6,164.09 ตัน และ 1,169.14 ตัน

ตามลำดับ ซึ่งอาจเป็นไปตามแนวปฏิบัติ นโยบาย หรือตามกฎหมายของแต่ละประเทศ จากข้อมูลเรื่อง การจัดการของเสียในภูมิภาคอาเซียน รายงานของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ หรือ United Nations Environmental Programme (Jain, 2017) เกี่ยวกับของเสียที่เกิดจากอุตสาหกรรม และการนำของเสียกลับเข้าสู่กระบวนการผลิต พบว่าประเทศอินโดนีเซีย ไทย และสิงคโปร์ มีการกำหนดเป็น แนวนโยบาย แผนงาน กลยุทธ์ ตลอดจนถึงระดับโครงการ ส่วนมาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ยังอยู่ในระดับ นโยบาย ซึ่งอาจส่งผลต่อระดับการรีไซเคิลของเสียที่แตกต่างกัน

จากวัตถุประสงค์การศึกษาอิทธิพลคุณลักษณะคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยข้อมูล ปริมาณการรีไซเคิลของเสียในภาพรวมของกลุ่มประเทศอาเซียน 4 ประเทศ พบว่า ปัจจัยจำนวน คณะกรรมการบริษัทมีอิทธิพลเชิงลบต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสียที่ระดับนัยสำคัญ 0.10 ปัจจัยความ หลากหลายด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรมของคณะกรรมการและการมีคณะกรรมการ CSR มีอิทธิพลเชิง บวกกับการรีไซเคิลของเสียที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ปัจจัยจำนวนของคณะกรรมการบริษัทมีอิทธิพลเชิงลบต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสีย สอดคล้องกับงานวิจัยของ García Martín and Herrero (2020) ซึ่งทำการศึกษาผลการดำเนินงานด้าน สิ่งแวดล้อมบริษัทที่อยู่ในยุโรป และ Chindasombatcharoen et al. (2022) ที่ทำการศึกษาการ เปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทที่อยู่ในสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Naklerd and Suttipun (2016) และงานวิจัยของ Chaiwong et al. (2019) ที่ศึกษาในบริบทประเทศไทย งานวิจัยของ Biswas et al. (2018) ที่ศึกษาในบริบทประเทศออสเตรเลีย และ Pucheta-Martínez and Gallego-Álvarez (2019) ที่ศึกษาในบริบททั่วโลก ซึ่งการมีอิทธิพลเชิงลบอาจเนื่องมาจาก การมี จำนวนคณะกรรมการขนาดเล็ก มีผลดีต่อประสิทธิภาพการสื่อสาร รวมถึงอาจมีคณะกรรมการที่มาจาก ผู้ถือหุ้นเอง อาจใช้เวลาน้อยในการถกเถียง และสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วในการริเริ่มสิ่งใหม่ๆ (Chindasombatcharoen et al., 2022) รวมถึง การมีจำนวนคณะกรรมการขนาดใหญ่ซึ่งมีความรู้ หลากหลายสาขา มีมุมมองการบริหารแตกต่างกัน (García Martín & Herrero, 2020) อาจส่งผลให้มี การแสดงความเห็นไม่ตรงกัน อาจนำมาซึ่งความแตกต่างและความขัดแย้งกันในเรื่องนโยบายการ ดำเนินงาน การให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมและสังคมที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ค่าสัมประสิทธิ์ใน โมเดลมีค่าไม่มากนัก

กรณีการวิเคราะห์เพิ่มเติมรายประเทศ ในประเทศไทย พบว่าขนาดของคณะกรรมการบริษัทมี อิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสีย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Naklerd and Suttipun (2016) อาจเนื่องจาก จำนวนคณะกรรมการบริษัทที่มีจำนวนมากขึ้นทำให้สามารถทำ การตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารได้อย่างทั่วถึง และรวมถึงการปฏิบัติและการเปิดเผยข้อมูลด้าน สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของกิจการด้วย และ Chaiwong et al. (2019) ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีตัวแทน และทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย อาจเพราะว่าการมีคณะกรรมการจำนวนมาก จะมี คณะกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่หลากหลาย และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมี กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย ในส่วนของประเทศอื่น ผล การศึกษาไม่พบอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sekarlangit and Wardhani (2021) ซึ่งศึกษาคุณลักษณะและกิจกรรมของคณะกรรมการต่อการเปิดเผยข้อมูลเป้าหมายการพัฒนา อย่างยั่งยืน SDGs ในภูมิภาคอาเซียน ประกอบด้วย ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และ สิงคโปร์ ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ผลการศึกษายังคงไม่มีข้อยุติที่เห็น

เด่นชัดหรือสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะเป็นเหตุให้แนะนำสำหรับงานวิจัยในอนาคตในการศึกษาต่อไป

ปัจจัยความหลากหลายด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรมของคณะกรรมการและการมีคณะกรรมการ CSR มีอิทธิพลเชิงบวกกับการรีไซเคิลของเสีย ผลการศึกษาด้านความหลากหลายด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรมของคณะกรรมการนั้น พบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Muttakin et al. (2015) ซึ่งได้มีการศึกษาความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในบังกลาเทศ ที่พบว่าความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติของคณะกรรมการและวัฒนธรรมที่มีความต่างกันส่งผลต่อการให้ความสำคัญในเรื่องการรายงานข้อมูลสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับการศึกษาของ Martínez-Ferrero et al. (2021) ที่ได้ศึกษาบริษัทซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนใน อาร์เจนตินา บราซิล ชิลี และเม็กซิโก ว่าคณะกรรมการที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีส่วนทำให้บริษัทเห็นความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศอินโดนีเซียของ Setiawan et al. (2021) ซึ่งพบว่ากรรมการต่างชาติในคณะกรรมการบริษัท ส่งเสริมประสิทธิภาพเชิงบวกในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากกรรมการนำความรู้ประสบการณ์ มุมมองต่อการดำเนินงานแนวคิดจากต่างประเทศมาใช้กับกิจการให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น รวมถึงการมีผลในการเพิ่มขึ้นของกิจกรรมด้าน CSR ด้วย

ปัจจัยการมีอยู่ของคณะกรรมการ CSR ทั้งในส่วนของการศึกษาประเทศในกลุ่มอาเซียน และแยกรายประเทศ ในประเทศอินโดนีเซีย พบว่าการมีคณะกรรมการ CSR มีอิทธิพลเชิงบวกต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสีย สอดคล้องกับงานวิจัยของ García Martín and Herrero (2020) คณะกรรมการ CSR มีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มบริษัทในยุโรปต่อผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม และ Martínez-Ferrero et al. (2021) พบว่าการมีคณะกรรมการชุดย่อย เพื่อทำหน้าที่ในด้านการกำกับดูแลการดำเนินงาน ส่งผลให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงสอดคล้องกับ Sekarlangit and Wardhani (2021) ที่ศึกษาคุณลักษณะและกิจกรรมของคณะกรรมการต่อการเปิดเผยข้อมูลเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน SDGs ในภูมิภาคอาเซียน การพบปัจจัยการมีอยู่ของคณะกรรมการ CSR ส่งผลเชิงบวกนั้น อาจเนื่องจากการมีอยู่ของคณะกรรมการชุดนี้แสดงให้เห็นถึงการมีบรรษัทภิบาลที่ดี เล็งเห็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกส่วน การเห็นความสำคัญด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และอาจได้ภาพลักษณ์ที่ดี (Pucheta-Martínez & Gallego-Álvarez, 2019) แสดงให้เห็นถึงพันธสัญญา ความตั้งใจที่จะเข้าร่วม โดยจัดให้มีการวางกลยุทธ์ การจัดการ การติดตาม การวัดผล ในกิจกรรม CSR รวมถึงการจัดทำรายงานต่างๆ อีกทั้งในหลายๆ ประเทศไม่ได้เป็นข้อบังคับในการมีคณะกรรมการชุดนี้ (Sekarlangit & Wardhani, 2021)

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยคณะกรรมการเพศหญิง และการแยกตำแหน่งประธานกรรมการและประธานบริหาร จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากทั้ง 4 ประเทศ พบว่าไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสีย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Naklerd and Suttipun (2016) จากผลการวิจัยดังกล่าวจึงอาจสามารถตีความได้ว่า บริษัทที่มีคณะกรรมการเพศหญิง หรือมีการแยกตำแหน่งของประธานกรรมการและประธานบริหาร ไม่ได้ส่งผลต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสีย ทั้งนี้การให้ความสำคัญในเรื่อง CSR ESG อาจขึ้นอยู่กับมุมมอง หรือทัศนคติส่วนบุคคล ไม่ได้เป็นผลมาจากเพศ หรือตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ แต่ทั้งนี้ผลการวิจัยเพิ่มเติมรายประเทศ ในประเทศไทย พบว่าสัดส่วนกรรมการเพศหญิงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสียซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ García Martín and Herrero (2020) ที่พบว่ากรรมการกรรมการเพศหญิงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรีไซเคิลของเสีย และ

สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับผลการศึกษาของ Biswas et al. (2018) และ Hussain et al. (2018) ที่ความหลากหลายทางเพศมีผลต่อการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม และ Rao and Tilt (2016) ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของกรรมการเพศหญิงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และงานวิจัยของ Kathy Rao et al. (2012) ซึ่งพบสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างสัดส่วนของกรรมการเพศหญิงกับระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้อาจเนื่องจากในบริบทประเทศไทยค่อนข้างให้ความสำคัญกับเพศหญิงและเปิดโอกาสให้มากพอสมควร (Piroj, 2018)

สำหรับการศึกษาการแยกตำแหน่งประธานกรรมการและประธานบริหารไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสียทั้งส่วนของการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน และการศึกษาแยกรายประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Limroscharoen et al. (2020)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงวิชาการ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ได้แสดงข้อมูลการรีไซเคิลของเสีย ที่มีการกล่าวถึงค่อนข้างจำกัดในงานวิจัย พบถึงความแตกต่างในระหว่างประเทศในอาเซียน ซึ่งอาจเกิดจากนโยบาย และการเห็นความสำคัญที่แตกต่างกัน รวมถึงเป็นการเพิ่มฐานข้อมูลให้กับนักวิจัย นักศึกษา เพื่อการวิจัยในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยคณะกรรมการบริษัทและการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม หรือผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งยังเป็นแนวทางเพื่อการศึกษาในบริบทของประเทศในภูมิภาคอาเซียน เป็นการขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการทดสอบทฤษฎีโดยในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีตัวแทนซึ่งจะเห็นได้ว่าจากผลการศึกษาคุณลักษณะของคณะกรรมการ ในปัจจัยด้านความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมของกรรมการ และการมีคณะกรรมการ CSR มีอิทธิพลเชิงบวกต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสีย สะท้อนให้เห็นว่าคณะกรรมการในฐานะตัวแทน มีหน้าที่ในการตัดสินใจในด้านการบริหารงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์กรคำนึงถึงการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนหรือเห็นความสำคัญของการจัดการของเสีย มีการนำของเสียเข้ามาผ่านกระบวนการผลิตใหม่ เพื่อสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า อีกทั้งสอดคล้องกับทฤษฎีส่วนได้เสีย ที่กิจการมีการรีไซเคิลของเสีย แสดงถึงความคำนึงถึงสังคม และสิ่งแวดล้อมภายใต้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนที่หลายประเทศให้ความสำคัญอยู่ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงปฏิบัติ

จากผลการศึกษาคุณลักษณะคณะกรรมการที่ส่งผลต่อปริมาณการรีไซเคิลของเสีย ผู้ถือหุ้นในบริษัทในอาเซียน สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดให้มีโครงสร้างของกรรมการบริษัท ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้น ในการคำนึงถึงความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ควบคุมดูแลการทำงานของบริษัทให้เป็นไปตามแนวทางบรรษัทภิบาลและเพื่อความยั่งยืนของบริษัท เช่น การมีกรรมการ CSR ในองค์กร หรือมีการแต่งตั้งคณะกรรมการต่างชาติเพิ่มเติม โดยการมีคณะกรรมการ CSR ซึ่งบริหารงานเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เน้นความรับผิดชอบต่อองค์กรต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และการมีกรรมการที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม อาจก่อให้เกิดมุมมองของความคิดเห็นที่กว้างมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการดำเนินงานอย่างยั่งยืน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าทั้งการมีอยู่ของกรรมการ CSR และคณะกรรมการต่างชาติ มีผลต่อการรีไซเคิลของเสีย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในปัจจุบัน ซึ่งมีการนำทรัพยากรที่สิ้นสุดการใช้หรือหมดประโยชน์มาใช้ซ้ำ หรือนำของเสียเข้ากระบวนการผลิตใหม่เพื่อให้สามารถใช้งานได้อีก หรือใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดคุณลักษณะสำคัญของกรรมการที่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งเพื่อให้ตอบโจทย์ในการบริหารงานในแต่ละส่วนงาน นอกจากนี้

ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานกำกับดูแลในการกำหนดระเบียบ หลักปฏิบัติ และการกำกับดูแลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในบริบทของประเทศในภูมิภาคอาเซียน อาจมีการกำหนดแนวปฏิบัติ นโยบายเกี่ยวกับบริหารจัดการของเสียเพิ่มเติมเนื่องจากปริมาณการรีไซเคิลของเสียยังอยู่ในระดับต่ำ รวมถึงมีความแตกต่างกันในประเทศอาเซียน อาจมีการกำหนดคุณลักษณะของคณะกรรมการ เพื่อส่งเสริมให้ดำเนินธุรกิจที่ให้ความสำคัญกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการดำเนินงานของธุรกิจในปัจจุบันที่ดำเนินธุรกิจให้มีความสมดุลทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

งานวิจัยนี้ใช้ปริมาณการรีไซเคิลของเสียเป็นตัวแทนของการจัดการของเสีย ซึ่งเป็นหนึ่งในการวัดผลการดำเนินงานทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งอ้างอิงจากเกณฑ์ GRI และฐานข้อมูล Refinitiv รวมถึงกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในครั้งนี้เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ในลำดับ 50 และ 100 อันดับแรกของประเทศ 4 ประเทศในอาเซียน ซึ่งในการวิเคราะห์ดำเนินการในภาพรวม และการทดสอบเพิ่มเติมรายประเทศ โดยมีได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จากข้อจำกัดข้างต้นอาจทำให้เกิดข้อจำกัดในการใช้ข้อมูลและการใช้ผลการศึกษา การศึกษาครั้งต่อไปอาจทำการขยายขอบเขตไปศึกษาเกี่ยวกับตัวชี้วัดการจัดการของเสียที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ เช่น ก๊าซพิษ น้ำเสีย หรือการนำทรัพยากรที่สิ้นสุดในกระบวนการ หรือหมดประโยชน์กลับมาใช้ซ้ำ หรือนำกลับมาผ่านกระบวนการผลิตเพื่อใช้งานได้ใหม่ นอกจากนี้อาจศึกษาปัจจัยคุณลักษณะคณะกรรมการด้านอื่นๆ รวมถึงการศึกษาความแตกต่างในแต่ละประเทศซึ่งอาจมี ปัจจัยเฉพาะประเทศ ปัจจัยด้านการมีนโยบายกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ด้านการจัดการของเสียที่แตกต่างกัน เนื่องจากงานวิจัยนี้เน้นการศึกษาภาพรวมของทั้ง 4 ประเทศในอาเซียน และการทดสอบเพิ่มเติม (Additional Tests) รายประเทศ อาจยังมีข้อจำกัดในการวิจัยในครั้งนี้ นอกจากนี้อาจศึกษาปัจจัยที่อาจมีอิทธิพลต่อการจัดการเกี่ยวกับของเสีย หรือการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ในมุมมองทฤษฎีอื่นที่อาจนำมาพิจารณาร่วมด้วย อีกทั้งอาจทำการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคอื่นเพื่อเปิดมุมมองที่กว้างขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Arena, C., Liong, R., & Vourvachis, P. (2018). Carrot or Stick: CSR Disclosures by Southeast Asian Companies. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 9(4), 422-454.
- Birindelli, G., Chiappini, H., & Savioli, M. (2020). When Do Women on Board of Directors Reduce Bank Risk? *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 20(7), 1307-1327.
- Biswas, P. K., Mansi, M., & Pandey, R. (2018). Board Composition, Sustainability Committee and Corporate Social and Environmental Performance in Australia. *Pacific Accounting Review*, 30(4), 517-540.
- Black, K. (2010). *Business Statistics for Contemporary Decision Making* (6th ed.). John Wiley & Sons, Inc.

- Boffo, R., Marshall, C., & Patalano, R. (2020), *ESG Investing: Environmental Pillar Scoring and Reporting*, OECD Paris, www.oecd.org/finance/esg-investing-environmental-pillar-scoring-and-reporting.pdf.
- Bouaziz, D., Salhi, B., & Jarboui, A. (2020). CEO Characteristics and Earnings Management: Empirical Evidence from France. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 18(1), 77-110.
- Chaiwong, D., Awirothananon, T., & Thanjunpong, S. (2019). The Effect of Board of Directors toward Sustainable Report Disclosures of Thai Listed Companies. *Sisaket Rajabhat University Journal*, 13(3), 76-90.
- Chindasombatcharoen, P., Chatjuthamard, P., Jiraporn, P., & Treepongkaruna, S. (2022). Achieving Sustainable Development Goals through Board Size and Innovation. *Sustainable Development*, 30(4), 664-677.
- Choosri, C., & Namwong, S. (2016). A Zero Waste Management Model for Small Hotels: A Case Study in the Koh Samui, Koh Pha Ngan Surat Thani. *Journal of International and Thai Tourism*, 12(1), 91-118.
- EPA. (2022). *United State Environmental Protection Agency "National Overview: Facts and Figures on Materials, Wastes and Recycling"*. Retrieved 16 June from <https://www.epa.gov/facts-and-figures-about-materials-waste-and-recycling/national-overview-facts-and-figures-materials#recycling>
- García Martín, C. J., & Herrero, B. (2020). Do Board Characteristics Affect Environmental Performance? A study of EU Firms. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 27(1), 74-94.
- Geissdoerfer, M., Savaget, P., Bocken, N. M., & Hultink, E. J. (2017). The Circular Economy—A New Sustainability Paradigm? *Journal of Cleaner Production*, 143, 757-768.
- GRI. (2020). *GRI Standards*. Global Reporting Initiative. Retrieved 25 May from <https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/>
- Gull, A. A., Atif, M., & Hussain, N. (2023). Board Gender Composition and Waste Management: Cross-country Evidence. *The British Accounting Review*, 55(1), 101097.
- Hussain, N., Rigoni, U., & Orij, R. P. (2018). Corporate Governance and Sustainability Performance: Analysis of Triple Bottom Line Performance. *Journal of Business Ethics*, 149(2), 411-432.
- Husted, B. W., & Sousa-Filho, J. M. D. (2019). Board Structure and Environmental, Social, and Governance Disclosure in Latin America. *Journal of Business Research*, 102(1), 220-227.
- Ishikawa, K. (2021). The ASEAN Economic Community and ASEAN Economic Integration. *Journal of Contemporary East Asia Studies*, 10(1), 24-41.

- Jain, A. (2017). *Summary Report: Waste Management in Asean Countries*. United Nations Environment Programme.
- Jain, T., & Jamali, D. (2016). Looking Inside the Black Box: The Effect of Corporate Governance on Corporate Social Responsibility. *Corporate Governance: An International Review*, 24(3), 253-273.
- Jizi, M. (2017). The Influence of Board Composition on Sustainable Development Disclosure. *Business Strategy and the Environment*, 26(5), 640-655.
- Karyani, E., & Perdiansyah, M. R. (2022). ESG and Intellectual Capital Efficiency: Evidence from ASEAN Emerging Markets. *Jurnal Akuntansi dan Keuangan Indonesia*, 19(2), 166-187.
- Kathy Rao, K., Tilt, C. A., & Lester, L. H. (2012). Corporate Governance and Environmental Reporting: An Australian Study. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 12(2), 143-163.
- Katmon, N., Mohamad, Z. Z., Norwani, N. M., & Farooque, O. A. (2019). Comprehensive Board Diversity and Quality of Corporate Social Responsibility Disclosure: Evidence from an Emerging Market. *Journal of Business Ethics*, 157(2), 447-481.
- Limroscharoen, S., Sangaroon, P., & Suttipun, M. (2020). The Relationship between Board Composition and Environmental Disclosures: A Case Study of Listed Companies in the Market for Alternative Investment in Thailand. *Phuket Rajabhat University Academic Journal*, 16(1), 118-139.
- Maher, M., & Andersson, T. (2000). *Corporate Governance: Effects on Firm Performance and Economic Growth*. Available at SSRN 218490.
- Martínez-Ferrero, J., Lozano, M. B., & Vivas, M. (2021). The Impact of Board Cultural Diversity on a Firm's Commitment toward the Sustainability Issues of Emerging Countries: The Mediating Effect of a CSR Committee. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 28(2), 675-685.
- Mathew, S., Ibrahim, S., & Archbold, S. (2016). Boards Attributes that Increase Firm Risk – Evidence from the UK. *Corporate Governance*, 16(2), 233-258.
- Muttakin, M. B., Khan, A., & Subramaniam, N. (2015). Firm Characteristics, Board Diversity and Corporate Social Responsibility. *Pacific Accounting Review*, 27(3), 353-372.
- Naklerd, S., & Suttipun, M. (2016). An Influence of Corporate Governance on Environmental Disclosures of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand. *Chulalongkon Business Review*, 38(149), 35-48.
- Nirwana, J. T., & Wedari, L. K. (2023). The Impact of Corporate Governance and Firm Performance on Waste and Effluent Disclosure: Evidence from Polluting Industries in Indonesia. *International Journal of Management*, 12(2), 189-203.
- Nuanpradit, S. (2018). The Relationship between Information Asymmetry and Real Earnings Management: The Role of CEO Duality in Thailand. *JBA Business Administration Journal*, 41(158), 48-69.

- Nurvita, T., & Priambodo, A. (2022). The Effect of Enviromental Performance, Company's Characteristics and Good Corporate Governance (GCG) on Environmental Disclosure (Empirical Study of Mining Companies Listed on The Indonesia Stock Exchange (IDX) 2015-2019). *BASKARA: Journal of Business and Entrepreneurship*, 4(2), 145-162.
- Piroj, K. (2018). *Hofstede's Cultural Dimensions*. Retrieved from <https://greedisgoods.com/มิติทางวัฒนธรรม-hofstede-ไทย/>
- Polsiri, P., & Sitthipongpanich, T. (2014). CEO Characteristics and Firm Value. *NIDA Development Journal*, 54(4), 57-90.
- Prananingrum, M. P., & Davianti, A. (2021). Environmental Responsibility Disclosures by Agricultural Companies in Indonesia. *Jurnal Penelitian dan Pengembangan Sains dan Humaniora*, 5(2), 330-339.
- Pucheta-Martínez, M. C., & Gallego-Álvarez, I. (2019). An International Approach of the Relationship between Board Attributes and the Disclosure of Corporate Social Responsibility Issues. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 26(3), 612-627.
- Rao, K., & Tilt, C. (2016). Board Diversity and CSR Reporting: An Australian Study. *Meditari Accountancy Research*, 24(2), 182-210.
- Rao, P., Singh, A. K., la O'Castillo, O., Intal Jr., P. S., & Sajid, A. (2009). A Metric for Corporate Environmental Indicators ... for Small and Medium Enterprises in the Philippines. *Business Strategy and the Environment*, 18(1), 14-31.
- Romano, M., Cirillo, A., Favino, C., & Netti, A. (2020). ESG (Environmental, Social and Governance) Performance and Board Gender Diversity: The Moderating Role of CEO Duality. *Sustainability*, 12(21), 9298.
- S&P Dow Jones Indices (2019). Dow Jones Sustainability Indices Methodology. Retrieved from <https://www.spglobal.com/spdji/en/methodology/article/dow-jones-sustainability-indices-methodology/>
- Sekarlangit, L. D., & Wardhani, R. (2021). The Effect of the Characteristics and Activities of the Board of Directors on Sustainable Development Goal (SDG) Disclosures: Empirical Evidence from Southeast Asia. *Sustainability*, 13(14), 8007.
- Setiawan, D., Brahmana, R. K., Asrihapsari, A., & Maisaroh, S. (2021). Does a Foreign Board Improve Corporate Social Responsibility? *Sustainability*, 13(20), 11473.
- Suttipun, M. (2021). The Influence of Board Composition on Environmental, Social and Governance (ESG) Disclosure of Thai Listed Companies. *International Journal of Disclosure and Governance*, 18(4), 1391-402.
- Suttipun, M., & Yordudom, T. (2022). Impact of Environmental, Social and Governance Disclosures on Market Reaction: an Evidence of Top50 Companies Listed from Thailand. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 20(3/4), 753-767.

- Thailand Productivity Institute. (2016). *Unlock Productivity Lesson*. Thailand Productivity Institute. Retrieved 3 January from <https://www.ftpi.or.th/2016/9282>
- The Securities and Exchange Commission Thailand. (2017). *CG Thailand*. Retrieved January 10 from <https://www.sec.or.th/cgthailand/TH/Pages/RESOURCES/CG.aspx>
- The Stock Exchange of Thailand. (2019). *ESG Disclosure*. The Stock Exchange of Thailand Retrieved 31 May from <http://www.setsustainability.com>.
- Tisserant, A., Pauliuk, S., Merciai, S., Schmidt, J., Fry, J., Wood, R., & Tukker, A. (2017). Solid Waste and the Circular Economy: A Global Analysis of Waste Treatment and Waste Footprints. *Journal of Industrial Ecology*, 21(3), 628-640.
- Wichianrak, J., Wong, K., Khan, T., Siriwardhane, P., & Dellaportas, S. (2021). Soft Law, Institutional Signalling–Thai Corporate Environmental Disclosures. *Social Responsibility Journal*, 18(2), 205-220.
- Yordudom, T., & Suttipun, M. (2020). The Influence of ESG Disclosures on Firm Value in Thailand. *GATR Journal of Finance and Banking Review*, 5(3), 108-114. doi:10.35609/jfbr.2020.5.3(5)
- Zahid, M., Rahman, H. U., Ali, W., Khan, M., Alharthi, M., Qureshi, M. I., & Jan, A. (2020). Boardroom Gender Diversity: Implications for Corporate Sustainability Disclosures in Malaysia. *Journal of Cleaner Production*, 244, 118683.

Benchmarking of Machine Learning for Predictive Model for Faculty Selection

Prajak Chertchom^{1*}

Received : 30/04/2024

Revised : 13/07/2024

Accepted : 29/08/2024

Abstract

This study employed the Gradient Boosted Trees Machines Algorithm and conducted benchmarking of machine learning techniques for predictive modeling in faculty selection among students in Southern Thailand. The dataset included 12,125 students with variables such as High School GPA, blood group, district, province, and parent background. Key factors influencing model performance encompassed academic history, province of residence, and parental attributes. The Gradient Boosted Trees model achieved an impressive accuracy of 85% and precision of 87%, effectively identifying chosen faculties. Precision and recall metrics were 0.594 and 0.460 respectively, with an F1 Score of 0.518, underscoring the model's robustness in predicting student choices. Analysis of the SVM model revealed significant coefficients for features such as "BEFOREGPA" and "BLOODGROUP", influencing predictions positively or negatively. The SVM model achieved an F1 score of 0.33, indicating moderate performance in predicting student choices. The outcomes of the Gradient Boosting model demonstrate its effectiveness in predictive tasks, leveraging an iterative tree-building approach to correct errors systematically. However, careful monitoring of model performance is crucial, particularly when significant errors occur, to mitigate potential issues such as overfitting. In addition, from our analysis, it's evident that students' decisions regarding faculty selection are influenced by a complex interplay of various factors. Among these, province of origin and Grade Point Average (GPA) stand out as pivotal determinants shaping students' educational journeys.

Keywords: Faculty Selection, Predictive Modelling, Gradient Boosting, Benchmarking

Introduction

Quantifying faculty selection and predicting future choices are pivotal challenges in educational research. Understanding the factors influencing students' decisions and accurately predicting their choices can significantly enhance universities' recruitment strategies, optimize resource allocation, and tailor offerings to better meet student needs. Despite ongoing efforts, there remains a critical need for thorough and systematic benchmark comparisons of machine learning models designed for faculty selection tasks. Therefore, this study presents a comprehensive set of benchmarking results by applying

¹ Assistant Professor Dr., Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University

* Corresponding author: E-mail address: prajak.c@tsu.ac.th

various deep learning models to our educational dataset and comparing them with state-of-the-art machine learning approaches. Specifically, we benchmark the proposed Gradient Boosted Decision Trees model against other machine learning algorithms such as K-Nearest Neighbors (KNN), Support Vector Machines (SVM), and Random Forest to validate prediction results rigorously. Our aim is to offer a thorough evaluation of these methods, providing actionable insights for enhancing university recruitment and retention strategies. The availability of large educational datasets has significantly accelerated research in this domain, evident from numerous recent publications. Thailand has faced a pronounced decline in its birth rate, leading to a scarcity of university-aged students. This demographic shift has intensified competition among the country's universities, as they vie for a diminishing pool of prospective applicants. According to the Thailand Development Research Institute, the country recorded only 502,000 births in 2022, marking a shortfall of approximately 30% from the targeted 700,000 births (Nation Thailand, 2023).

The data for this study is obtained solely from the registration system of a prominent government university located in Songkhla Province, Thailand. The dataset used in this research consists of records for a total of 12,126 students who registered between 2020 to 2022, as presented in Table 1 and further elaborated in the methodology section. This dataset provides insights into the demographics, academic performance, and family background of students who enrolled in various faculties throughout Southern Thailand.

Table 1 Showing the Distribution of Students across Different Faculties based on their Enrollment Figures by Academic Year.

Academic Year/Faculty of	Students' Figure by Faculty		
	2562	2563	2564
Fine Arts	163.00	185.00	157.00
Economics and Business Administration	802.00	679.00	756.00
Education	866.00	739.00	894.00
Engineering	30.00	39.00	32.00
Humanities and Social Sciences	668.00	627.00	694.00
Agro-and Bio-Industry	29.00	65.00	37.00
INTER	15.00	8.00	13.00
LAW	599.00	668.00	716.00
Nursing	50.00	57.00	45.00
Science	154.00	202.00	189.00
Health and Sports Science	185.00	224.00	224.00
Technology and Community Development	104.00	102.00	80.00
Development College, Thaksin University (TSU-MDC)	227.00	330.00	471.00
	3,892.00	3,925.00	4,308.00
Total			12,125.00

This research project is structured into five primary sections. The first section provides an overview of the research needs and global issues. The second section outlines the scientific research process, along with the materials and methods utilized in the study. The third section presents the research findings obtained from the designed research framework. In addition, this study proposes benchmarking a predictive model for faculty selection among students in Southern Thailand using the Gradient Boosted Decision Trees model alongside other machine learning algorithms such as K-Nearest Neighbors (KNN), Support Vector Machines (SVM), and Random Forest. The proposed model aims to predict students' faculty choices based on their academic records, personal preferences, and demographic information. The model will be trained on a dataset of students, and its performance will be assessed using metrics such as accuracy, precision, and recall. The fourth section provides an in-depth analysis of the research results, including an evaluation of the predictive model's performance. Finally, the last section summarizes the research outcomes and outlines guidelines for future studies. The researcher is optimistic that this study will yield significant benefits to the field

By identifying the factors that are most important to students, universities can develop more effective marketing campaigns and outreach efforts that target these factors. This can lead to better recruitment efforts and higher quality applicants, resulting in higher graduation rates and better outcomes for both the students and the university. Furthermore, this study can help universities better allocate their resources. By knowing which faculties are in high demand and why, universities can allocate resources more effectively to ensure that they are meeting the needs of their students. This can include hiring more faculty members, investing in new facilities and technologies, or developing new programs and courses to meet emerging demand. Finally, this study can contribute to the development of machine learning in education. By exploring the effectiveness of the Gradient Boosted Trees Machines Algorithm in faculty selection, this study can pave the way for future research in educational data mining. It can also lead to the development of new tools and techniques that can improve the quality of education not only in Southern Thailand but also in other regions. (Çakıt & Dağdeviren, 2022; Kamal et al., 2020; Singh & Kaur, 2016).

Objective

1. To develop and benchmark a predictive model using the Gradient Boosted Decision Trees algorithm for faculty selection among students in Southern Thailand, comparing its performance with other machine learning algorithms such as K-Nearest Neighbors (KNN), Support Vector Machines (SVM).
2. To identify the significant factors that influence the selection of faculty among students in Southern Thailand.

Literature review

Gradient Boosting, also known as the Gradient Boosted Trees Machines Algorithm, is a highly effective machine learning technique that has become increasingly popular in recent times. (Ben-Assuli & Vest, 2022) By combining numerous weak models, primarily decision trees, this algorithm generates a robust prediction model that can accurately predict both regression and classification tasks. It employs a sequential regression structure that uses a low-precision classifier aggregation approach to generate subsequent trees based on the previous tree computation errors, thereby creating an improved classifier. The Gradient Boosted Trees Machines Algorithm has found numerous applications in education, including predicting student performance, identifying at-risk students, and recommending customized learning materials. In recent years, its use in the education field has gained traction. (Patcharacharoenwong et al., 2020)

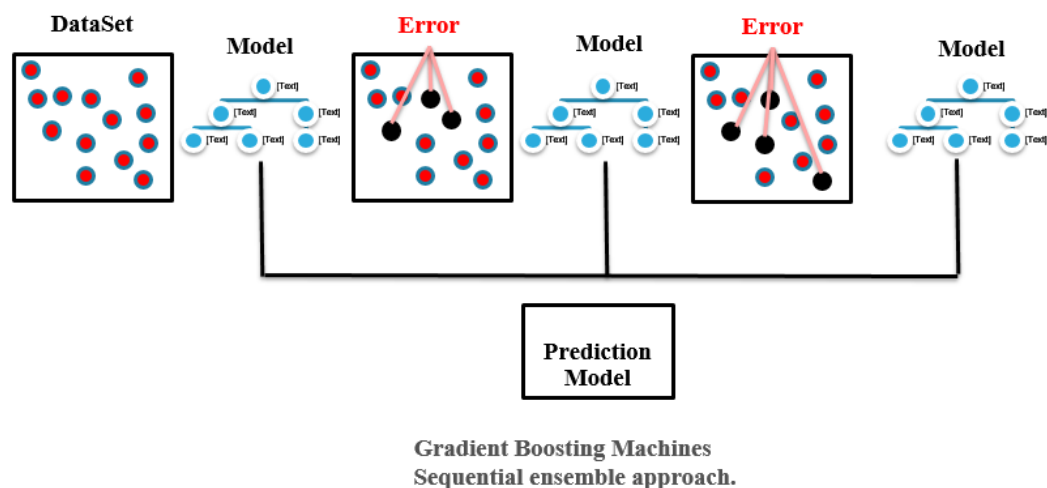

Figure 1 showing Gradient Boosting Machines' Sequential ensemble approach. (Natekin & Knoll, 2013)

We first provide a brief review of machine learning and deep learning models for educational data, and then discuss existing works on benchmarking education datasets. Studies have shown that this algorithm can be used to predict various outcomes in education, such as college graduation, student performance, and student retention. Researchers have developed efficient and powerful machine learning-based frameworks for predicting outcomes in education using Gradient Boosted Trees Machines Algorithm. (Oztekin, 2016; Hutt et al., 2018; Bilquise et al., 2019; Aiken et al., 2020; Hew et al., 2020) The accuracy of the predictive models developed using this algorithm has been verified by comparing their performance with that obtained from other machine learning methods. (Lee et al., 2022) The potential of Gradient Boosted Trees Machines Algorithm in education lies in its ability to provide more accurate and effective predictive models that can be used to improve student outcomes and inform decision-making in

educational settings. By analysing data from student demographics, past performance, and other relevant factors, this algorithm can provide insights into student behaviour and learning outcomes, which can inform the development of more effective educational strategies. One notable application of Gradient Boosted Trees Machines Algorithm in education is faculty selection. By analysing factors that influence a student's decision to choose a particular faculty, this algorithm can help universities tailor their programs and offerings to meet the needs and interests of their students. By designing programs and courses that are more relevant and attractive to students, universities can increase enrolment rates and improve retention rates. (Nagy & Molontay, 2018; Ketui, 2019)

Benchmarking experiments are a crucial component of machine learning research, serving to evaluate and compare the performance of different algorithms across standardized datasets. Such experiments help in understanding the strengths and weaknesses of various methods and guide the selection of appropriate algorithms for specific tasks. Benchmarking provides a systematic way to assess the efficacy of machine learning models. It involves running multiple algorithms on the same dataset and comparing their performance using predefined metrics. This process helps in identifying the best-performing models and understanding the scenarios in which certain algorithms excel. According to Fernandez-Delgado et al. (2014), a comprehensive benchmarking study compared 179 classifiers over 121 datasets, revealing insights into algorithm performance variability across different data types. Benchmarking has been extensively used to evaluate various machine learning algorithms. In a study by Kamal & Talbert (2024), multiple machine learning algorithms were benchmarked on classification tasks, showing that ensemble methods, such as boosting and bagging, often outperform single algorithms like decision trees and support vector machines. The study also highlighted the importance of hyperparameter tuning in achieving optimal performance.

This paper also reviews the use of the Gradient Boosted Decision Trees (GBDT) algorithm for faculty selection, comparing its performance with other machine learning algorithms such as K-Nearest Neighbors (KNN) and Support Vector Machines (SVM).

GBDT is an ensemble learning method that builds multiple decision trees in a sequential manner, where each tree attempts to correct the errors of its predecessor. This method is known for its high predictive accuracy and ability to handle various types of data, making it suitable for complex prediction tasks (Friedman, 2001). In educational data mining, GBDT has been effectively utilized for predicting student performance and enrollment behaviors (Kabra & Bichkar, 2011). K-Nearest Neighbors (KNN) is a simple, instance-based learning algorithm that classifies data points based on their proximity to other points in the dataset. Despite its simplicity, KNN can be powerful, particularly for smaller datasets or problems where the relationships between data points are highly local. In the context of educational data, KNN has been applied to classify students

based on their academic performance and demographic attributes (Issah et al., 2023). For Support Vector Machines (SVM), it is a robust supervised learning algorithm used for classification and regression tasks. It works by finding the hyperplane that best separates the classes in the feature space. SVM is particularly effective in high-dimensional spaces and cases where the number of dimensions exceeds the number of samples. In educational settings, SVM has been employed to predict student success and identify at-risk students (Pallathadka et al., 2023).

Several studies have benchmarked GBDT against KNN and SVM, demonstrating its superior performance in various predictive tasks. For instance, Lv et al., (2023) conducted extensive experiments comparing several algorithms, including GBDT, KNN, and SVM, on different datasets. Their results indicated that GBDT often outperformed KNN and SVM in terms of accuracy and robustness, particularly in complex and noisy datasets. In the specific context of faculty selection, predictive models must account for various factors such as academic records, personal preferences, and demographic information. GBDT's ability to handle diverse and complex features makes it particularly suitable for this task. Studies have shown that ensemble methods like GBDT can capture intricate patterns and interactions between features that simpler models like KNN might miss.

Understanding the factors that influence a student's decision to pursue higher education is crucial for universities and policymakers. Several factors can influence a student's decision, including their profile and family background. Kamal et al., (2020) described in their research that making a decision about academic program selection is crucial as it can significantly impact career opportunities. Recent research using psychometrics has highlighted a clear correlation between academic fields and students' personality traits. To assist students in making informed academic decisions, in their study they find out that the Hierarchical classification approach using Random Forest Classifier outperformed the One-level Random Forest classifier approach with an accuracy of 96.1% for the 1st-level and 92.86%, 89.29%, and 94.74% respectively for 2nd-level. This study's findings demonstrate that the proposed framework has enormous potential in assisting prospective students in making informed decisions about suitable higher study options, thereby unlocking human potential. In a study by Dalci et al. (2013), the researchers investigated the factors influencing Iranian students' decision to choose accounting as a major. The results showed that financial and job-market factors were significantly more important to Iranian students who intended to major in accounting compared to those who chose a non-accounting major. The discriminant analysis indicated that these factors had the highest discriminatory power, which suggests that the more importance Iranian students placed on financial and job-market factors, the more likely they were to pursue an accounting major. The study speculated that this trend could be due to several factors such as war, high inflation rates, foreign embargoes, and high unemployment rates in Iran, which may influence students to

prioritize financial stability and career opportunities when selecting their career paths. In addition, Yin et al. (2015) explored the factors that influence the decision-making process of Chinese students when considering Thai universities. The research identified several key factors that significantly influence the college choice decisions of Chinese students. These included agency, referral from friends, joint programs and academic cooperation, cooperating with high schools, online information, and the Chinese National Matriculation Examination (NME) score. The study suggests that these factors play a crucial role in the recruitment process and have a significant impact on Chinese students' college choice decisions. Moreover, Ghansah et al. (2016) examined the factors that influence students' college choice decisions in Ghana. The researchers surveyed 2,534 admitted students at a major university in Ghana, receiving a response rate of 39%. Through factor analysis, they ranked 26 university attributes that students consider when making their decisions. Based on the findings, the study identified various marketing strategies that higher education institutions can use to increase student enrolment, ranked in order of perceived effectiveness. The study revealed that factors such as word of mouth (from family and friends), proximity/ nearness, accreditation/ affiliation, affordability, and lecturing style were the most influential factors that affect students' college choice decisions.

Predictive modelling and machine learning are becoming increasingly popular in higher education. These technologies can be used to analyse large amounts of data and predict student outcomes, such as grades, retention rates, and graduation rates. This information can be used to develop personalized interventions for students to increase their chances of success. One area where predictive modelling and machine learning are being used is in enrolment management. (Al Ka'bi, 2023) By analyzing past enrolment data, institutions can develop models to predict the likelihood of a student accepting an offer of admission. This information can be used to target marketing efforts to students who are most likely to enroll. Predictive modelling and machine learning are also being used to identify students who are at risk of dropping out. By analyzing data such as grades, attendance, and engagement with course materials, institutions can develop models to predict which students are most likely to drop out. This information can be used to develop personalized interventions for these students, such as academic advising or tutoring. (Niyogisubizo, 2022; Lottering & Lall, 2020) In addition Itani & Garlatti (2018) developed a drop-out prediction system that utilizes supervised machine learning and employs both aggregated and explicative classifiers. Their study revealed that the aggregated classifiers can accurately detect students who are at risk of dropping out, thereby enabling automated motivational feedback to be sent to the learners. Conversely, the explicative classifiers enable personalized intervention by teachers. The findings of the study were grouped into three primary tested axes. Firstly, the explicative models' readability, such as Decision Trees and Logistic Regression, allow for a detailed

inspection of the classification process and the effect of features on the classification. These models may be difficult for non-experts to interpret, but they can provide valuable information for teachers to analyze and make personalized interventions.

Methodology

The study received data from the Academic Office of Southern University in Thailand, which was stored in their educational administration system. The dataset consists of information on 12,126 undergraduate students who were enrolled between 2020 and 2022, including their profile and family background. To protect the students' privacy, the data was anonymized before being provided to researcher. The Cross-Industry Standard Process for Data Mining (CRISP-DM) (Huber et al., 2019) was adopted for this study as the standard process for analyzing data mining data, as illustrated in Figure 2.

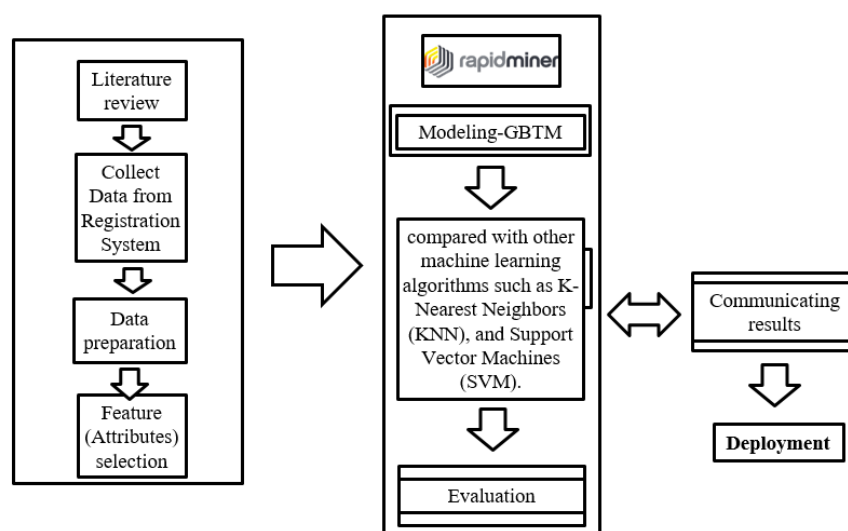

Figure 2 Research Framework

Rapid Miner Studio 10.1 software was employed to streamline the processes of data import, preparation, and analysis. After receiving the student data sheets, they were merged into a unified table and filtered to retain only those students who had either graduated or dropped out. The key steps for data preprocessing and cleaning included:

- A. Handling missing data.
- B. Transforming and creating attributes
- C. Reducing dimensionality and eliminating redundancy

E. Attributes: The study utilized various attributes, categorized into ten type according to their reference: Admission Year, High school GPA, District, Province, Parent Status, Parent Relative, Parent Revenue, and Parent Occupation. Furthermore, there is a binary target variable that determines the faculty of the student.

The present study implemented the Gradient Boosted Trees Machines (GBTM) algorithm, trained on a preprocessed dataset. To optimize the performance of the model, grid search and k-fold cross-validation techniques were employed for hyper parameter tuning. These methods aimed to identify the most suitable hyper parameters for the GBTM algorithm to achieve optimal performance.

The GBTM algorithm was evaluated using various performance metrics, including accuracy, precision, recall, F1 score, and area under the curve (AUC). Additionally, the performance of the GBTM algorithm was compared with other machine learning algorithms such as K-Nearest Neighbors (KNN), and Support Vector Machines (SVM).

Results

Data Analysis and Interpretation

Interpretation of Table 2: the table above presents data on student enrollments at a university across different faculties and admission years (2020, 2021, and 2022). It includes the total number of students enrolled in each faculty for each of the three admission years, as well as the percentage of the total student population that each faculty represents. Among the faculties, the Education faculty had the highest total enrollment over the three-year period, with 2,499 students enrolled, while the Engineering faculty had the lowest total enrollment, with 101 students enrolled. The Economics and Business Administration faculty had the second-highest total enrollment, with 2,237 students, and the Management for Development College had the highest percentage of the total student population, at 8.48%. The table provides similar information for the other faculties, including Humanities and Social Sciences, Agro-and Bio-Industry, International College, LAW, NURSE, Science, Health and Sports Science, and Technology and Community Development. The data can be used to compare enrollment trends across faculties and admission years and to identify any areas of growth or decline in student populations. The statistics in the table summarize key features of the data, such as the number of students enrolled and various percentiles, which can be used to gain insight into the enrollment patterns at Southern University during the given time frame.

Table 2 Showing Descriptive Statistics Pertain to the Enrollment of Students at Southern University, Covering the Years 2020 through 2022

Faculty	Admission Year			Total	%
	2020	2021	2022		
Fine Arts	163	185	157	505	4.16
Economics and Business Administration	802	679	756	2,237	18.45
Education	866	739	894	2,499	20.61
Engineering	30	39	32	101	0.83
Humanities and Social Sciences	668	627	694	1,989	16.40
Agro-and Bio-Industry	29	65	37	131	1.08
International College	15	8	13	36	0.30
LAW	599	668	716	1,983	16.35
NURSE	50	57	45	152	1.25
Science	154	202	189	545	4.49
Health and Sports Science	185	224	224	633	5.22
Technology and Community Development	104	102	80	286	2.36
Management for Development College	227	330	471	1,028	8.48
Total	3,892	3,925	4,308	12,125	100

< > FACULTY

Summary

Category

Missing: 0.00%

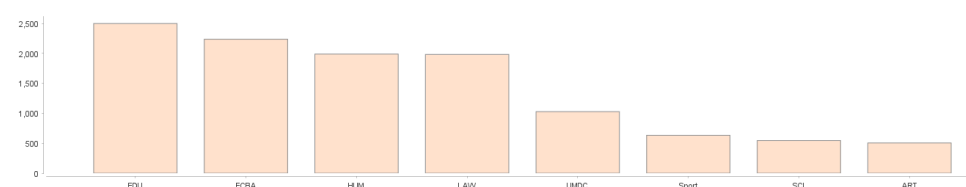
Infinite: 0.00%

ID-ness: 0.11%

Stability: 20.61%

Valid: 79.28%

Top Values

13 Distinct Values:

Value	Count	Percentage
EDU	2,499	20.61%
ECBA	2,237	18.45%
HUM	1,989	16.40%
LAW	1,983	16.35%
UMDC	1,028	8.48%
Sport	633	5.22%
SCI	545	4.49%
ART	505	4.16%

Figure 3 Displaying the Distribution of Students across Faculties.

Figure 3 depicts the enrollment distribution of students among various faculties. The first column shows the abbreviated names of each faculty, such as EDU for Education, ECBA for Economics, Business, and Accounting, etc. The second column represents the total number of students enrolled in each faculty. The third column displays the percentage of students enrolled in each faculty out of the total number of

students in the institution. For example, out of the total number of students, 2,499 students, which account for 20.61%, are enrolled in the Education faculty (abbreviated as EDU). Similarly, 2,237 students (18.45%) are enrolled in the Economics, Business, and Accounting faculty (abbreviated as ECBA), 1,989 students (16.40%) are enrolled in the Humanities faculty (abbreviated as HUM), 1,983 students (16.35%) are enrolled in the Law faculty (abbreviated as Law), 1,028 students (8.48%) are enrolled in the Management for Development College faculty (abbreviated as UMDC), 633 students (5.22%) are enrolled in the Health and Sports Science faculty, 545 students (4.49%) are enrolled in the Science faculty (abbreviated as SCI), and 505 students (4.16%) are enrolled in the Fine Arts faculty (abbreviated as Fine ART).

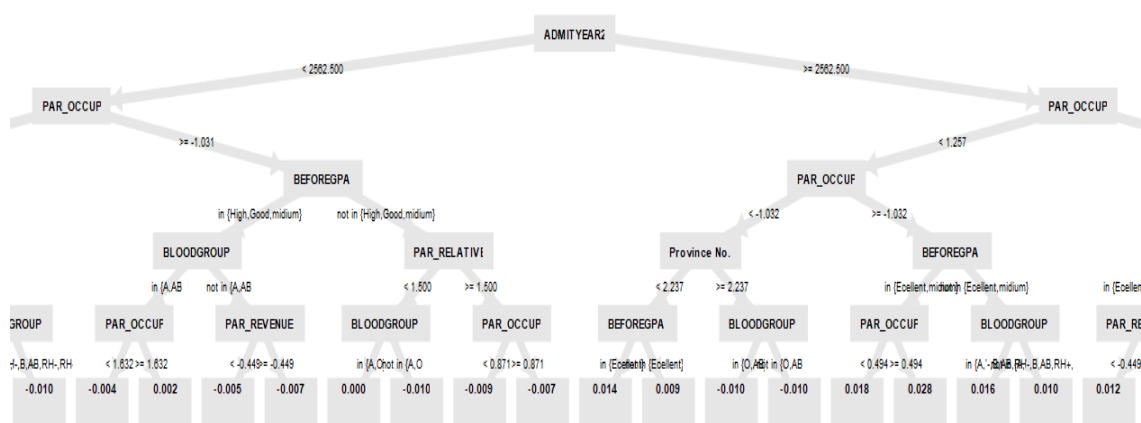

Figure 4 A Tree in the Gradient Boosted Trees Machines Algorithm

Firstly, figure 4 displays a decision tree that predicts a student's selection based on input factor, namely, "ADMITYEAR", "PaAR_OCCUP" and "BEFORGPA" respectively. The Gradient Boosted Trees (GBT) model achieved an impressive accuracy of 85% and a precision of 87% in predicting student faculty selections, indicating its strong performance in correctly identifying the chosen faculties based on various input variables. The evaluation of our multinomial classifier model reveals several key metrics that highlight its performance and effectiveness. First, the Mean Squared Error (MSE) stands at 0.754178. MSE measures the average squared difference between predicted and actual values, providing insight into the model's accuracy. Lower MSE values indicate a better fit of the model to the data, suggesting that the predictions are closer to the actual outcomes. This metric is crucial as it quantifies the error in the model, allowing us to assess how well it is performing overall. Next, the Root Mean Squared Error (RMSE), which is the square root of the MSE, is recorded at 0.86843425. The RMSE offers a direct

interpretation of the error in the same units as the target variable, making it more intuitive to understand. A lower RMSE indicates better performance, signifying that the model's predictions are more accurate and have less deviation from the actual values. The R^2 (R-squared) value for our model is 0.91582996. This metric represents the proportion of variance in the target variable that is explained by the model. An R^2 value close to 1 indicates a high explanatory power, meaning the model accounts for a large portion of the variability in the data. This high R^2 value suggests that our model effectively captures the underlying patterns and relationships within the dataset. In terms of classification performance, the model achieves a Precision of 0.594. Precision measures the accuracy of the positive predictions, indicating the proportion of true positive results among all positive predictions made by the model. A higher precision value means that the model has a higher accuracy rate in predicting the relevant cases, reducing the number of false positives. The Recall metric for the model is 0.460. Recall, also known as sensitivity, measures the ability of the model to identify all relevant instances within the dataset. It indicates the proportion of true positive cases that were correctly identified by the model out of all actual positive cases. A higher recall value implies that the model is effective in detecting the true positive cases, reducing the number of false negatives. Finally, the F1 Score for the model is 0.518. The F1 score is the harmonic mean of precision and recall, providing a balanced measure that considers both metrics. It is particularly useful when dealing with imbalanced datasets, as it ensures that neither precision nor recall is favored disproportionately. The F1 score provides a comprehensive evaluation of the model's performance, highlighting its ability to make accurate and relevant predictions.

k-Means - Cluster Tree

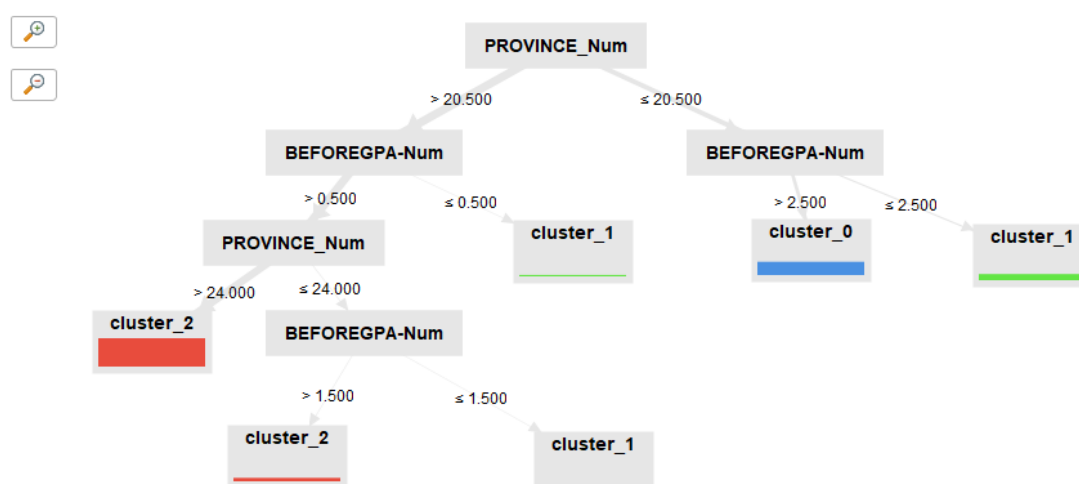

Figure 5 Modeling K-means Cluster Tree (Chertchom, 2023)

Figure 5 illustrates a K-means Cluster Tree that is utilized to predict a student's faculty selection based on specific input factors. The two primary factors taken into consideration in this analysis are "PROVINCE_Num" and "BEFORGPA". This figure provides a visual representation of how these variables influence student choices and allows for a deeper understanding of the clustering patterns within the dataset. To measure accuracy, we assess how similar the data within the same cluster is, using a metric called the Davies-Bouldin (DB) Index. The DB Index measures the clustering algorithm's error in grouping by calculating the relationship between the distance among the centroids of each cluster and the size of the clusters. It evaluates how distinct each cluster is. In the DB Index, a lower value indicates less difference between clusters, and a value of 0 indicates highly efficient clustering. In our model, the DB Index is -0.680. In this case, being close to 0 suggests that the clustering is highly efficient.

In our examination of the SVM model, we analyzed the coefficients assigned to various features to understand their impact on the model's predictions. Each coefficient represents the weight of a feature, indicating how strongly it influences the predicted outcome. Positive coefficients suggest that an increase in the feature value positively affects the prediction, while negative coefficients indicate the opposite. Key features such as "BEFOREGPA" (Grade Point Average before admission), "BLOODGROUP" (Blood Group), and socioeconomic factors like "PAR_STATUS" (Parental Status) and "PAR_REVENUE" (Parental Revenue) displayed significant coefficients. These coefficients reveal whether each feature contributes positively or negatively to the predicted outcome. For instance, a coefficient of 0.051 for 'BEFOREGPA = Bad' indicates a strong positive influence on the prediction, whereas a coefficient of -0.009 for 'BLOODGROUP = O' suggests a negative influence. Moreover, the SVM model achieved an F1 score of 0.33, an F1 score of 0.33 typically indicates moderate performance. This performance demonstrates that the model effectively predicts outcomes related to student choices based on the analyzed features.

From our analysis, it's evident that students' decisions regarding faculty selection are influenced by a complex interplay of various factors. Among these, province of origin and Grade Point Average (GPA) stand out as pivotal determinants shaping students' educational journeys. The influence of province and GPA on student selection is profound and multifaceted. Provinces impact educational choices by influencing accessibility, fostering familiarity, and reflecting regional context. Concurrently, GPA serves as a crucial indicator of academic capability and preparedness for rigorous academic pursuits. It acts as a benchmark against which students measure their readiness for challenging coursework and their potential for success in their chosen fields of study.

Discussion

Based on the outcomes of the Gradient Boosting model, it is evident that this algorithm is highly effective for predictive modelling tasks. Its iterative tree-building approach systematically corrects errors from previous iterations, leading to robust predictive accuracy. However, it's essential to monitor the model's performance closely, particularly when significant errors occur, as this may indicate overfitting or other underlying issues that require careful investigation. When compared with other machine learning algorithms like Support Vector Machines (SVM) and K-Nearest Neighbours (KNN), the Gradient Boosting model demonstrates competitive performance. Specifically, it achieves a precision of 0.594, indicating that it accurately predicts a student's faculty selection 59.4% of the time. The recall score of 0.460 suggests that the model captures 46.0% of all positive instances correctly. Moreover, with an F1 score of 0.518, the model strikes a balance between precision and recall, providing a comprehensive measure of overall performance.

To further optimize the Gradient Boosting model's effectiveness:

1. Experiment with different values for hyper parameters such as learning rate, number of trees, and tree depth. This iterative process aims to identify the optimal combination that maximizes model performance and minimizes overfitting.
2. Feature Importance: Utilize feature importance metrics to identify and prioritize the most influential variables. By focusing on these key features, the model can be refined to enhance accuracy and relevance in predicting student faculty selections.

When comparing the GBT model with other algorithms like KNN and SVM, the F1 score can provide a more balanced evaluation than accuracy alone, especially in cases of class imbalance. K-Nearest Neighbours (KNN): Typically, KNN can perform well with balanced datasets but might struggle with class imbalance and high-dimensional data. SVMs can handle high-dimensional data and class imbalance well if appropriate kernel functions and regularization parameters are chosen. F1 scores can be high if the model is well-tuned. The GBT model shows strong performance overall, but detailed comparisons with other algorithms using F1 scores would give clearer insights into which model best suits the faculty selection task.

Suggestion

Suggestions for Applying Research Findings

The study's findings offer several recommendations for future research and management practices, focusing on benchmarking and practical applications. Firstly, expanding the study's scope to include additional faculties or universities across Thailand would not only enhance the accuracy of predicting student selection in Southern Thailand but also facilitate benchmarking against diverse educational contexts. Secondly,

improving the model by integrating additional input variables such as student demographics, extracurricular activities, and personal interests could further enhance its predictive capabilities and benchmarking metrics. Thirdly, to strengthen the model's reliability and applicability, rigorous benchmarking against other machine learning algorithms and educational datasets from different regions should be undertaken. Furthermore, educational institutions in Southern Thailand could utilize benchmarking results to identify prospective students likely to choose specific faculties, thereby optimizing recruitment and retention strategies. Lastly, leveraging benchmarking insights to provide personalized guidance and counselling services to students who are undecided about their faculty selection based on their individual characteristics and preferences would enhance the model's practical application and benchmarking utility.

Suggestions for Future Research or the Future Study

For future research endeavors, investigating the influence of external factors such as economic conditions, social and cultural norms, and institutional policies on students' faculty selection would be beneficial. Additionally, comparing the predictive performance of different machine learning algorithms such as random forests or neural networks could provide insights into selecting the most effective models for educational applications. Overall, the Gradient Boosted Trees Machines Algorithm shows promise as a valuable tool for enhancing student recruitment, retention, and guidance services in Southern Thailand.

References

- Aiken, J. M., De Bin, R., Hjorth-Jensen, M., & Caballero, M. D. (2020). Predicting Time to Graduation at a Large Enrollment American University. *Plos One*, 15(11), e0242334.
- Al Ka'bi, A. (2023). Proposed Artificial Intelligence Algorithm and Deep Learning Techniques for Development of Higher Education. *International Journal of Intelligent Networks*, 4, 68-73.
- Ben-Assuli, O., & Vest, J. R. (2022). Return Visits to the Emergency Department: An Analysis using Group based Curve Models. *Health Informatics Journal*, 28(2), 14604582221105444.
- Bilquise, G., Abdallah, S., & Kobbaey, T. (2019). *Predicting Student Retention among a Homogeneous Population using Data Mining*. In Proceedings of the International Conference on Advanced Intelligent Systems and Informatics 2019. Cham: Springer International Publishing.
- Çakıt, E., & Dağdeviren, M. (2022). Predicting the Percentage of Student Placement: A Comparative Study of Machine Learning Algorithms. *Education and Information Technologies*, 27(1), 997-1022.

- Chertchom, P. (2023). Application of Data Mining in Studying Factors in the Selection of University Admission Through Clustering Modeling. *Journal of Administration and Social Science Review*, 6(4), 157-168.
- Dalci, I., Arasli, H., Tümer, M., & Baradarani, S. (2013). Factors that Influence Iranian Students' Decision to Choose Accounting Major. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 3(2), 145-163.
- Fernández-Delgado, M., Cernadas, E., Barro, S., & Amorim, D. (2014). Do We Need Hundreds of Classifiers to Solve Real World Classification Problems? *The Journal of Machine Learning Research*, 15(1), 3133-3181.
- Ghansah, B., Benuwa, B. B., Ansah, E. K., Ghansah, N. E., Magama, C., & Ocquaye, E. N. N. (2016). Factors that Influence Students' Decision to Choose a Particular University: A Conjoint Analysis. *International Journal of Engineering Research in Africa*, 27, 147-157.
- Itani, A., Brisson, L., & Garlatti, S. (2018). Understanding Learner's Drop-out in MOOCs. In *Intelligent Data Engineering and Automated Learning-IDEAL 2018: 19th International Conference, Madrid, Spain, November 21-23, 2018, Proceedings, Part I 19* (pp. 233-244). Springer International Publishing.
- Hew, K. F., Hu, X., Qiao, C., & Tang, Y. (2020). What Predicts Student Satisfaction with MOOCs: A Gradient Boosting Trees Supervised Machine Learning and Sentiment Analysis Approach. *Computers & Education*, 145, 103724.
- Huber, S., Wiemer, H., Schneider, D., & Ihlenfeldt, S. (2019). DMME: Data Mining Methodology for Engineering Applications—a Holistic Extension to the CRISP-DM Model. *Procedia Cirp*, 79, 403-408.
- Hutt, S., Gardener, M., Kamentz, D., Duckworth, A. L., & D'Mello, S. K. (2018). *Prospectively Predicting 4-year College Graduation from Student Applications*. In Proceedings of the 8th International Conference on Learning Analytics and Knowledge (pp. 280-289).
- Kabra, R. R., & Bichkar, R. S. (2011). Performance Prediction of Engineering Students using Decision Trees. *International Journal of Computer Applications*, 36(11), 8-12.
- Kamal, N., Sarker, F., & Mamun, K. A. (2020). *A Comparative Study of Machine Learning Approaches for Recommending University Faculty*. In 2020 2nd International Conference on Sustainable Technologies for Industry 4.0 (STI) (pp. 1-6). IEEE.
- Kamal, M., & Talbert, D. (2024). *Beyond Size and Accuracy: The Impact of Model Compression on Fairness*. In The International FLAIRS Conference Proceedings (Vol. 37).

- Ketui, N., Wisomka, W., & Homjun, K. (2019). *Using Classification Data Mining Techniques for Students Performance Prediction*. In 2019 Joint International Conference on Digital Arts, Media and Technology with ECTI Northern Section Conference on Electrical, Electronics, Computer and Telecommunications Engineering (ECTI DAMT-NCON) (pp. 359-363). IEEE.
- Lee, S. B., Kim, Y. J., Hwang, S., Son, H., Lee, S. K., Park, K. I., & Kim, Y. G. (2022). Predicting Parkinson's Disease using Gradient Boosting Decision Tree Models with Electroencephalography Signals. *Parkinsonism & Related Disorders*, 95, 77-85.
- Lottering, R., Hans, R., & Lall, M. (2020). A Machine Learning Approach to Identifying Students at Risk of Dropout: A Case Study. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, 11(10), 417-422.
- Lv, S., Zhu, Y., Cheng, L., Zhang, J., Shen, W., & Li, X. (2024). Evaluation of the Prediction Effectiveness for Geochemical Mapping using Machine Learning Methods: A Case Study from Northern Guangdong Province in China. *Science of The Total Environment*, 927, 172223.
- Issah, I., Appiah, O., Appiahene, P., & Inusah, F. (2023). A Systematic Review of the Literature on Machine Learning Application of Determining the Attributes Influencing Academic Performance. *Decision Analytics Journal*, 7, 100204.
- Nagy, M., & Molontay, R. (2018). Predicting Dropout in Higher Education based on Secondary School Performance. In 2018 IEEE 22nd International Conference on Intelligent Engineering Systems (INES) (pp. 000389-000394). IEEE.
- Natekin, A., & Knoll, A. (2013). Gradient Boosting Machines, a Tutorial. *Frontiers in Neurorobotics*, 7, 21.
- Niyogisubizo, J., Liao, L., Nziyumva, E., Murwanashyaka, E., & Nshimyumukiza, P. C. (2022). Predicting Student's Dropout in University Classes using Two-Layer Ensemble Machine Learning Approach: A Novel Stacked Generalization. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 3, 100066.
- Oztekin, A. (2016). *A Hybrid Data Analytic Approach to Predict College Graduation Status and its Determinative Factors*. Industrial Management & Data Systems.
- Pallathadka, H., Wenda, A., Ramirez-Asís, E., Asís-López, M., Flores-Albornoz, J., & Phasinam, K. (2023). *Classification and Prediction of Student Performance Data using Various Machine Learning Algorithms*. Materials Today: Proceedings, 80, 3782-3785.
- Patcharachoenwong, C., Hernmek, K., & Kimpan, W. (2020). Arrival Time Prediction Model to a Pier for Public Transportation Boats. *Journal of Science Ladkrabang*, 29(2), 31-44.
- Singh, W., & Kaur, P. (2016). Comparative Analysis of Classification Techniques for Predicting Computer Engineering Students' Academic Performance. *International Journal of Advanced Research in Computer Science*, 7(6).

Zhou, L., Fujita, H., Ding, H., & Ma, R. (2021). Credit Risk Modelling on Data with Two Timestamps in Peer-to-Peer Lending by Gradient Boosting. *Applied Soft Computing*, 110, 107672.

คำแนะนำการเตรียมและส่งต้นฉบับ

วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยทักษิณ

วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นวารสารทางวิชาการมีขอบเขตของสาขาบทความที่เปิดรับ คือ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจ และสาขาการบัญชี โดยมีสาขาวิชาย่อย (sub-subject areas) ตาม Aims and Scope ของวารสาร ดังนี้

1. General Business, Management and Accounting
2. Marketing
3. Organizational Behavior and Human Resource Management
4. Tourism, Leisure and Hospitality Management
5. General Economics, Econometrics and Finance

บทความที่ตีพิมพ์ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ในสาขาวิชานั้น ๆ จำนวน 3 ท่าน จากหลากหลายสถาบัน โดยเป็นการประเมินแบบ Double-blinded Peer Review ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสมและประโยชน์แก่อาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป กำหนดเผยแพร่ ปีละ 4 ฉบับ คือ

- ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มีนาคม
- ฉบับที่ 2 เดือนเมษายน – มิถุนายน
- ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม – กันยายน
- ฉบับที่ 4 เดือนตุลาคม – ธันวาคม

ข้อแนะนำทั่วไป

1. ผลงานที่ส่งตีพิมพ์จะต้องไม่เคยเผยแพร่ในสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อนและต้องไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น
2. ต้นฉบับที่ส่งตีพิมพ์ต้องเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเท่านั้น
3. ต้นฉบับต้องผ่านการการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิและได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ
4. ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวารสาร

ประเภทของผลงานที่จะได้รับการตีพิมพ์

1. บทความวิจัย (Research Article)
2. บทความวิชาการ (Academic Article)
3. บทความปริทัศน์ (Article Review)
4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

รูปแบบการเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับต้องพิมพ์ใส่กระดาษขนาด A4 ด้วย TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษร 16 ความยาวของเนื้อหาไม่ควรเกิน 20 หน้า

2. การตั้งค่าหน้ากระดาษ

ระยะขอบส่วนบน (Top Margin)	ขนาด 2.00 เซนติเมตร
ระยะขอบซ้าย (Left Margin)	ขนาด 3.50 เซนติเมตร
ระยะขอบขวา (Right Margin)	ขนาด 2.54 เซนติเมตร
ระยะขอบล่าง (Bottom Margin)	ขนาด 2.54 เซนติเมตร

3. การส่งต้นฉบับ

ส่งทางระบบวารสารออนไลน์ Thai Journal Online (ThaiJo) ท่านสามารถเข้าไปได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/ecbatsu>

4. การยกเลิกบทความ หรือถอนบทความ มีรายละเอียดดังนี้

การยกเลิกบทความ คือ การเพิกถอนบทความก่อนที่จะมีการตีพิมพ์เผยแพร่

การถอนบทความ คือ การถอนบทความที่ได้ดำเนินการตีพิมพ์และเผยแพร่เรียบร้อยแล้ว

ในกรณี การยกเลิกบทความ หรือถอนบทความ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ใน <https://www.tci-thaijo.org/index.php/ecbatsu> และ**หากมีการส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความแล้ว เจ้าของบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ**

รายละเอียดการเตรียมต้นฉบับ

บทความวิจัยให้เรียงลำดับตามองค์ประกอบดังนี้

1. ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และจัดชิดซ้ายหน้ากระดาษ

- ชื่อภาษาไทยใช้ตัวอักษรขนาด 20 ตัวหนา
- ชื่อภาษาอังกฤษ อักษรตัวแรกของทุกคำ ให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และใช้ตัวอักษรขนาด 20 ตัวหนา

2. ชื่อผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ครบทุกคน และให้ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ และจัดชิดขวาหน้ากระดาษ โดยให้กำกับหมายเลขยกกำลังไว้ต่อท้ายด้วย สำหรับชื่อตำแหน่งหรือตำแหน่งวิชาการและหน่วยงานให้พิมพ์ไว้ในส่วนของเชิงอรรถ (หน้าที่ 1) ใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวปกติ โดยพิมพ์ชื่อหน่วยงานต้นสังกัดระดับภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย หรือจากหน่วยงานย่อยถึงระดับสูงให้ตรงกับตัวเลขยกกำลังที่กำกับไว้ในหน้าเดียวกัน และต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3. บทคัดย่อ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยความยาวไม่เกิน 300 คำ ควรอยู่ในบทความหน้าที 1 เท่านั้น และใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวปกติ ทั้งนี้ บทคัดย่อที่ดีจะต้องเชื่อมโยงข้อค้นพบสำคัญจากการวิจัยกับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงการบริหารจัดการหรือเชิงวิชาการ

4. คำสำคัญ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เลือกคำสำคัญที่เกี่ยวกับบทความไม่เกิน 5 คำ โดยพิมพ์ต่อจากส่วนเนื้อหาของบทคัดย่อ และให้ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวปกติ และให้จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ

5. เนื้อเรื่อง ให้จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์

หัวข้อใหญ่ ใช้อักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้ายคอลัมน์

หัวข้อย่อ ใช้อักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้ายคอลัมน์

เนื้อหา ใช้อักษรขนาด 16 ตัวปกติ บรรทัดแรกของทุกย่อหน้าเยื้อง 0.5 นิ้วของ บรรทัดถัดไป ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

- 1) **บทนำ** บอกความสำคัญหรือที่มาของปัญหาของสิ่งที่ทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสร้างสรรค์ผลงาน และอาจรวมถึงการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) **วัตถุประสงค์** บอกถึงเป้าหมายของสิ่งที่ศึกษา โดยบทนำและวัตถุประสงค์อาจเขียนรวมกันได้
- 3) **ทบทวนวรรณกรรม** บอกถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาของที่ต้องการศึกษา
- 4) **ระเบียบวิธีการศึกษา** บอกรายละเอียดในวิธีการศึกษา การดำเนินการให้ได้มาถึงสิ่งที่ค้นคว้า สร้างสรรค์ เป็นต้น
- 5) **ผลการศึกษา** บอกถึงผลลัพธ์จากการศึกษา ค้นคว้าวิจัย หรือผลงานสร้างสรรค์
- 6) **สรุปและอภิปรายผล** ให้แสดงถึงการสรุปผลที่ได้จากการศึกษาและการให้เหตุผลว่าผลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้าวิจัย หรือสร้างสรรค์ ได้มาอย่างไร และเหตุใดจึงได้ผลดังกล่าว และอาจให้แนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์
- 7) **ข้อเสนอแนะ** ให้แบ่งเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ (โดยนำเสนอ Contribution ทั้งเชิงการบริหารจัดการหรือเชิงวิชาการ) และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตหรือการวิจัยครั้งต่อไป
- 8) **เอกสารอ้างอิง** ใช้การอ้างอิงแบบ APA 7th Edition (ตั้งแต่วารสารฉบับที่ 2/2567) และต้องใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้น โดยมีรายละเอียด ตาม การเขียนเอกสารอ้างอิง

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับตามองค์ประกอบดังนี้

1. **ชื่อเรื่อง** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และจัดชิดซ้ายหน้ากระดาษ
 - ชื่อภาษาไทยใช้ตัวอักษรขนาด 20 ตัวหนา
 - ชื่อภาษาอังกฤษ อักษรตัวแรกของทุกคำให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และใช้ตัวอักษรขนาด 20 ตัวหนา
2. **ชื่อผู้เขียน** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ครบทุกคน และให้ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ และจัดชิดขวาหน้ากระดาษ โดยให้กำกับหมายเลขยกกำลังไว้ต่อท้ายด้วย สำหรับชื่อตำแหน่งหรือตำแหน่งวิชาการและหน่วยงานให้พิมพ์ไว้ในส่วนของเชิงอรรถ (หน้าที่ 1) ใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวปกติ โดยพิมพ์ชื่อหน่วยงานต้นสังกัดระดับภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย หรือจากหน่วยงานย่อยถึงระดับสูงให้ตรงกับตัวเลขยกกำลังที่กำกับไว้ในหน้าเดียวกัน และต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. **บทคัดย่อ** ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยความยาวไม่เกิน 300 คำ และอยู่ในบทความหน้าที่ 1 เท่านั้น และใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวปกติ ทั้งนี้ บทคัดย่อที่ดีจะต้องเชื่อมโยงข้อค้นพบสำคัญจากการสังเคราะห์หรือทบทวนวรรณกรรมกับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงการบริหารจัดการหรือเชิงวิชาการ
4. **คำสำคัญ** ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เลือกคำสำคัญที่เกี่ยวกับบทความไม่เกิน 5 คำ โดยพิมพ์ต่อจากส่วนเนื้อหาของบทคัดย่อ และให้ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวปกติ และให้จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ

5. เนื้อเรื่อง ให้จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์

หัวข้อใหญ่ ใช้อักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้ายคอลัมน์

หัวข้อย่อย ใช้อักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้ายคอลัมน์

เนื้อหา ใช้อักษรขนาด 16 ตัวปกติ บรรทัดแรกของทุกย่อหน้าเยื้อง 0.5 นิ้วของ บรรทัดถัดไป ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

- 1) **บทนำ** บอกความสำคัญหรือที่มาของปัญหาของสิ่งที่ทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสร้างสรรค์ผลงาน และอาจรวมถึงการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) **บทวิเคราะห์ หรือ ทบทวนวรรณกรรม** บอกถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาของที่ต้องการศึกษา มีความถูกต้องและความทันสมัยของเนื้อหา/การจัดเรียงลำดับเนื้อหา/ความเหมาะสม/การเสนอแนวคิดของตนเอง
- 3) **บทสรุป คุณค่าของบทความ และการประยุกต์ใช้ความรู้** ให้แสดงถึงผลจากการสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นการนำเสนอ Contribution ทั้งเชิงการบริหารจัดการหรือเชิงวิชาการ
- 4) **เอกสารอ้างอิง** ใช้การอ้างอิงแบบ APA 7th Edition (ตั้งแต่วารสารฉบับที่ 2/2567) และต้องใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้น โดยมีรายละเอียด ตาม การเขียนเอกสารอ้างอิง

การเขียนเอกสารอ้างอิง

1. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา

กรณีอ้างอิงจากงานภาษาไทย ให้ปรับการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ โดยใส่เฉพาะนามสกุลของผู้เขียนเท่านั้น และตามด้วยปี ค.ศ. เช่น
ผู้เขียนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป

เช่น นวรัตน์ ช่วยบุญชู, อรจันทร์ ศิริโชติ และเจษฎา นกน้อย. จากปี พ.ศ. 2562

อ้างอิงหน้าข้อความ คือ Chouyboonchoo et al. (2019)

อ้างอิงหลังข้อความ คือ (Chouyboonchoo et al., 2019)

ผู้เขียน 2 คน

เช่น ThuyUyen H. Nguyen และ Teresa S. Waringin จากปี ค.ศ. 2013

อ้างอิงหน้าข้อความ คือ Nguyen and Waring (2013)

อ้างอิงหลังข้อความ คือ (Nguyen & Waring, 2013)

2. การอ้างอิงในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

ระบบอ้างอิงให้ใช้แบบ APA 7th Edition โดยการอ้างอิงในเนื้อหา (In-text Citation) และรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) และหากมีการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยจะต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น

2.1 หนังสือ (Book):

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows* (พิมพ์ครั้งที่ 12). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Translated into:

Vanichbuncha, K. (2017). *Advanced Statistical Analysis with SPSS for Windows* (12th ed.). Chulalongkorn University Press.

Cooper, D.R., & Schindler, P.S. (2014). *Business Research Methods* (12th ed.). McGraw-Hill/Irwin.

2.2 บทความจากวารสาร (Articles from Journal):

รวินท์นิภา สว่างโลก และจุฑามาศ ทวีไพบูลย์วงศ์. (2567). อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทุนทางจิตวิทยาและการเสริมสร้างพลังอำนาจทางจิตวิทยาที่มีต่อพฤติกรรมการทำงานเชิงนวัตกรรมของพนักงาน. *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 16(1), 187–204.

DOI: <https://doi.org/10.55164/ecbajournal.v16i1.265518>

Translated into:

Sawanglok, R., & Thaweepaiboonwong, J. (2024). The Influence of Transformational Leadership, Psychological Capital and Psychological Empowerment on Employees' Innovative Work Behavior. *Economics and Business Administration Journal Thaksin University*, 16(1), 187–204.

<https://doi.org/10.55164/ecbajournal.v16i1.265518>

Tsang, K. K., Du, Y., & Teng, Y. (2022). Transformational Leadership, Teacher Burnout, and Psychological Empowerment: A Mediation Analysis. *Social Behavior and Personality*, 50(1), e11041.

<https://doi.org/10.2224/sbp.11041>

2.3 บทความจากงานประชุมวิชาการ (Articles from Conference Papers):

ศิริพร พุทธิสงค์ และชัยรัตน์ โตศิลา. (2562). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบวงล้อการคิดอย่างกระตือรือร้นในบริบทเชิงสังคมที่มีต่อคุณลักษณะพลเมืองที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมในสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 15* (น.716-726). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Translated into:

Puttaisong, S., & Tosila, C. (2019). Effects of Learning Organization using Thinking Actively in a Social Context Wheel Model on using Social Studies Knowledge Ability of Eight Grade Students. *Proceedings of the 15th National Conference on Education* (p.716-726). Faculty of Education, Silpakorn University.

Zegwaard, K. E., & Hoskyn, K. (2015). New Zealand Association for Cooperative Education 2015 Conference Proceedings. *Proceedings of the 18th New Zealand Association for Cooperative Education Conference*. New Zealand Association for Cooperative Education.

<https://www.nzace.ac.nz/wp-content/uploads/2016/06/2015-wellington.pdf>

2.4 วิทยานิพนธ์ (Thesis):

ณัฐกานต์ รอดศิริณ. (2553). *ความรู้ในงานประชาสัมพันธ์และการนำไปใช้เพื่อความสำเร็จทางการตลาด* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬาฯ.
<https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/19769>

Translated into:

Rodhirun, N. (2010). *Public Relations Knowledge and Implementation for Marketing Success* [Master Thesis, Chulalongkorn University]. The Chulalongkorn University Intellectual Repository. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/19769>

Zambrano-Vazquez, L. (2016). *The Interaction of State and Trait Worry on Response Monitoring in those with Worry and Obsessive-compulsive Symptoms* [Doctoral dissertation, University of Arizona]. UA Campus Repository.
<https://repository.arizona.edu/handle/10150/620615>

2.5 เว็บไซต์ (Website):

บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2560, 2 เมษายน). *Growth Mindset* กับการปฏิรูปการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. <https://www.moe.go.th/growth-mindset-กับการปฏิรูปการศึกษา>

Translated into:

Rohitsatien, B. (2017, April 2). *Growth Mindset and Education Reform*. Ministry of Education. <https://www.moe.go.th/growth-mindset-กับการปฏิรูปการศึกษา>

Centers for Disease Control and Prevention. (2018, August 22). *Preventing HPV-associated Cancers*. https://www.cdc.gov/cancer/hpv/basic_info/prevention.htm

หมายเหตุ: หากมีข้อมูลอ้างอิงมากกว่า 2 รายการ โดยผู้เขียนเดียวกันที่มีวันที่เผยแพร่เดียวกัน จะต้องแยกรายการอ้างอิงโดยใช้ตัวอักษรหลังปี ค.ศ. และปรากฏทั้งการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายบทความ เช่น (Bloggs, 1997a) และ (Bloggs, 1997b)

การใส่รูปภาพในเนื้อหา

ให้จัดกึ่งกลางของคอลัมน์ ชื่อรูปภาพให้พิมพ์ไว้ใต้รูปภาพ โดยชื่อรูปภาพและข้อความในรูปภาพให้เป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด และใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวปกติ

ตัวอย่างเช่น

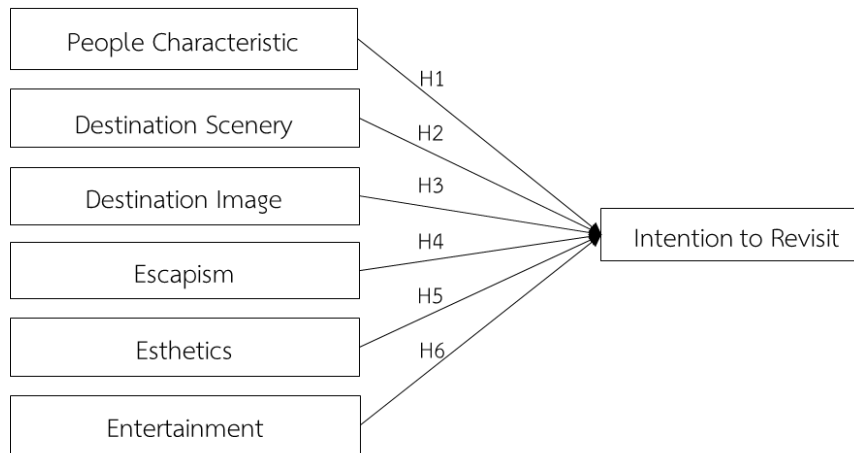

Figure 1 Research Framework

การใส่ตารางในเนื้อหา

ให้จัดชิดซ้ายของคอลัมน์ ชื่อตารางพิมพ์ไว้ด้านบนของตาราง โดยชื่อตารางและข้อความในตารางให้เป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด และใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 ตัวปกติ

ตัวอย่างเช่น

Table 1 Hypotheses Testing

Hypothesis	Relationships	Beta	SE	t-value	Decision
H1	People characteristic -> IR	0.12	0.08	1.56	Not Support
H2	Destination scenery -> IR	-0.01	0.07	0.07	Not Support
H3	Destination image -> IR	0.16	0.08	2.06*	Support
H4	Tourist Exp. of Esc -> IR	0.26	0.10	2.59**	Support
H5	Tourist Exp. of Es -> IR	0.22	0.09	2.46**	Support
H6	Tourist Exp. of Ent -> IR	0.10	0.10	1.00	Not Support

Note: *P<0.05, t>1.645, **p<0.01, t>2.2327, ***p<0.001, t>3.092 (one tailed); SE: Standard Error

Author Guidelines

Economics and Business Administration Journal Thaksin University

Economics and Business Administration Journal, Thaksin University, is an academic journal. The scope of articles it accepts covers the fields of economics, business administration, and accounting. The sub-subject areas, according to the journal's Aims and Scope, are as follows:

1. General Business, Management and Accounting
2. Marketing
3. Organizational Behavior and Human Resource Management
4. Tourism, Leisure and Hospitality Management
5. General Economics, Econometrics and Finance

The published articles have undergone a peer-review process by three qualified experts in the respective fields through a double-blinded peer review system. This evaluation considers the accuracy, appropriateness, and usefulness for lecturers, researchers, graduate students, and the general public. The journal is published quarterly:

Issue 1: January - March

Issue 2: April - June

Issue 3: July - September

Issue 4: October – December

General Principles

1. Articles submitted to the journal must be original contributions and must not be under consideration for publication elsewhere concurrently.
2. Papers must be written in either Thai or English.
3. Each paper undergoes a review process by the editor. If deemed potentially suitable for publication, it is then sent to three referees for double-blind peer review. Based on their recommendations, the editor decides whether to accept the paper as is, request revisions, or reject it.
4. The copyright of any article published in the Economics and Business Administration Journal, Thaksin University, shall remain with the journal.

Editorial Scope

Papers should fall into one of the following categories:

1. Research Article
2. Academic Article
3. Article Review
4. Book Review

It should be noted that research is not the sole basis for an acceptable article. The journal also welcomes case analyses, creative concepts and applications, commentaries, and other thought-provoking manuscripts. Particularly encouraged are forward-looking manuscripts that offer visions of economics and business administration in the twenty-first century, along with practical implications for the new business era.

Manuscript Preparation Guidelines

1. Manuscripts must be typed on A4 size paper using TH SarabunPSK font, size 16. The content should not exceed 20 pages in length.
2. Page Setup:

Top Margin:	2.00 cm
Left Margin:	3.50 cm
Right Margin:	2.54 cm
Bottom Margin:	2.54 cm
3. Manuscript Submission: Submit via the Thai Journal Online (ThaiJO), accessible at <https://www.tci-thaijo.org/index.php/ecbatsu>
4. Article Withdrawal or Retraction Details:

Article withdrawal refers to retracting a manuscript before it has been published. Article retraction refers to retracting a manuscript that has already been published. **In the case of** article withdrawal or retraction, you can download the form at <https://www.tci-thaijo.org/index.php/ecbatsu> and *if the manuscript has already been sent to peer reviewers, the author is responsible for paying the review process.*

Manuscript Preparation Details

For Research Articles, the components should be arranged in the following order:

1. **Title** Must be provided in both Thai and English, aligned to the left margin.
 - Thai title: Font size 20, bold
 - English title: Capitalize the first letter of each word, font size 20, bold
2. **Author Name(s)** Must list all authors in both Thai and English using font size 14, regular, aligned to the right margin and assign superscript numbers to each author name. Author titles/positions and affiliations should be provided as footnotes (on page 1) in font size 12, regular. List the department, faculty, university or institution line-by-

line from smallest to largest unit, corresponding to the superscript numbers assigned to each author name on the same page. Both Thai and English are required.

3. Abstract Provide abstracts in both Thai and English, no more than 300 words each. The abstract(s) should only appear on page 1, in font size 16, regular. A good abstract should link the key research findings to their managerial or academic implications.

4. Keywords Provide keywords in both Thai and English, no more than 5 words each. Type the keywords immediately after the abstract body, using font size 16, regular, aligned to the left margin.

5. Body Text Should be in a single-column format.

Main Headings: Font size 16, bold, aligned left

Subheadings: Font size 16, bold, aligned left

Body Text: Font size 16, regular. Indent the first line of each new paragraph 0.5 inches. The components are as follows:

1. **Introduction** Explain the significance or background of the research problem, study, or creative work. May include literature review of related works.
2. **Objectives** State the aims of the study. The introduction and objectives may be combined.
3. **Literature Review** Discuss relevant concepts, theories and prior research related to the research problem.
4. **Methodology** Describe the research methods used to conduct the study or creative work.
5. **Results** Present the findings of the research study or creative work.
6. **Conclusions and Discussion** Summarize the research conclusions and provide justifications for how and why such conclusions were reached. May suggest implications for application of the findings.
7. **Recommendations** Divided into two subsections: Recommendations for applying the research findings (highlighting both managerial and academic contributions), and recommendations for future research.
8. **References** Use the APA 7th edition referencing style (starting from Issue 2/2024). **References must be in English only**, with details as **Reference list style**.

For Academic Articles, the components should be arranged as follows:

1. Title Must be provided in both Thai and English, aligned to the left margin.

☐ Thai title: Font size 20, bold

☐ English title: Capitalize the first letter of each word, font size 20, bold

2. Author Name(s) Must list all authors in both Thai and English using font size 14, regular, aligned to the right margin and assign superscript numbers to each author name. Author titles/positions and affiliations should be provided as footnotes (on page

1) in font size 12, regular. List the department, faculty, university or institution line-by-line from smallest to largest unit, corresponding to the superscript numbers assigned to each author name on the same page. Both Thai and English are required.

3. Abstract Provide abstracts in both Thai and English, no more than 300 words each. The abstract(s) should only appear on page 1, in font size 16, regular. A good abstract should link the key findings from the literature synthesis or review to their managerial or academic implications.

4. Keywords Provide keywords in both Thai and English, no more than 5 words each. Type the keywords immediately after the abstract body, using font size 16, regular, aligned to the left margin.

5. Body Text Should be in a single-column format.

Main Headings: Font size 16, bold, aligned left

Subheadings: Font size 16, bold, aligned left

Body Text: Font size 16, regular. Indent the first line of each new paragraph 0.5 inches. The components are:

1. **Introduction** Explain the significance or background of the topic studied or creative work. May include literature review of related works.
2. **Analysis or Literature Review** Discuss relevant concepts, theories and prior works related to the topic. Demonstrate accuracy, currentness, proper organization, appropriateness and your own perspectives.
3. **Conclusions, Contribution, and Application of Knowledge** Present the synthesized principles, concepts, theories or related research findings. Highlight both managerial and academic contributions.
4. **References** Use the APA 7th edition referencing style (starting from Issue 2/2024). **References must be in English only**, with details as **Reference list style**.

Reference list style

1. Reference citations within the text

The reference system conforms to the American Psychological Association (APA) with only English in-text citations and references.

Citations in the text:

In case the citation of Thai documents, references must be in English and write only the last name of the author and year

For author 3 or more than 3 persons

For example: นวรัตน์ ช่วยบุญชู, อรจันทร์ ศิริโชติ และเจษฎา นกน้อย. (2562). จากปี พ.ศ. 2562

The citation before the text is Chouyboonchoo et al. (2019)

Citation after text is (Chouyboonchoo et al., 2019)

For 2 authors

For example, the work by ThuyUyen H. Nguyen and Teresa S. Waringin in 2013

Citation before the text is Nguyen and Waring (2013)

Citation after the text is (Nguyen & Waring, 2013)

2. References in the endnotes

APA 7th Edition referencing system should be used, including in-text citations and a reference list at the end of the article. Any references in Thai language must be translated into English.

2.1 Book:

Vanichbuncha, K. (2017). *Advanced Statistical Analysis with SPSS for Windows* (12th ed.). Chulalongkorn University Press.

Cooper, D.R., & Schindler, P.S. (2014). *Business Research Methods* (12th ed.). McGraw-Hill/Irwin.

2.2 Articles from journal:

Sawanglok, R., & Thaweepaiboonwong, J. (2024). The Influence of Transformational Leadership, Psychological Capital and Psychological Empowerment on Employees' Innovative Work Behavior. *Economics and Business Administration Journal Thaksin University*, 16(1), 187–204.

<https://doi.org/10.55164/ecbajournal.v16i1.265518>

Tsang, K. K., Du, Y., & Teng, Y. (2022). Transformational Leadership, Teacher Burnout, and Psychological Empowerment: A Mediation Analysis. *Social Behavior and Personality*, 50(1), e11041.

<https://doi.org/10.2224/sbp.11041>

2.3 Articles from conference papers:

Puttaisong, S., & Tosila, C. (2019). Effects of Learning Organization using Thinking Actively in a Social Context Wheel Model on using Social Studies Knowledge Ability of Eight Grade Students. *Proceedings of the 15th National Conference on Education* (p.716-726). Faculty of Education, Silpakorn University.

Zegwaard, K. E., & Hoskyn, K. (2015). New Zealand Association for Cooperative Education 2015 Conference Proceedings. *Proceedings of the 18th New Zealand Association for Cooperative Education Conference*. New Zealand Association for Cooperative Education.

<https://www.nzace.ac.nz/wp-content/uploads/2016/06/2015-wellington.pdf>

2.4 Thesis:

Rodhirun, N. (2010). *Public Relations Knowledge and Implementation for Marketing Success* [Master Thesis, Chulalongkorn University]. The Chulalongkorn University Intellectual Repository. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/19769>

Zambrano-Vazquez, L. (2016). *The Interaction of State and Trait Worry on Response Monitoring in those with Worry and Obsessive-compulsive Symptoms* [Doctoral dissertation, University of Arizona]. UA Campus Repository. <https://repository.arizona.edu/handle/10150/620615>

2.5 Website:

Rohitsatien, B. (2017, April 2). *Growth Mindset and Education Reform*. Ministry of Education. <https://www.moe.go.th/growth-mindset-กับการปฏิรูปการศึกษา>

Centers for Disease Control and Prevention. (2018, August 22). *Preventing HPV-associated Cancers*. https://www.cdc.gov/cancer/hpv/basic_info/prevention.htm

Note: If two or more works by the same author(s) have the same publication date, they should be differentiated by letters after the date. The letter should appear with the citation in the text, e.g. (Bloggs, 1997a) and (Bloggs, 1997b).

Inserting images into the content.

Align images to the center of the column. Place the image caption below the image. Both the image caption and any text within the image should be in English. Use the font TH SarabunPSK, size 14, regular.

For example

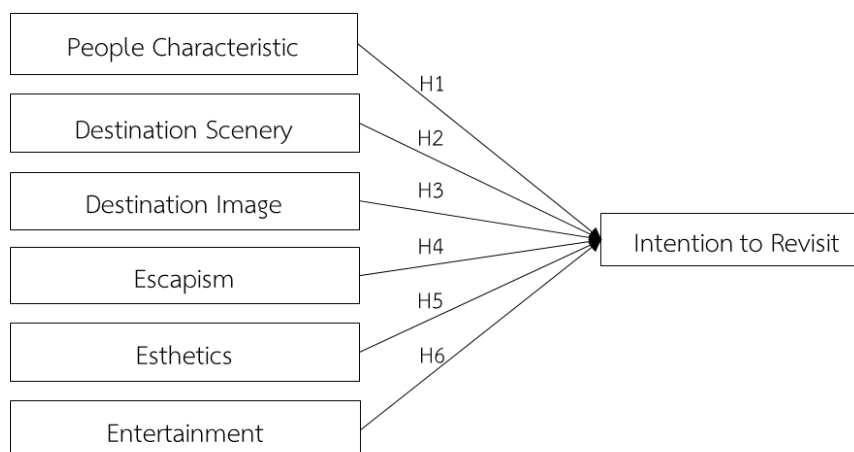

Figure 1 Research Framework

Inserting tables into the content.

Align tables to the left of the column. Print the table title above the table. Both the table title and any text within the table should be in English. Use the font TH SarabunPSK, size 14, regular.

For example

Table 1 Hypotheses Testing

Hypothesis	Relationships	Beta	SE	t-value	Decision
H1	People characteristic -> IR	0.12	0.08	1.56	Not Support
H2	Destination scenery -> IR	-0.01	0.07	0.07	Not Support
H3	Destination image -> IR	0.16	0.08	2.06*	Support
H4	Tourist Exp. of Esc -> IR	0.26	0.10	2.59**	Support
H5	Tourist Exp. of Es -> IR	0.22	0.09	2.46**	Support
H6	Tourist Exp. of Ent -> IR	0.10	0.10	1.00	Not Support

Note: *P<0.05, t>1.645, **p<0.01, t>2.2327, ***p<0.001, t>3.092 (one tailed); SE: Standard Error

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ต้นฉบับบทความที่เผยแพร่ในวารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม 2568 ได้รับการตรวจแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ ดังรายนามต่อไปนี้

1. รศ.ดร.กนกกานต์ แก้วนุช	คณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
2. รศ.ดร.ขวัญฤดี พรชัยทิวิธ	คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. รศ.ดร.คมวิทย์ ศิริธร	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
4. รศ.ดร.จิรวรรณ เจริญสถาพรกุล	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. รศ.ดร.ชาคร ประพรหม	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
6. รศ.ดร.ชุมพล บุญคุ้มพรภัทร	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7. รศ.ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
8. รศ.ดร.พรรธน์ แสงหาญ	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
9. รศ.ดร.วรดี จงอัญญากุล	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
10. รศ.ดร.วาลิตา บุญสาธ	คณะพัฒนาศาสตร์มนุษย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
11. รศ.ดร.ศักรินทร์ นนทพจน์	คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
12. รศ.ดร.อัศวิน แสงพิกุล	คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
13. ผศ.ดร.กุลชญา แวนแก้ว	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
14. ผศ.ดร.คมกฤษณ์ สิงห์ใจ	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
15. ผศ.ดร.จันตรี ผลประเสริฐ	คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย
16. ผศ.ดร.เขาวนา เพชรรัตน์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
17. ผศ.ดร.ดนุวัศ สุวรรณวงศ์	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
18. ผศ.ดร.ดุขฎิ นาคเรือง	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
19. ผศ.ดร.ดลยา ไชยวงศ์	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
20. ผศ.ดร.น้ำทิพย์ ตระกูลเมธี	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
21. ผศ.ดร.ปวีณา กองจันทร์	คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น
22. ผศ.ดร.ปรีชญา ชุมศรี	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
23. ผศ.ดร.ปานแก้วตา ลัคนาวานิช	สำนักวิชาการบัญชีและการเงิน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
24. ผศ.ดร.ประสิทธิ์ รุ่งเรือง	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
25. ผศ.ดร.พันคม ศรีบุญลือ	คณะกรรมการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

26. ผศ.ดร.พิชญลักษณ์ พิชญกุล	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
27. ผศ.ดร.วรพจน์ ปานรอด	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
28. ผศ.ดร.วัลลภา พัฒนา	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
29. ผศ.ดร.วิวัฒน์ จันทร์กิ่งทอง	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
30. ผศ.ดร.ศิระ ศรีโยธิน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
31. ผศ.ดร.ศิรดา นวลประดิษฐ์	คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ
32. ผศ.ดร.สัญญาชัย ลั้งแท้กุล	คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ
33. ผศ.ดร.อุชุก ด้วงบุตรศรี	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กองบรรณาธิการวารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

140 หมู่ 4 ต.เวาสุปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000

โทรศัพท์ 0-7431-7600 ต่อ 1805 โทรสาร 0-7431-7698

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/ecbatsu>